



היכל הקודש ברסלב

הלימוד היומי

בי"ת נצחי,
שנים מקרא ואחד תרגום,
נ"ך, רמב"ם

לעתיד בעולם הבא
מזכירין אותו כל מה שלמד
בעולם הזה
(שיחת הר"ן כח)

עַל יְהוָה
לִי מוֹד
שִׁיעוּרִים אֱלוֹ
אֲנִי נוֹתֵן
אֶת הַחֹמֶשׁ
וְאֶת הַזְּמֵשׁ
לְהַקְדֹּשׁ
בְּרוּךְ הוּא
(עצתו אמונה)



היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

כני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגראוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים
פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'רפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

קבלן – ערב קבלן, שקבל המעט מידו של מלוה נתן לידו של לווה. והו דני – דמני שירצה המלוה יפרע תחלה, אבל ערב סתמא – אין תובעין לערב תחלה עד שיעמיד מלוה בדין ויחייבוהו לשלם, ואין לו מה לפרוע, ואז יגבה מן הערב. אמרי לה מעיד – כמו ערב. ואמרי לה – דאכתי נוגע בעדות הוא, ונדיחא ליה דנוקמא תרומא ארעא ארעא

בידיה דלוה, כי היכי דליהוה ליה ארעי טובא, דבורית ובינונית. וכי אתא מלוה למגבי בינונית דקבלן, כדון בעל חוב שדינו בבינונית לא לימנא ליה אתן לך בינונית דלוה, ודכל כמה הוה נוגע בעדות, דאי לך הוה ללוה בינונית לא ליגבי מלוה אלא מבינונית דקבלן, והכי הוי דינא, דלכל מאן דבעי תבע ברישא. אבל בערב בעל חוב בינונית דלוה, ודכל כמה דאית ליה ללוה למפרע מידי, ואפילו דבורית – לאו כל מביניה דמלוה למיהוד גבי ערב, כדקיימא לן במכילתין [למקן קעד, א: לא יתבע לערב תלמודא אומן א], חזקת – חזקתני מתניתין, אבל בן – של אומן, וכגון שאין הבן אומן – יש לו חזקה, וכדמפרש לשמך גולן – למקן מפרש היכי דמי: יש שמפרש שהחזקת בגולנות על שדה זו, ובהאי שדה הוא דאין לו חזקה, ויש שמפרש למקן כגון רוצח נפשות על עסקי ממון, והלכך אין לו חזקה על שום קרקע של אחרים ועולם. אי דאמי – הרך בניט בטענתא דאבדוק, דאמרי: אבינו הורישא לנו, ומשום הכי בן גולן אין לו חזקה, דכי האי גונא אין טוענין לירוש. דכיון דמכח גולן קאתי, ואיהו לא טעין "מאבי אני יורש וזבנה מינך קמאי דידי", דליחמניה על ידי מינו דמיני אמר "ובנית מינך, הלכך חזקה שאין עמה טענה היא, שהרי אין לאבא חזקה, וגם הבן בעל מנחו אתן חזקות חזקה, וכיון דמכח אבדוקן קאתי, אפילו תרין בן אומן וכן אריס – נמי לא ליהוה להו חזקה אלא בטענה דנפשיהו – "אנא זבנתה מינך", אלא צריכא

דקאתו בטענתא דאבדוק, וכגון דאמרו עדים: כפנינו החדה לו המעירע אביהון של אלו שמכרו להם. הלכך תרין בן אריס וכן אומן – איכא למימר קושטא קאמרי כשטוענין "אבינו לקחו ממך", שהרי הורדה, והוראת בעל דין כמאה עדים. אבל בן גולן, אף על פי דאדריה האי מעירע לאבינו – לא מהדימן לומר "לקחו הוא ביד אבי, ואפילו בחיי אבי, אם נתנו לבן, שהרי הוא מתוך פתי חזקה לו גולן, דכר כהנא רב. אבל בן בנו של גולן – יש לו חזקה אי פתי חזקה לו הבעה דאבתי, דכר "מאבי ירשתי, ואבי לא היה גולן", וכי האי גונא טוענין לירוש. דאילו היה אביו קיים היה טעין "מינך וזבנתה" אלו היה אתא בטענתא דאבתי – אף אנו טענין בשבילי הירוש. שטענין דקתני: אומן אין לו חזקה – ברבליכא עדי הורדתא, ולעדרדן קתני. אי לאו דאדרי ליה – נגול גולן. הוה מפטי ליה ליהידיה ולחמריה לשחור – היה מוסר אותו ואת חמורו לפקדי. כדמדרגמנין (בבבא טו) ולא חמור אחד מהם נשאתי – "לא חמרא דחד מנחון שרית", דסחם גולן בברא אלמא הוא. פעמים שאפילו בן גולן יש לו חזקה – כגון דאלא אתי בטענה דאבתי, שטענין מאבי אני יורש, ואיהו לא היה גולן. ומינו דמיני אמר "ובנתה מינך" כי אמר נמי "וקני הורישא לאבא, ואבי הורישני" – נאמן, דחזקה שיש עמה טענה מעלייתהא היא. לשון אחר כתוב בכפיים: פעמים שבו של גולן נמי אין לו חזקה ובגון דאיתו כפנינתא דאבתי – שאבי אביו גולן היה. ושניהם אמר, אבל הראשון אמר "ובנתה שאמר רבא, ולא האחרון, היכי דמי גולן – אותו שאין לו חזקה. על שיהי זו – ובהיותו שדה הוא דאין לו חזקה. אבל בשאר שדות – יש לו חזקה. כגון של בית פלוני שהורגין בן' – אנשי רשעים היו, שהיה מכיר הרב את חסדא שהורגין נפשות על עסקי ממון – אין לו חזקה בשום קרקע בעולם, שכל אדם ירא למוחת בן' וקיימא לו כתרתייהו. יד מואימונתו – ושוב מחזיק בה – יש לו חזקה. בן' שחלק – הפליל נאמרי, ואין מורד עור על שולחנו, כגון בשנא אשה ואין משתדל עד בבכסי אביו – הרי הן ככל אדם. אף על גב דתנן [לעיל מב, א] לא לאיש חזקה בבכסי אשתו, ולא לאשה בבכסי בעלה, ולא האב בבכסי הבן ולא הבן בן' – הרי, כיון שהופלגו זה מזה – יש להן חזקה זו על זה. סלקא דעתך אמינא אחולי אחילי – האב גבי בן בן פירות שאכל בשלש שנים, ולפיכך לא ערער, ולא תיהוי חזקה – קא ממעט לן דלא מחיל. אלא אשה שנתגרשה פשיטא – דמחזקת בבכסי בעלה, וכן בעלה מחזיק בבכסיה, שהרי שואנין זה את זה, והיה להן למחות.

קבלן – אמרי לה אינו מעיד – אף על גב דאית ליה ארעא אחריתי. תימה: דמאי נפקא מינה: דאי אתי מלוה וטרופי את של קבלן – אתי קבלן וקטרופי את של לווה, כיון דאית ליה ארעא אחריתי ואין נראה לומר: כגון שיש לקבלן בינונית, והדייא ארעא שרוצה להעיד עליה נמי בינונית, אבל ארעא אחריתי דאית ליה ללוה הוא דבורית – דמפסיכא כשיבא מלוה ללוה וטרופי את של, ולא ידעה לו לזכות אלא מזיבורית. דאם בן מלוה נמי לא יעיד ללוה אפילו אתי ליה ארעא אחריתי בענין זה. ועוד, בכל ענין משמע דאינו מעיד, דלא מפליגי בין הוי בינונית בין דבורית. ועוד, דרביך הוי ב"הדוקין" (גיטין מב, ב) נראה דמוכח דהם דאם אין ללוה אלא דבורית – גם קבלן לא יתן לו אלא דבורית. ונראה, דהיינו טעמא דקבלן אינו מעיד ללוה, אף על גב דאית ליה ארעא אחריתי – משום דטריחא ליה מילתא למיסק עליה בדינא דרינא, וכשיחזרו ללוה קרקעות הרבה – לא יגבה המלוה מן הקבלן, והוא יוכל לגבות מן המלוה בתרווחה. אבל מלוה מעיד ללוה בכל גלוי, אפילו משום דטריחא ליה מילתא למיסק עליה בדינא דבורית, דמשום אהלוכי בינונית לזיבורית לא יעיד שקר, דמכל מקום יש לו שוה בשוה. אי נמי, ארעא אחריתי דכולהו משעתן – כיוצא בו קאמר.

הוי גיסינן: כגון דקאמר בפנינו החדה – פירוש: בן אריס, בן אומן, בן גולן, ומשום הכי אומן אין לו חזקה אבל בן' – לו חזקה, כשטוענין: קמי דידי הודית לאבי שמכרת לו – נאמן כמינו, דאי בעי אמר "מינך וזבנתה" אבל בן גולן – אין לו חזקה, דהדריה שחודיה לגולן אלו הוראתו היא, דלא לאב דאין לו חזקה. שמכרת לו – הוה ממטי ליה ולחמריה לשחור. אבל לא גיסינן "כגון דקאמרי עדים", דהא אי איכא עדים דאדרי ליה דמיניה וזבנה – אם בן אומן ואריס גופיהו ידו נאמנים. ועוד: כיון דאיכא עדים, בן אריס בן אומן למה צריכים להחזיקו בלא חזקה נמי מוקמינן לו בדידיה, כיון שאמרי סהדי. רבינו חם.

מגורשת

קבלן – אמרי לה: מעיד, ואמרי לה: אינו מעיד; אמרי לה מעיד – פערב דמי. ואמרי לה אינו מעיד דניקחא ליה דלקוחו בידיה תרווייהו, דכי אתי בעל חוב, מאי דדעי שקיל. אמר רבי יוחנן: אויפן אין לו חזקה, בן אומן יש לו חזקה; אריס אין לו חזקה, בן אריס יש לו חזקה; גולן וכן גולן אין להן חזקה, בן גולן יש לו חזקה. היכי דמי? אי אתו בטענתא דאבדוקן – אפילו תנן נמי לא, אי דלא אתו בטענתא דאבדוקן – אפילו בן גולן נמי – לא צריכא, דקא אמרי עדים: "כפנינו הודה לו"; תנן, איכא למימר קושטא קא אמרי. האי, אף על גב דאדרי נמי לא קיימא, פירב כהנא, דאמר רב כהנא: אי לאו דאדרי ליה, הוה ממטי ליה ולחמריה לשחור. אמר רבי: פעמים שאפילו בן בנו של גולן נמי אין לו חזקה. היכי דמי? כגון דקא אתי בטענתא דאבתי. היכי דמי גולן? דאמר רבי יוחנן: כגון שהורגין על שדה זו בגולנותא; ורב חסדא אמר: כגון דבית פלוני, שהורגין נפשות על עסקי ממון. תנו רבנן: אויפן אין לו חזקה, ורב מואימונתו – יש לו חזקה; אריס אין לו חזקה, ורב מאריסותו – יש לו חזקה; בן שחלק, ואשה שנתגרשה, הרי הן בשאר כל אדם. בשלמא בן שחלק איצטריף, סלקא דעתך אמינא אחולי אחילי גבייה, קמישמע לן דלא; אלא אשה שנתגרשה פשיטא – לא צריכא, כמגורשת

כגון דקאמר בפנינו החדה – פירוש: בן אריס, בן אומן, בן גולן, ומשום הכי אומן אין לו חזקה אבל בן' – לו חזקה, כשטוענין: קמי דידי הודית לאבי שמכרת לו – נאמן כמינו, דאי בעי אמר "מינך וזבנתה" אבל בן גולן – אין לו חזקה, דהדריה שחודיה לגולן אלו הוראתו היא, דלא לאב דאין לו חזקה. שמכרת לו – הוה ממטי ליה ולחמריה לשחור. אבל לא גיסינן "כגון דקאמרי עדים", דהא אי איכא עדים דאדרי ליה דמיניה וזבנה – אם בן אומן ואריס גופיהו ידו נאמנים. ועוד: כיון דאיכא עדים, בן אריס בן אומן למה צריכים להחזיקו בלא חזקה נמי מוקמינן לו בדידיה, כיון שאמרי סהדי. רבינו חם.

פעמים שכן בן גולן אין לו חזקה כגון דקאיתו בטענתא דאבתי דאבתי – תימה לרבינו יצחק: דאמאי אין לו חזקה? והוה ליה למימר: דלמא אי הוה אביו קיים, היינו בן גולן, הוה טעין "אנא הדר וזיבנתה מינך" ונראה לרבינו יצחק דרסי: פעמים שיש גולן יש לו חזקה. כגון דקאיתו בטענתא דאבתי דאבתי הוהו אבי הגולן, וקא משמע לן דאף על גב שהיהו ביד מי שאין לו חזקה, דהיינו אביו ופלוני – מכל מקום יש לו חזקה. כיון שאמר שהיתה של אבי אביו. ויש ליישב גירסא ראשונה "עלמא דבן בן גולן אין לו חזקה", והכי פירשה: כגון דאתא בטענתא דאבתי דאבתי, ואומר: שאמר לו אביו, היינו הגולן, שהינחה לו הגולן אביו. דאם איתא דהדר וזיבנתה מינך – הוה אמר ליה "אנא וזיבנא". אי נמי, נראה לרבינו יצחק: דלא טענין לירוש בן האי גונא, דמילתא לא כשיחזא. היא: כי היכי אביו בסוף דמזמורת את הבית" (בבא ע"א, ב) לא טענין ליהימי נאנסו, משום דמילתא דלא כשיחזא. היא. הא דקאמר לעיל: [בן] בן גולן בן אומן יש לו חזקה – היינו דוקא משום דאמר "כפנינו הודה", ואורכיה. משיש יש לחיובי, דמשמע: הא אלו הכי אין לו חזקה, כיון דמיעיקא תורת אומנתו ואריסתו וגולתו אתא ליהדי.

מגורשת

מגורשת

ואינה מגורשת בעלה חיוב במונותיה - וכגון שייחוד לה ארעא אחריית. דאי לאו הכי - אין לו ובספרים ישנים: להו חזקה, דכיון דאית לה מזוני - מזוני הוא דקא אבלה, כדאמרין לקמן.

ראייתן

ראיה ומעמידין שדה בידן - נראה לרבינו שמשוך בן אברהם דנקט תרתייהו.

אייתי דבעי למיתוהי בני גולן; אמר

- 1 ראייתו ראייה ואין מעמידין שדה בידו, דהתם
- 2 איצטרך תרתייהו. דאי לא הוה אלא קא ראייתו
- 3 ראייה - הוה אמינא דאין ראייתו ראייה לגבי הא
- 4 שאין מעמידין שדה בידו, אבל מעות יש לו. דלא
- 5 הוה אמינא טעמא "אי לאו דאדרי ליה הוה ממטי
- 6 ליה ולחמריה לשחורו", אלא הוה מפרשיטן טעמא
- 7 - משום דתליהו חובין לא הוה וביניה דביני, אפילו
- 8 מנה לו מעות. ואשה הלכך קאמר רבירשה. דאין ראייתו
- 9 ראייה כלל, דאפילו מעות אין לו, דטעמא הוא
- 10 משום ד"אי לאו דאדרי ליה" בו, דהאי "כולך"
- 11 נראה לרבינו שמשוך בן אברהם דקאני על אבן
- 12 לרב הונא ולרב נחמן דלא אמר דלגלוי וזו
- 13 דאמר לקמן וגבי אשה בבכסי בעלהו דלגלוי וזו
- 14 הוה דבעי, כיון דאוקמינא בהודאא - לא שייך
- 15 לרב גלוי וזו. ועוד: דמשמע לקמן דסבירא להו
- 16 לרב הונא ולרב נחמן דלא אמר דלגלוי וזו
- 17 דבעי. ו**ומעמידין** שדה בידן - גבי אומן נמי
- 18 שייך שדה, כגון אם הוא בכאי. **אבל** בשטר קנה
- 19 א"ל קמן מה האיש וחור ולקמן מן האשה" דב
- 20 קאי, דמכחב במהניטין ב"הניקסין" (גיטין נה, ב).
- 21 וקשה, דתניא בסוף "מי שהיה נשוי" (כתובות צה,
- 22 א): כהב לראשון ולא חתמה לו, לטני דחתמה לו
- 23 - איבדה כתובתה. דקא משום דלא חתמה
- 24 לראשון, ואי לא חתמה ב"הניקסין" - לא איבדה
- 25 כתובתה, כדמוכח התם, אף על פי שכתבה שטר
- 26 ונראה לרבינו יצחק: דקאמר רב בשטר קנה
- 27 - כי שלחמידי בשטר הראיה שאחר הקנין, דכיון
- 28 שאחר הקנין עשה שטר, שפיתח בתו כל כך - קנה. והיה דכתובת מיידי בשטר מתנה
- 29 בלא קנין אחר אלא שטר, אי נמי, חתמה דהתם - לשון גמר, כמו "חתמו" גבי תורף דגיטין,
- 30 וכמו "תורה ותחמה ניתנה" ב"הניקסין" (גיטין ס, א), כלומר: שגמרה מקח ותרחצה בעל פה.
- 31 אי נמי - חתמה ממונה, ובשטר של בעל. ולא דאמר רב בשטר קנה - שעשה שטר מכירה
- 32 בשמה. ומסתבר טעמא, דלא טעמא דשמואל, דאמר ב"הניקסין" (א: כא) כי בשטר לא
- 33 קנה עד שכתובו לו אחריית. ושמואל לטעמיה, דאמר ב"הניקסין" קמא דבבא מציעא (יד, א):
- 34 אחריית לאו טעוה סופר בשטרי מקח ממכר. ורב סבר: אחריית טעוה סופר הוא. אבל קצת
- 35 קשה, ולקמן פרץ לרב הונא דאמר: תלידו חובין וביניה זבני, מהא דאמר רבא: אף בשטר
- 36 לא קנה, ואי תלוי הוהר ב"הניקסין" - לאו קשה ליה שמואל טפי מרב **ורא**: כיב מסים
- 37 בה בו - קצת קשה הלשון, דהא רב ביבי פליג, כדאמרין לקמן, רב הונא לא מירי בחבי
- 38 אלא בהודא, ולא במנה.

במגורשת ואינה מגורשת, וכררבי יורא, דאמר רבי יורא אמר רבי ירמיה בר אבא אמר שמואל: כל מקום שאמרו חכמים מגורשת ואינה מגורשת - בעלה חייב במזונותיה. אמר רב נחמן, אמר לי הונא: כיון שהביאו ראה - ראייתן ראה, ונעמידין שדה בידו; וכן שהביאו ראה - אין ראייתו ראה, ואין מעמידין שדה בידו. מאי קא משמע לן? תנינא: לקח מספקריון וחדו ולקח מבעל הבית - מקחו בטל - לאפוקי מדרב, דאמר רבי: לא שנו אלא דאמר ליה לקח חוק וקניי, אבל בשטר קנה - קא משמע לן דשמואל. דאמר: אף בשטר נמי לא קנה עד שכתוב אחריית ובכאי. ורב ביבי מסיים ליה, ופליגי דרבי נחמן: כרקע אין לו, אבל מעות יש לו, במה דברים אמורים - שאמרו עדים "כפנינו מנה לו", אבל אמרו עדים "כפנינו הודה לו" - לא, פירב פהנא, דאמר: אי לאו דאדרי ליה, הוה ממטי ליה לדריה ולחמריה לשחורו. אמר רב הונא: תלידו וזבין - וביניה זבני. מאי טעמא? כל דמזבין איניש, אי לאו דאניש לא הוה מזבין, ואפילו הכי וביניה זבני? ודילמא שאני אונסא דנפשיה מאונסא דאחריני אלא פדתניא:

"קריב"

מגורשת ואינה מגורשת - כגון זרק לה גט, ספק קרב לה ספק קרוב לו, ובעלה חיוב במונותיה עד דיהב לה גט דאי, כרבי יורא. ואיכא למימר, כיון דמגורשת ואינה מגורשת - אשתו היא, וחיוב במונותיה, והניח לה בעל קרקע זו בידה כדי שתיוון מפירותיה, ולא היא חזקה - קא משמע לן דהיא חזקה. דכיון דהתחיל בגירושין, הווא שונא לה - לא יחד לה קרקע במונותיה, כי בטורח יתן לה

מונות בצמצום, כשיחייבהו בית דין. חיוב במונותיה - דאבתי אנדא ביה. וכולן - אומן ואריס, וכל הך דלעיל דאמרן אין חזקה. ראה - שטר מכירה, או עדי מכירה. ראייתן ראה - מילתא דפשיטא היא, ומשום ספק נקט לה. גולן שהביא ראה - עדי מכירה או עדי הודאה, אבל מתן מעות לא ראו. אין ראייתו ראה - עדי מכירה, ידא ולא דאדרי ליה או שכתב לו שטר מכירה - הוה ממטי ליה ולחמריה לשחורו. אבל אם נתן לו הגולן מעות בפני עדים - ראייתו ראה, כדבר הונא לקמייהו דאמר: תלידו חובין - וביניה זבני. ואף על גב דרב ביבי מוקי לה לקמן להא אפילו בשנתן מעות הגולן לנגול, ואפילו הכי לא קנה גולן - הא אמרין לקמן בשמעתין, דרב ביבי מימרא היא ומימרא לרב הונא לא ביבירא ליה, וכדורב הונא קיימא לן בשמעתין. ואין מעמידין שדה בידו - ולא לכל הבא מכהו, כגון בן גולן או לוקח מגולן. מאי קא משמע לן - רב הונא, דגולן לא הבא מכחו אף ביבירא ראה ולא קנה? תנינא - במסכת גיטין ב"הניקסין. לקח משה משה, ומגולן גוי, הורג נפשות על עסקי ספקיקרין - מגולן גוי, הורג נפשות על עסקי ממון. שאומר לו ש קרקע זו והניח. ומתנה זו או זבניה מתנה, דאפילו למאן דאמר תלידו, חובין זבני וביניה זבני - תלידו ויהב לו היא מתנה. וטעמא מפרש בגיטין: שלש גזירות גזרו, וקמייתא - כל דלא קטיל ליקטיל, מציעא

כל דקטיל ליתיה ארבע זוזי, בתרייתא - כל דקטיל ליקטיליה; קמייתא מוציעא, כיון דקטילי גויים לישראל - אגב אונסיה גמר ומקני. בתרייתא, אמרי: האידינא ליקטיל, ולמחר תבענא ליה ברינא. והלכך לא קנה הספקיקרין - דהא לא נתן מעות אלא גולת בתום. והלוקח נמי ממנו לא קנה - דשקב אינה נגולת, ובאבתי בשרשות דמריה קמא איתא. ואפילו חזר ולקח מבעל הבית. שכתב לו שטר, כדמפרש לקמן. הונא, דהא אפילו סיקרין עעמו היה קונה אם נתן לו מעות לנגול. והכי מוכח לקמן בשמעתין על מילתיה דרב הונא. דאית ליה תלידו וחובין בו - אפילו הכי לא קנה לוקח, דמחמת פירוש הספקיקרין הקנה לו לולקח, וכיון דאין ראייתו הגולן עעמו ראה, דמחמת אפילו כי הדר חובין מבעל הבית - כל שכן דאין ראייתו הגולן עעמו ראה, דמחמת פחד כתב לו השטר, ומעולם לא קיבל דמים מן הגולן, דינמא וביניה זבני. ופשטי: ולקוחי מרוב - אתא רב הונא. דאמר רב - עלה דההיא משנה. לא שנו - דחור

ולקח מבעל הבית מקחו בטל - אלא דאמר לו בפני עדים "חוק וקני", ומעות הכי קיבל בפי עדים דינמא וביניה זבני כדלקמן, וגם שטר לא כתב לו בעל הבית ללוקח. אבל אם כתב לו שטר - ודיא אקני ליה. ואתא רב הונא למיני גולן שהביא ראה, אפילו בשטר - אין ראייתו ראה, כדשמואל. אף בשטר לא קנה - דמאימא ספקיקרין כתב לו. ורב ביבי פסיים - בהא מילתא דאמר רב נחמן אמר ליה הונא. שפשיה דרב נחמן - שהיה מוסיף בה רב נחמן דבר זה מדרתו. ומיהו, רב הונא לא סבירא ליה האי תוספתא, דכל היכא דאיכא מתן מעות - סבר ליה לרב הונא דחזו זבני. ולא אדרב ושמואל קאי, דבמסכת גיטין ב"הניקסין" איתא לפלוגתיהו דא איירי רב ביבי בכל התם. קרקע אין לו - דגולן, כמו שאמרנו: אף מעמידין שדה בידו. אבל מעות - שנתן לו הגולן לנגול בזמן קרקע זו - ש' של, שחייבו לו הגולן, ולא קיטנין ליה לגולן לאבר מעותיו. ושמעטין מרבה סבירא ליה לרב ביבי תלידו חובין לאו זבניה זבני, דהיינו דאמרין לקמן דהא אית ליה דרב ביבי. כמה דברים אמורים - דמעות יש לו - כגון שאמר עדים "כפנינו מנה לו" הגולן לנגול, ונתן לו המעות. או שכתבו בשטר: אנו ראינו שנתן לו המעות. דמשום שפירא דהניקסין דגולן לא מסהדי וכתבו עדים שיקרא. אבל אמרו עדים כפנינו הודה לו - נגול לגולן שקיבל ממנו דמיים, או שכתבו בשטר המכירה. וכך אמר לנו חזו עליו עדים שקיבלו ממנו דמיים ומכרתי לו - לא יחזור לו מעות גולן. כדבר בתנא בו' - ומסקנא דמילתא דרב ביבי היא. תלידו וזבין - מי שתלו אותו, או עשו לו וסירור עד שמכר, וקיבל דמיים, ואומר "רצה אני". וביניה זבני - ולא יוכל לחזור בו. וטעמא מפרש ואויל. ואית דגריס: תלדה. ורבינו תנאלא כתב תלידו חובין לאו זבניה זבני, אבל מתנה - לא היא מתנה, דכיון דלא מקבל מדי - לא גמר ומקני, כדמוכח לקמן, דאמרין: מודה שמואל היכא דיהב וזו. רבל דמוכין איניש - רוב חפצים וכלי ביתו וטליתו שאדם מוכר, אי לאו דאניס ודחיק בעות - לא הוה מוכין. ואפילו הכי הוה וביניה זבני בעל בירוה. אפילו לא גמר ומקני. שלא נתנה תורה חילוק בעמק ממכר בין דברים הצריכין לו ומכר, לדברים שאין צריכין לו. אלא כולוהו קונה לוקח. והכי נמי, אף על גב דאניס ומכר - קונה לוקח. והאיל וקיבל דמים, אף על גב דלא גמר ומקני. שאני אונס דנפשיה - שצריך למעות, מתוך כך מוכר חפציו

מעות. דהתם איכא למימר גמר ומקני. שאיניש אחריני - ששמכרין אותו למכור, דהתם לא גמר ומקני.

אילומא מהא דתניא יקריב אותו - ואם תאמר: אי מהבא גמר, אפילו תליהו ויהיב נמי מתנה הוי, והויא דסיקריקון מוכח דאינה מתנה ויהי רבינו יצחק רוצה לתרץ: הדיא הוי נמו מכר, דהא יש לו כפרה תחת תקרבן, וקונה הכפרה. ומגיש נשים דבעי למיגמר מינייהו הוי נמי כמו מכר, משנתר על ידי כך משרא כות ועונה. אבל לא אפשר לומר כך, דרצא ג' ב' מעושה

וכי אמר "רוצה אני" - דהאי בלב שלם קאמר. וכן אתה אומר בניני נשים - בהנך דתנן (כתובות ע"ג א) ואלו שבושין אתה להרציא: מוכה שתיין, ובעל פוליצא. דכופין ומכין אותו עד שיאמר "רוצה אני", דיתנן - מדעתו משמע. דלמא - היתם הם כי אמר "רוצה אני" - גמר לבלו לנרשה, דמנחה קעידי, מאחר שחיביוהו חכמים ודמיא. ור' אבהו - רב הונא מסברא דידיה קאמר, דמתוך יסורים גמר לבלו ומקני, הויאל ואיכא תרתי - יסורים ומתן מעוה, ולא מפיסד מידי. נם המעושה - שכופין אותו לבעל המעושה. ומהביאר הוה - כשר, שכפודו ישראל, וכגון דאמר "רוצה אני" בגוים פסול - ואף על גב דאמר "רוצה אני", וקא סלקא דעתיה דמקשה דבישראל כשר משום דמצוה לשמוע דברי חכמים, ובגוי פסול - כיון דליכא מצוה, אגב אונסיה לא גמר ומקנה ומגרש. וקאמי אגב ר' הונא, דכיון דליכא מצוה - לא מקני אגב ר' אונסיה. ובגוים - אם אנו רוצים לכופו על ידי גוים, ויהיה היא כשר - מלמדים אנו לגוים שיאמרו לו: עשה מה שישראל אומר לך. והשתא נמי מצוה לשמוע דברי חכמים. היתם נמי נימא אגב אונסיה גמר ומגרש - דהא לא מפיסד מידי, דומיא דבייבי, שמקביל שיהו. דכיון שאתשו שונאתו, ובלא גט נמי לא תעמוד אצלו, ונט זה אינו אלא להתיירא לאחריים - לא מפיסד בגוים אפילו בגוים כשר - דאגב אונסיה גמר ר' אבהו, ולא מפיסד מידי, כדפרשינן. פסול - מדרבנן, וצריכה את אהר. ומיזה, אם פשטה ידה וקבלה קדושין מאחר - צריכה גט מזה ומזה. ותולה עצמה כיוני - להתיירא לו ולגנות עמו, ע"פ שחיביו את בעלה

אילומא מהא דתניא יקריב אותו - ואם תאמר: אי מהבא גמר, אפילו תליהו ויהיב נמי מתנה הוי, והויא דסיקריקון מוכח דאינה מתנה ויהי רבינו יצחק רוצה לתרץ: הדיא הוי נמו מכר, דהא יש לו כפרה תחת תקרבן, וקונה הכפרה. ומגיש נשים דבעי למיגמר מינייהו הוי נמי כמו מכר, משנתר על ידי כך משרא כות ועונה. אבל לא אפשר לומר כך, דרצא ג' ב' מעושה

אילומא מהא דתניא יקריב אותו - ואם תאמר: אי מהבא גמר, אפילו תליהו ויהיב נמי מתנה הוי, והויא דסיקריקון מוכח דאינה מתנה ויהי רבינו יצחק רוצה לתרץ: הדיא הוי נמו מכר, דהא יש לו כפרה תחת תקרבן, וקונה הכפרה. ומגיש נשים דבעי למיגמר מינייהו הוי נמי כמו מכר, משנתר על ידי כך משרא כות ועונה. אבל לא אפשר לומר כך, דרצא ג' ב' מעושה

אילומא מהא דתניא יקריב אותו - ואם תאמר: אי מהבא גמר, אפילו תליהו ויהיב נמי מתנה הוי, והויא דסיקריקון מוכח דאינה מתנה ויהי רבינו יצחק רוצה לתרץ: הדיא הוי נמו מכר, דהא יש לו כפרה תחת תקרבן, וקונה הכפרה. ומגיש נשים דבעי למיגמר מינייהו הוי נמי כמו מכר, משנתר על ידי כך משרא כות ועונה. אבל לא אפשר לומר כך, דרצא ג' ב' מעושה

אילומא מהא דתניא יקריב אותו - ואם תאמר: אי מהבא גמר, אפילו תליהו ויהיב נמי מתנה הוי, והויא דסיקריקון מוכח דאינה מתנה ויהי רבינו יצחק רוצה לתרץ: הדיא הוי נמו מכר, דהא יש לו כפרה תחת תקרבן, וקונה הכפרה. ומגיש נשים דבעי למיגמר מינייהו הוי נמי כמו מכר, משנתר על ידי כך משרא כות ועונה. אבל לא אפשר לומר כך, דרצא ג' ב' מעושה

יקריב אותו - קרא יתירא, דהא כתיב לעיל "וכר תמים יקריבנו" ומצי למיכתב "יקריבנו אל פתח אהל מועד לרצונו לפני ה'". מלמד שבוסין אותו - להקריב מה שגמר. עד שיאמר רוצה אני - אלמא: היכא דכופין אותו, עד דאמר מתוך יסורין "רוצה אני" - קרינא בגיה ל"רצונו", דגמר לבלו להקריב. והוא הדין לזבני, אם אמר "רוצה אני" - ובני, דהיה לבלו להקנות. דתתיו ליה כפרה -

אילומא מהא דתניא יקריב אותו - ואם תאמר: אי מהבא גמר, אפילו תליהו ויהיב נמי מתנה הוי, והויא דסיקריקון מוכח דאינה מתנה ויהי רבינו יצחק רוצה לתרץ: הדיא הוי נמו מכר, דהא יש לו כפרה תחת תקרבן, וקונה הכפרה. ומגיש נשים דבעי למיגמר מינייהו הוי נמי כמו מכר, משנתר על ידי כך משרא כות ועונה. אבל לא אפשר לומר כך, דרצא ג' ב' מעושה

אילומא מהא דתניא יקריב אותו - ואם תאמר: אי מהבא גמר, אפילו תליהו ויהיב נמי מתנה הוי, והויא דסיקריקון מוכח דאינה מתנה ויהי רבינו יצחק רוצה לתרץ: הדיא הוי נמו מכר, דהא יש לו כפרה תחת תקרבן, וקונה הכפרה. ומגיש נשים דבעי למיגמר מינייהו הוי נמי כמו מכר, משנתר על ידי כך משרא כות ועונה. אבל לא אפשר לומר כך, דרצא ג' ב' מעושה

אילומא מהא דתניא יקריב אותו - ואם תאמר: אי מהבא גמר, אפילו תליהו ויהיב נמי מתנה הוי, והויא דסיקריקון מוכח דאינה מתנה ויהי רבינו יצחק רוצה לתרץ: הדיא הוי נמו מכר, דהא יש לו כפרה תחת תקרבן, וקונה הכפרה. ומגיש נשים דבעי למיגמר מינייהו הוי נמי כמו מכר, משנתר על ידי כך משרא כות ועונה. אבל לא אפשר לומר כך, דרצא ג' ב' מעושה

חזיקא דבטל מודעא בשעת זבני - מהני ביטול, דאגב אונסיה גמר ומבטל, כדאמרין בפרק "דאומר משקל" (ערכי כא, ב), ובקונטרס הביאה לעיל, ואפילו אמר בשעת מודעא "כל מה שאבטל אל יתא ביטול" - אינו כלום, ומכל מקום לבטוף בשמבטל כל מה שאמר קודם לכן - יתא מבוטל, ולא גמר דאבטל באונסיה - לא מהני ביטול, ולא נאמר

ומבטל ומיהו, אי לא ידעינן באונסיה, ומבטל מודעא מערתו - נראה שנטולו ביטול, ולכן תבנינן בשטרי מתנה ביטול מודעי. אבל שדה זו לא - דהא דאמר הנדעיה לעיל (מ, א) - כל מודעא דלא כתב בה "אנא ידענא ביח באונסין דפלוגי" - לאו מודעא היא, לא משכחא אליבא דרבא לעיל, אלא כי הווא מעשה דפרדיסא, דבסתם שדה, לא מהניא מודעא, ובי"שדה זו" לא עריך מודעא, אלא לדיענה אונסיה. ואפילו בשדה זו לא אמרינן אלא דלא אמרינן דהי ופסידיה דגריסי "לא ארצי ליה", משמע זבני לעילימה דבר דאמר עדים "בפנינו מנה לו" - הוי זבני אפילו ב"שדה זו", וכי קאמר רבא דלא הוי זבני - היינו כי אמרו "בפנינו הודה לו", שיהי ראו נתנית המעות. ואם כן משמע דהא דבבבטי ליה אונסיה סתם, אפילו כי אמרו "בפנינו הודיה" שלא ראו נתנית המעות - הוי זבני. ואין נראה, בדבריהא אל שריך לחלק בין שדה סתם לשהה זו", דברתייהו ליה למימר "אי לא דאדיו ליה הנה הנה משה ליה ולתומיהה שטחיה". כן נראה דגרסינן "ולא ארצי זחי", ולא גרסינן "לדי". וכן פירש בקונטרס. תינה קודיש בכספא - הבא אל קאמר כל מדקדש אדעתא דרבנן מקדש. וכן בפרק "שני שמאי" (בבמות ק, א) גבי עובדא דגריסי "דאשדא כשהיא קטנה וגולה, ונאחא איניש ארצינא ותפסה מיניה, כדאמר בריש תרבות (ג, א) ו"בישולח" (גיטין ל, א), משום דהבא ובפרק "בית שמאי" (א

קדש אדעתא דרבנן, כדקאמר. הווא עשה שלא כהוגן. וצריך לומר דסבר הכא דיש כח ביה חבמים לעקור דבר מן התורה, כיון דאפקעינהו רבנן לקדושי מיניה, ואף על גב דלא קדש אדעתם. והכי פירושא: בשלמא קודיש בכספא - מצו רבנן לקדש הבסק ולדת מבנותה ואשתי. אבל קודיש בארץ, אף על גב דיש כח ביה חבמים לעקור דבר מן התורה - היינו היבא דליבא עבידה, כען (בבמות פט, א) הווא גירוחא דהדר לטיבלא. אבל ביאה, וכי עישו חבמים ביאתו ביאת עבידה ומשני, אין, דאי שרויהו ביאתו ביאת נזות. ובהדיא (כתובות שם) ו"בישולח" (שם) לכאורה פליגי אהך דשמעתין, דאיצטריך למימר טעמא דאדעתא דרבנן מקדש, משמע דארי לאו אדעתא דרבנן מקדש - לא היה כח ביהם להפקיע קודישין. ונראה דלא פליגי. ואיצטריך טעמא דאדעתא דרבנן מקדש, משום דהחם כיון דקדושי נעשו כהוגן - לא היה כח לחבמים לתקומה. אי לא משום דאדעתא דרבנן מקדש. קודיש ביאה מני איכא לביא למימר - תפיקה לרבינו שמואל בן אבהו: קודיש דרבנן, כלא הפקעה - לא לחו קדושי, דהוי תליוהו ודיב, ורבגו גופה שקי לו - אינו נתון לה כלום ודחא לומר לפי שיש לה הנאת ביאה. ועוד, דאם כן הא דאמר אממיה: תליוה וקדיש קדושי - קדושי - לא הוי אלא קודיש בכסף או בביאה, אבל בשטר - לא, דהוי ממו תליוה ודיב ויש לומר דבגו גופה שקי לו מתחילה כי שטר כסות ועונה. ואף על גב דפרקי לעיל גבי נט לרא חובי זבני ימה שדועל נפטר שמאר סות ועונה - הני מילי גבי בעל, שהיה נחתם ברצון, ולא היה מוגרשה.

אמר רב הונא מאן דאדעתא שפיר תתים - הא דרב הונא פליגי. אדרבא, דאמר (כתובות נ, מ) אלא כתבנין מודעא אונסינא.

אמר רב נחמן עדים שאמרו אמנה היו דבריני אין נאמני - על כרובין באין כתב ידם יוצא ממקום אחר איירי. דאי יוצא ממקום אחר - פשיטא, דהכי פריך בפרק שני דתרבות (נט, א) גבי האומר "שטר אמנה הוא זה" - אינו נאמן. דקאמר מאן? אי דקאמר עדים, אי כתב ידו יוצא ממקום אחר - פשיטא, ועוד, דמר רב אשי דקאמר "אמנה היו דבריני" אינו נאמן - משום דלא ניתן לכתוב, אי כתב ידו יוצא ממקום אחר - אפילו נתון לכתב אינו נאמן. וקשה: דאמאי לא מדימני במיגו דאי בעו אמרי "אין זה כתב ידני?" דהא רב נחמן גופיה אית ליה מיגו לפסול השטר בפרק שני דתרבות (שם) דקאמר: כי אתו לקמן לדינא - אמנא הוה. וזלו קיימו שטייביו דחורו לדינא, ומדימני לומר "פרעו הוא" מיגו דאי בעו אמר "מוחיי הוא". וכל שכן עדים. דלאמינא לארועי שטרא. דהכי אמר בהדיא בפרק מי שמת' (קטד, א) ואמר רבינו יצחק: דייני טעמא במודעא אמנה לרב נחמן, הואיל ואמר שהשטר נכתב בתורת הלכתו - שוב אל אתי על פה ומרע שטרא אפילו במיגו. ודמי נמי לחורין ומגנין. והאיל ותיקו שחמתו על השטר רב, ומדאורייתא עדים החתומין על השטר נעשה בטקדא, ערוך בתין דין, ומורגנן הוא דאצטרבו קיום - דוקא כי טעין מוויקא, אבל

בשדה סתם, אבל ב"שדה זו" - לא. וכן "שדה זו" נמי - לא אמרין אלא דלא ארצי זחי, אבל ארצי זחי - לא. ולא אמרין אלא דלא היה לאישתמומו, אבל היה ליה לאישתמומו - לא. והלכתא כביתיהו דהו וזבניה זבניה, ואפילו ב"שדה זו", דהא אישה ב"שדה זו" דמיא, ואמר אממיה: תליוה וקדיש - קדושי קדושי. מר רב רב אשי אמר: באשה ודאי קדושי לא הוה, הווא עשה שלא כהוגן, לפיכך עשו עמו שלא כהוגן ואפקעינהו רבנן לקדושיה מיניה. אמר ליה רבינא לרב אשי: תינה דקדושי בכספא, דקדושי בביאה מאי אפא למימר? אמר ליה: שויהה רבנן לבעילתו בעילת נזות. מאבי תורה לפאפי אפינרא זבני, חתם רבה בר רהינה אמודעא ואשקלתא. אמר רב הונא: מאן דתתים אמודעא - שפיר תתים, ומאן דתתים אשקלתא - שפיר תתים. מה נפשך? אי מודעא לא אשקלתא, ואי אשקלתא לא מודעא - הכי קאמר: אי לאו מודעא, מאן דתתים אשקלתא - שפיר תתים; רב הונא למשמיה, דאמר רב הונא: תליוהו זבני - זבניה זבני. איני? והאמר רב נחמן: העדים שאמרו "אמנה היו דבריני" אין

לעקור. אבל קדוש בביאה, דהו קדושי דאורייתא - מאי איכא למימר? וטעות הוא בידם. דמנייהו שוה לזיפנין לקדושי כח מנסכת קדושי (א, כ) וגם לכל דבר אתקש הויות תלודי. ואמרין בכריתות (ה, א) לא תוה יגוד, שוה קלה בעיניך שחרי נותר אחד מנזפי תורה, ולא למדה התובא אל בביאה שוה. ועוד, מאי האי דקמיהו ליה: שויה רבנן לבעילתו בעילת נזות? אלא כיון דמדאורייתא היא - היא יבולך לעשות ביאה נזות? אלא, כיון דאדעתא דרבנן מקדש - לא הוי קדושי, דאמר רבנן לא ליתו קדושי, ומתוך כך מנצתא מעצמה בעילת נזות. טבי - גברא אלמא הוי. תל לפי - באילן ששמו כירא למכור לו שדהו. לשמנה לא חתם רבא על אותו שבטל הכינרא, ושמכרנו לו זבני - כלומר, וכן שמכרנו לו. חתם רבא בר רב הנה - ועד אחר עמו, אמודעא שמשר פפי קודם שנכתב שטר המכירה. ואשקלתא - וגם על שטר המכירה חתם. מאן דחתם אמודעא שפיר תתם - שפיר תתם על גב התליוה זבני זבניה זבניה, ולא מילי היבא אל מסר מודעא. ותליוה זבני זבניה זבניה, ובמסכת קמיהו. רב הונא דחתם אשקלתא שפיר תתם - ותליוה זבני זבניה זבניה, ובמסכת קמיהו. רב הונא לפעניה כו' - מהכא שמעינן דכתבנין מודעא אוביני אפילו בתליוה זבני, ודלא כרבא, דאמר לעיל (מ, א) כתיבנין מודעא אוביני, כדפרישית בפרקי לעיל, אלא הכא דאניס כמעשה דפרדיסא. אלא חזינן עובדא אפילו בתליוה זבני, דכתבי מודעא. וגם כן נראין דהריב"ש שפיר פסקוהו על רבא אל עמדו, מאי דפסיק לעיל בתליוה זבני ולא אמרין אלא בשדה סתם, שאחר פסק שלו אמר: לא כתבנין מודעא אוביני, כדפרישית לעיל. איני - כלומר, היאך נטלה מודעא שחתם בה רבא בר רב הנה את אשקלתא שחתם הוא עצמו בה? והא אמר רב נחמן כו' - והכא נמי רבה בר רב הנה קמיהו בעשוי על האשקלתא מודעא וזו דבריני, ואמאי נאמני קריים - החתומין בשטר. ואמרי אמנה היו דבריני - לא הלוחו כלום, אלא כתבנו לו, ולכשיצטרך - ילה בו. והאמני לה למלה שלא יצאיה עליו שטר מלוחו זו לבמות הימנו אלא אם כן לוחו זה. וזה שעבר לנו נכסיו מעבשיו אלא ילוח אפילו לאחר זמן, דלאו מוקדם הוה לטרוף שלא כדן.

לכתב אינו נאמן. וקשה: דאמאי לא מדימני במיגו דאי בעו אמרי "אין זה כתב ידני?" דהא רב נחמן גופיה אית ליה מיגו לפסול השטר בפרק שני דתרבות (שם) דקאמר: כי אתו לקמן לדינא - אמנא הוה. וזלו קיימו שטייביו דחורו לדינא, ומדימני לומר "פרעו הוא" מיגו דאי בעו אמר "מוחיי הוא". וכל שכן עדים. דלאמינא לארועי שטרא. דהכי אמר בהדיא בפרק מי שמת' (קטד, א) ואמר רבינו יצחק: דייני טעמא במודעא אמנה לרב נחמן, הואיל ואמר שהשטר נכתב בתורת הלכתו - שוב אל אתי על פה ומרע שטרא אפילו במיגו. ודמי נמי לחורין ומגנין. והאיל ותיקו שחמתו על השטר רב, ומדאורייתא עדים החתומין על השטר נעשה בטקדא, ערוך בתין דין, ומורגנן הוא דאצטרבו קיום - דוקא כי טעין מוויקא, אבל

בשדה סתם - שהכיריהו למכור אחת משדותיו, הוא בירר מעצמו ומכר את זאת. דכיון דמדעתו בירר - רעה שבחן בירר, שאינו חושש בה כל כך, וגמר ומקני. בשדה זו - הכיריהו למכור שדה זו, ואותה מכר. ולא ארצי זחי - לא מנה המעות - גילה דעתו דבעל כרחו מקבל. ואפילו ב"שדה זו" ולא ארצי זחי, לא אמרין דלא הוי זבני, אלא דלא היה ליה להאמי לאשקלתא בעל התלוי בשום דיתוי שבעולם, כגון "המתן לי עד למחר", או "עד שחבוא אשתי", או שום דיתוי שיכול לטעות בו האנס. והלכתא כביתיהו דהו וזבניה זבניה, ואפילו ב"שדה זו" - ולא ארצי זחי, ולא אמרינן דלא היה ליה לאישתמוטי, דהוי אונס גמור, ובגן דאמר "ירצה אני", דהא אשה - כשמכריחה אדם לקבל קדושי ולהתקדש לו. כשהו זו דימא - שאינו חפץ כי אתה. ואמר אממיה - כלומר קיימא לן הכי. תליוה וקדיש - קבלה קדושי - קדושיה קדושי. דמי אוביני שמוכרת עצמה ליה. מר רב רב אשי אמר: מוכר מודעא דהו וזבניה, אבל גבי אשה - תקן רבנן דלא ליתו קדושי, דהווא עשה שלא כהוגן שהכריחה - לפיכך נעשה עמו שלא כהוגן, שלא כדן. דאף על גב דמן התורה ליתו קדושי - רבנן עקיניהו ודפקרו אותן, ועשו מעות מתנה. ובמקום אחר מפרש דכל מדקדש אדעתא דרבנן מקדש, כדת משא ישראל, ורבנן אמרו לא ליתו קדושי, נמצא שלא קדשה זה, שהיו ברעת תתים תלה, ולא אינם תפצים בקדושיה הללו. תינה קדושי בכספא - יבולך חבמים להפקיע קדושיך, דהפך כיון דה הפך גבי ממון, ואפילו קדשה בגול ובחמס דמיא, דלא הו קדושי, ולא קדיש בביאה, שעשה מעשה כגופיה, דהיאך יאמרו חבמים שלא תתא ביאה? הרי בעל כרחנו ביאה היא ואתה דמפרש תינה קדושי בכספא - קדושי כסף דרבנן, הם אמרו והם אמרו, וקדושי דדבריהו יבולך

לעקור. אבל קדוש בביאה, דהו קדושי דאורייתא - מאי איכא למימר? וטעות הוא בידם. דמנייהו שוה לזיפנין לקדושי כח מנסכת קדושי (א, כ) וגם לכל דבר אתקש הויות תלודי. ואמרין בכריתות (ה, א) לא תוה יגוד, שוה קלה בעיניך שחרי נותר אחד מנזפי תורה, ולא למדה התובא אל בביאה שוה. ועוד, מאי האי דקמיהו ליה: שויה רבנן לבעילתו בעילת נזות? אלא כיון דמדאורייתא היא - היא יבולך לעשות ביאה נזות? אלא, כיון דאדעתא דרבנן מקדש - לא הוי קדושי, דאמר רבנן לא ליתו קדושי, ומתוך כך מנצתא מעצמה בעילת נזות. טבי - גברא אלמא הוי. תל לפי - באילן ששמו כירא למכור לו שדהו. לשמנה לא חתם רבא על אותו שבטל הכינרא, ושמכרנו לו זבני - כלומר, וכן שמכרנו לו. חתם רבא בר רב הנה - ועד אחר עמו, אמודעא שמשר פפי קודם שנכתב שטר המכירה. ואשקלתא - וגם על שטר המכירה חתם. מאן דחתם אמודעא שפיר תתם - שפיר תתם על גב התליוה זבני זבניה זבניה, ולא מילי היבא אל מסר מודעא. ותליוה זבני זבניה זבניה, ובמסכת קמיהו. רב הונא דחתם אשקלתא שפיר תתם - ותליוה זבני זבניה זבניה, ובמסכת קמיהו. רב הונא לפעניה כו' - מהכא שמעינן דכתבנין מודעא אוביני אפילו בתליוה זבני, ודלא כרבא, דאמר לעיל (מ, א) כתיבנין מודעא אוביני, כדפרישית בפרקי לעיל, אלא הכא דאניס כמעשה דפרדיסא. אלא חזינן עובדא אפילו בתליוה זבני, דכתבי מודעא. וגם כן נראין דהריב"ש שפיר פסקוהו על רבא אל עמדו, מאי דפסיק לעיל בתליוה זבני ולא אמרין אלא בשדה סתם, שאחר פסק שלו אמר: לא כתבנין מודעא אוביני, כדפרישית לעיל. איני - כלומר, היאך נטלה מודעא שחתם בה רבא בר רב הנה את אשקלתא שחתם הוא עצמו בה? והא אמר רב נחמן כו' - והכא נמי רבה בר רב הנה קמיהו בעשוי על האשקלתא מודעא וזו דבריני, ואמאי נאמני קריים - החתומין בשטר. ואמרי אמנה היו דבריני - לא הלוחו כלום, אלא כתבנו לו, ולכשיצטרך - ילה בו. והאמני לה למלה שלא יצאיה עליו שטר מלוחו זו לבמות הימנו אלא אם כן לוחו זה. וזה שעבר לנו נכסיו מעבשיו אלא ילוח אפילו לאחר זמן, דלאו מוקדם הוה לטרוף שלא כדן.

דאדם מקנה דבר שלא בא עלולם. אלא משום לדיון קיימא לו דאין אדם מקנה. ובמילתיה דרבא לחודיה לא סיג רבא בר כהנא. ומדברא לא היה שמעין שיכול להתנות דברא שלא בא עלולם. דאף על פי דבבא אלא אמנותא שלא בא עלולם - חזת אמר דישתמו שאין לה מונות, דאטו ש' על גב ליתול מונות בעל כרחיה? וכדשרשח החזקת בה. ולא קא שמעין לו

רב הונא אלא שיכול להפקיע מעשה ידיו
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
מבעלה. ואם תאמר: רב, ודסיק בפרק 'הותב' (כתובות פד.) כרבן בשמעין בן גמליאל, דאמר: אם מתא - יירשנה. אפילו כהן לא יורש ודברים אין לו בנכסיה בחיק ובנותן. ולא משמעיה, דאדחו סבר יורשת הבעל דאורייתא, ורב סבר יורשת הבעל דרבנן, והכמיה עשו חיוב לדבריהם כשל תורה - מאי שנה בדפירות: כיון כלהתלק משום דהוה דרבנן? ויש לומר: דשאני ירשה דנפלה קמיה דבעל, דירשה האשה כנכרים הם באותה ירשה לגבי בעל, ולכן אין יכול להסתלק, אבל הבא. מנכסי מלוג יכול להסתלק שיאשרו ביד מי שחן עבשו, היינו ביד האשה. ועוד מצינן למימר דאיש עשו חיובק אלא דבר שיש לו שרש מן התורה, כגון ירשה, דאיכא ירשה דאורייתא. אבל דבר דליכא כותיה

בדאורייתא - לא עבדו רבנן חיובק, אי נמי, פירות דלא שכחו - לא עבדו חיובק, כדאמרין בריש 'אף על פי' (שם נו. ג.) לכל ש' כתובה ולא לכל ש' פירות, ולא שכחו ממו ירשה. דאין לך אשה שאין לה נכסי אלא ברל שירש בעל, דאפילו במשיאים יתומה נתן חיובת (סו, א.) לא יפחתו לה מנכסיהם - וז' הלכת' ירשתה בעל ברזל שביח, ולא פליג רבא (בבבא הבעל, דכל ירושתו אין יכול להתנות. אבל פירות, דלא שכחו, דאיכא טובא שאין להם נכסי מלוג - לא עשו חיובק.

יבולה אשה שתאמר לבעלה כו' - פירש בקונטרס: וכי קאמר נמי איני מקבל פרוקה ואיני חושש בפירות נכסי מלוג שלה שתקני לי' - דמועיל התנאי בעתה ארוסה, שעדיין לא זכה בקרקעותיה לפירות. וקצת היה נראה לרבינו שמשוך בן אברהם להביא ראייה לדבריו, ומתניא פרק 'עריה שתפתחה' (כתובות מג. ב.) תקנו פרוקה תחת פירות - שעמ מינה פדירי עיקר. ויכול לומר כן, דהא בפרק 'אף על פי' (שם נו. ב.) פריך אמילתיה דרב הונא דהבא מהא דתקנו מונות תחת פירות מעשה ידיו. ומשני: אימא תקנו מעשה ידיו תחת מונות. ומכל מקום אומר רבינו שמשוך בן אברהם: דאי אפשר לומר כן, דאדרבה פרוקה עיקר, כמו שדמקד רבינו 'יחזק כבתובות פרק 'עריה' (מו. ב.) דאמר: מאי 'לפירך בעל אוכל פירות', מהו דתמא מיכל לא ניכליהנהו אנוחי ונינוחיה כו', קא שמענן לו דהא עריפא דומינן עליו מלו פרוק' לה מדידה. ואקמו רבינו מהם הלעל: בשלמא בעל תקינו לה דאי עריפא פירות, דאי אישתבאי הוויא ליה איבה, ומימענן ולא פריך - משמע דלטובת האשה נתקן. בירושלמי פרק 'עריה' קאמר בהויא, הוא דנתן: נשאת יתיר עליה הבעל שאוכל פירות בהיה - בעל שאמר 'אי אפיש לאכול ולא לפרוק' אין שומעין לו. והא דנתן: פירות תחת פירות, אף על גב דפרקנה עיקר - לא הניא הבא אלא לאשמועתינן שלא תוכל האשה

לומר 'איני נפרית ואיני נותנת פירות', ואף על גב דלטובתה נתקן, שלא תטעם ביה התיים. ועוד, ולא דמי למונות שיכולה לומר 'איני נותנת ואיני עושה', דהתם לא מפקעת תמא מעשה ידיו, שאם אינה עושה ואיני נותנת היום - למחר תעשה ותתא נותנת. אבל אם אמרה 'איני נפרית ואיני נותנת פירות' - הרי מפקעת למחר תקנת פירות. לפירות של כי ימיה הם תחת פרוקה. אי נמי, שאני פירות משום דידו כידה, שהוא זוכה בגוף הקרקע, אבל מעשה ידיו - היאך יזכה בה? שאל ארבי ענין, ודלא שייך למימר שזוכה בגוף הדיים. וכוננו הוה מצינו דירש לקיש דפליג ארבי הונא בפרק 'אף על פי', וסבר דמועיל ידיו עיקר, ואינו מניה בהיריאת, אלא תני: התא מונות תחת מעשה ידיו כדקתני - אפילו הכי אומר רבינו תמו: דאין הבעל יכול לומר לא וירש דלא ספק 'צאי מעשה ידך למנותות', בדמוכח בהויא בפרק קמא דגיטין (יב, א.) וביבא 'המדיח' (כתובות ע. א.) דפריך אי דלא ספק - הדייא קושיא לזכותה, כיון דמועילת לה היכי מצי מירד' לה? גרס בפירוש רבינו גאנאל: ואות שהכניס לה שום משלו - והכי פירושה: אחת שכבתה בל כתובות - במנזה ומאתים. ובמה שאדם כותן משלו שירך לחתן כתיבה, אלא לשון יחוד. כגון הכותב בל נקראת לבניו. ואות שירד בל כתובות - חזקת גרוניא. ושביאשה מביח אמת, כי נדוניא נמי נקראת כתובה, דבפרק 'עריה שתפתחה' (שם נו. ב.) תני: קברותה תחת כתובתה. והיינו תחת גרוניא. דתחת מנה מיתא לאל קאמרין, בדסוף ההוא פירקא (א. ג.) קאמרין דארוסה (אית) לה קבריה. ואותה שהכניס לה שום משלו - ששם לה שרה כגון תוספת שהדיקס לה משלו על מנה ומאתים. ושלשה עניני מנחן אלו כותבין הכתובה בסדר: הוה. תחלה מנה ומאתים. ואחר כך נדוניא ושביאשה עמה 'הדעתה ליה', ואחר כך 'וצבי חתן הוסיף לה מדידה' כו'. ובקונטרס לא פירש כן.

נחלה הנפאה לו לאדם ממקום אחר - באדם מתנה עולה שלא יירשנה; וכדרכא, דאמר רבא: קל האומר 'אי אפשי בתקנת הכמיה כגון זאת' - שומעין לו. מאי 'כגון זאת'? וכולה הנא אמר רב, דאמר רב הונא אמר רב: וכולה אשה שתאמר לבעלה 'איני ניונת ואיני עושה'. הא ראייה יש. תימא: נחת רוח עשיתי לבעלי מי לא תנן: לקח מן האישי והזור ולקח מן האשה - מקחו כגמל, אלמא אמרת: נחת רוח עשיתי לבעלי - הקא נמי תימא: נחת רוח עשיתי לבעלי - הא אימאמר עליה, אמר רבה בר רב הונא: לא נצרך אלא באותן שלש שדות: אחת שקתב לה בקתובתה, ואחת

נחלה הנפאה לו - העמידה לכא ולו, כגון נחלה דרבנן, כדפרשש לקמן - אדם יכול להתנות עליה קודם שתבא שלא יירשנה. תנו דקאמרין 'אין דברים אין על אותה נחלה העתידה לכא ולו', כלומר, לא יזא לך דו דברים. ודברא - כלומר, באיזו נחלה מועיל התנאי - בנחלה הנפאה לכא ולו. ודברא, אבל בנחלה דאורייתא. כגון 'דין דברים אין לי בירושת אבי כשימות' - לא יודע לי התנאי, דבעל בירושתו הוא יזא, אלא אם כן יתנה לאחריו בלשון מותה. אי אפשי בתקנת הכמיה - שעשו להתנאי. כגון זאת - דלקמן, דמדברגן היא. שומעין לו - דבעל כרחו דאיניש לא יכוהו הכמיה. שאם אינו חושש בטובה שעשו לו הכמיה - לא יתן לו בעל כרחו, שלדעתו תקנה הכמיה. מאי כגון זאת - כאיו אמר רבא: כל האומר אי אפשי בתקנת הכמיה כגון זאת התקנה שאנו מדברים בה, שומעין לה ברוב הונא אמר רב - כלומר, מקנת מונות שהבעל נתן לאלשה היו עסקים בבית המדרש, והוא נוטל מלאכת ידיו תחתיו. ועל זה אמר רבא: כגון זאת התקנה שתקנו הכמיה מונות האשה לטובתה, אם אומר: אי אפשי בתקנת

כמיהם כוה התקנה שתקנו לטובת, דהא לדידי אינה טובה, דמלאכת ידי עדיף על מונות; אינו משליו ואעשה מלאכת לעצמי - שומעין לה. ותתא לאשמעתינן ברב הונא אמר רב שיכולה אשה לומר בכתובה 'איני נותנת משלך ואיני עושה מלאכת לך כי לא לעצמי', כדמרש' עמומא בכתובות (נה, א.) קסבר: מוזני עיקר. כלומר, תחלה חלקו בין עיקר מונות לאשה מן הבעל בעל כרחו. בין תעשה בין לא תעשה. ואחר כך תקנו מלאכה תחת מונות, ולא תחיה לה איבה. וכיון דלטובתה נתכוונו, לתקן לה מונות תחלה, והיא עוקרת, לומר: איני חפצה בתקנה זו, איני חוששת למועיליה - הרשות בידה. וכיון דעקרת תקנת המונות - אם תקנת מלאכת ידיו לבעלה כגמל ממיילא, דיכין דמונות אין לה - גם הבעל לא יטול מלאכת ידיו. והיינו נחלה הבאה לו לאדם לאחר מכאן - שמונות עתידים לבא בכל יום. והוא הדין לפירות של נכסי מלוג שתקנו הכמיה לבעל פירותיה תחת פרוקה - כל שכן וכל שכן שאמר 'איני מקבל על ידי תקנת פרוקה ואיני חושש בפירות נכסי מלוג שתקני לי' - דמועיל התנאי בעתה ארוסה, שעדיין לא זכה בקרקעותיה לפירות. והיינו דאצטרך במתניתין למיתני דאין לאיש חזקה בנכסי אשתו לומר 'לוקח הוא ביד'. דאף על גב דכתב לה בעתה ארוסה שלא יטול כלום בפירותיה - אפילו הכי שתקנו לה מיתחת לבעלה, דמצי אמרה: נחת רוח עשיתי לבעלי ששקתי, אבל מועילם לא מירתי. לו ופקעינן נמי מהא ראייה ש' - דקתני במתניתין אין לאיש חזקה שאין חזקה מועלת לו לקיים מקחו, אבל ראיית עדים או שטר - תועיל לו לקיים במזירתה, דאם מכרה לו אשתו נכסי מלוג שלה - קנה. תימא נחת רוח עשיתי לבעלי - שמכרתי לו, שלא יכרע עליו, אבל לא היה בריתה לקנותו ולא דמי לתליוו חזק דובניה דבניא, דאבא אנטיה גמרי ומקני. אבל לא, דליכא אונס כל כך לא גמרה ואקניה. מי לא תנן - דכי הך טענה יכולה לטעון לאחרים שקנו מבעלה, וכל שכן שמכרה לבעלה עצמו. לקח מן האישי - מן הבעל. כל קרקעותיו משועבדין לכתובת אשתו, הימים ולמחר אם ימות או יירשנה - תטרון מלאכותא לא לא תמצא בני חורין, שכן כתב לה 'כל נכסי אחרתי וערבאני לבתותיך', במכסת כתובות (א. ג.) והווי - זה הלוקח ולקח מן האשה. נתן לה דבר מועט, והקנתו לו, כדי שלא תטרון ממנו חוב כתובתה. מקחו בפל' - אלא בטל בטל ממש, שכל זמן שיהיה הבעל - יוכל זה הלוקח תחת פירות. והמכור מכר לו כל זמן שלא התגרש האשה לו, ואכל זמן גיבוי כתובתה. שדיר משנה זו בכל נכסים קרקעותי שיש לו לבעל מיידי, בדמוכח לקמן בסמוך. דאמרין: למעטי מאי? איילמא למעטי שאר נכסים כו', ובבבולין אי אתא יכול לומר מקחו טעני לא לבמרי, דאמר בפרק 'אשתה שנפלו לה נכסים' בסופה, דאי לא תימא הכי, סיפא דקתני לא יאמר אדם לאשתו: 'הרי כתובתיך מונחת על השולחן וכל נכסי אחראין לכתובתיך' ואי כע לזבניתי חתמי נמי לא מצי מוקי' בתמיה. משם זנא למודי שכתב ואף על פי שמועילין לבעלי, אלא דלכחי אני עשבר - והשוכל לטרון מן כשיעוב ונזהר לגבות כתובתה. הלכך, האי מקחו בטל - תטרון ולקח מן האשה קאי, דהוי בטל לגמרי ההוא מקחו. ושבתא לגבות כתובתה - תטרון ממנו. דמצי אמרה: נחת רוח עשיתי לבעלי, למכור כל קרקע עשיתי לך, ולא גמריתי לבי' להקנתו לך; ומשני: לא אימא' עיל - דהדייא דחור ולקח מן האשה, חור רבה בר רב הונא: לא נצרכה למיתני מקחו נכסים, דהיא דחור ולקח מן האשה, אלא באותן שלש שדות המשועבדות לה יורר משאר כותובותיה - כלומר, אתח מן השלש שדות שאר שדוה שיעיבד לה בפירושה, והוכיז ההוא שדה בשטר הכתובה ששעבר לה, וסמכא דעתה עליה טפי משאר נכסים. מהו, לה נכסי

פירותיו ואן קנין גוף דאשה שיצאו לו לחרות. אי נמי, ולא דמי קנין פירות דבעל, שלא היה לו בגוף כלום מעולם, לקנין פירות דמכור עבדו על מנת שישמשו שלישים יום. שתחלה היה הכל שלו ועדיין לא יצא מתחת ידו, ודחיפירות שלו. וכענין זה מהלוקק גבי הבמת ארומא, בפרק קמא דפסחים (א. ו) ומת שיהיה קודם עליה במכורות - שם מפורש. וכן צריך לומר,

דאן לומר לה דלרבי מאיר דאשר הבא קנין פירות קנין הגוף דמי, וסבר ש לאיש אבל לא 1
לאשה. וכן ביבמות פ"ג הל' "אלמנה" (א. ב) (א. 2
פליגי במכנסת שום לבעלה. היא אומרת "כילי אני 3
נטול כרבתיה" וכן היא דומגרת אומר "דמיים אני 4
נתן לך", רב אמר איהו: הדין עמו, רב יודהה 5
אמר: קשה. עבה. ואמרני, תניא בותיה דרבי מאיר: 6
עבדי צאן ברזל ויצאני בשן ועין לאיש, אבל לא 7
לאשה. ומאי קשיא לרב יודהה: דלמא אף על גב 8
דהדין עמה - ויצאני לאיש ולא לאשה. דקסבר 9
קנין פירות קנין הגוף דמי, ומאפלי בנכסי דמור 10
נמי הוי דינא הכי לרבי מאיר אלא דרבי לא מחגי 11
כלל קנין פירות לדידת קנין הגוף לצאת לאיש, 12
כדפרישית. וקנין פירות לאיש הגוף דמי כו' 13
— קשה: בדפוס "השילוח" (בשני חלקי ח. א) מסיק 14
אפלוגתא דרבי יודהה ורבי שמעון: דכולי עלמא 15
קנין פירות קנין הגוף דמי ויש לומר: דהתם לא 16
קאמר, אלא דמבא ליכא למילף מינה. ובוערבין 17
(כו. א. ג): גרסי: ליתא אמרן לך רבי שמעון בקנין 18
הגוף, ולא גרסינן "דכולי עלמא". הוא דרבי מאיר: 19
ביהשילוח הך דהבא - משום דניחא ליה 20
לאיתוי תנאי דרבי פדליגי בשהה, דרומיא 21
דפלוגתא דרבי יוחנן וירוש לקיש דהתם. 22
וספסי נפשות לחלק - פירש בקונטרס: משום 23
דכתיב "ושפשו הערדה" ו"הצילו הערדה". 24
ואן נראה, דבלאו הכי נמי לא קטלי שפספסא.

שניהם ישנן בו' - ופטרון, דספק נפשות דבעלים שהוכחו, ומי נהרג מהם - לחלק, ונפקא לן מ"דשפטו הערדה" ו"הצילו הערדה" (במדבר לה). שניהם - כלומר, שניהם שהכחוהו נהרגין. זה - אחרון, קנין מחותנו. וזה - הראשון, לפי שאינו עכשיו ספק, שרבי מכתב. כי **כספי** הוא - שאינו רוצה דמה תנית טעם

היה צריך ליתן דבר לומר: לא יוקם לפי 1
הספק הוא. אי נמי, מרמיצי מיתכת "כי 2
כסף הוא", ומשום בני מי לרמיצי מאימור לבני 3
נכסי מלוג, דביחן דאינו מיוחד לא לאיש ולא 4
לאשה - אינו קריר שדה איש ולא שדה 5
האשה. והלכך, אין מכור שנייה - מכרן 6
נטל, ויכולו לחזור בה, כגאס הנזכר דבר 7
שאינו שלו, דלא ליהוי מכר. וקמתמה נמרא: 8
ולא לאיש חזקה בנכסי אשתו - בתמיה. 9
אלמא אינה צריכה למחות בבעלה, הואיל 10
ולית ליה חזקה. **אשת איש** - שהחזק אחר 11
בנכסי מלוג שלה - צריכה למחות, משום 12
דההוא אחר יש לו חזקה, ואם לא מיתחה 13
הפסידה. כגאון - צריכה למחות: מי הוא 14
המחזיק? **אילימא במאה** - שאינו בעלה. 15
ובל זה סיוס הקשיא הוא. אין מחזיקין 16
בנכסי **אשת איש** - דנמציא אמרה: על בעלי 17
סמכתי שווא ימחה ויערער, ולכך שחזקתי 18
ובגאור בני אדם לכל בעל קאמר רב דאין 19
מחזיקין, שכן משמע "אין מחזיקין" - לשון 20
רביס. ועוד, ליתא בכלל קאמר דאין מחזיקין 21
— היינו מתניתין: לא לאיש חזקה בנכסי 22
אשתו ומאי אהא לאשמעיקן **אלא לאו** 23
בעל - אלמא: יש חזקה, וקשיא מתניתין 24
לרבי. לעולם בנכסי - שהחזק בנכסי אשתו 25
קאמר רב דצריכה למחות, שיש חזקה לבעל.

ואפילו הכי לא תקשי ליה מתניתין, דרך חזקה דקאמר רב - כגון שחפר בה הבעל 1
ברות שיחון ומערתו, דלפירות הוא דאשתעבד ליה נכסי מלוג דאשתו ולא לקלקל 2
הקרקע לפחירת ברותו. וכגון שדה אשניה עשייה לבורות. והלכך יש לו חזקה. ודאי 3
קגאח מנשות, והלכך מקלקל לה לצרכו. וכו' האי גונא הוא דקאמר רב צריכה למחות. 4
אין חזקה לנזקין - כלומר דיבא מניוק לחבירו - אין יכול לטעון לקוחה היא כבדי, 5
שרחי החזקה בה שלש שנים בחפצת ברות שיחון ומערתו. דכי האי גונא לא היא 6
חזקה, דמיצי עסקין משום דלא אחוקת בדרכוקי איניש לא חשתי למחות. **אימא** 7
אין חזקה - לית חזקה - שיש שנים לחזקה. ודאי דחוקתו על ידי קנין לא לאלתר 8
היא חזקה. אלא אדם רואה (שמחזיקין) קרקע שלו ושותק, אלא מחזה מיד, ודיכא דלא 9
מחה - הפסיד. והלכך, אשת איש דקאמר רב צריכה למחות - מיד הוא דצריכה 10
למחות, מאחר שחפר בה בעל ברותה, שאין אדם רואה היזק ושותק. והלכך, כי האי 11
גונא - יש חזקה בה. **רבי נרסיס**: ויאי בעית **אימא** מה **איתמב** עילת **רב מרי אמר** כו' - 12
כלומר, ואיבעית אימא: לעולם חזקה שלש שנים בעינן, אפילו היכא דחפר בו ברות, 13
כגאון דקאמרין לקולותיה דרב. והא דקאמר רב נחמן אין חזקה לנזקין - לא בחזקת שלש 14
שנים בקרקע לחבירו איירי, אלא בעושה היזק לחבירו אפילו בתי של עצמו, כגאון 15
ורחי רב. ואחא לאריזי של אוק לחבירו, ואפילו חזוקי מימי רביס - אין חזקה מעלת 16
לו לחזק חבירו. **רב מרי אמר** כו' - כבר פירשונו ב"לא יחפור". **רב יוסף אמר** - מתניתין 17
לא תקשי לרב. ומאי דקאמר רב: אשת איש צריכה למחות - אבל בעל קאמר, דהא 18
אין לאיש חזקה בנכסי אשתו, כדקתני מתניתין. אלא לעולם באחר שהחזיק בנכסי 19
קאמר רב דצריכה למחות. וקשיא לך: האמר רב אין מחזיקין בנכסי אשת איש - לא 20
תקשי, דהני מליי דאין מחזיקין - בחיי הבעל, שאם החזיק בנכסי בחיי הבעל שלש 21
שנים - אינה חזקה, ואינה צריכה למחות. דנמצית אמרה: על בעלי סמכתי. אי נמי, דקא 22
פירות שהיו לבעלי בנכסים שלי אותן מכר לך, אבל הגוף שהוא שלי - לא הית יכול 23
לקנות, שגם הוא אין לו חזקה בנכסי באבילתו. וביחן דאית ליה פרי - הית יכול 24

דפרי הוא דקאכיל, ולכך לא חשתי למחות. אבל הכא במאי עסקינן - כגון שאכל הלוקח מקצת חזקה בחיי הבעל שמכר לו, ושלש שנים שלימות לאחר מיתת הבעל - כי האי 1
גונא קאמר רב דצריכה למחות, כדפרשש טעמא למוחה. והכי קאמר רב: אשת איש שמכר בעלה לאחר נכסי מלוג שלה - צריכה למחות לאחר מיתתו. וסלקא דעתך אמינא: כיון 2
דהכל יודיען שהבעל מכרם לו ולא היה, וגם הוא קאמר. כגון שחבר מכרם לו - והוא יודע חזקתו אף לאחר מיתת הבעל, שיהי לו יכול לטעון לאשה "מיתתו ובנתה אחרי 3
כן ובאכלתי שני חזקה" וביחן ומתלתה הבעל מכרה לו. ופירות הוא דהוי ליה לבעל באותה שדה ואתון מכר לזה - הרי זה כאריס שירד לקרקע באריסות לפירות, שיהי יכול 4
לטעון אחרי כן "לקחתיה דהמנך", והלכך לא איצטרך למחות. קא משמע לך רב דצריכה למחות לאחר מות בעלה קודם שיחזיק בה ההוא אחר שלש שנים. דודאי, אף על פי שמתחלה 5
היתה קניה לו מן הבעל - יכול לטעון: הבעל מכר לי חזקה אחר שבעל הבעל ומתה 6
נעשה האשה שלי. והלכך, מילא דמי אמר **אנא** ובנתה גוף אחרי מות בעלי ואבאכלתי שני חזקה", כי קאי: דעוד אני דובנתיה לחבירי, ואחריו כן יכול נידלי - מה דמיימור. ולא 7
דמי לאשה שאין יכול לטעון "לקחתיה אחריו כן" - משום דסחם אריס אין עמו לאריסות, אלא כל הימים בתורת אריסותו עומד. אבל לא שולקתו מן האיש על מנת שאם ימות 8
יפסיד מקחו, שתטול האשה נכסי מלוג שלה - התם ודאי כשמת הבעל הרי זה כאילו יורד עכשיו מחדש לשדה אשה זו, והיא שותקת שלש שנים - איכא למימר דובוני זבינה 9
והיינו

הא

דפרי הוא דקאכיל, ולכך לא חשתי למחות. אבל הכא במאי עסקינן - כגון שאכל הלוקח מקצת חזקה בחיי הבעל שמכר לו, ושלש שנים שלימות לאחר מיתת הבעל - כי האי 1
גונא קאמר רב דצריכה למחות, כדפרשש טעמא למוחה. והכי קאמר רב: אשת איש שמכר בעלה לאחר נכסי מלוג שלה - צריכה למחות לאחר מיתתו. וסלקא דעתך אמינא: כיון 2
דהכל יודיען שהבעל מכרם לו ולא היה, וגם הוא קאמר. כגון שחבר מכרם לו - והוא יודע חזקתו אף לאחר מיתת הבעל, שיהי לו יכול לטעון לאשה "מיתתו ובנתה אחרי 3
כן ובאכלתי שני חזקה" וביחן ומתלתה הבעל מכרה לו. ופירות הוא דהוי ליה לבעל באותה שדה ואתון מכר לזה - הרי זה כאריס שירד לקרקע באריסות לפירות, שיהי יכול 4
לטעון אחרי כן "לקחתיה דהמנך", והלכך לא איצטרך למחות. קא משמע לך רב דצריכה למחות לאחר מות בעלה קודם שיחזיק בה ההוא אחר שלש שנים. דודאי, אף על פי שמתחלה 5
היתה קניה לו מן הבעל - יכול לטעון: הבעל מכר לי חזקה אחר שבעל הבעל ומתה 6
נעשה האשה שלי. והלכך, מילא דמי אמר **אנא** ובנתה גוף אחרי מות בעלי ואבאכלתי שני חזקה", כי קאי: דעוד אני דובנתיה לחבירי, ואחריו כן יכול נידלי - מה דמיימור. ולא 7
דמי לאשה שאין יכול לטעון "לקחתיה אחריו כן" - משום דסחם אריס אין עמו לאריסות, אלא כל הימים בתורת אריסותו עומד. אבל לא שולקתו מן האיש על מנת שאם ימות 8
יפסיד מקחו, שתטול האשה נכסי מלוג שלה - התם ודאי כשמת הבעל הרי זה כאילו יורד עכשיו מחדש לשדה אשה זו, והיא שותקת שלש שנים - איכא למימר דובוני זבינה 9
והיינו

ודייני גולה – שמואל וקרנא. אבא רב לא הויתר רב יוסף. 1
למחות. מסבירא אמי – היבא הדימי מקצת חזקה בחיי בעלה, ושלא לאור מיתת 2
הבעל, כמו שפירש רב יוסף לעיל – התם הוא דמסתברא דמחזיקין. דהא רב גופיה 3
הכי קאמר לעיל: אישת אשת אבא צריכה למחות. דמשמע דמחזיקין. ומיהו, דייני גולה בכל 4
עניניו פליגי אדרב. ברב יוסף – נגמרא הוא 5

שקיצר דברי רב, אבל רב לא הויתר רב יוסף. 1
שהיי קדוש לו רב הרבה וריות. כיון דאית לי 2
מוזני – מודבעל. מוזני הוא דקאבלה – הכל 3
יודעי דלפרות ויריות. והלכך לא מיחה בעל. 4
דחיי לה – בעל קרקע אחריתי למוזנה. 5
ואפילו הית לא קפיד בעל אי אכלה טפי, 6
והלכך הית לא חזקה. ודייני: חזקה הוא דלית 7
לה – בלא שטר. חזק אריה יש – אם יש לה 8
שטר מכירה מבעל – הוי מקחה קיים. ליבא 9
– גובליי: אף על פי שהקרקע נקבה בכסף מנת 10
הללו שקובליי מנגנה – לא קני לה הקרקע 11
לגלויי וזוי ענינא – מנות הטמינה מנגני 12
והכתובתי לגלות לי מעותיה. ובחזקת מעות 13
שלי לקחתני מידה ולא שלם מנר, ולא לדעת 14
קני מכירה קבלתי, ולא נגמריה הקדתי. 15
שמעת זבול מוכר – ולא ופולגותי היא לקמן. 16
איבא – דוק הכי. הא ראיא יש – אם יש לה 17
שטר מנתה. דהתם נגמיר ותנן לה. דליכא גלויי 18
וזוי. בתחומא דהם מדרשות ואל סופה התחום 19
הוי, כדי שיכולו לה שלם שם שבחן מן העירות 20
שמסביב. אמר ליה – היבא דאיבא שטר 21
מכירה. אפילו לגלויי וזוי מייכון – בקבלת 22
המעות הוי קנין גמור. דלל וזוי מוכבא, ותיקני 23
בשטר מכירה. דגבי מעות הוא איבא למכור 24
קבלת מעות הללו לא ליקני, דלגלויי וזוי 25
נתכון, ולעצמו קבלם. אבל גבי שטר המכירה 26
– לא, לא שייך למכור הוי, אלא הוי הוא כשטר 27
מנתה, דהכל מוכרין בו לקמן קדמתה. דמה ריח 28
יש לו בכתיבת שטר המכירה אלא ודאי גמר 29
ואקני לה. וזוי היבא למימר דאי לא תבא לה 30
שטר אל היה יחבה וזוי, ולגלויי וזוי נתכון גם 31
בבתיבת השטר – דכל כך לא מסיק איש 32
אדעתיה. מי לא תנן בו' – וקא סלקא דעתיה 33
דאפילו בשטר מכירה קאמר, דקני בלא תנית 34
מעות. דיוקן דבתל לו בשטר מכירה – אין 35
יכולין עד לחזור חזי בזה, ומעות חיב לו 36
הלוקה למוכר. ולא איתמר עלה – דבשטר 37
מנתה מיירי, אבל שטר מכר – לא קנה. ואמר 38
ליה רב הונא לרב נחמן: ולא מותיב רב המנאט לשמואל בו', אלמא שטר מכר נמי 39
קנה. ואבתי מאי מילי מעליתא תריי זו מברוא או נתנה – ואמר ליה רב נחמן: לאו 40
אמרין התם בפרק ראשון קדושין, דרב המנאט מותיב לה וגם מפרק לה. דרך 41
ברייתא דקתני שטר מכר קנה – במוכר שרדו מפני רעתה, קרקע רעה, דבהדיא 42
ודאי גמר ומקנה מיד בשטר, ומעותו מיליה מלוה גבי דלוקע על תבע ליה. אבל 43
בשאר קרקעות – לא קני בשטר עד דיהיב וזוי כשמואל, ואבתי איבא מילי מעליתא. 44
הכי גרסי במסכת קדושין: רב אשי אמר במנתה בקיש ליתן לו בו' – וואקפתא 45
דרך ברייתא דהוה שקאי לשמואל קאי. רבא רב אשי לומר דרך ברייתא הוא בשטר 46
מכר איירי כלי, אבל בשטר מנתה. ודבר הרובל הוא שותפין בשטר מנתה ליה 47
מכר, לפיטן בזה דמקבל מנתה. מלך קני בשטר עד דיהיב וזוי: אין הנותן פלוגתא בזה מוכר, 48
דלא ליהוי תרעומת עילויה. והכי קאמר: "שדי מכורה לך וגם נתונה תהיה לך", הרי 49
זו מכורה – דהיות אחריתיה על הנותן ברוך מוכר, וגם נתונה היא – ולית בה משום 50
דינא דרב מירא. דהיות אחריתיה בבבא מועתא (קח, ב) מנתה ליה בה משום דינא דרב 51
מירא. והיינו איבא יפי' בה מוכר ומתנאה. רב אשי רטיקן: רב אשי אמר במנתה בו'. 52
לוה מן העקב – ובתב שטר מלוה, ושעבד לו נכסיו. לגלויי וזוי הוא – דשיעביד 53
לו נכסיו. ולא משיב נפשיה בו' – אגן סודי דשום אדם לא יהיה ברצונו עבד ליה 54
אם יכול להפטר שטרי ענין, והלכך איבא למימר לגלויי וזוי הוא דבלי. אבל גבי מכר 55
וגמר ומקנה, שהוי איש נעשה עבד ליה בחר שטר מכירה דבלי. ואפילו קבל עליו 56
אחריות – ועדיין לא נטרפה מן הלוקה, דליהוי "עבד ליה". לגבי לוקח, שלח רב הונא 57
בר אבא – לתלמידי בית המדרש.

הא ראיא יש בשטר מנתה – הוא הדין דהוה מצי למימר בשטר הודאה. דלא שייך ביה 1
גלויי וזוי. דל וזוי מהבא ותקני ליה בשטר – במקום שכותבין שטר דהוי, וקאמר 2
דבמקום הוה לא מוזניא שעתיה מיד, אף על גב דמתניא במקום שאין כותבין. ומיהו, ואי 3
במקום שכותבין שייך למימר דנפקא מינה להיבא דאמר לא יקני בשטר – אי קני, ואי 4
במקום שכתבין – אי קני, אי קני בכסף אף על פי 5
שלא כתב לו השטר. אי נמי, כגון שכתב השטר 6
תחלה ואחר כך נתנה דמיא. דאי אמר לגלויי וזוי 7
הוה דבעי – לא קנהא. 8

כתב לו על הנייר או על החרס – וכן תניא 1
לענק קדושין: כתב לה על הנייר או על 2
החרס, אף על פי שאין בו שוה פרוטה "בכר 3
מקודשת לך". כו. אומר רבנו תם: דאני כרבי 4
אלעזר דאמר עדי מסירה בריה. דלרבי מאיר, 5
כיון שצריך שיחתמו עדים בשטר קדושין, 6
כדאמר בפרק שני קדושין (מז, א) אמר רב 7
נחמן: קדושין שכתב בשטר שאין עדים, ורבי 8
מאיר לטעמיה, דאמר עדי חתימה בריה – 9
כן לא מתניא חתימה על דבר שכולו לחודיך, 10
דחתן בפרק שני דטיקין (כא, ב) אין כותבין אלא 11
על הנייר כו'. ואפילו איבא עדי מסירה לא מהני 12
לרבי מאיר, דצריך שיהא מוכיח מוכיכו, כדאמר 13
בריש "כל הגט" (שם, ד) גבי כתב לגרש לא מצי 14
הגדולה, דלרבי מאיר אפילו גזילה לא מצי 15
נגרש, משום דאין מוכח מוכיכו די מנייהו 16
מגרש. ואם תאמר: הוא דאמר בפרק שני דטיקין 17
(כב, ב) דלא הכשיר רבי אלעזר אלא בגיטין, 18
ולא הכשיר אלא לאתרו, אבל בשאר שטרות 19
לא משמע דלא הכשיר אפילו לאתרו וזוי לומר: 20
הכי בני עמי, דלא הכשיר רבי אלעזר אלא 21
בגיטין ודכותיהו, כמו "שדה מכורה לך" דבא. 22
וכן היהיו קדושין, ולא נתבחו אלא לקנת 23
שדה האשה, דומיא דגטיי שאינו עשויין עיקרן 24
לראיה אלא להתגרש. אבל שטרות העומדים 25
לראיה – לא. ועוד יש לומר: דבא ובקדושין 26
כתב רבין לו, חזק אינו יכול לחודיך, שהיה ניכר 27
שאין על כתב ידו. 28

אף על פי שאין בו שוה פרוטה – תימה. דמאי 1
ברותא הוא שוה פרוטה: שלמא גבי קדושין נקט 2
כתב על הנייר או על החרס אף על פי שאין בו 3
שוה פרוטה – שדדא דהא דף על פי שאינה 4
מקודשת מתורת כסף, כיון שאין בו שוה פרוטה – 5
כתב רבין לו, חזק אינו יכול לחודיך, שהיה ניכר 6
שאין על כתב ידו. 7

ולמה כתב בלשון מכר כדי לפותא אתו – דהיות אחריות על הנותן ברוך מוכר. ופירש 8
הקונטרס: שכתב לו בשטר כל זה: "שדי מכורה לך וגם שדי נתונה", ותכח לשון 9
מנתה – משום דינא דרב מירא. וקשה: דאמר "ביתא קדושא" (בבא מציעא קח, ב) מנתה דאית 10
בה אחריות – וכן בה משום דינא דרב מירא ועוד "שדי מכורה לך" ו"שדי" תרי זמני 11
למה ליה ואומר רבינו תם וכן רבינו יצחק. דלא מיירי בשכותב שניהן, אלא בשכותב "מכורה" 12
או "נתונה", וקאמר: אפילו בשכתב מכורה – במנתה בקש ליתנה לו, והא דכתב בלשון מכר 13
– כדי לייפות אתו בחד, משנקבל עליו אחריות. ועוד יש לומר: דשני שטרות כותב לו, בחד 14
כיון מכירה וכתב בלשון נתנה, וזוהי שכתב בלשון מכורה – דאיהו כותב בלשון מכר 15
מכירה, ואמר וצריך לאחריה, וריאה של מכירה. ועוד יש לומר: דאפילו כתיבי תרידות 16
בשטר אחד – יפה כח מה שכתב בלשון מנתה לענין דא דנתן לקמן "ביתא קדושא" (בבא מציעא קח, ב) 17
(עא, א) במה דברים אמורים – במוכר, אבל מנתה – נתון את כלן, והכי איתא בירושלמי 18
פרק קדושין, וזוהי יש לומר: דנפקא מינה מן שכתב בלשון מנתה – שאין צריך ליתן 19
דמים, ומיהו, קשה לטעם זה, דמאי גבי בשטר? ב"אי קנינו" סיג. לוח' כן העבד שוחררו בו 20
– תימה: דמאי רבותא נקט "שוחררו", ו"גרשוהו"? פשיטא, דאי אלהם עליו כלום בעודו 21
תחתיו – גם כשצויראין אדם להם עליו כלום יש לומר: דסלקא דעתיה דגמר ומקני ליה, 22
שיקני לאחר שישחררו ותתגרש.

דברים העשויין להשאל ולהשכיר ואמר לקוחים הן בידי אינו נאמן - וקשה: דאמר בפרק 'כל הנשבעין' (שבועות נו, א) אמר רבי יהודה: ראיהו שהטמנו כלים תחת כנפיו ויצא, ואמר "לקוחין הן בידי" - אין נאמן, ולא אמרן אלא כבעל הבית שאינו עשוי למכור כליו, ולא אמרן אלא בדברים שאין עשויין להטמנו, ולא אמרן אלא בדברים להשאל ולהשכיר.

אלמא, דאפילו בדברים שהיו מילוי להשאל 1
 ולהשכיר נאמן לא ליכא כל הני מילי דאמר, 2
 שאין עשוי למכור כליו, וכלי שמיא דרבן 3
 להטמנו נראה לרבינו הם גורס תתם: ובבבליהו 4
 נמי, כי ליתנהו - לא אמרן אלא בדברים 5
 שאין עשויין להשאל ולהשכיר, אבל לרבינו 6
 העשויין להשאל ולהשכיר - ושאילתו לך, 7
 לחד מתיי אין נאמן. וכן גורס רב האי בשערים 8
 (שער מ), וכן רבינו תנאל, לא רב מוכח בשלחי 9
 "המקבל" (בבא מציעא קטו, א), ואם תאמר, 10
 דהנא ביהוילג בתיא"א (בבא מצא קה, ב) 11
 המכיר כליו וספירו ביד אחו, ויצא שם גבה 12
 בעיר - ושבע כנה הוציא ויטול, והשתא, 13
 אפילו לא יצא שם גבה יחא נאמן לומר 14
 בגשבה מינא דלא בעי אמר "ושאלתו לך", 15
 דספרים הן עשויין להשאל דאפילו ספרא 16
 דאגרותא אמר אכל דשעריין להשאל - כל 17
 שכן שאר ספרים, כדאמר ביערשה שנתפתחה 18
 (כתובות ג, א) וצדקתה עומדת לעו" - זה 19
 הכותב ספרים ומשאילן לאחרים. ואין לומר 20
 דלא מיתמן במינו לומר דגובים, משום 21
 דאחזוקי אינש שבניי אל מחזוקי, כדאמר 22
 ריב"ל הנשבעין (שבועות מ, ב), דלא דמי, 23
 בגביי אפילו במינו, אבל הכא, שאינו אומר 24
 פלוני גבבי, אלא בשם גובבים - מיתמן כפיר, 25
 דבכא גביי יש בעולם, ואין לומר נמי דלאו 26
 מינו הוא, שאינו טוען בריצון השאילתי לך - 27
 לפי שאותו יודע בו שהוא משקר. דהא לעיל 28
 (לא, א) אמר דבאמן לומר - אף אבותי הן, 29
 שלקחה מאבותיך", במינו דאי בעי אמר "מינך 30
 וביתניך", אף על פי שהוא יודע דלאו מיניה 31
 ובנה, וכן בפרק שני דכתובות (טו ב) תן 32
 דבאמן לומר "שדה זו של אבותי היתה לקוחתי 33
 הימנו", במינו דאי בעי אמר "לא היתה של 34
 אבירי מעולם", אף על פי שהן יודע שיהיה 35
 של אביו, ומתנהו עני דאכלי חושלי בהנדרתא 36
 לעיל (לו, א) - אין ראייה, דאיכא למימר כגון 37
 שמכדישו, ואומר שלא אכלו כל כך, הדשתא היו מינו טוב, ותידין רבינו תתם: הדהם 38
 מיידי בארם שאין עשוי להשאל ולהשכיר לזה שקנאם, כגון דלא גייס ביה, ולפי 39
 זה, אם עשוי להשאל, אפילו לא יצא לו שם גבה - נאמן לומר שאינו עשוי גובבים במינו, 40
 ולא מלמדינו חרדי דודי ריאה דלא מיתמן במינו, דודי מינו להוציא אף על פי שנטול 41
 דמים שהוציא.

אימא

מעיסתו קיימן - אף על גב דלא טען חבי, אלא אומר 'מבית אבי אמא' - מכל 1
 מקום נאמן, במינו דאי בעי אמר "מעיסתי קמתי". 2

דמרהא

קמי יתימי אימא לא גולה מיתמי - קשה לרבינו שמשון בן אברהם: דאדרבה, 1
 דהאי טעמא דטרורא קמי יתמי - גולה מיתמי, כדאמר ב'השלח' (נטיח לה, 2
 א): בהדוא הנהא דטרורא קמי יתמי אתיא לארורייתו ותידין: הכי נמי קאמר בהאי קא משמע 3
 לך גולה דאמרינן דלא גולה, אלא אדרבה - אתיא לארורייתו, כדאמר בוטיין.

נעל

נעל כל שהוא כו' - בגמרא פירש רבינו שמואל דהאי נעל - היינו שקבע מנועלו 1
 ברלה, דהיי בוני, אבל סגור הדלת ונעל במפתח בנכסי הגר, וליכא דמוסר ליה - לא 2
 הוי חזקה, דאין לו אלא כמכרתי ארי מנכסי חבירי. אף על גב דבריש פסחים (ד, א) אמר 3
 דבשמש לו מפתח ולא הבית בחוקת שבי לבדוק, והוא הדין לקנותו - 4

בדשלה רב הונא כו' - כלומר, לחבי אפקינוהו רבא - משום דבררים העשויין להשאל 1
 ולהשכיר אין אדם נאמן לומר "לקוח הוא בידי", כדשלה רב הונא. קשיא - לדידן קשיא: 2
 אמאי אמר שמואל מודי לו אבא כו', ופסק רבינו בשאל דהתנא. דהייבא דמית 3
 על האחוז לחביא ראייה, וכן פירש: נקטין מנורתי וזכרונם לברכה, ולא דאמר 4
 בגמרא "תיובתא דפלוגי תיובתא" - בטלו דברי 5

מי שהתיובתא עליו לגמרי, לא אכלה דעלמה 6
 ב'קשיא', כי הרי דשמואל - לא בטלו דבריו. 7
 דאמרינן: לא היה ברירה לון בדשלה שמועה זו 8
 לגמרי, לא לא אשתבח פירוקא בהדוא 9
 שעתא, דהילאי וקיימא, ואף על פי כן אין נראה 10
 בעיני, דלא שנא "תיובתא" ולא שנא "קשיא" 11
 דקאי אבמלתא דאמוראי - דהא הילאי, ולא הויא 12
 עיקר, אלא, לגבי תיובתא משנשה או מברייא 13
 שייך לומר "תיובתא", ומפריכא דאמוראי 14
 שייך למימר "קשיא", והא דשמואל נראה בעיני 15
 דלא למיטב עליה כל עיקר, וכן פירוש רבינו 16
 חננאל: כתב מר"ש נאון כי זה שאמר שמואל 17
 ומודי לי אבא שאם מת על האחוז לחביא ראייה 18
 - אין אוליכה כמותו, ולא שנו - הא דקאמר רב 19
 עליו לחביא ראייה, אלא שאין חלוקין - בשום 20
 דבר בעולם, אפילו בעיסתו, הלכך, מאין לו 21
 לזה כלום בלא אחיזו קיימן - עצרן ביתור, 22
 ולכך נתעשה, והיה לו קמטין לבדו שאין לאחוז 23
 בן, והמתמנמן הוא לקח פרקעותו, והלוח 24
 לארירים, ראייה בנאי - אדרב קאי, שהלכה 25
 כמותו, דאי דשמואל - היכי אמר רב ששת 26
 ראייה בקיום השטר? הדין לשמואל אדיח לא 27
 על האחוז לחביא ראייה - צריך לון לפסול 28
 שטר של זה, ולא לקיימו, ראייה בעינים - על 29
 בעל השטר לחביא ראייה דמיתוסת קיימו, אף 30
 מאבי אמר ישי, וזה מנון של שטרות הללו 31
 שלו, בקיום השטר - שכתבו לו בית דין הנפק 32
 על שטר זה, וכיון דקיימיהו בית דין - ברוב 33
 השטר, וחוקרו ועמדו על אמיתת הדבר שכל 34
 הכתוב בשטר אמת הוא, והשטר הדי בתוב 35
 בשמו של זה, הא רבה והוא רב ששת - דפלוגי 36
 אילכא דרב, ואי רבב סבידא לך, ראייה במאי 37
 אי כרבה אי כרב ששת, מפתחתי יעטב - כרב, 38
 ומיהו, לא פירש לי אי כרבה אי כרב ששת, 39
 ורבינו חננאל פסק בעדים צריך לחביא ראייה, 40
 ולא בקיום השטר, דהא אפילו רב ששת מודי 41
 דהאי בעדים שוד יותר מקום השטר, וכן 42
 האשה - אילמנה, מבית אבי אמא - הכי נמי 43

מצי למימר "מבית אבא", ומשום רישא דקתני "מבית אבי אמא" קתני נמי סיפא מבית 1
 אבי אמא, מאי וכן - דמשמע: ואפילו האשה ידעה כן, ומאי בורחא איכא יפוי דקתני 2
 "וכי הוה ליה דא למיתני: בשל חזיתיה נבשלת ונתנתה כו", ודך תנא לומר שני 3
 בדריש שתי, ויתמנן דאמרינן דרציבוי תרתייהו, אבל דקתני "וכי משמע דבי"א 4
 זו אף זו קתני, דשביטא לא סילתא - עשיבתה היא לא שנתמאנן אותה בית דין 5
 לעשותא אטרופוסה שתי יתומיין, וגם משבחין אותה בית דין על כך, ומקיש גרול 6
 תאמר על שלחן שדוא שלה, ולסלק דתתך אמונא ליתנהמ - אף על שמעך לך, כבבא 7
 בתרא וירושלמי: איך לאיש חזק בבסי אשתו בחיי אשתו, אבל לאחר מיתת אשתו 8
 יש לו חזקה, ולא לאשה בחיי בעלה בנכסי בעל, אבל לאחר מיתת בעלה - יש 9
 לה חזקה, ולא בבכסי בחי בחיי הון, אבל לאחר מיתת הון - יש לה חזקה, ולא 10
 לבן חזקה, ולא בחיי אבא, אבל לאחר מיתת האב - יש לו חזקה, ואולי לרמיה 11
 לחך דתניא לעיל: בן שחלק מתנה שנתגרשה כו', במתניתין לא גרסינן "ופרץ בפניו", 12
 דהא נכסי הגר לא שייך בה בפניו, דהא מית ליה הגר, מאן דעל הני - דאמרינן 13
 לקמן במתניתין: נותן מתנה ואחין שחלקו, לאו על ידי חזקה דעל גדר לון קנין 14
 כדמנא מתניתין: בתמיה, אבל דברים אמורים - דבעיני שלש שנים, בחוקת שיש 15
 עמה מענה - כלומר, ערעור, אבל בחוקת שאין עמה מענה - שבעל דחקקע מודה 16
 לקנותו, שאלו יוכל לחזור עוד לו בזה, בקדושיין דבי לוי - בתוספתא, בבבא: ומסת 17
 שייך, ונתן בקדושיין, ונתן בקדושיין כו' (א) דרקע דקמית בחוקה, ומתפתח: נמראי: בפניו 18
 דהוי חזקה אבל נעל, אמר גורש לאיש חזקה: בתמיה, הכי קאמר - אם גורש לאיש חזקה בפניו נקמתי - ולא צריך למימר ליה מוכר 19
 ללוקח "לך חזק וקני", אלא מכיין שנתרעה לו למכרה בכך וכך מעוה, והחזיק זה בפניו - היא חזקה, דניחא ליה בזה חזקה, והלכך שתיק, ולא יוכל לחזור בו עוד, 20
 ולחלוקת נתייב לו דמי מקוה.

שלא

היה מילי במוכר ומשכיר לחבירו, דאיכא דמסר ליה לדיקני. אבל בבבסי הגר - מאן מסר אפילו באותה העיר שלא מדעתו של מוכר - לא היא חזקה. אלא אם כן אמר לו מוכר ללוהק "לך חזק וקני", ואפילו אם נתן לו מעות - לא אבי מבעות. בנזק בעיר שכותבין שטר, דאין חזקה מועיל ע שיחוק או ע שיכתוב השטר, כדאמרינן בפרק קמא דקדושין

(כו, א) עלה דרך משנה: ובסיס שיש להם אחריות נזקין בבספ כו', אמר רב: לא שנו אלא במקום שאין כתובין את השטר, אבל במקום שכותבין את השטר - לא קנה ע ע שיכתוב לו את השטר. ואי פירש - פירשי. שפירשי בבספ אקנה נזין גמור בלא חזקה שטר, אבל מסתמא - לא קני במעט ע דחזקה. בעי רב - דך

ברייתא הוה טפי מימעי לאו דקתה: בפניו, אבל שלא בפניו - לא היא חזקה. עד דאמר ליה בדיאי "לך חזק וקני", ומבעינא ליה: מי לימא דבמכריה מירי, אבל במתנה, מכיון שאמר לו "וענינו לו רק קע"ו", והלך והחזיק בפניו - היא חזקה, ואף ע גב דלא אמר לו "לך חזק וקני", ובדמפרש טעמא לקמיה: דנתון בעין יפה נתן, ואי דלמא לא שנו? מאי תיבעי ליה לאבא - במתנה טפי מימעי קל וחומר ליה דלא קני עד דאמר ליה "לך חזק וקני". ומה מבר דקדוהי

ליה זוי - לוקח למוכר הוה ולמחר לאחר שיחוק, שהרי על מנת כן הוא מוחזק - כדי לפרוע דמיין שטר, ומוכר לא מפסיד כו' דזיקבל כל הדמים. אי נמי יהיב ליה מקמי דמוחק, וזו לא קנה, כדפירשית לעיל, ובגון במקום שכותבין את השטר, כדנתיב בקדושין (כו, א) מבר לו עשר שדות בעין יפה, כיון שהחזיק בשדה אחת - לא קנה כולן, מה שאין בשניהן. ממה דברים אמורים - שנתן לו דמי כולן כו', אלמא אתר נתינת דמים בעין חזקה, ואפילו הכי אי אמר ליה מוכר ללוהק "לך חזק וקני" - הוי חזקה, ואי לא, לא. מתנה - דאין לו כי אם חסרון ממנו - לא כל שכן דצריך למימר ליה "לך חזק וקני", ולא ליהי חזקה עד

דאמר ליה: ודלמא לבשריה לחזוקי - כד בור בו ומתנתה. ורב - ודקבעי ליה, סבר: איכא למימר מאן דיהב מתנה בעין יפה יהיב, שממחה חיבה נתן לו. והלכך ניהא ליה שילך וחיזקו, ואיכא למימר כדמאן דאמר ליה דמי, והלכך מספקא ליה, ושמואל נמי דפשיטא ליה, סבירא ליה: איכא אמרינן בעין יפה נתן - לא מיילי כגון לאחר שהחזיק ונתקיימה המתנה, אבל מיני נתון לו עשרה וכלי לעצמו במתנה זו.

דאמרן לעיל (נא, ב) דאמרינן שדהו לאשורו - קתה ודבעל אוכל פירות. במתנה - קתה ואין הבעל אוכל פירות. אבל כל זמן דמספקא לן אי גמר להקנות המתנה או לא - מספק אין לנו אלא שנתן את שכו במתנה, עד דמפרש ואומר "לך חזק וקני". דאמר שמואל דמפרש גר - שדהו שנתן פחות מעשרה השלימתי לעשרה, לפי שלא יוכלו לעלות על זולתו ליכנס בשדה. דמי פיצה - הרחיב הפיצה. דמעיירא - כשהיה פחות מעשרה. לא הוה סלקי לה - אין יכולין לעלות דרך עליו ליכנס בשדה, בנזק שדהו עשוי בששפוע, או היה בני עמק מדרון. והשתא נמי לא סלקי לא מאי קעביד - ואמאי היה חזקה? דכל בניג כל צורך לא היא חזקה, וכל דמעיקרא הוה סלקי לו - מיהא ברוחא, והשתא ששולמא לעשרה לא סלקי לא כלל - טעם עביד, ואין זה ראוי לקרות כל שהוא, ואף על פי שבניג כל שהוא גדר. והשתא סלקי לא ברוחא - והינינו "כל שהוא", דכל שהוא אתני, דאבתי סלקי לה קצת. והאי דנקט שמואל מעיקרא לעשרה - לא ודאק, דהוה הדין לפחות מעשרה, (והוא) והשתא אתני דסלקי ברוחא, ומעיקרא הוה סלקי לו ברווחא. ואורחא דמילתא נקט, דסתם השלימתי לעשרה מעיקרא סלקי לה ברווחא וכל סלקי לה ברוחא. והשתא קעילי לה ברווחא - דהפירא אתה, ודברא אתה. וטובא בעל, דרשויה פתח. ונגי בעל כל שהוא נמי איכא לפרשי כדאי גונא - שסתם פתח סתימיה כל שהוא. דמעיקרא עיילי לה ברווחא והשתא עיילי לה ברוחא. אי נמי, שקבע מעשול בדלת לנעול בו, דהיינו בנין, אבל סגר את הדלת ונעל במפתח בבבסי גור - אינה חזקה. דאין זה אלא עושה מצוה לשמור בית חבירו, ומכריח ארי נכנסים חבירו הגור כדלקמן בשמעתין, ואף על גב דבני שכירות בתים אמרינן פשוטי (ה, א) - שמשמר כל פתחו. ודאין בחזקת שכור, והוא הדין לגבי לקנותו - לא מיילי במוכר ומשכיר לחבירו, אבל בבבסי גור - מי מסר לו מתפוחות שיקנה? הלכך צריך בנין כל שהוא, נתן צורו - כדור שגנדיה וכולהו מעיקרא אנטא חקא, והוא הדין לצורך דבר מבידאי. כדאמר - לא צורו - מי הגדר ועשה בו נזק. חיי זה חזקה - ונגון מצרתי לשרדה, כדמפרש שאול, ומאי שנו

- למאי אתני הוא נתינת ונטילה דליהוי חזקה? אילימא נתן צורו וסכר מיא - ויהי שותף ורועה ליכנס דך נקב, ובא זה וסתם את הנקב בעל חזקה, וסכר את המים מן השרה, ליכנס בו, שלא ישפוט את השדה, ואפיני מינא מיא - שאנסאפ לה מים בעד האחד, ועשה נקב בעד השני, כדי שיצא לחוק, היא מביחא מיא ובי' - הא למא זה דומה - למשכיב אבידה, דכל ישראל מצווין להציל מן הכריתים מן החיות, ואין קריו חזקה דלמיא דאורי גדרו, ופירי, ועושה בו בנין או לא יצא לחוק, לא לשרדה, בנזק שמשק או מים שאין להם חזקה, דצמח לא מיא - כמו "צמחי פתח" (בבבא יב, א) - ויצמדו לבעל פתח" (התלים ק) - חזק המים שכותבו שלא יצא לחוק, והוה מים משקת את השדה, ומזיא דורשי, שמתקא את השדה ומייפי בהשקאתו. ודפתי ליה חיי, ע על ידי נטילת צורו נכנסו המים מן הגדר דרך חורבן, ושבכולהו, ואמר רב אמר רבי יוחנן שתי שדות - ש גר הסמוכין כל זה, הוא שיש מצר אחד ביניהן, החיזק באחת פותח - כגון דרפק כד ברוחא, ונתכוון לקנותה לבדה, ולאחרתה לא נתן לב לקנות - קנאה לאותה שדה לבדה, ואי לא היה מצר ביניהם - היה

שלא בפניו - צריך למימר ליה "לך חזק וקני". בעי רב: מתנה היחיד? אמר שמואל: מאי תבעי ליה לאבא?

חזקה ומה מבר דקא יהיב ליה זוי, אי אמר ליה "לך חזק וקני" - אי, אי לא - לא, מתנה לא כל שכן ורב סבר: מאן דיהיב מתנה, בעוין יפה יהיב. וכמה כל שהוא? ברשמיאל, דאמר שמואל: גדר גדר והשלימו לעשרה, ופריץ פריצה ברי שפינס ויצא בה - הרי זו חזקה. האי גדר יהיב דמי? אילימא דמעיקרא לא הוה סלקי ליה והשתא נמי לא סלקי ליה, מאי עבד? ואלא דמעיקרא הוה סלקי ליה והשתא לא סלקי ליה, טובא עבד - לא צריכא, דמעיקרא הוה סלקי ליה ברווחא, והשתא קא סלקי ליה ברוחא. האי פריצה יהיב דמי? אילימא דמעיקרא הוה עיילי בה והשתא נמי עיילי בה, מאי עבד? ואלא דמעיקרא לא הוה עיילי בה והשתא קא עיילי בה, טובא עבד לא צריכא, דמעיקרא הוה עיילי בה ברוחא, והשתא עיילי בה ברווחא. אמר רב אסי אמר רבי יוחנן: נתן צורו והועיל, נטל צורו והועיל - הרי זו חזקה. מאי נתן ומאי נטל? אילימא נתן צורו וסכר מיא מיהו, נטל צורו ואפיק מיא מיהו, האי מברית ארי מנכסי חברו הוא אלא, נתן צורו - דצמח לה מיא, נטל צורו - ואינון לה מיא. ואמר רב אסי אמר רבי יוחנן: שתי שדות ומצר אחד ביניהן, החיזק באחת מהן לקנותה - קנאה; לקנות

אחריות נזקין בבספ כו', אמר רב: לא שנו אלא במקום שאין כתובין את השטר, אבל במקום שכותבין את השטר - לא קנה ע ע שיכתוב לו את השטר. ואי פירש - פירשי. שפירשי בבספ אקנה נזין גמור בלא חזקה שטר, אבל מסתמא - לא קני במעט ע דחזקה. בעי רב - דך ברייתא הוה טפי מימעי לאו דקתה: בפניו, אבל שלא בפניו - לא היא חזקה. עד דאמר ליה בדיאי "לך חזק וקני", ומבעינא ליה: מי לימא דבמכריה מירי, אבל במתנה, מכיון שאמר לו "וענינו לו רק קע"ו", והלך והחזיק בפניו - היא חזקה, ואף ע גב דלא אמר לו "לך חזק וקני", ובדמפרש טעמא לקמיה: דנתון בעין יפה נתן, ואי דלמא לא שנו? מאי תיבעי ליה לאבא - במתנה טפי מימעי קל וחומר ליה דלא קני עד דאמר ליה "לך חזק וקני". ומה מבר דקדוהי ליה זוי - לוקח למוכר הוה ולמחר לאחר שיחוק, שהרי על מנת כן הוא מוחזק - כדי לפרוע דמיין שטר, ומוכר לא מפסיד כו' דזיקבל כל הדמים. אי נמי יהיב ליה מקמי דמוחק, וזו לא קנה, כדפירשית לעיל, ובגון במקום שכותבין את השטר, כדנתיב בקדושין (כו, א) מבר לו עשר שדות בעין יפה, כיון שהחזיק בשדה אחת - לא קנה כולן, מה שאין בשניהן. ממה דברים אמורים - שנתן לו דמי כולן כו', אלמא אתר נתינת דמים בעין חזקה, ואפילו הכי אי אמר ליה מוכר ללוהק "לך חזק וקני" - הוי חזקה, ואי לא, לא. מתנה - דאין לו כי אם חסרון ממנו - לא כל שכן דצריך למימר ליה "לך חזק וקני", ולא ליהי חזקה עד דאמר ליה: ודלמא לבשריה לחזוקי - כד בור בו ומתנתה. ורב - ודקבעי ליה, סבר: איכא למימר מאן דיהב מתנה בעין יפה יהיב, שממחה חיבה נתן לו. והלכך ניהא ליה שילך וחיזקו, ואיכא למימר כדמאן דאמר ליה דמי, והלכך מספקא ליה, ושמואל נמי דפשיטא ליה, סבירא ליה: איכא אמרינן בעין יפה נתן - לא מיילי כגון לאחר שהחזיק ונתקיימה המתנה, אבל מיני נתון לו עשרה וכלי לעצמו במתנה זו.

דאמרן לעיל (נא, ב) דאמרינן שדהו לאשורו - קתה ודבעל אוכל פירות. במתנה - קתה ואין הבעל אוכל פירות. אבל כל זמן דמספקא לן אי גמר להקנות המתנה או לא - מספק אין לנו אלא שנתן את שכו במתנה, עד דמפרש ואומר "לך חזק וקני". דאמר שמואל דמפרש גר - שדהו שנתן פחות מעשרה השלימתי לעשרה, לפי שלא יוכלו לעלות על זולתו ליכנס בשדה. דמי פיצה - הרחיב הפיצה. דמעיירא - כשהיה פחות מעשרה. לא הוה סלקי לה - אין יכולין לעלות דרך עליו ליכנס בשדה, בנזק שדהו עשוי בששפוע, או היה בני עמק מדרון. והשתא נמי לא סלקי לא מאי קעביד - ואמאי היה חזקה? דכל בניג כל צורך לא היא חזקה, וכל דמעיקרא הוה סלקי לו - מיהא ברוחא, והשתא ששולמא לעשרה לא סלקי לא כלל - טעם עביד, ואין זה ראוי לקרות כל שהוא, ואף על פי שבניג כל שהוא גדר. והשתא סלקי לא ברוחא - והינינו "כל שהוא", דכל שהוא אתני, דאבתי סלקי לה קצת. והאי דנקט שמואל מעיקרא לעשרה - לא ודאק, דהוה הדין לפחות מעשרה, (והוא) והשתא אתני דסלקי ברוחא, ומעיקרא הוה סלקי לו ברווחא. ואורחא דמילתא נקט, דסתם השלימתי לעשרה מעיקרא סלקי לה ברווחא וכל סלקי לה ברווחא. והשתא קעילי לה ברווחא - דהפירא אתה, ודברא אתה. וטובא בעל, דרשויה פתח. ונגי בעל כל שהוא נמי איכא לפרשי כדאי גונא - שסתם פתח סתימיה כל שהוא. דמעיקרא עיילי לה ברווחא והשתא עיילי לה ברווחא. אי נמי, שקבע מעשול בדלת לנעול בו, דהיינו בנין, אבל סגר את הדלת ונעל במפתח בבבסי גור - אינה חזקה. דאין זה אלא עושה מצוה לשמור בית חבירו, ומכריח ארי נכנסים חבירו הגור כדלקמן בשמעתין, ואף על גב דבני שכירות בתים אמרינן פשוטי (ה, א) - שמשמר כל פתחו. ודאין בחזקת שכור, והוא הדין לגבי לקנותו - לא מיילי במוכר ומשכיר לחבירו, אבל בבבסי גור - מי מסר לו מתפוחות שיקנה? הלכך צריך בנין כל שהוא, נתן צורו - כדור שגנדיה וכולהו מעיקרא אנטא חקא, והוא הדין לצורך דבר מבידאי. כדאמר - לא צורו - מי הגדר ועשה בו נזק. חיי זה חזקה - ונגון מצרתי לשרדה, כדמפרש שאול, ומאי שנו

- למאי אתני הוא נתינת ונטילה דליהוי חזקה? אילימא נתן צורו וסכר מיא - ויהי שותף ורועה ליכנס דך נקב, ובא זה וסתם את הנקב בעל חזקה, וסכר את המים מן השרה, ליכנס בו, שלא ישפוט את השדה, ואפיני מינא מיא - שאנסאפ לה מים בעד האחד, ועשה נקב בעד השני, כדי שיצא לחוק, היא מביחא מיא ובי' - הא למא זה דומה - למשכיב אבידה, דכל ישראל מצווין להציל מן הכריתים מן החיות, ואין קריו חזקה דלמיא דאורי גדרו, ופירי, ועושה בו בנין או לא יצא לחוק, לא לשרדה, בנזק שמשק או מים שאין להם חזקה, דצמח לא מיא - כמו "צמחי פתח" (בבבא יב, א) - ויצמדו לבעל פתח" (התלים ק) - חזק המים שכותבו שלא יצא לחוק, והוה מים משקת את השדה, ומזיא דורשי, שמתקא את השדה ומייפי בהשקאתו. ודפתי ליה חיי, ע על ידי נטילת צורו נכנסו המים מן הגדר דרך חורבן, ושבכולהו, ואמר רב אמר רבי יוחנן שתי שדות - ש גר הסמוכין כל זה, הוא שיש מצר אחד ביניהן, החיזק באחת פותח - כגון דרפק כד ברוחא, ונתכוון לקנותה לבדה, ולאחרתה לא נתן לב לקנות - קנאה לאותה שדה לבדה, ואי לא היה מצר ביניהם - היה

אותה קנה וזכרתה לא קנה — הוא דאמרין בפרק קמא דקדושין (כו, א) גבי עשר שדות בעשר מדינות, החזיק באחת מןן קנה כולן — התם נבטון לו דמי כולן, והבא בנכסי הגר או במתנה. ואף על גב דאין מחוסרין דמים, מכל מקום לא הוי בכמר שנתן לו דמי כולן.

ליבני בעלמא הוא אפטר — ואף על גב דרפק בה פורתא כשכנה סוד — לא מהני מדי,

לקנות אותה ואת חברתה — כשמחזיק באחת נבטון לקנות בחוקה זו את שתיהן. אותה קנה — לבדה, אבל חברתה לא קנה, דמצר מפסיק, כאומר רבי יוסי בר חנינא לקמן בשמעתין (נה, א): המצר והמצב מפסיקין בנכסי הגר. ודוקא נכסי הגר, דממילא קני, הלכך אין בו כח לקנות אלא אותה שדה שהחזיק בה, אבל נכסי מוהי רבי יוחנן שאם

אלא בקרקע העומד לחרישה. ולא דמי למוצא פלטרין בניין וסד בתן סיד אחד, דקני. דהתם משבחו הוא בנכסי הגר, דהיינו פלטרין. אבל הבא. מן הן נכסי הגר — הוא קרקע. והוא לא נשתבחה, שאין ראוי לדורש שם כל זמן שאין דלתות. ואם תאמר: הוא שם גג. והוא ליכנס בה בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים ויש לו זמא: דמכל מקום לא חזי לירתי קעב כל קנה שאין בו דלתות. דאדרבה, קילקלה. דמעיקרא חזיא לזריעה. והשתא לא חזיא לזריעה.

המציע מצעות בנכסי הגר קנה — ודוקא הציע, ולא הלך בבית או שכב — לא קנה. ואפילו מצא מנות מצעותיו ושעב עליהם — משמע דלא קנה. דהגבהה חשובה בעינן. **הרחיצו** וטכו — בפרק "כרדה" (שבת מא, א) דאמר רחין ולא סך מעיקרא. ולא גרסינן "מעיקרא", דהבא משמע דסיבה היא בתר רחיצה, דלכא למימר שתי סיבות היו עושין — דאם בן אמאי לא חשב ליה הבא היא דקדום רחיצה? ומקרא ד"ורחצת וטכתי" אן ראה. והיא סבה איכא למימר בנימי שממים, דהיא סיבה דתי שדיא להתבשם ולרתי טוב היא אחר רחיצה, שלא יעבירו המים את הציננים.

ארעתא

לקנות אותה ואת חברתה - אותה קנה, חברתה לא קנה; לקנות את חברתה - אף אותה לא קנה. **בעי רבי יוחנן: החזיק באחת מןן לקנות אותה ואת המצר ואת חברתה, מהו? מי אמרין מצר דארעא חד הוא? קני, או דלמא האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי? תיקו. בעי רבי אלעזר: החזיק במצר לקנות שתיהן, מהו? מי אמרין האי מצר אפסרא דארעא הוא וקני, או דלמא האי לחודיה קאי והאי לחודיה קאי? תיקו. אמר רב נתן אמר רבה בר אבהו: שני בתים זה לפניו מזה, החזיק בחיצוני לקנותו - קנאו; לקנות אותו ואת הפנימי חיצון קנה, פנימי לא קנה; לקנות את הפנימי אף חיצון נמי לא קנה. החזיק בפנימי לקנותו קנאו; לקנות אותו ואת החיצון - קנה שניהן; לקנות את החיצון - אף פנימי לא קנה. אמר רב נתן אמר רבה בר אבהו: הפונה פלטרין גדולים בנכסי הגר, ובא אחר והעמיד להן דלתות - קנה; מאי טעמא? קנאו, לבני בעלמא הוא דאפטר. אמר רב דימי בר יוסף אמר רבי אלעזר: המוצא פלטרין**

לקנות אותה ואת חברתה — כשמחזיק באחת נבטון לקנות בחוקה זו את שתיהן. אותה קנה — לבדה, אבל חברתה לא קנה, דמצר מפסיק, כאומר רבי יוסי בר חנינא לקמן בשמעתין (נה, א): המצר והמצב מפסיקין בנכסי הגר. ודוקא נכסי הגר, דממילא קני, הלכך אין בו כח לקנות אלא אותה שדה שהחזיק בה, אבל נכסי מוהי רבי יוחנן שאם

בנכסי הגר, וסד בהן סיד אחד או פיור אחד - קנאו; וכמה? אמר רב יוסף: אמה. אמר רב חסדא: וכנגד הפתח. אמר רב עקיבא: האי מילתא אמר לן רב ששת, ואנחריניהו עינין ממתניתא: המציע מצעות בנכסי הגר - קנה. ואנחריניהו עינין ממתניתא, מאי היא? דתני: פיצד בחוקה? נעל לו מנעלו, או התיר לו מנעלו, או שהוליד פליו אחריו לבית המרחץ, והפשיטו; והרחיצו, סכו, גרדו, והלבישו, והנעילו, והגביהו - קנאו; אמר רבי שמעון: לא תהא חזקה גדולה מהגבהה, שהגבהה קונה בכל מקום. מאי קאמר: הגביהו לרבו - קנאו, הגביהו רבו לו - לא קנאו; אמר רבי שמעון: לא תהא חזקה גדולה מהגבהה, שהגבהה קונה בכל מקום. אמר רב דימי בר יוחנן בידאה אמר רב יהודה: האי מאן

משועבד הוא לשדה לשמרו, כמו שהאפסר משמר את הבהמה, ואמרין בקדושין (שם): תדיע, אילו מכר לו עשר בהמות באפסר אחד מי לא קנה הבהמות בשביל שמחזיק באפסרו והאי מצר נמי אפסרא דארעא הוא, וכמי שמחזיק בשדות דמי. או דלמא האי לחודיה קאי — המצר לגמרי, ולא דמי לאפסר של בהמות כדאמרין נמי בקדושין. מי דמי, תלם אגודו בידו, הוא לא אגודו בידו. זה לפניו מזה — והפנימי יש לו דריסת הרגל על החיצון, לצאת לרשות הרבים דרך עליו. פנימי לא קנה — בהמות כדאמרין נמי בקדושין. מי דמי, תלם אגודו חזקה עליו, הכי גרסינן לקנות אותו את החיצון קנה שתיהן. לקנות את החיצון — לבדה, כלך החזיק בפנימי — אף פנימי לא קנה. קמא לבני פנימי **הוא דאפטר** — הכף לבנים בעלמא וסדרן זה על זה. דכל זמן שלא העמיד דלתות מאי עביד? מעיקרא עיילי ברווחא והשתא נמי עיילי לה ברווחא. דתחלת בנין אינו עיקר, אלא גמרו. וכתתן (לעיל מב, א) נעל וגדר, דהיינו העמדת דלתות. אבל מנה כל שהוא — לא קנה. **המוצא פלטרין** — בניין, ואין חסר כלום, ואין לו מה להחיש בבית שתהיה חזקה. גדולים לא גרסינן. סווד — טח בסיד. כוור — ציורין מחוקק על הקנה. וכמה? — הוי יפתי לחזיקו. וכנגד הפתח — דרך כניסת פתח הבית בכותל שכנגדו, דשם נראה יותר לניי. אבל במקום אחר — טפי מאמה בעי. **הא מילתא** — דאמרינן אמר לן רב חסדא מרענו. **ואנחריניהו עינין ממתניתא** — והאי עיניו להביא לנו ראה לדבריו ממתניתא דלקמן, והוי חזקה ב"א (איוב ב). והגביהו קנאו — לקמיה הגר — קנה. ואף על גב דלא היינו נעל וגדר ופרץ, שלא תיקו שום תיקון בקרקע, אלא שנהנה גופו מן הקרקע ששמשתו הקרקע — הוי חזקה. ונראה בעיני דמחכא ילפינן דנפקא לן קרקע נקנה בחוקה בקדושין מהאי קרא "ושבו בעריכום אשר תפשתם", במה תפשתם — בישיבה. ועוד: מדרבנן "וירשתם אותה וישבתם בה" במה ירשתם — בישיבה. והיינו בכלל ישיבה כששוכב על הקרקע. **ביצד בחוקה** — אעבד כבעני, דתנן בקדושין שנקנה בחוקה, קאי. נעל לו — עבד לרבו. שימש העבד לרבו — היא חזקה. וכן כולן, אף הציע מצעות. ששמשתו הקרקע — קנה. והנעילו — היינו נעל לו מנעלו דרישא. ואב שיטפא דהלבישו אמר נמי הנעילו. נרדו — כמו "ויקה לו דרש התלמוד ר"א (איוב ב). והגביהו קנאו — לקמיה מפרש: מי הגביה למי. אמר רבי שמעון ב"ו — לקמיה מפרש. מאי קאמר — הגביהו דקאמר תנא קמא. מי הגביה למי, ומאי קמהדר ליה רבי שמעון? דלפום ריהטא משמע דהיינו תנא קמא. הגביה קעבד לרבו — כגון שהיה צריך להגביהו זו, כגון להעלותו למטותו — קנאו לעבד בחגבהה זו, שהרי שימש לרבו שנסמך עליו. והיינו דומיא דהציע בנכסי הגר, ודיכין שנסמך וישנען בשכיבתו על הקרקע קנאה. הגביה רבו לו — לא קנאו — דלא שייכא הגבהה כי אם במטלטלין, שאין דרך להגביה בני אדם. **הא תנא חזקה** — הדעילי והלבישו והרחיץ והפשטו, גדולה מהגבהה רב לעבד. וקנה רב לעבד. שהיי הגבהה מתירה היא. דקנה אפילו ברשות מוכרי, מה שאן בן פקדו במביכה ומסירה. וכן קנה ברשות הורחא ובסמימא.

מנעולו מן השדה, ואין זקוק לו כלל. אבל המצר משועבד הוא לשדה לשמרו, כמו שהאפסר משמר את הבהמה, ואמרין בקדושין (שם): תדיע, אילו מכר לו עשר בהמות באפסר אחד מי לא קנה הבהמות בשביל שמחזיק באפסרו והאי מצר נמי אפסרא דארעא הוא, וכמי שמחזיק בשדות דמי. או דלמא האי לחודיה קאי — המצר לגמרי, ולא דמי לאפסר של בהמות כדאמרין נמי בקדושין. מי דמי, תלם אגודו בידו, הוא לא אגודו בידו. זה לפניו מזה — והפנימי יש לו דריסת הרגל על החיצון, לצאת לרשות הרבים דרך עליו. פנימי לא קנה — בהמות כדאמרין נמי בקדושין. מי דמי, תלם אגודו חזקה עליו, הכי גרסינן לקנות אותו את החיצון קנה שתיהן. לקנות את החיצון — לבדה, כלך החזיק בפנימי — אף פנימי לא קנה. קמא לבני פנימי **הוא דאפטר** — הכף לבנים בעלמא וסדרן זה על זה. דכל זמן שלא העמיד דלתות מאי עביד? מעיקרא עיילי ברווחא והשתא נמי עיילי לה ברווחא. דתחלת בנין אינו עיקר, אלא גמרו. וכתתן (לעיל מב, א) נעל וגדר, דהיינו העמדת דלתות. אבל מנה כל שהוא — לא קנה. **המוצא פלטרין** — בניין, ואין חסר כלום, ואין לו מה להחיש בבית שתהיה חזקה. גדולים לא גרסינן. סווד — טח בסיד. כוור — ציורין מחוקק על הקנה. וכמה? — הוי יפתי לחזיקו. וכנגד הפתח — דרך כניסת פתח הבית בכותל שכנגדו, דשם נראה יותר לניי. אבל במקום אחר — טפי מאמה בעי. **הא מילתא** — דאמרין אמר לן רב חסדא מרענו. **ואנחריניהו עינין ממתניתא** — והאי עיניו להביא לנו ראה לדבריו ממתניתא דלקמן, והוי חזקה ב"א (איוב ב). והגביהו קנאו — לקמיה הגר — קנה. ואף על גב דלא היינו נעל וגדר ופרץ, שלא תיקו שום תיקון בקרקע, אלא שנהנה גופו מן הקרקע ששמשתו הקרקע — הוי חזקה. ונראה בעיני דמחכא ילפינן דנפקא לן קרקע נקנה בחוקה בקדושין מהאי קרא "ושבו בעריכום אשר תפשתם", במה תפשתם — בישיבה. ועוד: מדרבנן "וירשתם אותה וישבתם בה" במה ירשתם — בישיבה. והיינו בכלל ישיבה כששוכב על הקרקע. **ביצד בחוקה** — אעבד כבעני, דתנן בקדושין שנקנה בחוקה, קאי. נעל לו — עבד לרבו. שימש העבד לרבו — היא חזקה. וכן כולן, אף הציע מצעות. ששמשתו הקרקע — קנה. והנעילו — היינו נעל לו מנעלו דרישא. ואב שיטפא דהלבישו אמר נמי הנעילו. נרדו — כמו "ויקה לו דרש התלמוד ר"א (איוב ב). והגביהו קנאו — לקמיה מפרש: מי הגביה למי. אמר רבי שמעון ב"ו — לקמיה מפרש. מאי קאמר — הגביהו דקאמר תנא קמא. מי הגביה למי, ומאי קמהדר ליה רבי שמעון? דלפום ריהטא משמע דהיינו תנא קמא. הגביה קעבד לרבו — כגון שהיה צריך להגביהו זו, כגון להעלותו למטותו — קנאו לעבד בחגבהה זו, שהרי שימש לרבו שנסמך עליו. והיינו דומיא דהציע בנכסי הגר, ודיכין שנסמך וישנען בשכיבתו על הקרקע קנאה. הגביה רבו לו — לא קנאו — דלא שייכא הגבהה כי אם במטלטלין, שאין דרך להגביה בני אדם. **הא תנא חזקה** — הדעילי והלבישו והרחיץ והפשטו, גדולה מהגבהה רב לעבד. וקנה רב לעבד. שהיי הגבהה מתירה היא. דקנה אפילו ברשות מוכרי, מה שאן בן פקדו במביכה ומסירה. וכן קנה ברשות הורחא ובסמימא.

דשדא

[דף י"ד ע"א]

הלכה ג' מתני' – בהמה מספגת לא ישחוט, אלא אם בן יש שהות ביום לאכל מפנה כזית צלי.

רבי עקיבא אומר, אפלו כזית חי מבית טביתה.

שחטה בשדה, לא יביאנה במוט ובמוטה. אבל מביא כידו אברים אברים.

גמרא – רבי בא בשם רבנן דתמן: שחטה ואכלו זאבים בני מעיה – פשרה, שהזקת בני מעים לכשר.

וחש לומר, שפא נקבו הזקת בני מעים כשרין?

תני, אבל מביאה הוא על גב עורה, כיצד הוא עושה? משיר מפנה אבר אחד ומביאו עמו.

הלכה ד' מתני' – בכור שנפל לבור, רבי יהודה אומר: ירד ממקה ויראה, אם יש בו מום, יעלה

וישחוט. ואם לאו, לא ישחוט. רבי שמעון אומר: כל שאין מומו נפר מפעוד יום, אין זה מן המוכן.

גמרא – מחלפה שיטתיה דרבי יודה, דתנינן תמן, רבי יהודה אומר: אם לא היתה נבלה מערב שבת

– אסורה, לפי שאינה מן המוכן. והכא הוא אומר הכין?

רבי יודה בדיעתיה, דרבי יודה אומר: אין הממחה תורה.

רבי חונה בשם רבי אבא: דרבי יודה היא, דרבי יודה עבד ראית בכור פראית

[דף י"ד ע"ב]

טרפה, כמה דאת אמר תמן רואין את הטרפה ביום טוב, ודכותה רואין את הבכור ביום טוב.

רבי יודן בעי: דמאי מדבריהם וראית מרפה מדבריהן, כמה דאת אמר: רואין את הטרפה ביום טוב,

ודכותה מפרישין את הדמאי ביום טוב.

רבי אבהו בשם רבי יוסי בן חנינה: כל שמומו נפר מערב יום טוב, ולא התירו ממקה אלא ביום טוב

– אין זה מן המוכן.

והא תני עגל בכור שגולד מן הטרפה ביום טוב – מתר.

אמר רב הסדא: תפתר שעבר הממחה וראהו.

אתא עובדא קומי רבי אימי, וסבר מימר רבי יודה ורבי שמעון הלכה כרבי יודה, אייתי רב הושעיה מתניתא דבר קפדה מדרומא, ותנא, והכמים אומרים: כל שמומו נפר מבערב יום טוב, ולא התירו ממחה אלא ביום טוב – אין זה מן המוכן, וקבלה, וחזר ביה.

אותו ואת בנו שנפלו לבור; רבי ליעזר אומר: יעלה את הראשון על מנת לשחוט, וישחט, והשני עושין לו פרנסה במקומו שלא ימות. רבי יהושע אומר: יעלה את הראשון על מנת לשחוט ולא ישחט, ויערים ויעלה את השני, אף על פי שלא חשב לשחוט אחד מהן – מותר.

רבי בון בר יהוה בעי, מחלפה שיטתיה דרבי ליעזר: תמן הוא אומר מותר להערים והכא הוא אומר אסור להערים.

תמן משום "בל יראה ובל ימצא", והכא מה אית לך?

מחלפה שיטתיה דרבי יושוע, תמן הוא אומר: אסור להערים, והכא הוא אומר מותר להערים.

אמר רבי אידי: פאן שבות ופאן תיב הטאת.

אמר רבי יוסה בי רבי בון: הכא פדי לחום על נכסיהן של ישראל, תמן מה אית לך?

רבי יצחק ורבי יאשיה, חד כהדין וחד כהדין.

[דף ט"ו ע"א]

הלכה ה' מתני' – בהמה שמתה, לא יזיננה במקומה.

ומעשה ושאלו את רבי טרפון עליה ועל החלה שנמטאה. ונכנס לבית המדרש ושאל, ואמרו לו, לא יזיזם במקומם.

גמרא – שמואל אומר: טעו חמישה זקנים שהורו לרבי טרפון בלוד.

אמר רב מתנה: בבכור הוה עובדא.

אמר רבי אבין: מתניתא אמרה פן עליה ועל החלה שנמטאת, מה זו קדש אף זו קדש.

בעון קומי לוי: מהו לראות את הפרפה בבית אפל? אומר: לאפק לבר ,

רבי אימי בעי: שמעינן, אין רואין את הנגעים בבית אפל. שמעינן, אין רואין את הפרפה בבית אפל.

אמר רבי יוסה בי רבי בון: לא מטעם הנה אלא שמא תמצא מרפה ויהא אסור לטלטלה.

אתיא דרב מתנה בשמואל, ודלוי פרב.

אמר רבי בא רבי יהודה בשם שמואל: הלכה פרבי יודה.

הַלְכָה ו' מִתְנִי' – אין נמנין על תפחמה בתחלה ביום טוב, אבל נמנין עליה מערב יום טוב ושוחרטין ומחלקין ביניהן. רבי יהודה אומר: שוקל אדם בשר כנגד חבלי או כנגד תפוחין. וחקמים אומרים: אין משגיחין בכף מאזנים כל עקר.

גְּמָרָא – היא להוסיף – מוסיפים. היו חמישה – נעשין עשרה.

תני, לא יאמר אדם לחברו: 'הרי אני עמוך בסלע', 'הרי אני עמוך בשקל', אבל אומר הוא לו: 'הרי אני עומד למחצה לשליש ותרביע'.

רבי תיה רבה ורבי שמעון ברבי שקלו מנה כנגד מנה בככור, במה דברים אמורים? בחול הוא ביום טוב – אסור. על שם אין משגיחין בכף מאזנים כל עקר.

רב אבון רב יהודה בשם שמואל:

[דף ט"ז ע"ב]

אפלו לתלותו בכף מאזנים מפני העכברים – אסור.

אמר רבי יוסה בי רבי בון: לא מטעם הנה, אלא בגין דתנינן, רבי יהודה אומר: שוקל אדם בשר כנגד חבלי, או כנגד תפוחין. וחקמים אומרים: אין משגיחין בכף מאזנים כל עקר. היא תניא קדמאי סבר מימר, משגיחין, היא לתלותו בכף מאזנים מפני העכברים – מתר.

תני, רבי שמעון בן גמליאל אומר: אף מפים הוא אדם את עצמו בליטרא לידע מה הגיע לו.

בהדא רבי מנא זבן תרובן דשמיטה, אתא שאל לרבי תוקיה, אומר ליה: נהגין רבנן בהדא דרבי שמעון בן גמליאל.

תני, הטבח לא יהא שוקל בידו ומניח שידו בליטרא היא, אבל הותרה הוא בספין ונותן לזה ולזה.

תני, אין מרגילין ביום טוב לא בחול בככור, ולא בפסולי המקדשין.

אמר רבי אבון: שלא יהא כעובד בו עבודה כתייו.

אמר רבי יוסטא בר שונם: גזרו עליהן שלא ירעו אותן עדרים עדרים.

אמר רבי מנא: כל עמא מודי מינפוח – שרי, למיחבוט, רבי היה רבה ורבי שמעון ברבי: חד אמר – אסור, וחורנה אמר – מתר.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: כל עמא מודי למיחבוט – אסור, למינפוח, רבי היה רבה ורבי שמעון ברבי, חד אמר: אסור. וחורנה אמר: מתר.

הלכה ז' מתני' – אין משחיוזין את הספין ביום טוב, אבל משיאה על גבי חכרתה.

לא יאמר אדם לטבת, שקול לי בדינר בשר, אבל שוחט ומחלקים ביניהן.

גמרא – אין משחיוזין את הספין אבל משיאה על גבי חכרתה.

אמר רב הקדא: דרבי יהודה היא.

אמר רב יהודה בשם שמואל: דברי הכל היא, כדי להעביר שמינונית שעליה:

הלכה ח' מתני' – אומר אדם לחברו: מלא לי כלי זה, אבל לא במדה. רבי יהודה אומר: אם היה כלי של מדה – לא ימלאנו.

מעשה באבא שאול בן בטנית, שהיה ממלא מדותיו מערב יום טוב ונותנן ללקוחות ביום טוב.

אבא שאול אומר: אף במועד עושה בן

וחכמים אומרים, אף בחול עושה בן, מפני

[דף ט"ז ע"א]

מצוי המדות.

גמרא – רב חונה אמר: או חסר או יתר.

רבי לעזר אמר לזעורה בר הפוא: מלי לי יהון מנא ולמחר אנן מכילין ליה .

תני, מעשה בי רבי לעזר בי רבי צדוק ואבא שאול בן בטינית שהיו הנונים בירושלים, והיו ממלין מדותיהן מערב יום טוב ונותנין אותן ללקוחות ביום טוב.

רבי חנינה בן עקביה אומר: אף בחולו של מועד היו עושין בן מפני מצוי המדות,

אף הוא בנם שלש מאות חביות וחקרו בנם שלש מאות חביות, אמרו להן חכמים: לא הייתם צריכין לעשות בן, אלא הואיל והחמרתם על עצמכם – יעשה בהן צורכי צבור.

פעם אחת חלה, ונכנסו רבותינו לבקרו, אמר לון: אתון חמוין, הדיא ימינא דהות מכילה בקושטא .

אמר רבי חנינה: מאן דאמר דרחמנא ותרו יתוותרון בני מעוין, אלא מאריה רוחיה ונכי דידיה .

אמר רבי אחא: בתיב, "וסביבו נשערה מאד" – מדקדק עמהן פחות שערה.

אמר רבי יוסה: בי רבי בון לא מטעם חנה, אלא "ונורא על כל סביביו" – מורא על הקרובים יותר מן הרחוקים.

הלכה ט' מתני' – אומר אדם לחברו: תן לי ביצים ואגוזים כמנין, שפן דרף בעל הבית להיות מונה בתוך ביתו.

גמרא – תני, אומר הוא אדם לחברו: תן לי כלה של תכלין, שפן בעל הבית דרפו להיות נותן כלה של תכלין בתוך תבשילו.

הדרן עלך אין צדין

פרק רביעי

הלכה א' מתני' – המביא כדי יין ממקום למקום, לא יביאם בפל ובקפה, אבל מביא הוא על כתפו או לפניו.

וכן המוליך את התבן, לא יפשיל את הקפה לאחוריו, אבל מביאה הוא בידו.

ומתחילין בערמת התבן, אבל לא בעצים שבמקצה.

גמרא – אמר רבי חנין בר לוי: מתניתא באילין קורפדייא דקיקתה, דמיטענן פרתי תלת בגו ידא, היתה אחת גדולה, לפניו – כף היא דרפו, לאחוריו – כף היא דרכו.

הֵיךְ מִחַ דְּאֵת אָמַר מְבִיאָהּ עַל גַּב עוֹרָהּ, וְדִכְוֹתָהּ מְבִיאָהּ עַל גַּב קַנְקָנָהּ,

[דף ט"ז ע"ב]

בְּמַחַ דְּאֵת אָמַר: מְבִיאָהּ אֵיבְרִים, וְדִכְוֹתָהּ מְבִיאָהּ צְלוּחִית צְלוּחִית.

רַבִּי יוֹדֵן בְּעֵי: מַהוּ לְהוֹצִיא תַבְנֵן מִרְשׁוֹת הַיְהוּדִי לְרְשׁוֹת הָרַבִּים?

וְלֹא מִתְנִיתָא הִיא? הַמּוֹלִיךְ אֶת הַתַּבְנֵן לֹא יִפְשִׁיל אֶת הַקַּפָּה לְאַחֲרָיו מִתְנִיתָא כְּמֹאן דְּאָמַר "לְכַל נֶפֶשׁ"

– אִף נֶפֶשׁוֹת בְּהֵמָה בְּכָלֵל, מַחַ צְרִיכָה לִיהּ, כְּמֹאן דְּאָמַר אֵין נֶפֶשׁוֹת בְּהֵמָה בְּכָלֵל.

בְּרַם כְּמֹאן דְּאָמַר נֶפֶשׁוֹת בְּהֵמָה בְּכָלֵל, פְּשׁוּטָא לִיהּ מִתְנִיתָא, כְּמֹצִיא לְהַאכִּיל, מַחַ צְרִיכָה לִיהּ?

כְּמֹצִיא לְהַסֵּק.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אֲחָא בְּשֵׁם רַבִּי יִסָּא: מְקַצֵּה שְׁיִבֵּשׁ – אָסוּר לִינַע בּוֹ.

רַבִּי אָמַר לְרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּרִיהּ: עֲלַה וְהִבֵּא לָנוּ גְרוּגְרוֹת מִן הַעֲלִיָּה. אָמַר לִיהּ: וְאַיְנוּ אָסוּר מִשׁוּם מְקַצֵּה?

אָמַר לִיהּ: וְאַדְוִן אֶת לְוֹז? אֵין לָךְ אָסוּר מִשׁוּם מְקַצֵּה אֲלָא תְּאֵנִים וְעַנְבִּים בְּלִבְדָּ! אָמַר רַבִּי שְׁמוּאֵל בַּר

מִיֶּסְרֵטִי: מִפְּנֵי שֶׁהֵן מְסַרְיָחוֹת בְּנִתִּים.

רַבִּי זְעִירָא בְּעָא קוּמִי רַבִּי יִסָּא: לֹא מְסַתְּפָרָא בְּאֵילִין פִּיצוּלִיָּא הָוָה עוֹבְדָא? אָמַר לִיהּ: אִיף אָנִן סָבַר

כֵּן. אֲתָא רַבִּי יוֹסִי בִּי רַבִּי בּוּז, רַבִּי יִצְחָק בַּר בִּיסְנָא בְּשֵׁם רַבִּי יוֹחָנָן: בְּאֵילִין פִּיצוּלִיָּא הָוָה עוֹבְדָא.

אָמַר לִיהּ: אֵין לָךְ אָסוּר מִשׁוּם מְקַצֵּה אֲלָא תְּאֵנִים וְעַנְבִּים בְּלִבְדָּ. רַבִּי יַעֲקֹב בַּר זְבָדִי בְּשֵׁם רַבִּי אֲבָהוּ:

תְּדָא דְּאֵת אָמַר לְעַנְיָן שְׁבֵת,

[דף י"ז ע"א]

אֲבָל לְעַנְיָן מַעֲשָׂרוֹת – כָּל הַדְּבָרִים יֵשׁ לָהֶן מְקַצֵּה.

אָמַר רַבִּי יוֹסֵה: מִתְנִיתָא אָמְרָה כֵּן, בְּגְרוּגְרוֹת – מוֹשִׁידוּשׁ, וּבְמִגְוֹרָה – מוֹשִׁיעֵגֶל .

הַלְכָה ב' מִתְנִי' – אֵין נוֹמְלִין עֲצִים מִן תְּסַפָּה אֲלָא מִן תְּסַמוּדָּ לָהּ.

מְבִיאִין עֲצִים מִן הַשְּׂדֵה, מִן הַמְּכַבֵּס, מִן תְּקַרְפָּה, אֲפִילוּ מִן הַמְּפֹזֵר. אֵי זָהוּ קַרְפָּה? כָּל שֶׁהוּא סָמוּדָּ לְעִיר;

דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסֵה אָמַר: כָּל שֶׁנִּכְנָסִין לוֹ בְּפֹתְהָ, אֲפִילוּ בְּתוֹךְ תְּחוּם שְׁבֵת.

גמרא – אין נוטלין עצים מן הספה אלא מן הסמוך לה. שמואל אמר: בשלא נתפנו לעבותה, אבל אם נתפנו לעבותה – אסור,

בשלא התנה, אבל אם התנה – מתיר.

רב נחמן בר יעקב בעי: ויש אדם מתנה לקטר אהליו?

ואומר בפני שמואל: בטפול לה. והוה רב נחמן בר יעקב הוי בה.

תני, אמר רבי לעזר בן רבי שמעון: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל שמביאין עצים מן המכנסין שבשדה ומן המפזרין שבקרפף, ועל מה נחלקו? על המפזרין שבשדה, שבית שמאי אוסרין ובית הלל מתירין.

אמר רבי נתן: מודין בית שמאי לבית הלל שמביאין עצים מן המכנסין שבשדה, ומן המכנסין שבקרפף, ועל מה נחלקו? על המפזרין שבקרפף, שבית שמאי אוסרין ובית הלל מתירין.

רבי יוסה בשם רב ירמיה, רבי חנינה מטי בה בשם רב: הלכה פדברי מי שהווא מחמיר, ובלבד מן המפזרים שבקרפף.

מחלפה שיטתיה דרבי יודה, דתנינן תמן, רבי יהודה אומר: אפלו אין בה אלא בור ושיח ומערה – מטלטלין בתוכה, והכא הוא אמר הכין? אמר רבי מנא: בבית דירה עביד לה רבי יודה.

[דף י"ז ע"ב]

הלכה ג' מתני' – אין מבקעין עצים מן הקורות, ולא מן הקורה שנשברה ביום טוב.

אין מבקעין לא בקורדום, לא במזל, ולא במגרה, אלא בקופיץ.

בית שהוא מלא פרות וסתום ונפחת, נוטל ממקום הפחת. רבי מאיר אומר: אף פוחת לכתחלה ונוטל.

גמרא – אין מבקעין עצים מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה – הדיא דאית אמר בקורה שנשברה ביום טוב, אבל בקורה שנשברה מערב יום טוב – מתיר.

בשאיין בהן תאר כלי, אבל אם יש עליה תאר כלי, אפלו נשברה מערב יום טוב – אסור.

תני, סוכות תאנים ובהן תאנים. ומכבודות ובהן תמרים, שהכניסן לאוכלין, אוכל מהן ביום טוב.
הכניסן לעצים, אין אוכל מהן ביום טוב.

רב אמר: מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי פלים. תדא דאת אמר בכלים שנשברו ביום טוב, אבל
בכלים שנשברו מערב יום טוב – מתר.

בשאינו עליהן תאר פלי, אבל יש עליהן תאר פלי – ואפילו שנשברו ביום טוב מתר.

תני רבי יהיה, מסיקין באוכלין, אבל לא בקליפיהן, ולא בגלעיניהן.

רב הוה יתיב קומי רבי יהיה רבה, והוה אכיל, והוה מתחמי זרק גו תפיה. וזרק קומי תפיה. אמר
ליה רבי יהיה רבה: תבא זרק. אמר ליה: מה בין תבא ומה בין תבא? אמר ליה: בן פיתה! אחריהם.
אמר רבי חנינה: אוכלה הוה זרק.

אמר רבי אימי בבליא: הולת הוה. אמר ליה: כנגד בן אסור ביום טוב :

ולא בקורדום: דבית רבי ינאי אמרין: מבקעין בקורדום. תנא רבי הושעיה: מבקעין בקורדום. שמואל
אמר: תלקח כמי שהוא אומר – מבקעין בקורדום. תני רבי יוסי בן בופר אמר משם רבי לעזר בן
שמוע: בית שמאי אוסרין ובית הלל מתירין:

ולא במגל – אית תנאי תני, מבקעין ואית תנאי תני, אין מבקעין. אמר רב חסדא: מאן דאמר מבקעין
– במגל של יד. מאן דאמר אין מבקעין – במגל של קציר.

אית תנאי תנאי: מפספסין בקלקים. אית תנאי תנאי: אין מפספסין. אמר רב חסדא מאן דאמר מפספסין
– בקריא, מאן דאמר אין מפספסין – בתש.

אית תנאי תנאי: מוללין עצי בשמים, אית תנאי תנאי: אין מוללין. מאן דאמר מוללין – בלחים. מאן דאמר
אין מוללין – ביבישין.

אית תנאי תנאי:

[דף י"ח ע"א]

ממתקין את החרדל בהחלת, אית תנאי תנאי: אין ממתקין. מאן דאמר ממתקין – בשנתנו על גבי
החלת. ומאן דאמר אין ממתקין – בשנתנו את החלת עליו.

אית תנני תנני: שפין את הכסף בקרטיקין, אית תנני תנני: אין שפין. מאן דאמר שפין – בשנתנו מערב יום טוב, ומאן דאמר אין שפין – בשנתנו ביום טוב.

רבי מאיר אומר: אף הוא פוחת בתחלה ונוטל – רבי בא רב יהודה בשם שמואל: ובלבד כנגד הפתח. והא תנני, מודין חכמים לרבי מאיר בחותמות שבפרקע שמפקקין, ומפקיעין, ומתירין וחותרין בשבת, מפקקין אבל לא מפקיעין, ולא מתירין, ולא חותרים, ובבלים, בשבת – מתר, ואין צדו לומר ביום טוב.

הלכה ד' מתני' – אין פוחתין את הנר, מפני שהוא עושה כלי.

ואין עושין פחמין ביום טוב,

ואין חותרין את הפתילה לשנים. רבי יהודה אומר, חותרה באור לשתי נרות.

גמרא – תנני, לפסים סתומות, עשאן מערב יום טוב – לא יפתחם ביום טוב, מפני שהוא כמכשיר כלי ביום טוב.

תמן תנינן, על לפסים ארזניות שהן טהורות באהל המת, וממאות במשא הנזב. רבי לעזר בי רבי צדוק אומר: אף במשא הנזב – טהורות, מפני שלא נגמרה מלאכתן.

אתיא דיהידאה דהכא בסתומה דתמן, ודיהידייא דתמן בסתומה דהכא.

רבי בא בשם רב יהודה: בקעת, סומכה לכתל בשביל שלא תכסבם.

תנני, אין מכבין את הבקעת בשביל להום עליה, אם בשביל שלא תעשן את הבית ואת הקנדה – מתר. אמר רבי חנניה: בשאין שם אור, אבל אם יש שם אור – משליכה לאור ודין.

אמר רבי נפאי: ויאות, בן אגן אמרין: הדיא קלוריתה – שרי מישוף ומכחול מינה ביומא טובא. אומר רבי מנא: פאן לשמור וכאן לרפואה.

שלשה דברים נאמרו בפתיחה להחמיר ושלשה להקל, אלו שלשה שאמרו להחמיר: אין עושין אותה בתחלה ביום טוב, ואין חותרין אותה לשנים, ואין מפסקין אותה באור. אלו שלשה שאמרו להקל: מועבין אותה, ושורין אותה בשמן, וחולקין אותה באור לשתי נרות.

אמר רבי חיננא:

[דף י"ח ע"ב]

בצריך לשניהו. תני רבי יודה בר פזי דבר דלויא: מביא שתי גרות ונותנה בשניהו, וחולקה באור לשתי גרות.

רבי יעקב בר אחא היננא בר אידי בשם רב: מוחטין את הפתילה ביום טוב.

הלכה ה' מתני' – אין שוכרין את התרם, ואין חותכין את הנזר לצלות בו מליח,

ואין גורפין תנור וכירים, אבל מכבשין,

ואין מקיפין שתי חביות לשפת עליהן את הקדרה,

ואין סומכין את הקדרה בפסעת, וכן בידלת,

ואין מנהיגין את הבתומה במקל ביום טוב ורבי אלעזר ברבי שמעון מתיר:

גמרא – הדיא אמרה, הדין סיקרה, אסור מייעבד ביומא טבא, דלמא מפסיק בנמייה .

ברתיה דרבי הנה רבה אמת מיפה גו תנורא, אשכחת ביפה בגויה, אתת שאלת לאביה. אמר לה: איזלין גרפין. אמרה: לינה יכלה. אמר לה: איזלין פכשין, ידעה הנה אלא דתות בעי משמע מן אבות.

רב אמר: מצילין מן התנור לכירה אבל לא מכירה לתנור.

רב אבא בר חנה אמר: מצילין מתנור לכירה ומכירה לתנור, אבל לא מערבית לשחרית.

רבי אבון בשם רב: מצילין מתנור לכירה ומכירה לתנור, מערבית לשחרית, אבל לא מיום טוב לחול.

אין מקיפין שתי חביות לשפות עליהן את הקדרה משום בונה.

תני, לא יצא סומא במקלו, ולא רועה בתרמילו,

ורבי שמעון מתיר. וכן הנה רבי שמעון אומר: הואיל והוא מתר בדבר אחד – יהא מתר לכל הדברים.

הלכה ו' מתני' – רבי אלעזר אומר: נוטל אדם קיסם משלפניו להציץ בו שניו, ומגבב מן החצר

ומדליק, שכל מה שבהצר מוכן הוא. וחקמים אומרים, מגבב משלפניו ומדליק.

גמרא – מה ביניהן? לעשות צבור ביניהן, על דעתיה דרבי אליעזר: עושין צבור. על דעתיה דרבנן: אין עושין צבור.

הלכה ז' מתני' – אין מוציאין את האור, לא מן העצים, ולא מן האבנים, ולא מן העפר, ולא מן המים.

ואין מלבנין את הרעפים לצלות בהן.

ועוד אמר רבי אליעזר: עומד אדם על הפוקצה ערב שבת

[דף י"ט ע"א]

בשביעית, ואומר, מפאן אני אוכל למחר. וחכמים אומרים: עד שירשום ויאמר, מפאן ועד פאן.

גמרא – אין מלבנין את הרעפים לצלות עליהן. אית תניי תניי, מלבנין, ואית תניי תניי: אין מלבנין. אמר רב הסדא: מאן דאמר מלבנין – בבדוקים. ומאן דאמר אין מלבנין – בשאינן בדוקים.

ועוד אמר רבי אליעזר עומד אדם על הפוקצה ערב שבת בשביעית ואומר מיכן אני אוכל למחר – מחלפה שיטתיה דרבי ליעזר, דתנינן תמן, בית שמאי אומרים: לא ישול אלא אם בן נענע מבועוד יום, ורבי ליעזר לאו שמותי הוא?

חמר הוא בדבר שיש בו רוח חיים.

וחכמים אומרים עד שירשם ויאמר מיכן ועד פאן – מחלפה שיטתון דרבנן, דתנינן תמן, בית הלל אומרים: עומד ואומר זה וזה אני נוטל, והכא אינון תניין?

עוד אינון אית להון חמר בדבר שיש בו רוח חיים.

הדרן עלך המביא כדי יין

פרק המישי

הלכה א' מתני' – משילין פרות דרוף ארבה ביום טוב, אכל לא בשבת, ומכסים פרות בכלים מפני תדלקה, וכן פדי יין וכדי שמן. ונותנין פלי תחת תדלקה בשבת.

גמרא – מתניתא באתו הגג; אבל בגג אחר – אסור. בשאינו שוה, אבל אם היה שוה – מתר. תני, היה שם חלון משחילין דרף חלון.

רב ירמיה בשם רב: פורשין מחצלת על גבי שיפוף של לבנים בשבת.

אמר רבי שמעון בי רבי ינאי: לא שמעתי מאבא, אחותי אמרה לי משמו: ביצה שנולדה ביום טוב – סומכין לה כלי, בשביל שלא תתגלגל. אבל אין כופין עליה כלי. ושמואל אמר: כופין עליה כלי.

אמר רבי מנא: ובלבד שלא יהא כלי נוגע בגופה של ביצה.

תני רבי הושעיה, נחיל של דבורים – פורסין עליה סדין בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. מה, כרב

בשמואל? באן מלמעלן וכאן מלמטון.

רבי ביסנא בשם רבי יוסה בן חנינה: חפי לסומות – אסור למלטון.

מצדתא חווין פריסין וחווין משתרפן גו שמשא. אתון שאלון לרב: מהו מטלטלתון?

[דף י"ט ע"ב]

אמר לון: אסור ליגע בהון; חשבין עליהון מיתגנין תוחתי ראשיכון, ושרי לכון מטלטלתון.

תני חבית של טבל שנתרועעה – מביא כלי אחר ונותנו תחתיה. נתמלא – אסור למלטלו.

אמר רבי זעירה: זאת אומרת, שעושין תקנה למקצה, להצילו שלא בדרבו.

והא תני, על העבט של ענבים, על המעטן של זיתים שמושכו – לא ימול מהן ביום טוב, ואין צרף לומר בשבת.

אמר רב חסדא: אף על פי שזה טבל וזה טבל – זה יש לו מקצה, וזה אין לו מקצה,

תדא אמרה, שעושין תקנה למקצה להצילו שלא בדרבו. תני, גר שכבה – מצילין את שמנו.

אמר רבי יעקב בר אחא: דרבי שמעון היא, דרבי שמעון אמר: כבה – מתר למלטלו. אמר רבי שמואל בר רב יצחק: לא אמר אלא למלטלו, הא להציל – מצילין.

תְּנִי, נֹתְנֵינִי כְּלֵי תַחַת הַדִּלְקָף בַּשַּׁבָּת. נְתַמְלֵא, שׁוֹפֵף וְשׁוֹנֵה וְאֵינִי חוֹשֵׁשׁ. אָמַר רַבִּי תַנְנִיחַ: עָשׂוּ אוֹתוֹ בְּנִהְרֹת וּמַעֲיָנוֹת שֶׁבָּאוּ מִחוּץ לַתְּחֹם לְתוֹךְ הַתְּחֹם.

וְתַנִּי כֵן, נִהְרֹת וּמַעֲיָנוֹת שֶׁבָּאוּ מִחוּץ לַתְּחֹם לְתוֹךְ הַתְּחֹם – מִמְּלֵא מִהֵן בַּשַּׁבָּת, וְאֵין צָרִיךְ לֹאמַר כִּיּוֹם טוֹב.

הַלָּכָה ב' מִתְּנִי' – כֹּל שֶׁהָיָא מִשׁוּם שְׁבוּת, מִשׁוּם רְשׁוּת, מִשׁוּם מִצְוָה בַּשַּׁבָּת, הִיכִינְךָ עָלָיו כִּיּוֹם טוֹב.

וְאֵלֹו הֵן מִשׁוּם שְׁבוּת, לֹא עוֹלִין בְּאֵילָן, וְלֹא רוֹכְבִין עַל גְּבִי בְּהֵמָה, וְלֹא שְׂטִינְךָ עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְלֹא מְטַפְּחִין, וְלֹא מְסַפְּקִין, וְלֹא מְרַקְדִין.

וְאֵלֹו הֵן מִשׁוּם רְשׁוּת, לֹא דְנִינְךָ, וְלֹא מְקַדְשִׁין, וְלֹא חוֹלְצִין, וְלֹא מַיְבִיבִין.

וְאֵלֹו הֵן מִשׁוּם מִצְוָה, לֹא מְקַדְשִׁין, וְלֹא מְעַרְכִין, וְלֹא מְחַרְמִין, וְלֹא מְגַבְּיִין תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂוֹת כִּיּוֹם טוֹב.

כֹּל אֵלֹו כִּיּוֹם טוֹב אָמְרוּ, קָל וְחֶמֶר בַּשַּׁבָּת.

אֵין בֵּין יוֹם טוֹב לַשַּׁבָּת, אֵלֵּא אֶחָד נֶפֶשׁ בְּלֶבֶד.

גְּמָרָא – שְׁבוּת שֶׁהָיָא רְשׁוּת, וְרְשׁוּת שֶׁהָיָא

[דף כ' ע"א]

מִצְוָה, אֵי זֶה הָיָא שְׁבוּת שֶׁהָיָא רְשׁוּת? לֹא עוֹלִין בְּאֵילָן, וְלֹא רוֹכְבִין עַל גְּבִי בְּהֵמָה, וְלֹא שְׂטִינְךָ עַל פְּנֵי הַמַּיִם, וְלֹא מְסַפְּקִין, וְלֹא מְטַפְּחִין, וְלֹא מְרַקְדִין. אֵי זֶה הָיָא רְשׁוּת שֶׁהָיָא מִצְוָה? לֹא דְנִינְךָ, וְלֹא מְקַדְשִׁין, וְלֹא חוֹלְצִין, וְלֹא מַיְבִיבִין.

תְּנִי, אֵין עוֹלִין בְּאֵילָן, בֵּין לַח בֵּין יָבֵשׁ. נִיחָא לַח, יָבֵשׁ? כִּף אָנֹו אוֹמְרִין: אָסוּר לְדוּשׁ עַל גְּבִי זְמוּרָה בַּשַּׁבָּת?!

אֵלֵּא כְּרַבִּי מֵאִיר, דְּרַבִּי מֵאִיר אָמַר: גִּפְּן שִׁיבְשָׁה – אָסוּרָה וְאֵינָהּ מְקַדְשֶׁת.

דְּכַרִּי חַבְלָא, אָסְרוּ אֵילָן יָבֵשׁ מִפְּנֵי אֵילָן לַח.

רַב הִיפָּה בַר אֲשִׁי אָתָּא וּפְרִי קוּמֵי רַב, אָמַר לֵיהּ: בֵּיידָא אַתּוֹתָהּ? אָמַר לֵיהּ: בְּתַחוּזָא תְּמַרְתָּא עֲקִימְתָּא. אָמַר לֵיהּ: מֵאֵן שָׂרָא לָךְ?

מִסְכַּת בָּלִים קָמָא פֶּרֶק ראשון

א. חֲמֵר בַּשְּׂרָץ שְׂאִין בַּשִּׁכְבֵּת זֶרַע וּבַשִּׁכְבֵּת זֶרַע שְׂאִין בַּשְּׂרָץ. חֲמֵר בַּשְּׂרָץ: שֶׁהַשְּׂרָץ אֵין חֲלוּקָה טְמֵאָתוֹ, וְשִׁכְבַת זֶרַע חֲלֻקָה טְמֵאָתָה. חֲמֵר בַּשִּׁכְבֵּת זֶרַע, שֶׁשִּׁכְבַת זֶרַע מְטַמֵּא בְּכָל שֶׁהוּא, וְהַשְּׂרָץ אֵינוֹ מְטַמֵּא אֶלָּא בְּכַעֲדָשָׁה.

ב. חֲמֵר בַּנְּבֵלָה שְׂאִין בְּמֵי חֲטָאֵת וּבְמֵי חֲטָאֵת שְׂאִין בַּנְּבֵלָה. חֲמֵר בְּמֵי חֲטָאֵת: שְׂמַעוּט מִי חֲטָאֵת - טְמֵא, וּמַעוּט נְבֵלָה - טְהוֹר. חֲמֵר בַּנְּבֵלָה שְׂבִימֵי חֲטָאֵת שְׁלֵהֵן טְהוֹרִין מְטַמְּאֵתָן, וּמִטְהַרִין אֶת הַטְּמֵאִים, וְאֵין מְטַמְּאִין בְּצִרוּפָן, מַה שְׂאִין בֶּן בַּנְּבֵלָה. מֵי חֲטָאֵת שְׂיִבְשׁוּ - הָרִי אֵלוֹ טְהוֹרִין. נְבֵלָה שְׂיִבְשָׁה, אִם יִכּוּלָה לְשֵׁרוֹת וּלְחַזֵּר לְכַמּוֹת שְׁהִיְתָה - הָרִי זֶה טְמֵאָה.

ג. חֲמֵר בְּטַמֵּא מֵת שְׂאִין בְּבוֹעֵל נְדָה וּבְבוֹעֵל נְדָה שְׂאִין בְּטַמֵּא מֵת. חֲמֵר בְּטַמֵּא מֵת: שְׂטַמֵּא מֵת טְעוֹן הִזָּאָה שְׁלִישִׁי וּשְׂבִיעִי, מַה שְׂאִין כֵּן בְּבוֹעֵל נְדָה. חֲמֵר בְּבוֹעֵל נְדָה: שְׂבוֹעֵל נְדָה מְטַמֵּא כֹר הַתַּחְתּוֹן כְּעֵלְיוֹן, מַה שְׂאִין כֵּן בְּטַמֵּא מֵת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: זֹכּוֹ שֶׁל זָב, וְרִקּוֹ, וְשִׁכְבַת זֶרַעוֹ, וּמִימֵי רְגֵלָיו, וְדָם הַנִּדָּה וְרִבִיעִית דָּם מִן הַמֵּת, לְמַה אָמְרוּ רַבִּיעִית? לְפִי שֶׁכָּל עֶבֶר תַּחֲלַת בְּרִיתוֹ יֵשׁ בּוֹ רַבִּיעִית דָּם, כִּיּוֹצֵא בְּמֶרְכָב לְטַמֵּא שְׁנַיִם וּלְפָסֵל אֶחָד. חֲמֵר בְּהֵן שְׂאִין בְּמֶרְכָב וּבְמֶרְכָב שְׂאִין בְּהֵן. חֲמֵר בְּהֵן - שְׂשׂוּה מְגַעֵן לְמִשְׁאֵן לְטַמֵּא אָדָם וּלְטַמֵּא בְּגָדִים, מַה שְׂאִין כֵּן בְּמֶרְכָב. חֲמֵר בְּמֶרְכָב, שֶׁהַמֶּרְכָב מְטַמֵּא תַחַת אֶבֶן מְסָמָא, מַה שְׂאִין כֵּן בְּהֵן.

ד. חֲמֵר בְּכֹזֵית מִן הַמֵּת מִן הַמֵּת, שְׂכֹזֵית מִן הַמֵּת - פִּתְחוֹ בְּטַפְחָה, וְהַמֵּת עֲצָמוֹ פִּתְחוֹ בְּאַרְבָּעָה טַפְחָיִם. וְכַמָּה הִיא כְּדֵי לַעֲלוֹת אֶרְכָּה? רוֹאִין אוֹתוֹ כְּאֵלוֹ יַחַד שֶׁל תְּאֵנָה שְׂנַפְשַׁח וּמַעֲרָה בְּקַלְפָּה קִטְנָה, אִם יִכּוּל לְחִיּוֹת הַיִּמְנָה - טְמֵא.

ה. בְּשִׁלְשָׁה דְּבָרִים שׁוּה סוּרְיָא לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל, וּבְשִׁלְשָׁה לַחוּצָה לְאַרְץ: עֶפְרָה מְטַמֵּא כְּחוּצָה לְאַרְץ, וְהַמְבִיא גֵט מִסוּרְיָא כְּמִבְיָא כְּחוּצָה לְאַרְץ, וְהַמוֹכֵר עֲבָדוֹ לְסוּרְיָא כְּמוֹכֵר לַחוּצָה לְאַרְץ. שִׁלְשָׁה לְאַרְץ יִשְׂרָאֵל: שֶׁהַקֹּנֵה שָׂדֶה בְּסוּרְיָא כְּקוֹנֵה בְּפְרוּר שְׂבִירוּשָׁלַיִם, וְחִיבַת בְּמַעֲשֵׂרוֹת וּבְשִׁבְעִיעִית, וְהַרוּצָה לְכַנְסָה לָהּ בְּטַהֲרָה - נִכְנָס.

ו. נִכְנָסִין לְבֵין הָאוּלָם וּלְמַזְבֵּחַ שְׁלֵא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלָיִם; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים: אֵין נִכְנָסִין. אָמַר רַבִּי שְׂמַעוֹן הַצְּנוּעַ לְפָנָי רַבִּי אֶלְעִיָּזָר: אֲנִי נִכְנָסְתִי לְבֵין הָאוּלָם וּלְמַזְבֵּחַ שְׁלֵא רְחוּץ יָדַיִם וְרַגְלָיִם. אָמַר לוֹ: מִי חָבִיב? אֲתָה אוֹ כֵהֵן גְּדוֹל? הִיא שׁוֹתֵק. אָמַר לוֹ: בּוֹשׂ אֲתָה לוֹמֵר, שְׁכַלְכוּ שֶׁל כֵהֵן גְּדוֹל חָבִיב הַיִּמָּד! אָמַר לוֹ: רַבִּי! אָמַרְתָּ. אָמַר לוֹ: הַעֲבוּדָה! אֶפְלוֹ כֵהֵן גְּדוֹל נִכְנָס, פּוֹצְעִין אֶת מוֹחוֹ בְּגִזְרִין אֶלָּא שְׁלֵא מְצַאָף, מַה תַּעֲשֶׂה שְׁלֵא מְצַאָף בַּעַל הַפּוֹלֵל. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: כִּשֵׁם שֶׁהַכֵּל פּוֹרְשִׁין מִבֵּין הָאוּלָם וּלְמַזְבֵּחַ בְּשַׁעַת הַקְּטָרָה, כֵּךְ פּוֹרְשִׁין בְּשַׁעַת מִתֵּן דָּמִים. פֶּר כֵהֵן מְשִׁיחַ, פֶּר הָעֵלֶם דְּבָר שֶׁל צְבוּר, וּשְׂעִירֵי עֲבוּדַת כּוֹכָבִים, מַה מַּעֲלָה יֵשׁ בֵּין הַהִיכָל לְבֵין הָאוּלָם וּלְמַזְבֵּחַ? אֶלָּא שְׂבַהֲהִיכַל פּוֹרְשִׁין בֵּין בְּשַׁעַת הַקְּטָרָה בֵּין שְׁלֵא בְּשַׁעַת הַקְּטָרָה. וּבֵין הָאוּלָם וּלְמַזְבֵּחַ - אֵין פּוֹרְשִׁין אֶלָּא בְּשַׁעַת הַקְּטָרָה. בֵּין הָאוּלָם וּלְמַזְבֵּחַ - נִכְנָסִין לַעֲבוּדָה וְשְׁלֵא לַעֲבוּדָה. וְלַהִיכָל - אֵין נִכְנָסִין אֶלָּא לַעֲבוּדָה בְּלַבָּד.

ז. אָבָא שְׂאוּל אוֹמֵר: עֲלִית בֵּית קְדוּשֵׁי הַקְּדוּשִׁים חֲמוּרָה מִבֵּית קְדוּשֵׁי הַקְּדוּשִׁים, שְׂבָבִית קְדוּשֵׁי הַקְּדוּשִׁים כֵהֵן גְּדוֹל נִכְנָס

1 בעל הפול - מלשון אין 'פולין' (אין בודקין).
והינו המשגיח והממנה לבדוק את טהרת הקדש
בהר הבית.

כָּל הַטְּמֵאָה" וְגו'. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מְחִילוֹת שֶׁתַּחַת הַיֶּכֶל - חוּל, וּבִגְנוּ שֶׁל הַיֶּכֶל - קֹדֶשׁ, אֵין אוֹכְלִין שָׁם קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים, וְאֵין שׁוֹחֲטִין שָׁם קֹדְשִׁים קְלִים, וְהֵטְמֵאִין שְׁנִכְנְסוּ לָשֵׁם - פְּטוּרִין.

י. וְכַשֵּׁם שֶׁהָיוּ בַּמִּדְבָּר שֶׁלֹּשׁ מַחֲנֹת: מַחֲנֵה שְׁכִינָה מַחֲנֵה לוֹיָהּ מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל, כִּךְ הָיוּ בִירוּשָׁלַיִם מִפְּתַח יְרוּשָׁלַיִם: וְעַד פְּתַח הַר הַבַּיִת - מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל. מִפְּתַח הַר הַבַּיִת וְעַד שַׁעֲרֵי נֶגְנוֹר - מַחֲנֵה לוֹיָהּ. מִשַּׁעֲרֵי נֶגְנוֹר וְלִפְנֵים - מַחֲנֵה שְׁכִינָה. וְהֵן הֵן קָלְעִים שֶׁבַּמִּדְבָּר, בְּשַׁעַת מַסְעוֹת אֵין בָּהֶם מְשׁוּם קֹדְשָׁה, וְאֵין חֲיִבִין עֲלֵיהֶן מְשׁוּם טְמֵאָה.

יא. רַבִּי מְנַחֵם בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: עֵירוֹת מְקַפּוֹת חוּמָה מְקַדְשׁוֹת מְאָרְץ יִשְׂרָאֵל, שֶׁמְשַׁלְחִין מִתּוֹכָן אֶת הַמְצוֹרְעִין וְהַבַּיִת צְמוֹת בְּתוֹכָן לְאַחַר שְׁנַיִם עָשׂוֹר חֲדָשׁ, וּמִסְבָּבִין בְּתוֹכָן הַמַּת עַד שְׁיָרְצוּ, יָצָא - אֵין מִחֲזִירִין אוֹתוֹ. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב, טו, כג): "וַיִּשְׁכַּב עֲזִיָּהוּ עִם אֲבוֹתָיו וַיִּקְבְּרוּ אוֹתוֹ עִם אֲבוֹתָיו בְּשָׂדֵה הַקְּבוּרָה אֲשֶׁר לְמַלְכִים כִּי אָמְרוּ מְצוֹרְעַת הוּא, וַיִּמְלֹךְ יוֹתָם בְּנוֹ תַחְתָּיו". רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: כִּשֵּׁם שֶׁאֵין זָבִים וְנִדּוֹת וְיִלְדוֹת נִכְנְסוֹת לְהַר הַבַּיִת - כִּךְ מִשְׁכָּבִין וּמוֹשְׁכָבִין כִּיּוֹצֵא בָהֶן.

מִסְכַּת פְּלִים קָמָא פְּרָק שְׁנַי

א. כְּלֵי נֶתֶר, בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מְטַמְּאִין מִתּוֹכָן וּמְאֹרִין כְּכֵלֵי חֶרֶשׁ, וּמְאֹחֲזִירֵיהֶן כְּכֵלֵי שֵׁטֶף. וּבֵית הַלַּל אוֹמְרִין: כְּלֵי נֶתֶר הָרִי הֵן כְּכֵלֵי חֶרֶשׁ לְכָל דְּבָר. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֵּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: בְּלִשׁוֹן אַחֲרַת. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים: מְטַמְּאִין בְּכֵלֵי חֶרֶשׁ וּבְכֵלֵי שֵׁטֶף. וּבֵית הַלַּל אוֹמְרִים: הָרִי הֵן כְּכֵלֵי חֶרֶשׁ לְכָל דְּבָר. הַדֹּקֵין שֶׁבְּכֵלֵי חֶרֶשׁ - יוֹשְׁבִין שְׁלֵא מְסַמְכִין, שַׁעֲרוֹן בְּכַדִּי סִיכַת קָטָן עַד לוֹג, לוֹג כְּלִמְטָה הַיִּמְנוֹ. מְלוֹג וְעַד סָאָה בְּרַבִּיעִית סָאָה כְּלִמְטָה הַיִּמְנוֹ מִסָּאָה, וְעַד סָאָתִים כְּחֲצֵי לוֹג סָאָתִים כְּלִמְטָה הַיִּמְנוֹ. מִסָּאָתִים וְעַד שְׁלֹשׁ, וְעַד חֲמֵשׁ סָאִין בְּלוֹג, וְחֲמֵשׁ וְלִמְעַלָּה כְּלִמְטָה הַיִּמְנוֹ. רַבִּי עֲקִיבָה

לָשֵׁם בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה לְעַבּוֹדַת יוֹם הַכַּפּוּרִים אַרְבַּע פְּעָמִים בַּיּוֹם, וְאִם נִכְנַס חֲמֵשׁ - חִיב מִיתָה. וְלַעֲלִית בֵּית קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים אֵין נִכְנְסִין לָהּ אֶלָּא פַּעַם אַחַת בְּשַׁבּוּעַ, וְאִמְרֵי לָהּ: פְּעָמִים בְּשַׁבּוּעַ, וְאִמְרֵי לָהּ: פַּעַם אַחַת בַּיּוֹבֵל, לִידַע מַה הִיא צְרִיכָה. אָמְרוּ לוֹ: אֵין זֶה מַעֲלָה. מְצַרְעִים שְׁנִכְנְסוּ לִפְנֵים מִן הַחוּמָה - לוֹקִין אֶת הָאֲרַבְעִים. זָבִין וְזָבוֹת נִדּוֹת וְיִלְדוֹת שְׁנִכְנְסוּ לְהַר הַבַּיִת - לוֹקִין אֲרַבְעִים. מְצוֹרְעַת שְׁנִכְנַס לְהַר הַבַּיִת - לוֹקָה שְׁמוֹנִים. טְמֵא מֵת נִכְנַס לְהַר הַבַּיִת, וְלֹא טְמֵא מֵת אָמְרוּ, אֶלָּא אָפִילוּ מֵת עֲצָמוֹ, שְׁנֵאמַר (שְׁמוֹת יג, יט): "וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ"; עִמּוֹ - בְּמַחֲנֵה לוֹיָהּ. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: הַחִיל וְעֲזַרְתָּ נָשִׁים, טְמֵאֵי מֵת שְׁנִכְנְסוּ לָשֵׁם - פְּטוּרִין.

ח. כָּל הַעֲזָרָה כְּשֶׁרָה לְאִכִּילַת קֹדְשֵׁי קֹדְשִׁים וְלִשְׁחִיטַת קֹדְשִׁים קְלִים, וְהַשׁוֹחֵט בְּתוֹכָהּ חָלִין - אִסּוּרִין בְּהִנָּאָה, וְהִיא הֵיטָה חֲצַר הַמִּשְׁכָּן לִפְנֵים מִן הַקָּלְעִים שֶׁהָיוּ בַּמִּדְבָּר. כָּל הַטְּמֵאִים שְׁנִכְנְסוּ מִשַּׁעֲרֵי נֶגְנוֹר וְלִפְנֵים, אָפִילוּ הֵן מִחֲסְרֵי כְּפָרָה - הָרִי אִלוֹ חֲיִבִין עַל זְדוּנָן כְּרַת, וְעַל שִׁגְגַתֵּן חֲטָאֹת, וְאֵין צְרִיךְ לוֹמַר טְבוּל יוֹם, וְשֶׁאֵר כָּל הַטְּמֵאִין וְטְהוּרִין שְׁנִכְנְסוּ לִפְנֵים מִמְחִיצַתָן לְהַיֶּכֶל - בְּלָן בְּאֲרַבְעִים. מִבַּיִת לְפָרְכַת אֶל פְּנֵי הַפָּרְכַת בְּמִיתָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אֶל פְּנֵי הַפָּרְכַת בְּמִיתָה, וְכָל הַהֵיכֶל כְּלוֹ וּמִבַּיִת לְפָרְכַת בְּאֲרַבְעִים.

ט. הַכֹּל נִכְנְסִים לְבָנוֹת וּלְתַקֵּן וְלַהּוֹצִיא אֶת הַטְּמֵאָה, מְצוּהַ בְּכֹהֲנִים, אֵין כְּהֹנִים - נִכְנְסִין לוֹיִם. אֵין לוֹיִם - נִכְנְסִים יִשְׂרָאֵלִים. מְצוּהַ בְּטְהוּרִים. אֵין טְהוּרִין - נִכְנְסִין טְמֵאִין. מְצוּהַ בְּתַמִּימִין. אֵין תַּמִּימִין - נִכְנְסִין בְּעֵלֵי מוּמִין. מְצוּהַ שִׁיפְנוֹסוּ בְּתַבּוֹת. אֵין שָׁם תַּבּוֹת - נִכְנְסִין דְּרָךְ פְּתַחִים. וְכֵן הוּא אוֹמֵר (דְּבָרֵי הַיָּמִים ב כט, טז): "וַיִּבְאוּ הַכְּהֹנִים לִפְנֵימָה בֵּית ה' לְטַהֵר וַיּוֹצִיאוּ אֶת

² בְּשַׁבַּע שָׁנִים.

ב. גִּסְטְרָא שְׁנִסְדָּקָה בַּכַּבְשָׁן, כִּיצַד מְשַׁעְרִין אוֹתָהּ? אִם הָיוּ שְׁבָרֶיהָ שׁוּיִן וְתוֹכָהּ מְאָדִים, בְּיָדוּעַ שְׁעַד שְׁלֵא נִגְמְרָה מְלֹאכְתָּהּ נִסְדָּקָה. בֵּית תַּבְלִין שֶׁל עֵץ הָעֲשׂוּי מְגוּרוֹת מְגוּרוֹת, וְאִין לֹא לִזְבוּ נְטֵמָא אֶחָד מֵהֶן בְּמִשְׁקָה - הוּא טֵמָא וְחִבְרוּ טְהוּר. וּבִשְׂרָץ - כְּלוּ טֵמָא. הֶרְחַב שְׁלוֹ - רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: חוֹלְקִין אֶת עֵבְיוֹ. הַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַטֵּמָא - טֵמָא. וְהַמְשַׁמֵּשׁ אֶת הַטְּהוּר - טְהוּר. גִּסְטְרָא - שְׁעוּרָה כְּמוֹצִיא מִשְׁקָה. נִפְלוּ מִשְׁקִין - נִדוּן בְּאֲחוּרִים. קָבְעוּ בְּמִסְמָר - חִבּוּר לְטֵמָאָה וְלַהֲזָאָה. תִּקְעוּ - חִבּוּר לְטֵמָאָה וְאִין חִבּוּר לַהֲזָאָה. נוֹטֵל וְנוֹתֵן - אִין חִבּוּר לֹא לְטֵמָאָה וְלֹא לַהֲזָאָה.

ג. מִסְרַק שֶׁל צְרָצוּר⁶, רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר: אִין מְטֵמָא בְּאֹוִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: מְטֵמָא בְּאֹוִיר. הָעֲשׂוּי לְכַף וְלְכַף, כְּגוֹן הַכַּבְכָּב, וְהַאֲלָפֶס, וְהַקְדָּרָה - מְטִילִין אוֹתוֹ לְחִמְרָא, לְהַכְנִיס וְלַהוֹצִיא טֵמָאָה לְאַחֲרִים כְּכוֹנֵס מִשְׁקָה, אֲבָל הוּא עֲצֻמוֹ - אִין טְהוּר אֱלֵא בְּמוֹצִיא זֵיתִים בְּלִבָּד. נִבְלִי יִין - שְׁעוּרִין בְּמִשְׁקִין. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: בְּזַרְעוֹנִין. נִבְלִי שְׁמֶן - שְׁעוּרִין בְּמִשְׁקִין. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: בְּזַרְעוֹנִין. גִּסְטְרָא שְׁעוּרָה בְּמוֹצִיא

אוֹמֵר: מִלְחָמִיּוֹת וְעַד חֻצְבִּים גְּדוּלִים בְּלוּג. מִכָּאן וְאֵילָף בְּלוּג. נִשְׁתַּקְעוּ דְּבָרִים וְלֹא נִאֲמָרוּ. רַבִּי נַחֲמִיָּה וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמְרוּ: חֻצְבִּים גְּדוּלִים. שְׁנֵי לוּגִין. הַפְּכִין הַגְּלִילִין וְהַחֲבִינוֹת שְׁבִיהוּדָה - יֵשׁ לָהֶן קְרָקְרוֹת³ וְאִין לָהֶן דְּפִנוֹת. הַסִּילּוֹנוֹת⁴ וְהַקְרָמִיּוֹן שְׁעֵשָׂה בְּהֶן בֵּית קְבוּל מִים, אוֹ צְרוּרוֹת טֵמָאִין אוֹ לוּלְגִין פְּרוּסָה טְהוּרָה מְגַפֶּפֶת - הָרִי זֹו טֵמָאָה. הַכֶּסֶא וְהַסְּפָסֵל וְכָל מְדָרֶס כְּלֵי חָרֶס - טְהוּרִין. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר: טֵמָאִים. לְגִין פְּרוּצָה - טְהוּרָה. מְגַפֶּפֶת - טֵמָאָה. מִשְׁפָּךְ שֶׁל מַתְכָּת, בֵּין שֶׁל בְּעַלֵי בְּתִים וּבֵין שֶׁל רוֹכְלִין וּמְגוּפֶת הַיּוֹצְרִין, אֶת שְׁהוּא פּוֹתַח בָּהּ - טְהוּרָה, וְשְׁהוּא גּוֹמֵר בָּהּ - טֵמָאָה. וְרַבִּי נַחֲמִיָּה אָמַר: חִלוּף הַדְּבָרִים. וְשֶׁל עֵץ וְשֶׁל עֶצֶם וְשֶׁל זְכוּכִית שֶׁל בְּעַלֵי בְּתִים - טְהוּר, וְשֶׁל רוֹכְלִין - טֵמָא, מִפְּנֵי שְׁהוּא כְּשֶׁל מֵדָה; דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה. וְרַבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר: מִפְּנֵי שְׁהוּא מְטָה עַל צִדּוֹ וּמְרִיחַ בּוֹ לְלוֹקַח. כְּסוּי כְּדֵי יִין וְכֵדֵי שְׁמֶן וְכְסוּי חֲבִיּוֹת וְנִירוֹת שְׁמִשְׁתַּמֵּשׁ בְּהֶן עֲרָאִי וּמְשַׁלְּיֵכֶן - טְהוּרִין. וְאִם הִתְקִינוּ לְתַשְׁמִישׁ - טֵמָאִין. כְּסוּי אֲלָפֶס, בְּזִמְן שְׁנִקּוּב וְיֵשׁ לוֹ חֲדוּד - טְהוּר, וְאִין לוֹ חֲדוּד - טֵמָא, מִפְּנֵי שְׁמִסְנַנְתָּ לְתוֹכוֹ אֶת הַיָּרֵק. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בְּרַבִּי צְדוֹק אוֹמֵר: מִפְּנֵי שְׁהוֹפְכָה עָלָיו אֶת הַרוֹקְמָה⁵. זֶה הַכֶּלֶל: כָּל הַמְשַׁמֵּשׁ כְּפוּי בְּכֵלֵי חָרֶס - טְהוּר.

³ שוּלְי הַכְּלִי.

⁴ צְנוּרוֹת.

⁵ בְּמִשְׁנֵיּוֹת בָּלִים (פֶּרֶק ב, מִשְׁנָה ה) הַגְּרָסָה הַיָּא: 'חֲרוֹנְקִי'. וּפְרַשׁ רַבִּי עוֹבְדִיָּה בְּרַטְנוֹרָא (וְכֵן בְּפִרוּשׁ הַמִּשְׁנֵיּוֹת לְרַמְבַּ"ם): 'הַיָּרֵקוֹת לְאַחַר שְׁנִתְבַּשְׁלוּ וְדְבוּקִים זֶה בְּזֶה וְנִנְעָשִׂים גּוּף אֶחָד, נִקְרָאִים רוֹנְקִי'.

⁶ צְרָצוּר - הוּא כְּלֵי חָרֶס שְׁעוֹשִׂים עַל פִּיו כְּפוּי שְׁיֵשׁ בּוֹ נִקְבִים קְטַנִּים כְּעִין כְּבָרָה, כְּדֵי שְׁיִכְנֵס עַל יְדֵי הַנִּקְבִים אֹוִיר לְתוֹךְ הַכְּלִי וְלֹא יִתְעַפְּשׂוּ הַפְּיוּם, וְהַמְעַרָה מִפְּנֵי מִים, הַפְּיוּם נִשְׁפָּכִים עַל יְדֵי הַנִּקְבִים הַצָּרִים. וְסָבִיב כְּפוּי זֶה בּוֹלְטִים שְׁנַיִם כְּשֵׁנֵי הַמְּסַרְק לְנוּי.

משקה. הפתיקה⁷ - הרי זה טהור. הפכין הגלילין שמוליכין בהן שמן למרתח. והצרצורין⁸, והשקודין⁹, עד שלא הוסקו - טהורין. ומשהוסקו - טמאין. הוסקו והן נאין - טמאין. חרש שפרש מן החביות ומן הקדרה. אם מקבל כשעור - טמא. אם לאו - טהור. נקב ועשאו בזפת - טהור. שקלי חרש שטהר שעה אחת - אין לו טמאה לעולם.

מִסְכַּת בָּלִים קָמָא פֶּרֶק שְׁלִישִׁי

א. הביא שברי כלי חרס ודבקן זה לזה ועשאן תנור, ועשה להן טפלה בין מבפנים ובין מבחוץ, והסיקו, אף על פי שאין בכל אחד ואחד כשעור - כלן מטמאין במגע ובאור. הקנונים הגדולים שטפלום ביבלות ובאדמה - הרי אלו הן חבור. הטבילין - הרי זו חוצצת עליו. חרש שטפלו להיות מבשל - הרי זה אינו חבור.

7 בגרסת הספרים כתוב "העתיקה". והביא ב'חזון יחזקאל' את מה שגרים הגר"א בבאורו, "העתיקה של בלי". ופרש ת'חזון יחזקאל: העתק של בלי שעושים לראוה. אבל בגרסת הגר"א גרס "הפתיקה", וכן גרס ב'חסדי דוד', ובאר שם, שהוא מלשון פותקין את הגנה, שהוא בלי העשוי לזרק מים לגנה ואינו בית קבול, לכן אינו מקבל טמאה.

8 כלי שמשקים בו שדות ויש בו נקבים רבים, והמים שוטפים על ידם את השדות כמו גשם.

9 היו להם בלים שהיו נעשים לפי הצורך במהירות ובזריזות (ולכן שמם 'שקודין', מפני שהיו עושים אותם בשקידה ובמהירות), מפני שיצרך אותם צרוף גמור בכפשו, אלא בהפקה או בחצי הפקה.

היקרין שטפלין להיות זופת בהן - הרי אלו חבור. מודים חכמים לרבי מאיר ולרבי שמעון במחם שטפלו עד מקום שהאור שולט בו - שהוא חבור, ועד מקום שאין האור שולט בו - שאין חבור. הטבילה - אין חוצץ עליו. בהדיק הקרויה הבריאה - הרי זה חבור. הטבילה - הרי זה חבור. אינה חוצצת עליו. כשות הטבילה - אינה חוצצת עליו. כשות שלקטן - הרי זה אינו חבור. הטבילין, צואה שעל הכסא - אינה חוצצת עליו. האבר והבשר המדלדלין באדם - הרי אלו אינן חבור. טבל - אין חוצצין עליו.

ב. הזפת, חבור בכלי מתכות בדבר הראוי לה, אבל דבר שאין ראוי לה - הרי זה אין חבור. הטבילו - הרי זה חוצצת. כיצד? קתון הנקב ועשאו בזפת - הרי זו אינו חבור. הטבילו - הרי זו חוצצת עליו. אבל חבית שנקבה ועשאו כבעץ, ויבגנטרין, ויבגפרית, ויבזפת, ויבסיד, ויבגפסית - חבור, ושאר כל הדברים - אינו חבור. ורבי עקיבה מטמא בשל עץ, מפני שהוא מינו.

ג. ערבה גדולה של חרס, אף על פי שבאה במדה - טמאה. נפחתה - במוציא זיתים, אף על פי שהוא מטה על צדה ולש בה - טהורה, שמתחלה לא לכף נעשית.

ד. המביא ארניות, ותנורין, וספלים, וכלי חרש - מחוצה לארץ לארץ, עד שלא הוסקו - טמאין משום ארץ העמים, וטהורין משום כלי חרש. הוסקו - טמאין משום כלי חרש וטהורין משום ארץ העמים, נמצאת אומר: בשעת שהן טמאין משום ארץ העמים - טהורים משום כלי חרש, ובשעת שהם טמאים משום כלי חרש - טהורים משום ארץ העמים. הביא עפר ממקום הטמאה ונבלו במקום הטהרה, או ממקום הטהרה ונבלו במקום הטמאה - טמא. נבלו על גבי הסלע, אפלו במקום הטהרה - טמא. הלכן לבנים בבית הפרס במקום הטמאה - טמא. במקום הטהרה - טהור. רבי שמעון אומר: אפילו

בגפת - טמאה, ואינו חושש שמא מצה משקין, ומשם רשות עם הארץ אין חושש להן, וחברתה, אפלו בא לאחר שלשה ימים ונוטל.

ז. גלה חפאין ומצא אבק על גבי כלם - הרי זו נוטל. נטל אחד מהן ברשות בעם הארץ, מקום שמשקעין את הנאות, בטיט הלבן, והחבר עומד על שקועו, ועם הארץ עומד על העמוד - אינו טמא אלא אותו עמוד בלבד. חבר עומד מלמעלה ועם הארץ עומד מלמטה ושולה ונותן לו, ועם הארץ נאמן לומר: "לא טמאתי", מפני שהוא בחזקת המשתמר.

מסכת כלים קמא פרק רביעי

א. תנור של לבנות, תחלתו בכל שהוא, ושיריו רבוב, שרבי מאיר אומר: תחלתו ארבעה ושיריו ארבעה. תנור, מאימתי מקבל טמאה? משהוסק כדי לאפות בו ספגנין. רבי יוסי אומר: רואין את העצים שהוסק בהן, כאלו הוסקו לאחר רדית הפת. רבי שמעון בן גמליאל אומר משם רבי יוחנן: טפילת התנור, עד כמה חבור לתנור? עד כדי צרף! וכמה הוא צרף? בתנור - טפח, ובכירה שלש אצבעות.

ב. שלש אבנים שחברן זו לזו, ועשאן תנור ועשה להן טפלה, בין מבפנים ובין בחוץ - מטמאות במגע ובאור; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: מבפנים מטמאות במגע ובאור, ומבחוץ מטמאות במגע ואין מטמאות באור. חברן לתנור ולא חברן זו לזו - מטמאות. חברן זו לזו ולא חברן לתנור - הרי הן כירה. חפר בארץ ועשה להן טירה - טהורה, וטירת כירה - טהורה.

ק ד, ג. תנור שהסיקו להיות צולה בו - טמא. להיות טומן בו אונין של פשתן - טהור שאינו עושה מלאכה בגופו. תנור שהסיקו עד שלא נגמרה מלאכתו; רבי יהודה אומר: טהור. אמר רבי יהודה: זה היתה מעשה בתנורי כפר סיגנא, והיה רבן

לבנה מבית הפרס ממקום הטמאה - טהור. שלא אמרו אלא גוש כבירתו. חזקת חרסין הנמצאין בכל מקום - טהורין, חוץ מן הנמצאין בבית היוצר, מפני שרבן מן הגסטראות. חרש שפרש מדפנה של חבית, ומן דפנה של קדרה. רבי שמעון בן אלעזר אומר משם רבי מאיר, וכן היה רבי יהודה אומר כדבריו: כדרך קבלתה - טמאה. שלא כדרך קבלתה - טהורה. נטלה האזן ונשבר החדוד; רבי יהודה מטמא, וחכמים מטהרין, שכלי שטהר שעה אחת - אין לו טמאה לעולם.

ה. חבית שנפחתה ומקבל על דפנה, או שנחלקה כמין שתי ערבות. רבי יהודה מטהר וחכמים מטמאין, שמתחלה לכה נעשית, להיות מטה על צדה ומוציא מה שבתוכו לצדדין, ואם היתה גסטרא - הרי זו טהורה, שלא אמרו שירין לשירין אלא שירין לכלים. איזו היא גסטרא? כל שנסדקים אזניה, ואפלו אחת מהן נסדקה למטה מאזניה, אף על פי שאזניה קימות - הרי זו כגיסטרא. ואם מתחלה עשאה יד של אוננים - נדונת כחבית, היתה מטה על צדה כמין קתדרא הוא הדבר כל המתקבל עמה, מים בשעה שהוא מערה משקין לתוכה - מטמא במגע ובאור, כל שאין מקבל עמה מים בשעה שמערה משקין לתוכה - מטמא במגע, ואין מטמא באור.

ו. שולי הקרפאות ושולי הקסום הצידוניים, וכלי חרש ששוליו חדים וכדברי רבי נתן. הקו והקוד הבבלי שנסדקו מלמעלה ומקבלין בשעור מלמטה, אף על פי שאינן יכולין לישב שלא מסמכין טמאין, שלכה נעשו מתחלתן. שולי כלי עצים וכלי זכוכית וכלי עצם, קרטיסין שפן ועשאן ומקבלין כל שהן - טמאין. היה שוות, מן השפה הפנימית ולפנים הימנה ולחוץ - טהורה. כלי חרש מקבלין טמאה משתגמר מלאכתן; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: משיצרפו בכבשן. צרפן, אפלו

גמליאל מטמא וחכמים מטהרין. מפני מה מוסף תנור של נחתומין טמא? מפני שהוא סומך עליו שפוד של צלי. ורבי יהודה אומר: מפני שהוא תולה, יורד בשפוד ונותנה עליו. רבן שמעון בן גמליאל אומר משם רבי יוחנן הסנדלר: מוסף תנור - טפח, מוסף יורה של שולקי זיתים - טפחים, ואינו מטמא באויר אלא כנגד המוסף. ומאימתי הוא מטמא? משיתחיל לשולקו.

ד. תנור הנתן בו עפר עד חציו, מעפר ולמטה - מטמא במגע, מעפר ולמעלה - מטמא באויר; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין חולקין כלי חרס אלא כלה מטמא באויר. רבי יוסי אומר: מעפר ולמטה מטמא במגע, מעפר ולמעלה מטמא באויר; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אין חולקין, אלא כלה מטמא במגע ובאויר. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שנתן בו עפר, ואחר כך הסיקו. אבל הסיקו ואחר כך נתן בו עפר - כלו מטמא במגע ובאויר. ומודה רבי יהודה לחכמים: בתנור שנתנו על פי הבור, או על פי הדות ונתן שם אבן ומרחו בטיט מן הצדדין, שהוא טמא, וחכמים אומרים: בין כך ובין כך טמא.

ה. תנור שחצצו לשנים, והסק אחד מהן ונטמא, הוא טמא וחברו טהור. בשרץ - כלו טמא. והעבי שביניהן - כלו טמא. הוסקו שניהן ונטמא אחד מהן, רבי יוסי אומר משם רבי יוחנן בן נורי: חולקין את עביו. המשמש את הטמא - טמא. והמשמש את הטהור - טהור. במה דברים אמורים? בזמן שחצצו ואחר כך הסיקו, אבל הסיקו ואחר כך חצצו - מטמא במגע ובאויר. נטמא אחד מהן במשקה - הרי חברו טהור.

ו. תנור שנחלק לשנים, ואפלו כל שהוא, ואפלו מבית האמן - טמא לפי שאי אפשר לכוף.

ז. תנור של סדקין שנתן הסדק כלפי הזוית, ומרחו בטיט מן הצדדין, רבי נתן מטמא, מפני שזוית מחברתו. וחכמים מטהרין. דף של תנור שנתנו בזוית להיות אופה בו - טהור. ואם יש בו רב תנור - טמא. תנור של סדקין שעשה טפלה לכל אחד ואחד, ומקום הסדקים מגלה - טמא. נתן חול לצורות - טהור. כפרן טיט על גבי הסדק - טמא. חרש על גבי סדק - טהור. מרחו בטיט מלמעלה, או שעשה לו מעלה מבחוץ - טמא. מפני שהטפלה עושה את כלו אחד. נתן עליו טיט חרסית אדמה, סיד וגפסית, אפילו כל שהוא, ואפילו מבית האמן - טמא. זפת וגפרית, שעוה ושמרים, בצק וגלליו. וכן דבר שאין עושין בו תנורים - טהור. כללו של דבר: כל דבר שאין עושין בו תנורים - אין מחבר את הסדקין.

ח. תנור שבא מחתך מבית האמן, עשה למודין ונתן עליו - טהור. מרחו בטיט טמא - נטמא. סלק את הלמודין - טהור. החזירן לו - טהור. מרחו בטיט - מקבל טמאה, ואין צריך להסיקו, שכבר הסק משיסיקנו כדי לאפות בו ספגנין. ורבי שמעון מטמא מיד. תנור של חלונות, שכל אחת ואחת פחותה מארבעה טפחים, והיתה בהן אחת שיש בה ארבעה טפחים - היא מטמאה במגע ובאויר, והשאר מטמאות במגע ואין מטמאות באויר. תנור של חליות שכל אחת ואחת פחותה מארבעה טפחים, והיתה בהן אחת שיש בה ארבעה טפחים, היא מטמא במגע, ואין מטמא באויר והשאר טהור. רבן שמעון בן גמליאל אומר: הרוצה לעשות לו תנור בטרהרה - מביא תנור של סדקים, ומביא תנור של חרש ומלבישו מבחוץ, ונותן חול או צורות בינתים, ואף על פי שעשה טפלה לחיצון - טהור. פייטים שקירו לו ועשאו תנור ועשה לו טפלה מבחוץ, אף על פי שמקבל טמאה על דפנותיו כשעור - טהור.

מִסְכַּת כָּלִים קָמָא פָּרָק חֲמִישִׁי

א. שְׁלֹשָׁה מִסְמָרִים, שֶׁלֹשׁ יְתֻדוֹת, שְׁלֹשָׁה פְּטָפְטִין שֶׁנִּתְּנָן בְּאַרְצָא, וְחִבְרָן בְּטִיט לְהִיּוֹת שׁוֹפֵת עֲלֵיהֶן אֶת הַקְּדֻרָה - טְמֵאָה. וְרַבִּי יְהוּדָה מְטַהֵר עַד שִׁיחְבָּרֵם זֶה לְזֶה בְּטִיט. וּמִוּדָה רַבִּי יְהוּדָה, שָׂאֵם נִתְּנָן עַל גְּבִי הָאֶבֶן, וְחִבְרָן לָהּ - שֶׁהִיא טְמֵאָה, מִפְּנֵי שֶׁהָאֶבֶן מְחַבְרָתָן.

ב. שֶׁלֹשׁ אֲבָנִים שֶׁחִבְרָן זֶה לְזֶה, וְלֹא חִבְרָן בְּקַרְקַע, חִבְרָן בְּקַרְקַע וְלֹא חִבְרָן זֶה לְזֶה - טְמֵאוֹת. וְרַבִּי יְהוּדָה מְטַהֵר, עַד שִׁיחְבָּרֵם זֶה בְּזוֹ בְּקַרְקַע, וְכַמָּה הֵיא חִבְרָן בְּטִיט? כָּל שֶׁהוּא.

ג. שְׁתֵּי אֲבָנִים גְּדוּלוֹת, שְׁתֵּי חֲלִיּוֹת שֶׁל עֲמוּד, שֶׁהִתְקִינָן לְהִיּוֹת שׁוֹפֵת עֲלֵיהֶן יוֹרֵה גְּדוּלָה, אוּ מִיחַם גְּדוּל - אֵינוֹ טְמֵא אֲלֵא צֶרֶף, וְכַמָּה הוּא צֶרֶף? מְקוֹם שֶׁפִּתְיָה טַפַּח שְׁתֵּי חֲבִיּוֹת, שְׁנֵי הַלְּפָסִין וּשְׁתֵּי קְדֻרוֹת כִּירָה, וְנִטְמָא בִּינֵיהֶן - מְטַמָּא בְּמַגְעַ וּבְבֹאִיר, וְתוֹכֵן טְהוֹר, וְהַעֲבִי שְׁבִינֵיהֶן חוֹלְקִין הַמְשַׁמֵּשׂ אֶת הַטְּמֵא - טְמֵא, וְהַמְשַׁמֵּשׂ אֶת הַטְּהוֹר - טְהוֹר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: עֲלִיו וְעַל הַיִּינָן, אִם נָטַל הַכֶּתֶל וְהַיִּינָן עוֹמֵד בְּפָנָי עֲצָמוֹ - טְהוֹר. וְאִם לֹאוֹ - טְמֵא.

ד. כִּירָה שֶׁנִּתְּנָה עַל גְּבִי הַטִּיף שֶׁל אֶבֶן - אֵינוֹ טְמֵא אֲלֵא צֶרֶף. וְכַמָּה הוּא צֶרֶף? רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי יְהוּדָה: צֶרֶף שֶׁלֹשׁ אֲצָבָעוֹת. רַבִּי נִתָּן אוֹמֵר: אִם נִטְלָת כִּירָה וְהַטִּיף עוֹלָה עִמָּה - חֲבוּר. וְאִם לֹאוֹ - אֵינוֹ חֲבוּר. רַבִּי אֶלְעָזָר בְּרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: אִם מָטָה אֶת הַטִּיף וְכִירָה עוֹמֵדָת - הִרִי זֶה חֲבוּר, וְאִם לֹאוֹ - אֵינִי חֲבוּר.

ה. הַקְּלָתוֹת שֶׁל בְּעֲלֵי בַתִּים שֶׁנִּפְחָתָה - הִרִי זֶה טְהוֹרָה. וְכַמָּה הִיא שְׁעוּרָה? בְּפִזּוּר גְּחָלִין. חֲצַר הַבִּירָה; רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר: נְטִמָּאת הַבִּירָה - נְטִמָּאת הַחֲצַר. נְטִמָּאת הַחֲצַר - לֹא נְטִמָּאת הַבִּירָה. וְאִם הִיתָה חֲלָקָה - טְהוֹרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: נְטִלָת כְּאֶחָד - טְמֵאָה. אִם לֹאוֹ - טְהוֹרָה.

ט. תַּנּוּר, מֵאֵימָתִי טְמֵא? מִשִּׁיִּיקָנוּ כְּדִי לְאַפּוֹת בּוֹ סְפָגְנִין. וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְטַמָּא מִיָּד. רַבִּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשֵּׁם רַבִּי שִׁילָא: הַטִּיחוּ בְּטְהוֹרָה וְנִטְמָא, מֵאֵימָתִי טְהוֹרָתוֹ? אָמַר רַבִּי חֵלְפָתָא אִישׁ כֶּפֶר חֲנִינְיָא: שְׁאַלְתִּי אֶת שְׁמַעוֹן בֶּן חֲנִינְיָא שֶׁשָּׂאל אֶת בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי חֲנִינְיָא בֶּן תְּרִדְיוֹן, וְאָמַר מִשִּׁיִּיעָנוּ מִמְּקוֹמוֹ. וּבָתוֹ אוֹמֵרָת: מִשִּׁיִּפְשְׁטוֹ אֶת חֲלוּקוֹ, כְּשֶׁנִּשְׁאַמְרוּ דְּבָרִים לְפָנָי רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּבֵא, אָמַר: יָפָה אִמְרָה בָּתוֹ מֵהוּא.

י. תַּנּוּר שֶׁל מִתְכַּת שֶׁעָשָׂה לוֹ טְפֵלָה, וְעָשָׂה לוֹ מוֹסָף, וְחִלְקוֹ לְשָׁנִים וְנִטְמָא אֶחָד מֵהֶן בְּבֹאִיר - הוּא טְמֵא וְחִבְרוֹ טְהוֹר. נִגַע בּוֹ הַשֶּׁרֶץ מִתּוֹכּוֹ - הוּא מְטַמָּא בְּמַגְעַ וּבְבֹאִיר, וְחִבְרוֹ מְטַמָּא בְּמַגְעַ וּבְבֹאִיר. וְטְפֵלָה טְהוֹרִין. נִגַע בּוֹ הַשֶּׁרֶץ מֵאַחֲרָיו - כְּלוּ מְטַמָּא מַגְעַ אֶחָד וּפּוֹסֵל אֶחָד. נִגַע בּוֹ בַּיִת מִן הַמַּת מֵאַחֲרָיו - כְּלוּ מְטַמָּא מַגְעַ שְׁנַיִם וּפּוֹסֵל אֶחָד, וְאַוִירוֹ מְטַמָּא אוֹכְלִין וּמְשַׁקִּין וְיָדַיִם, מִפְּנֵי שֶׁנִּעְשָׂה אֵב הַטְּמֵאָה וּמְטַמָּא אֶת גּוֹפוֹ דְּבָרֵי רַבִּי. רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל בְּרַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר מִשֵּׁם אָבִיו: אֵינוֹ מְטַמָּא אוֹכְלִין וּמְשַׁקִּין וְיָדַיִם, שְׂאִין כְּלֵי חֵרֶשׁ מְטַמָּא מֵאַחֲרָיו. נִקֵּב, נִפְגַּם נִסְדֵּק וְעָשָׂאוּ בְּטִיט, אֶפְלוּ כָּל שֶׁהוּא טְמֵא, נָפַל הַשֶּׁרֶץ לְאַוִירוֹ - כְּלוּ מְטַמָּא בְּמַגְעַ וּבְבֹאִיר. נָפַל לְתוֹכּוֹ שֶׁלַּא בְּאֵהֶל - כְּלוּ מְטַמָּא אוֹכְלִין וּמְשַׁקִּין וְיָדַיִם, בֵּין מִתּוֹכּוֹ וּבֵין מֵאַחֲרָיו. כְּלָלוּ שֶׁל דְּבַר: שֶׁהוּא טְמֵא מִשׁוּם כְּלֵי חֵרֶס נִדוּן מִשׁוּם כְּלֵי חֵרֶס מִשׁוּם כְּלֵי מִתְכַּת - נִדוּן מִשׁוּם כְּלֵי מִתְכַּת. מִרְחוֹ בְּטִיט בֵּין מִבְּחוּץ בֵּין מִבְּפָנִים - טְהוֹר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִבְּפָנִים, אִם לְהַטִּיחוֹ בְּפָנָי עֲצָמוֹ - טְהוֹר. וְאִם לֹאוֹ - טְמֵא, בֵּין כֶּף וּבֵין כֶּף - טְמֵא מִשׁוּם כְּלֵי מִתְכַּת. כִּירָה שֶׁל מִתְכַּת שֶׁעָשָׂה לָהּ מְגוּר, וְעָשָׂה לָהּ פְּטוּפּוּטִים - טְהוֹרָה. מִרְחַ בְּטִיט, בֵּין מִבְּפָנִים וּבֵין מִבְּחוּץ - טְהוֹרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: מִבְּפָנִים, אִם יָכוֹל לְהַטִּיחוֹ לְעַמֵּד בְּפָנָי עֲצָמוֹ - טְהוֹרָה, וְאִם לֹאוֹ - טְמֵאָה מִשׁוּם כְּלֵי מִתְכַּת.

ו. בית הפד ובית הטבלים, ובית הגר הבנוים בבירה - תוכן נדון כאחורי כירה. בית היוצא מן הבירה עד שלש אצבעות - טמא, פחות מכן - טהור. דברי רבי מאיר. ורבי שמעון מטהר. כסאו שעשאו דכין, אף על פי שמשתמש בו - טהור. הנה טמא ועשאו דכין - טמא, עד שיקבענו במסמר. דכין של מתכת של בעלי בתים, אף על פי שהטיט שוקע בו - טהור. עשה לו פטפוטים - טמא. כורת של תבן של בעלי בתים העשויה ככפיה, אף על פי שהטיט שוקע לתוכה - טהורה, עשה לה פטפוטין טמאה, דכין של אולירין אף על פי שעשה לו פטפוטין - טהור. שלא נעשה אלא לשמש עם הקרקע.

ז. ארבעה פטפוטי כירה, שנטלו שנים מהן. אלכסון שנים - השניים מטמאין במגע ובאור, מפני שהוא שופת עליהן את האלפס ואת הקדרה; דברי רבי מאיר. ורבי שמעון מטהר, שהיה רבי שמעון אומר: כל פטפוטי כירה - אין מטמאים במגע.

מִסְכַּת כְּלִים קָמָא פְּרָק שִׁישִׁי

א. אין כלי חרש מטמא אלא באב הטמאה ומשקין. כל שאב הטמאה בשעתו, ובא להקל עליו, אפלו בביאת מים - מטמא אחד לפסל אחד. אין מטמא אדם וכלי חרש. כל שאב הטמאה בשעתו לא הקל עליו אלא בביאת מים, לטמא אחד ולפסל אחד - הרי זה מטמא אדם וכלי חרש, כל המטמא אדם - מטמא כלי חרש, חוץ מן המשקין. כל שפלי חרש מטמא מתוכו - מטמא מאחוריו ואין טמאה לכלי חרש אלא מאורו. ובהסט על גבי האבן מסמא - אינו מטמא אלא אוכלין ומשקין וידיים.

ב. כורת פחותה פקוקה בקש ומשלשלת לאויר תנור. ושרץ בתוכה, התנור - טמא. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכה טמאין. ורבי אליעזר מטהר. אמר רבי אליעזר: מקל וחרמ, אם מצלת היא מיד אהל המת החמור - אינו דין שתציל מיד כלי חרש

הקל? אמר רבי יוחנן בן נורי: נמתי לו לרבי אליעזר, אם הצילו אהליו מיד אהליו באהל המת, שכן חולקין אהליו, יצילו אהליו מיד אהליו באהל השרץ, שאין חולקין כלי חרש. אמר רבי יוסי: נמתי לו לרבי יוחנן בן נורי, תמה אני, אם קבל המד רבי אליעזר תשובה, אלא תשובה לדבריהם, אם הצילו אהליו מיד אהליו באהל המת, שכן הוא עושה טפח על טפח בבית טהור, יצילו אהליו בשרץ, שכן הוא עושה טפח על טפח בכלי חרש טמא. אמר רבי: היא תשובת רבי יוסי היא תשובת רבי יוחנן בן נורי. הכל מצילין מיד כלי חרש אפילו כלי גללים כלי אבנים וכלי אדמה, חוץ מן האדם. ביצד? טהור שהיו אוכלין ומשקין לתוך פיו, והכניס ראשו לאויר תנור - טמא ומטמא, ואין חוששין שטמא מחברים במעין. הסגוס והרדיד שהיו נתונים על פי התנור, משוקעין לתוכו. שרץ בתוכו - התנור טמא. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכן טמאים. אין לה שהוא מציל מיד כלי חרס אלא פלים, שיש להן תוף, כלגון, הסל, והקפה, והחמת.

ג. הסל והקפה והחמת שהיו נתונים בתנור, ופיהן למעלה מן התנור, השרץ בתוכן - התנור טהור. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכן טהורין. נקבו ועשאן בטיט, שרץ בתוכן - התנור טמא. שאין צמיד פתיל לטמאה, שרץ בתוכו - אוכלים שבתוכה טמאין.

ד. חבית שהיא משקעת בתנור ופיה למעלה מן התנור, השרץ בתוכה - תנור טהור. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכה טהורין. נקבה ועשאן טיט, שרץ בתוכה - תנור טמא, שאין צמיד פתיל לטמאה. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכה טהורין. ואם עשאה בזפת - התנור טהור, שהזפת חבור לה, ושאר כל הכלים שעשאן בזפת - אין הזפת חבור להן.

ה. חבית שהיא נתונה על פי התנור, פיה לצד זה ושוליה לצד זה, השרץ בתוכה -

בצורות - אינה מביאה טמאה לתנור, אלא בפותח טפת. מן הסתומה ולפנים - מטמא במגע ובאוויר. מן הסתומה ולחוץ - מטמא במגע ואין מטמא באויר.

ט. כור של נפחין שהוא עומד בארץ, וחקרו בטיט להיות שופת עליהן את הקדרה - טמא ואינו טמא, אלא המשמש את הצרף. כירה שנתנה על גבי ארבה העליונה, אף על פי שהוא שופת עליה את הקדרה - טהורה. עשה לה פטפוטי - טמאה. פורנא - הרי זו טהורה, שלא נעשית אלא לשמש עם הקרקע. רבי מאיר אומר משם רבן גמליאל: אם יש לה לזבזב - טמאה. רבי יהודה אומר משם רבן גמליאל: אם יש לה ספונאות. רבי יוסי אומר משם רבן גמליאל: אם יש לה שפיות, וכלן שם אחד הן. גפת שנעשית בטרהרה, ונפלה לאויר התנור, אפלו בשעת הסיקו - טהור, ושנעשית בטרהרה, ונטמאת, נפלה לאויר התנור, בשעת הסיקו - טמא. שלא בשעת הסיקו - טהור. ורבי שמעון מטהר, רבי אלעזר בן רבי שמעון אומר: בית שמאי מטמאין ובית הלל מטהרין. במה דברים אמורים? בחדשה, אבל בישנה - הכל מודין שהיא טהורה. ואי זו היא ישנה? לאחר שנים עשר חדש. אבא יוסי בן דוסאי ורבי יוסי בן המשלם אומרים: נגבה - לאחר שלושים יום. לא נגבה - אפלו לאחר שנים עשר חדש.

י. פתילה שהיא מלאה משקין טמאין, ונגבו מבחוץ, ונפלו לאויר התנור, בשעת הסיקו - טמא. שלא בשעת הסיקו - טהור. אבל ספוג - בין כך ובין כך טמא, מפני שהוא עשוי להכניס. רבי מאיר מטמא בגמי, מפני שאיגראנמין בודקין את היין. רבי יוסי מטמא בגמי, מפני שהרופא נותנו על גבי המכה, שהוא מוצץ את הליחה.

מסכת פלים קמא פרק שביעי

א. מחט וטבעת שנמצאו במגופה של חבית, בצדה של חבית, אם היו טמאין -

התנור טהור. שרץ בתוכה - אוכלין שבתוכה טהורין. היתה דופנה מעבה לתוכה, שרץ בתוכה - תנור טמא. שרץ בתנור - אוכלין שבתוכה טמאין. קדרה שהיא מלאה אוכלין ומשקין, ומקפת צמיד פתיל ונתונה בתוך התנור, שרץ בתנור - אוכלין ומשקין שבקדרה הוי טמאין - התנור טמא, שאין צמיד פתיל לטמאה. כלי שטרף שהוא מקף צמיד פתיל ונתון לתוך התנור - הרי זה טמא. שכל שאינו מציל באהל המת, אינו מציל באהל השרץ.

ו. שלשה דברים מצילין באהל המת: הבלועין וצמיד פתיל ואהליו. יש בבלועין שאין בצמיד פתיל ואהליו, יש בצמיד פתיל ואהליו שאין בבלועין. הבלועין מצילין על הטהורין מלמטה ואין מצילין על הטמאין מלמטה. הבלועין אין מטמאין במשא הזב, וצמיד פתיל ואהליו מטמאין במשא הזב. החמת והכפישה שנפחתו במוציא רמונין, אף על פי שבטלו מתורת הפלים - מצילין באהל השרץ.

ז. השרץ שהיא נתונה בתנור ופיה למעלה מן התנור, ועצם כשעורה כרוף בסיב או בנר, ונתון בתוכה - היא טהורה והתנור טהור, בא הטהור ואחז בו והעלהו - מטמא ונטמא החמת, חזרה החמת וטמאה את התנור.

ח. שני תנורים זה על גבי זה, וחבית משקעת ביניהן, ופיה בעליון ושוליה בתחתון, שרץ בחבית - התנור טהור, שרץ בתחתון - אוכלין ומשקין שבחבית טהורין. שרץ בעליון - אוכלין ומשקין שבחבית כנגד אוירו של עליון - טמאין. תנור ששפתיה שופעות לתוכו ונפלו שם משקין, משם רבי נחמיה אמרו: מביא אמה או מחק של מתכת ונותנה עליו, הימנו ולפנים - טמא. הימנו ולחוץ - טהור. שפתיו שופעות לאחוריו - גדון כאחורים. רבי אחא אומר משום רבי עקיבה: עין של תנור שעשאה בעפר או

לא טמאו את החבית, ואם היו טהורים - אין החבית מצלת עליהן באהל המת, נמצאו למעלה משפתה של חבית כנגד תוכה של חבית, בין שהטיט צף תחתיהן ובין שאין הטיט צף תחתיהן, אם היו טמאין - לא טמאו את החבית, ואם היו טהורין - חבית מצלת עליהן באהל המת. נמצאו למטה משפתיה כנגד תוכה של חבית, בזמן שהטיט צף תחתיהן, אם היו טמאין - טמאו את החבית, אם היו טהורין - אין החבית מצלת עליהן באהל המת.

ב. שרץ שנטמא באפרו של תנור, למטה מנחושתו של תנור - טהור, מפני שיש לו במה יתלה, מחט או טבעת שנמצאו באפרו של תנור - טמא, מפני שאין לו במה יתלה. רבי שמעון אומר: כעין שני שעורין מן האמצע נכנס, ומן הצד אינו נכנס.

ג. כיצד בודקין כלי חרס לידע אם אינו ככונס משקה? היה ממלא ערבה מים ונותן את הקדרה לתוכה, ואם לא כנסה בידוע שאינו ככונס משקה. רבי יהודה אומר: בתחלה היה כופף את הקדרה לתוך ערבה ונותן לתוכה מים, ואם לא כנסה, בידוע שאינו ככונס משקה, היה נותנו על גבי האור, והאור מעמידו - בידוע שאינו ככונס משקה, אין האור מעמידו - בידוע שהוא ככונס משקה. רבי יוסי אומר אם נותנו על גבי הרמץ והרמץ מעמידו בידוע שאינו ככונס משקה, אין הרמץ מעמידו בידוע שהוא ככונס משקה.

ד. עצמות והעופות וגולמי כלי מתכות וכלי עץ מצילין צמיד פתיל. ורבי יוסי מוסיף אכסי קמטרא, ומקף, חקק שבבקעה ושבקורה והמיעף שבחבית - אין מצילין צמיד פתיל, ואם בהן טפח על טפחים - מצילין.

ה. חבית שכפאה על הפתיל ומרח שפתותיה על הכתל - מצלת על מה שבתוכה ועל מה שכנגדה בכתל. כפאה ומרח שפתותיה עם הקרקע - מציל על מה

שבתוכה, ועל מה שכנגדה בקרקע. רבי אליעזר אומר: כפוי על פיו אינו מציל, ומודה רבי אליעזר בשני פסין ושתי קדרות שכפאן זה על גבי זה, ומרחן בטיט מן הצדדין - אין מצילין בצמיד פתיל, ואם היה כלי קטן ואין בו טפח על טפח וכפוי על פיו - אינו מציל.

ו. אין מקיפין בקסטרוך מפני שהוא פתיל ואינו צמיד, ואם עשאו לחזוק - הרי זה מציל. כפיתין של מוריס שנפתית עם השפה ושפתותיהן נראין, אף על פי שהטיט שוקע לתוכן מלא זרת - אינן מצילין, שכל מי שאינו מציל באהל המת באהל השרץ. רבי יהודה אומר: אין צמיד פתיל מבפנים. וחכמים אומרים: יש צמיד פתיל מבפנים. כיצד? חבית שנקבה וסתמוה שמרים. רבי יהודה אומר: אינה מצלת. וחכמים אומרים: מצלת. נתקלפה והזפת שלה עומד. רבי יהודה אומר: אינה מצלת. וחכמים אומרים: מצלת.

ז. עין של תנור שעשה לה למודים מבפנים. רבי יהודה אומר: אינה מצלת. וחכמים אומרים: מצלת. כפישה שנתן בה טיט עד חציה, והשקיע בה את הכלים, רבי יהודה אומר: אינה מצלת. וחכמים אומרים: מצלת. כפאה על פי החבית ומרח דופנותיה עם דפנות החבית - מצלת על מה שבחבית ועל מה שבינה לחבית. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: על שבחבית אינה מצלת עד שימרח עם השפה. החמת מעור הדג, והניר שהלביש בה את החבית, וצרף למטה - הרי זה מצלת. עור הדג והניר שהלביש בהן את החבית וצדדן למטה, אף על פי שמרח בטיט מן הצדדין - אינן מצילין.

ח. קדרה שכפאה על פי חבית, ומרח שפתותיה עם דפנות החבית - מצלת על מה שבחבית, ועל מה שבינה לחבית, נתנה כדרפה וטמאה - אין כלי טמא חוצץ.

ט. שְׁנֵי לְפָסִין וּשְׁתֵּי קְדָרוֹת שְׁכַפָּאן זֹו עַל גַּב זֹו - הַעֲלִיּוֹן כְּנוּס, אַף עַל פִּי שְׁמֵרַח בְּטִיט מִן הַצְּדָדִין - אֵינָן מְצִילִין, שְׁכַל שְׁאִינוּ מְצִיל בְּאֵהֶל הַמֵּת - אֵינוּ מְצִיל בְּאֵהֶל הַשָּׂרֵץ. מִשְׁפָּךְ - אֵינוּ מְצִיל; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: מְצִיל בְּכֶסוּי. וְאֵין טְהָרָה לְכָלִי חֶרֶס אֲלֵא שְׁבִירָתוֹ, וְאֲפִילוּ חִבְרוּ בְּקֶרֶקַע, וְאֲפִלוּ קִבְעוּ בְּמִסְמָר, מִלְאוּ סִיד וְגַפְסִית; רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל מְטַהֵר.

י. שׁוּלֵי הַמְּחֻצֵּין וְשׁוּלֵי הַפְּחֻתִין וְקֶרֶקְרוֹת הַכְּלִים וְדַפְנוֹתֵיהֶן מֵאֲחֵרֵיהֶן - אֵין מְמַלְאִין בְּהֶן, וְאֵין מְקַדְשִׁים בְּהֶן, וְאֵין מְזִין בְּהֶן, וְאֵין מְצִילִים בְּצַמִּיד פְּתִיל, וְאֵין מְצִילִין מִיַּד כְּלֵי קֶרֶדְסָן. שְׁפָן וְעֶשְׂאָן כְּלִים - מְמַלְאִין בְּהֶן, וּמְקַדְשִׁין, וּמְצִילִין בְּצַמִּיד פְּתִיל, וּמְצִילִין מִיַּד כְּלֵי חֶרֶס, וּמְקַבְּלִין טְמֵאָה מִכָּאן וּלְהַבָּא; דְּבָרֵי רַבִּי מְאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: כָּל כְּלֵי חֶרֶס, שְׁמַאֲחַר שְׁעָה אַחַת אֵין לוֹ טְמֵאָה לְעוֹלָם. שׁוּלֵי כְּלֵי עֵץ, כְּלֵי עֶצֶם וְכָלִי זְכוּכִית - אֵין מְמַלְאִין בְּהֶן וְאֵין מְקַדְשִׁין בְּהֶן, וְאֵין מְזִין בְּהֶן, וְאֵין מְצִילִין בְּצַמִּיד פְּתִיל, וְאֵין מְצִילִין מִיַּד כְּלֵי חֶרֶס. קִירְדְסָן, שְׁפָן וְעֶשְׂאָן כְּלִים - מְמַלְאִין בְּהֶן וּמְקַדְשִׁין בְּהֶן, וּמְזִין מְהֶן, וּמְצִילִין בְּצַמִּיד פְּתִיל, וּמְצִילִין מִיַּד כְּלֵי חֶרֶס. שְׁבָרֵי כְּלֵי חֶרֶס שְׁמַקְבְּלִין אֲפִלוּ כָּל שְׁהֶן - מְמַלְאִין בְּהֶן, וּמְקַדְשִׁין בְּהֶן, וּמְזִין מְהֶן - אֵין מְצִילִין בְּצַמִּיד פְּתִיל, אֲבָל מְצִילִין מִיַּד כְּלֵי חֶרֶס. שְׁבָרֵי כְּלֵי מִתְכוֹת חֲזָרוּ לְטַמְאָתָן הַיְשָׁנָה, גּוֹלְמֵי כְּלֵי מִתְכוֹת - הָרִי הֵן כְּכִלִּים אֲלֵא שְׁהֶן טְהוֹרִין.

וְאֶתְחַנּוּ אֶל־יְהוָה בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר:

וְצִלִּיתִי קָדָם יְיָ בְּעֶדְנָא הוּא לְמִימַר:

וְאֶתְחַנּוּ – אין חנוּן בְּכָל מְקוֹם אֵלָּא לְשׁוֹן מִתְּנַת חַנּוּם. אַף עַל פִּי שֵׁנִישׁ לְהֵם לְצַדִּיקִים לְתַלּוֹת בְּמַעֲשֵׂיהֶם הַטּוֹבִים, אִין מְבַקְשִׁים מֵאֵת הַמְּקוֹם אֵלָּא מִתְּנַת חַנּוּם. לְפִי שְׁאֵמַר לוֹ: "וְחַנּוּתִי אֵת אֲשֶׁר אֲחִין", אֵמַר לוֹ בְּלִשׁוֹן וְאֶתְחַנּוּ. דְּבַר אַחַר, זֶה אֶחָד מֵעֲשָׂרָה לְשׁוֹנוֹת שְׁנַקְרָאת תַּפְלָה, כְּדֹאִיתָא בְּסִפְרֵי. **בְּעַת הַהוּא** – לְאַחַר שְׁכַבְשֵׁתִי אֲרִיץ סִיחוּן וְעוּג, דְּמִיתִי שְׁמָא הַסֵּר הַגְּדָר. **לֵאמֹר** – זֶה אֶחָד מִשְׁלֹשָׁה מְקוֹמוֹת שְׁאֵמַר מִשָּׁה לְפָנֵי הַמְּקוֹם: אִינִי מְנִיחָה עַד שְׁתּוֹדֵיעֵנִי אִם תַּעֲשֶׂה שְׂאֵלְתִי אִם לֹאוּ.

אֶ-דְּגִי יְיָ-הוּא אֲתָה הַתְּלוּת לְהִרְאוֹת אֶת-עַבְדְּךָ אֶת-גְּדֻלָּתְךָ וְאֶת-יְדֹתֶיךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי־אֵל בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ אֲשֶׁר-יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךָ וּכְגִבּוֹרְתֶךָ:

יְיָ אֱ-לֹהִים אֲתָ שְׂרִיתָא לְאַחְזָא יְתַ עַבְדְּךָ יְתַ רְבוּתְךָ וְיְתַ יְדֹתֶיךָ תַקִּיפְתָא דְאַתָּה הוּא אֱלֹהָא דְשְׂכִינְתְךָ בְּשָׁמַיָא מְלַעֲיָלָא וְשְׁלִיט בְּאַרְעָא לִית דִּיעֲבִיד פְּעוּבְדְךָ וּכְגִבּוֹרְתְךָ:

ה' אֱ-לֹהִים – רְחוּם בְּדִין. אֲתָה הַתְּלוּת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ – פְּתַח לְהִיּוֹת עוֹמֵד וּמִתְּפַלֵּל, אַף עַל פִּי שְׁנַגְנְרָה גְּזָרָה. אֵמַר לוֹ: מִמָּה לְמַדְתִּי, שְׁאֵמַרְתָּ לִּי: "וְעַתָּה הַנִּיחָה לִּי". וְכִי תוֹפֵס הִיִּיתִי בְּךָ? אֵלָּא לְפַתַח פֶּתַח, שְׁבִי הִנֵּה תְלוּי לְהַתְּפַלֵּל עֲלֵיהֶם. כְּמוֹ כֵן הִיִּיתִי סְבוּר לַעֲשׂוֹת עֲלֶיךָ. אֵת גְּדֻלָּתְךָ – זֶה מִדַּת טוֹבָה, וְכֵן הוּא אוֹמֵר: "וְעַתָּה יִגְדַל נָא פֶחַ אֶ-דְּגִי". וְאֵת יְדֹתֶיךָ – זֶה יְמִינְךָ, שְׁהִיא פְּשׁוּטָה לְכָל בְּאִי עוֹלָם. הַחֲזָקָה – שְׁאֵתָה כּוֹבֵשׁ בְּרַחֲמִים אֵת מִדַּת הַדִּין בְּחֻזְקָה. אֲשֶׁר מִי אֵל וְגוֹמֵר – אִינְךָ דוֹמָה לְמִלְכָה בְּשֶׁר וְדָם, שֵׁנִישׁ לוֹ יוֹעֲצִין וְסִנְקַתְרִין הַמְּמַחֲוִין בְּיָדוֹ כְּשֶׁרוֹצֵה לַעֲשׂוֹת חֶסֶד וְלַעֲבֹר עַל מִדּוֹתָיו; אֲתָה – אִין מִי שְׁנִימְחָה בְּיָדְךָ אִם תִּמְחַל לִי וּתְבַטַּל גְּזָרְתְךָ. וְלִפִּי פְּשׁוּטוֹ, אֲתָה הַתְּלוּת לְהִרְאוֹת אֶת עַבְדְּךָ מִלְּחַמַת סִיחוּן וְעוּג, כְּדַכְתִּיב: "רְאֵה הַחֲלִתִי מֵת לְפָנֶיךָ"; הַרְאֵנִי מִלְּחַמַת שְׁלֵשִׁים וְאַחַד מְלָכִים.

אֶעֱבְרָה-נָּא וְאֶרְאֶה אֶת-הָאָרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן הַטּוֹב הַזֶּה וְהַלְבָּנוֹ:

אֶעֱבֵר פְּעוּן וְאַחְזִי יְתַ אַרְעָא טְבָתָא דְבְּעֵבְרָא דִּירְדְנָא טוֹרָא טְבָא הַדִּין וּבֵית מְקַדְשָׁא:

אֶעֱבְרָה נָּא – אִין נָּא אֵלָּא לְשׁוֹן בְּקִשָּׁה. הַהַר הַטּוֹב הַזֶּה – זֶה יְרוּשָׁלַיִם. וְהַלְבָּנוֹ – זֶה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ.

וַיִּתְעַבֵּר יְיָ-הוּא בִּלְ מַעֲשֵׂיכֶם וְלֹא שָׁמַע אֵלַי וַיֹּאמֶר יְיָ-הוּא אֵלַי רַב-לֵךְ אֶל-תּוֹסֵף דְּבַר אֵלַי עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה:

וַהוּא רַגְזוּ מִן קָדָם יְיָ עָלַי בְּדִילְכוֹן וְלֹא קָבִיל מְנִי וְאֵמַר יְיָ לִי סִגִּי לָךְ לֹא תוֹסִיף לְמַלְלָא קְדָמִי עוֹד בְּפַתְגָמָא הַדִּין:

וַיִּתְעַבֵּר ה' – נִתְמַלָּא חֲמָה. לְמַעֲשֵׂיכֶם – בְּשִׁבְלִיכֶם; אֲתָם גְּרַמְתֶּם לִי. וְכֵן הוּא אוֹמֵר: "וַיִּנְקְצִיפוּ עַל מִי מְרִיבָה וַיִּרַע לַמִּשָּׁה בְּעֵבְרוֹרָם". רַב לָךְ – שְׁלֵא יֵאמְרוּ: הַרְבַּב פְּמָה קִשָּׁה, וְהַתְּלִימִיד פְּמָה סְרָבִין וּמִפְצִיר. דְּבַר אַחַר: רַב לָךְ – הַרְבֵּה מְנָה שְׁמוֹר לָךְ, רַב טוֹב הַצָּפוּן לָךְ.

עֲלֵה וּרְאֵה הַפְּסָגָה וְשֵׂא עֵינֶיךָ יְמִינָה וְצַפְנָה וְתִימְנָה וּמִזְרַחָה וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ פִּי-לֹא תַעֲבֹר אֶת-הַיַּרְדֵּן הַזֶּה:

סַק לְרִישׁ רַמְתָּא וּזְקַף עֵינְךָ לְמַעְרְבָא וּלְצַפּוֹנָא וּלְדַרוּמָא וּלְמַדְנַחָא וְחֲזִי בְּעֵינְךָ אַרְי לֹא תַעֲבֹר יְתַ יְרְדְנָא הַדִּין:

וּרְאֵה בְּעֵינֶיךָ – בְּקִשָּׁת מְמַנִּי "וְאֶרְאֶה אֶת הָאָרֶץ הַטּוֹבָה", אִנִּי מְרַאֶה לָךְ אֵת פְּלָה, שְׁנַאֲמַר: "וַיִּרְאֶהוּ ה' אֵת כָּל הָאָרֶץ".

וַיַּזּוּ אֶת-יְהוֹשֻׁעַ וְחִזְקָהוּ וְאַמְצָהוּ פִּי-הוּא יַעֲבֹר לְפָנֵי הָעָם הַזֶּה וְהוּא יִנְחִיל אוֹתָם אֶת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר תִּרְאֶה:

וּפְקִיד יְתַ יְהוֹשֻׁעַ וְתַקִּיפְהִי וְעֲלִימְהִי אַרְי הוּא יַעֲבֹר קָדָם עַמָּא הַדִּין וְהוּא יַחֲסִין יְתַהוֹן יְתַ אַרְעָא דְתַחְזִי:

וַיַּזּוּ אֵת יְהוֹשֻׁעַ – עַל הַטְּרַחוֹת וְעַל הַמְּשָׁאוֹת וְעַל הַמְּרִיבוֹת. וְחִזְקָהוּ וְאַמְצָהוּ – בְּדַבְּרֵיךָ. שְׁלֵא יִרְךָ לְבוֹ לֹמַר: כְּשֵׁם שְׁנַעֲנַשׁ רַבִּי עֲלֵיהֶם, כְּךָ סוֹפִי לַעֲנֹשׁ עֲלֵיהֶם; מְבַטִּיחוּ אִנִּי כִּי הוּא יַעֲבֹר וְהוּא יִנְחִיל. כִּי הוּא יַעֲבֹר – אִם יַעֲבֹר לְפָנֶיךָ – יִנְחִלוּ, וְאִם לֹאוּ – לֹא יִנְחִלוּ. וְכֵן אֲתָה מוֹצֵא כְּשֵׁשְׁלַח מִן הָעָם אֵל הָעֵי וְהוּא יֵשֵׁב, "וַיַּפּוּ מֵהֶם אֲנֹשֵׁי הָעֵי" וְגוֹמֵר. וְכִינּוּן שְׁנַפַּל עַל פְּנֵיו, אֵמַר לוֹ: "קָם לָךְ", "קָם לָךְ" כְּתִיב; אֲתָה הוּא הָעוֹמֵד בְּמִקְוָה וּמְשַׁלֵּחַ אֵת בְּנֵי מִלְחָמָה? "לְמָה זֶה אֲתָה נָפַל עַל פְּנֶיךָ"? לֹא כְּךָ אֲמַרְתִּי לְמִשָּׁה רַבָּה: אִם הוּא עוֹבֵר – עוֹבְרִין, וְאִם לֹאוּ אִין עוֹבְרִין?.

וַיִּנְשֹׁב בְּגִיָּא מוֹל בֵּית פְּעוֹר:

וַיִּתִּיבְנָא בְּחִלְתָּא לְקָבִיל בֵּית פְּעוֹר:

וַיִּנְשֹׁב בְּגִיָּא וְגוֹמֵר – וַיִּצְמַדְתֶּם לְעֵבּוֹדַת כּוֹכְבִים; וְאֵף עַל פִּי כּוֹ, "וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֵל הַחֲקִים", וְהַפַּל מְחוּל לָךְ, וְאִנִּי – לֹא זְכִיתִי לְמַחֵל לִי. וְעַתָּה יִשְׂרָאֵל שְׁמַע אֵל־הַחֲקִים וְאֵל־הַמְּשַׁפְּטִים אֲשֶׁר אֲנִכִּי מְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחֲיוּ וּבְאֲתָם וִירְשִׁתֶּם אֶת-הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְיָ-הוּא אֱ-לֹהֵי אַבְתֵיכֶם נָתַן לְכֶם:

וְכַעַן יִשְׂרָאֵל שְׁמַע לְקִימָא וּלְדִינָא דְאַנָּא מְלִיף יְתַכּוֹן לְמַעֲבַד בְּדִיל דְתִיחּוֹן וְתִיעֲלוּן וְתִירְתּוּן יְתַ אַרְעָא דִּינִי אֱלֹהָא דְאַבְהַתְכוֹן יְהִיב לְכוֹן:

לא תיספון על פתגמא דאנא מפקיד יתכון ולא תמנעון מניה למטר ית פקודיא דיי אלהכון דאנא מפקיד יתכון:

לא תספו על-הדבר אשר אנכי מצוה אתכם ולא תגרעו ממנו לשמר את-מצות י-הוה א-להיכם אשר אנכי מצוה אתכם:

לא תסיפו – כגון חמש פרשיות בתפלין, חמשת מינין בלולב, וחמש ציציות; וכן לא תגרעו.

עיניכון תזאה ית דעבד יי בפלחי בעלא פעור ארי כל גוברא דהליך בטר בעלא פעור שיצנייה יי אלהך מבינה:

עיניכם הראות את אשר-עשה י-הוה בבעל פעור כי כל-האיש אשר הלך אחרי בעל-פעור השמידו י-הוה א-להיך מקרבך:

ואתון דאדביקתון בדחלתא דיי אלהכון קיימין פולכון יומא דין:

ואתם הדבקים בי-הוה א-להיכם תנים פלכם היום:

שני

חזו דאליפית יתכון קימין ודיניו כמא דפקדני יי א-להי למעבד פו בגו ארעא דאתון עאליו לתמן למירתה:

ראה | למדתי אתכם חקים ומשפטים כאשר צונו י-הוה א-להי לעשות פו בקרב הארץ אשר אתם באים שמה לרשתה:

ותטרון ותעבדון ארי היא חכמתכון וסוכלתנותכון לעיני עממיא דישמעון ית כל קימייא האליו ויימרון לחוד עם חכים וסוכלתן עמא רבא הדין:

ושמרתם ועשיתם פו הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים אשר ישמעון את כל-החקים האלה ואמרו רק עם-חכם ונבון הגוי הגדול הזה:

ושמרתם – זו משנה. ועשיתם – כמשמעו. פו הוא חכמתכם ובינתכם וגומר – בזאת תחשבו חכמים ונבונים לעיני העמים.

ארי מאן עם רב דליה אלה קריב ליה לקבלא צלותיה בעדן עקתיה פיי אלהנא בכל עדן דאנחנא מצלן קדמוהי:

פי מי-גוי גדול אשר-לו א-להים קרבים אליו פי-הוה א-להינו בכל-קראנו אליו:

ומן עם רב דליה קימין ודיניו קשיטין פכל אורייתא הדא דאנא יתיב קדמיכון יומא דין:

ומל גוי גדול אשר-לו חקים ומשפטים צדיקם פכל התורה הזאת אשר אנכי נתן לפניכם היום:

חקים ומשפטים צדיקם – הגונים ומקבלים.

לחוד אסתמר לה וטר נפשך לחדא דלמא תתנשי ית פתגמיא דחזאה עינה ודלמא יעדון מלבך פל יומי חייך ותהודענן לבנה ולבני בנה:

רק השמר לה ושמר נפשך מאד פן-תשפח את-הדברים אשר-ראו עיניך ופן-יסורו מלבבך פל ימי חייך והודעתם לבנה ולבני בנה:

רק השמר לה וגומר פן תשפח את הדברים – אז, כשלא תשכח אותם ומעשים על אמתתם, תחשבו חכמים ונבונים; ואם תענתו אותם מתוך שכחה, תחשבו שוטים.

יומא דקמתא קדם יי אלהך בחורב פד אמר יי לי פנוש קדמי ית עמא ואשמענן ית פתגמי דנילפון למדחל קדמי פל יומיא דאנן קיימין על ארעא וית בניהון ילפון:

יום אשר עמדת לפני י-הוה א-להיך בחרב באמר י-הוה אלי הקהל-לי את-העם ואשמעם את-דברי אשר ילמדון ליראה אתי כל-הימים אשר הם חיים עלי-האדמה ואת-בניהם ילמדון:

יום אשר עמדת – מוסב על מקרא שלמעלה ממנו, אשר ראו עיניך יום אשר עמדת בחרב, אשר ראית את הקולות ואת הלפידים. ילמדון – יילפון, לעצמם.

וקריבתון וקמתון בשפולי טורא וטורא בער באישתא עד צית שמיא חשוכא עננא ואמטתא:

ותקרבון ותעמדון תחת ההר וההר בער באש עד-לב השמים חשך ענן וערפל:

וַיְדַבֵּר י-הוָה אֲלֵיכֶם מִתּוֹךְ הָאֵשׁ קוֹל דְּבָרִים אַתֶּם שֹׁמְעִים וּתְמוּנָה אֵינְכֶם רֹאִים זוֹלָתִי קוֹל:

וּמִלִּיל יִי עִמָּכֹן מִגּוֹ אִישׁתָּא קַל פְּתַגְמִין אַתּוֹן שְׁמַעִין וְדַמּוּ לִיתִיכֹן חַזוּ א-לֵהִין קְלָא:

וַיִּגַּד לָכֶם אֶת-בְּרִיתוֹ אֲשֶׁר צִוָּה אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת עֲשֵׂרֶת הַדְּבָרִים וַיִּכְתְּבֶם עַל-שְׁנֵי לְחֹת אֲבָנִים:

וַחֲזִי לָכֹן יַת קְנִמְיָה דְפַקִּיד יִתְכֹן לְמַעַבְד עֲשֵׂרָא פְתַגְמִין וּכְתַבְנוּן עַל תְּרִין לוחֵי אֲבָנִיא:

וְאֵתִי צִוָּה י-הוָה בְּעַת הַהוּא לְלַמֵּד אֶתְכֶם חֻקִּים וּמִשְׁפָּטִים לַעֲשׂוֹתְכֶם אֲתֶם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים שְׁמָה לְרִשְׁתָּהּ:

וַיְתִי פַקִּיד יִי בְעַדְנָא הַהוּא לְאַלְפָּא יִתְכֹן קְנִמִין וְדִינִין לְמַעַבְדְּכֹן יִתְהוֹן בְּאַרְעָא דְאַתּוֹן עֹבְרִין לְתַמָּן לְמִירְתָּהּ:

וְאוֹתִי צִוָּה ה' בְּעַת הַהוּא לְלַמֵּד אֶתְכֶם – תּוֹרָה שְׁבַעַל פֶּה.

וַתִּסְתַּמְרוּן לַחֲדָא לְנַפְשַׁתְכֹן אַרִי לֹא חֲזִיתוּן כֹּל דַּמּוּ בְיוֹמָא דְמִלִּיל יִי עִמָּכֹן בְּחֹרֵב מִגּוֹ אִישׁתָּא:

וְנִשְׁמַרְתֶּם מֵאֵד לְנַפְשֵׁיכֶם כִּי לֹא רִאִיתֶם כָּל-תְּמוּנָה בְּיוֹם דְּבָר י-הוָה אֲלֵיכֶם בְּחֹרֵב מִתּוֹךְ הָאֵשׁ:

פְּוַן-תִּשְׁחַתּוּן וְעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל-סִמָּל תַּבְנִית זָכַר אוֹ נִקְבָּה:

דְּלִמָּא תַחְבְּלוּן וְתַעֲבְדוּן לָכֹן צִילִם דְּמוֹת כָּל צוּרָא דְמוֹת דְּכַר אוֹ נוֹקְבָא:

סִמָּל – צוּרָה.

תַּבְנִית כָּל-בְּהֵמָה אֲשֶׁר בְּאֶרֶץ תַּבְנִית כָּל-צִפּוֹר כַּנֶּפֶף אֲשֶׁר תִּעוֹף בַּשָּׁמַיִם:

דְּמוֹת כָּל בְּעִירָא דְבְּאַרְעָא דְמוֹת כָּל צִפּוֹר גִּפְּא דְפִרַח בְּאוּוֹר רְקִיעַ שְׁמַיא:

תַּבְנִית כָּל-רֶמֶשׂ בְּאֶדְמָה תַּבְנִית כָּל-דְּגָה אֲשֶׁר-בַּמַּיִם מִתַּחַת לְאֶרֶץ:

דְּמוֹת כָּל רֶחֶשׂא דְבְּאַרְעָא דְמוֹת כָּל נוּגִי דְבְּמַיא מְלַרְע לְאַרְעָא:

וּפְוַן-תִּשְׂא עֵינֶיהָ הַשְּׁמַיְמָה וְרִאִיתָ אֶת-הַשָּׁמַיִשׁ וְאֶת-הַיָּרֵחַ וְאֶת-הַכּוֹכָבִים כָּל צִבְּא הַשָּׁמַיִם וְנִדְחַתָּ וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לָהֶם וַעֲבַדְתֶּם אֲשֶׁר חָלַק י-הוָה א-לֵהִיךָ אֲתֶם לְכֹל הָעַמִּים תַּחַת כָּל-הַשָּׁמַיִם:

וְדִלְמָא תִזְקוּף עֵינֶיהָ לְשְׁמַיא וְתַחֲזִי יַת שְׁמַשׂא וַיַּת סִיְהָרָא וַיַּת כּוֹכְבֵיא כָּל חִילֵי שְׁמַיא וְתַטְעִי וְתַסְגּוּד לַהוֹן וְתַפְלַחְזִין דְּזַמִּין יִי אֱלֹהֶיהָ יִתְהוֹן לְכֹל עַמְמַיא תַּחַת כָּל שְׁמַיא:

וּפְוַן תִּשְׂא עֵינֶיהָ – לְהַסְתַּפֵּל בְּדַבֵּר וְלַתַּת לֵב לְטַעוֹת אַחֲרֵיהֶם. אֲשֶׁר חָלַק ה' – לְהַאִיר לָהֶם. דְּכַר אַחֲרֵי, לְאַלְהוּת; לֹא מְנַעַן מִלְטַעוֹת אַחֲרֵיהֶם, אֲלֵא הַחֲלִיקִם בְּדַבְרֵי הַבְּלִיָּהִם לְטַרְדָּם מִן הָעוֹלָם; וְכֹן הוּא אוֹמֵר: "כִּי הִחֲלִיק אֵלָיו בְּעֵינָיו לְמִצָּא עֹנֹו לְשֹׂנְאִי."

וְאֶתְכֶם לָקַח י-הוָה וַיּוֹצֵא אֶתְכֶם מִכּוּר הַבְּרִזָּל מִמִּצְרַיִם לְהִיּוֹת לוֹ לְעַם נַחֲלָה בְּיוֹם הַהוּא:

וַיִּתְכֹן קְרִיב יִי לְדַחַלְתִּיָּה וְאַפִּיק יִתְכֹן מִכּוּרָא דְבְּרִזָּלָא מִמִּצְרַיִם לְמַהוּי לִיָּה לְעַם אַחְסָנָא פְּיוֹמָא הַדִּין:

מִכּוּר – כּוּר הוּא כְּלִי שְׁמִזְזָקִים בּוֹ אֵת הַנְּהַב.

וַי-הוֹה הַתְּאַנְפֵי-בִי עַל-דְּבָרֵיכֶם וַיִּשְׁבַּע לְבַלְתִּי עֹבְרִי אֶת-הַיָּרְדֵן וּלְבַלְתִּי-בֹא אֶל-הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה אֲשֶׁר י-הוָה א-לֵהִיךָ נָתַן לָךְ נַחֲלָה:

וּמִן קָדָם יִי הוּה רַגְזוּ עָלִי עַל פְּתַגְמִיכֹן וְקִיִּים בְּדִיל דְּלֹא לְמַעַבְרֵי יַת יִרְדְּנָא וּבְדִיל דְּלֹא לְמִיעַל לְאַרְעָא טְבַתָּא דִּיִּי אֱלֹהֶיהָ יְהִיב לָךְ אַחְסָנָא:

הַתְּאַנַּף – נִתְמַלֵּא רַגְזוֹ. עַל דְּבָרֵיכֶם – עַל אוֹדוֹתֵיכֶם, עַל עַסְקִיכֶם.

כִּי אֲנֹכִי מֵת בְּאֶרֶץ הַזֹּאת אֵינְנִי עֹבֵר אֶת-הַיָּרְדֵן וְאַתֶּם עֹבְרִים וַיִּרְשַׁתֶּם אֶת-הָאֶרֶץ הַטּוֹבָה הַזֹּאת:

אַרִי אֲנָא מֵאִית בְּאַרְעָא הַדָּא לִית אֲנָא עֹבֵר יַת יִרְדְּנָא וְאַתּוֹן עֹבְרִין וְתִירְתּוּן יַת אַרְעָא טְבַתָּא הַדָּא:

כִּי אֲנֹכִי מֵת וְגוֹמֵר אֵינְנִי עֹבֵר – מֵאַחֲרֵי שְׁמַת מַהִיכֹן יַעֲבֹר? אֲלֵא אַף עֲצוּמִי אֵינִם עוֹבְרִים.

הַשְּׁמַרוּ לָכֶם פְּוַן-תִּשְׁכַּחוּ אֶת-בְּרִית י-הוָה א-לֵהִיכֶם אֲשֶׁר כָּרַת עִמָּכֶם וְעֲשִׂיתֶם לָכֶם פֶּסֶל תְּמוּנַת כָּל אֲשֶׁר צִוָּה י-הוָה א-לֵהִיךָ:

אַסְתַּמְרוּ לָכֹן דְּלִמָּא תַתְּנִישׁוּן יַת קְנִמָּא דִּיִּי אֱלֹהֵכֹן דְּגַזַּר עִמָּכֹן וְתַעֲבְדוּן לָכֹן צִילִם דְּמוֹת כּוֹלָא דְּפַקְדָּךְ יִי אֱלֹהֶיהָ:

תמונת כל – תמונת כל דבר: אשר צוף ה' – אשר צוף שלא לעשות.

פי י-הנה א-להיה אש אכלה הוא אל קנא:

ארי יי אלהי מימריה אישא אכלה הוא אל קנא:

אל קנא – מקנא לנקם, אינפרינדר"א בלעז, מתחרה על רגזו להפרע מעובדי עבודה זרה.

בעיני י-הנה א-להיה להכעיסו:

ארי תילדון בניו ובני בניו ותתעתקון בארעא ותחבלון ותעבדון צילם דמות כולא ותעבדון דביש קדם יי אלהי לארצא קדמויה:

פי-תוליד בנים ובני בניו ונושנתם בארץ והשחתם ועשיתם פסל תמונת כל ועשיתם הרע בעיני י-הנה א-להיה להכעיסו:

ונושנתם – רמו להם שיגלו ממנה לסוף שמונה מאות וחמשים ושתים שנה, כמנין "ונושנתם". והוא הקדים והגלם לסוף שמונה מאות וחמשים, והקדים שתי שנים ל"ונושנתם", כדי שלא יתקיים בהם "פי אבד תאבדון". וזהו שנאמר: "וישקד על הרעה וביאה עלינו פי צדיק ה' א-להינו"; צדקה עשה עמנו, שמהר להביאה שתי שנים לפני זמנה.

העידתי בכם היום את-השמים ואת-הארץ פי-אבד תאבדון מהר מעל הארץ אשר אתם עבדים את-היירצו שמה לרשתה לא-תאריכו ימים עליה פי השמד תשמדון:

אסהידית בכון יומא דין ית שמיא וית ארעא ארי מיבד תיבדון בפריע מעל ארעא דאתון עברין ית ירדנא לתמן למירתה לא תירכון יומין עליה ארי אשתיצאה תשתיצון:

העידתי בכם – הנני מזמנים להיות עדים שהתירתי בכם.

והפיץ י-הנה אתכם בעמים ונשאתם מתי מספר בגוים אשר ינהג י-הנה אתכם שמה:

ויבדר יי יתכון ביני עממיא ותשתארוון עם דמנין בעממיא דיבדר יי יתכון לתמן:

ועבדתם-שם א-להים מעשה ידי אדם עץ ואבן אשר לא-יראון ולא ישמעון ולא יאכלון ולא יריחון:

ותפלחון תמן לעממיא פלחי טענותא עובד ידי אנשא אעא ואבנא דלא חזו ולא שמעון ולא אכלון ולא מריחון:

ועבדתם שם א-להים – כתרגמומו; משאתם עובדים לעובדיהם, כאלו אתם עובדים להם.

ובקשנתם משם את-י-הנה א-להיה ומצאת פי תדרשנו בכל-לבבך ובכל-נפשך:

ותתבעון מתמן ית דחלתא דיי אלהי ותשפח ארי תבעי מן קדמויה בכל לבך ובכל נפשך:

בצר לך ומצאוך כל הדברים האלה באחרית הימים ושבת עדי-הנה א-להיה ושמעת בקלו:

כד תיעוק לך ונשפחוונך כל פתגמיא האלין בסוף יומיא ותתוב לדחלתא דיי אלהי ותקביל למימריה:

כי אל רחום י-הנה א-להיה לא ירפך ולא ישחיתך ולא ישפח את-בך את-בך אשך נשבע להם:

ארי אלהא רחמנא יי אלהי לא ישבקנך ולא יחבלנך ולא יתנשי ית קנימא דאבכתך דקיים להון:

לא ירפך – מלהחזיק בך בנדי. ולשון לא ירפך – לשון לא יפעיל הוא, לא יתן לך רפיון, לא יפריש אותך מאצלו. וכן "אסנתיו ולא ארפנו", שלא ננקד ארפנו. כל לשון רפיון – מוסב על לשון מפעיל ומתפעל, כמו: "הרפה לה", הן לה רפיון; "הרף ממני", התרפה ממני.

פי שאל-נא לימים ראשונים אשר-היו לפניך למן-היום אשר ברא א-להים אדם על-הארץ ולמקצה השמים ועדי-קצה השמים הנהיה כדבר הגדול הזה או הנשמע כמהו:

ארי שאל כעון ליומיא קדמאי דהו קדמך למן יומא דברא יי אדם על ארעא ולמסנפי שמיא ועד סנפי שמיא ההוה פפתגמא רבא הדין או האשמתמע דכנותיה:

לימים ראשונים – על ימים ראשונים. ולמקצה השמים – וגם שאל לכל הברואים אשר מקצה אל קצה; זהו פשוטו. ומדרשו: מלמד על קומתו של אדם, שהיתה מן הארץ עד השמים, והוא השעור עצמו אשר מקצה אל קצה. הנהיה כדבר הגדול הזה – מהו הדבר הגדול? "השמע עם" וגומר.

השמע עם קול א-להים מדבר מתוך-האש פאשר-שמעת אתה ניחוי:

השמע עמא קל מימרא דיי ממליל מגו אישתא פמא דשמעתא את ואתקיים:

או | הנסה א-להים לְבֹא לְקַחַת לּו גֹי מְקָרֵב גֹי
בְּמִסַּת בְּאֵת וּבְמוֹפְתִים וּבְמִלְחָמָה וּבְיַד חֲזָקָה
וּבְזֵרוּעַ נְטוּיָה וּבְמוֹרָאִים גְּדֹלִים כָּל אֲשֶׁר-עָשָׂה
לְכֶם י-הוָה א-לֵהֵיכֶם בְּמִצְרַיִם לְעִינֵיךָ:

או נסין עבד יי לאתגלאה למפרק ליה עם מגו עם
בנסין באתין ובמופתין ובקרבא ובנד תקיפא ובדרעא
מרמא ובחזנניו רברבין ככל דעבד לכון יי אלהכון
במצרים לעיניכון:

או הנסה א-להים – הכי עשה נסים שום א-לֹה לְבֹא לְקַחַת לּו גֹי
הַנְּשֵׂמַע? הַשְּׁמַע? הַנְּסֵה? בְּמִסַּת – על ידי נסיונות הודיעם גבורותיו, כגון: "התפאר עלי" אם אוכל לעשות כן, הרי זה נסיון. באתת –
בסימנים, להאמין שהוא שלוחו של מקום, כגון: "מה זה בידך". ובמופתים – הם נפלאות, שהביא עליהם מכות מפלאות. ובמלחמה – ביים,
שנאמר: "כי ה' נלחם להם".

או הנסה א-להים – הכי עשה נסים שום א-לֹה לְבֹא לְקַחַת לּו גֹי
הַנְּשֵׂמַע? הַשְּׁמַע? הַנְּסֵה? בְּמִסַּת – על ידי נסיונות הודיעם גבורותיו, כגון: "התפאר עלי" אם אוכל לעשות כן, הרי זה נסיון. באתת –
בסימנים, להאמין שהוא שלוחו של מקום, כגון: "מה זה בידך". ובמופתים – הם נפלאות, שהביא עליהם מכות מפלאות. ובמלחמה – ביים,
שנאמר: "כי ה' נלחם להם".

אתה הראת לדעת כי י-הוָה הוא הא-להים אין עוד
מלבדו:

את אתחזיתא למדע ארי יי הוא א-להים לית עוד בר
מניה:

הראת – כמרגומו, "אתחזיתא". כשנמן הקדוש ברוך הוא את התורה, פתח להם שבעה רקיעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את
המתתונים וראו שהוא יחיד; לכך נאמר: אתה הראת לדעת.

הראת – כמרגומו, "אתחזיתא". כשנמן הקדוש ברוך הוא את התורה, פתח להם שבעה רקיעים, וכשם שקרע את העליונים כך קרע את
המתתונים וראו שהוא יחיד; לכך נאמר: אתה הראת לדעת.

מן השמים השמיעה את-קלו לישראל ועל-הארץ
הראת את-אשו הגדולה ודבריו שמעת מתוך
האש:

מן שמיא אשמעה ית קל מימריה לאלפותה ועל ארעא
אתחנה ית אישתיה רבתא ופתגמוהי שמעתא מגו
אישתא:

ותחת כי אהב את-אבותיך ויבחר בזרעו אחריו
ויוצאך בפניו בכתו הגדל ממצרים:

וחלף ארי רחים ית אבהתך ואתרעי בבניהון בתריהון
ואפקך במימריה בחיליה רבא ממצרים:

ותחת כי אהב – וכל זה, מסת אשר אהב. ויוצאך בפניו – כאדם המנהיג בנו לפניו, שנאמר: "ויסע מלאך הא-להים ההלך" וגומר "וינלך
מאתריהם". דבר אחר: ויוצאך בפניו – בפני אבותיו, כמה שנאמר: "נגד אבותם עשה פלא". ואל תתמה על שהנפירם בלשון יחיד, שהרי
כתבם בלשון יחיד: ויבחר בזרעו אחריו.

ותחת כי אהב – וכל זה, מסת אשר אהב. ויוצאך בפניו – כאדם המנהיג בנו לפניו, שנאמר: "ויסע מלאך הא-להים ההלך" וגומר "וינלך
מאתריהם". דבר אחר: ויוצאך בפניו – בפני אבותיו, כמה שנאמר: "נגד אבותם עשה פלא". ואל תתמה על שהנפירם בלשון יחיד, שהרי
כתבם בלשון יחיד: ויבחר בזרעו אחריו.

להוריש גוים גדלים ועצמים ממך מפניך להביאך
לתת-לך את-ארצם נחלה פיום הנה:

לתרכא עממין רברבין ותקיפין מנך מן קדמך
לאעלותך למתן לך ית ארעהון אחסנא פיומא הדין:

ממך מפניך – סרסו ונרשהו: "להוריש גוים גדלים ועצמים ממך". פיום הנה – כאשר אתה רוצה היום.

ממך מפניך – סרסו ונרשהו: "להוריש גוים גדלים ועצמים ממך". פיום הנה – כאשר אתה רוצה היום.

וידעת היום והשבת אל-לבבך כי י-הוָה הוא
הא-להים בשמים ממעל ועל-הארץ מתחת אין
עוד:

ותדע יומא דין ותתיב ללבך ארי יי הוא א-להים
דשכינתיה בשמיא מלעילא ושלטיט על ארעא מלרע
לית עוד:

ושמרת את-חקיו ואת-מצותיו אשר אנכי מצוך
היום אשר ייטב לך ולבניך אתרית ולמען תאריך
ימים על-האדמה אשר י-הוָה א-להיך נתן לך כל-
הימים:

ותטר ית קימוהי וית פקודוהי דאנא מפקיד לך יומא
דין דייטב לך ולבנך בתרך ובדיל דתורית יומין על
ארעא די אלהך יהיב לך כל יומיא:

פרשת עבר הירדן

שלישי

אז נבדיל משה שלש ערים בעבר הירדן מזרחה
שמש:

ככין אפריש משה תלת קרוין בעברא דירדנא מדנח
שמשא:

אז נבדיל – נמן לב להיות חרד לדבר, שיבדילם. ואף על פי שאינו קולטות עד שיבדלו אותן שבארץ כנען, אמר משה: מצוה שאפשר
לקימה, אכימנה. בעבר הירדן מזרחה שמש – באותו עבר שבמזרחו של ירדן. מזרחה שמש – לפי שהוא דבוק, נקודה רי"ש בתטף: מזרח
של שמש, מקום זריחת השמש.

אז נבדיל – נמן לב להיות חרד לדבר, שיבדילם. ואף על פי שאינו קולטות עד שיבדלו אותן שבארץ כנען, אמר משה: מצוה שאפשר
לקימה, אכימנה. בעבר הירדן מזרחה שמש – באותו עבר שבמזרחו של ירדן. מזרחה שמש – לפי שהוא דבוק, נקודה רי"ש בתטף: מזרח
של שמש, מקום זריחת השמש.

לנס שמה רוצת אשר ירצת את-רעהו בכלי-לעז
והוא לא-שנא לו מתמל שלשם ונס אל-אתת מן-
הערים האל וחי:

למערק לתמן קטולא דיקטול ית חבריה בלא מדעיה
והוא לא שני ליה מאתמלי ומדקמוהי ויערוק לתדא
מן קרנא האליו ויתקיים:

אֲנֹכִי יְ-הוָה אֱ-לֹהֶיךָ אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
מִבְּיַת עַבְדִּים לֹא-יִהְיֶה לְךָ אֱ-לֹהִים אֲחֵרִים עַל-פְּנֵי:
אֲנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ דַּאֲפִיקְתָּךְ מֵאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם מִבְּיַת
עַבְדוֹתָא לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים כָּר מִגִּי:

על פני – בכל מקום אשר אני שם, וזהו כל העולם. דבר אחר: כל זמן שאני קיים. עשרת הדברות כפר פרשתים.

לֹא-תַעֲשֶׂה לְךָ פֶסֶל כָּל-תְּמוּנָה אֲשֶׁר בַּשָּׁמַיִם מִמַּעַל
וְאֲשֶׁר בָּאָרֶץ מִתַּחַת וְאֲשֶׁר בַּמַּיִם מִתַּחַת לָאָרֶץ:
לֹא תַעֲבִיד לְךָ צִילִם כֹּל דָּמוֹ דְּבַשְׂמַיָּא מִלְעִילָא
וְדַבְּאֶרְעָא מִלְרַע וְדַבְּמַיָּא מִלְרַע לָאֶרֶץ:

לֹא-תִשְׁתַּחֲוֶה לָהֶם וְלֹא תַעֲבֹדֵם כִּי אֲנֹכִי יְ-הוָה
אֱ-לֹהֶיךָ אֵל קָנָא פֻקֵּד עֲוֹן אָבוֹת עַל-בָּנִים וְעַל-
שְׁלֵשִׁים וְעַל-רַבְעִים לְשָׁנָיִם:
לֹא תִסְגֹּד לְהוֹן וְלֹא תִפְלַחֲנִין אֲרִי אֲנֹכִי יְיָ אֱלֹהֶיךָ אֵל קָנָא
מִסְעַר חוֹבֵי אָבִהוֹן עַל בָּנִין מְרַדִּין וְעַל דָּר תְּלִיתַי וְעַל דָּר
רְבִיעַי לְשָׁנָיִם כַּד מִשְׁלֵמִין בְּנִיָּא לְמַחְשֵׁי בְּתַר אָבִהֶתְהוֹן:

וְעֲשֵׂה חֶסֶד לְאֶלְפִים לְאֶהְבִּי וּלְשֹׁמְרֵי מִצְוֹתַי:
וְעֲבִיד טִיבוֹ לְאֶלְפֵי דָרִין לְרַחֲמֵי וּלְנֹטְרֵי פְקוּדָיִ:

לֹא תִשָּׂא אֶת-שְׁמִי-יְ-הוָה אֱ-לֹהֶיךָ לְשׂוֹא כִּי לֹא
יִנְקֶה יְ-הוָה אֶת אֲשֶׁר-יִשָּׂא אֶת-שְׁמוֹ לְשׂוֹא:
לֹא תִימֵי בַשְּׂמָא דִּי אֱלֹהֶיךָ לְמַגְנָא אֲרִי לֹא יִזְכִּי יְיָ יְת
דִּימֵי בַשְּׂמִיָּה לְשִׁקְרָא:

שָׁמֹר אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת לְקַדְּשׁוֹ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְ-הוָה
אֱ-לֹהֶיךָ:
טַר יְת יוֹמָא דְשַׁבְּתָא לְקַדְּשׁוּתִיהָ כְּמָא דְפִקְדָּךְ יְיָ
אֱלֹהֶיךָ:

שָׁמֹר – וּבְרֵאשׁוֹנוֹת הוּא אוֹמֵר: "זְכוֹר" ? שְׁנֵינֵהֶם בְּדַבּוּר אֶחָד וּבְתִיבָה אַחַת נִאֲמָרוּ וּבְשִׁמְעָה אַחַת נִשְׁמְעוּ. כַּאֲשֶׁר צִוָּה – קִדְּם מִפֶּן תוֹרָה,
בְּמֶרְה.

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲבֹד וְעֵשִׂיתָ כָּל-מְלֹאכְתֶּךָ:
שֶׁתַּא יוֹמִין תִּפְלַח וְתַעֲבִיד כָּל עַבְדִּיךָ:

יוֹם הַשַּׁבְּעִי שַׁבָּת לִי-הוּא אֱ-לֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה כָּל-
מְלֹאכָה אַתָּה וּבִנְךָ-וּבִתֶּךָ וְעַבְדְּךָ-וְנֹאמְתֶךָ וְשׁוֹרְךָ
וְחִמְרֶךָ וְכָל-בְּהֵמְתֶךָ וְגֵרְךָ אֲשֶׁר בַּשָּׂעֲרֶיךָ לְמַעַן
יָנוּחַ עַבְדְּךָ וְנֹאמְתֶךָ כְּמוֹד:
וְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה שַׁבְּתָא קִדְּם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבִיד כָּל
עַבְדִּיָּא אַתָּה וּבְרַךְ וּבְרַתְךָ וְעַבְדְּךָ וְנֹאמְתֶךָ וְתוֹרְךָ וְחִמְרֶךָ
וְכָל בְּעִירְךָ וּגְיֹרְךָ דְּבַקְרוֹךְ בְּדִיל דִּינֹחַ עַבְדְּךָ וְנֹאמְתֶךָ
כְּוֹתְךָ:

וּזְכַרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם וַיִּצְאֶךָ יְ-הוָה
אֱ-לֹהֶיךָ מִשָּׁם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֹרַע נְטוּיָה עַל-כֵּן צִוָּה
יְ-הוָה אֱ-לֹהֶיךָ לַעֲשׂוֹת אֶת-יוֹם הַשַּׁבָּת:
וְזַכַּרְתָּ כִּי עֶבֶד הָיִיתָ וְגוֹמֵר – עַל מִנַּת כּוֹן פְּדָאָךְ, שְׁתַּהֲיָה לוֹ עֶבֶד וְתִשְׁמַר מִצְוֹתָיו.

כִּבֹּד אֶת-אֲבִיךָ וְאֶת-אִמְךָ כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְ-הוָה
אֱ-לֹהֶיךָ לְמַעַן | יִאֲרִיכוּ יָמֶיךָ וּלְמַעַן יִיטַב לְךָ עַל
הָאֲדָמָה אֲשֶׁר-יְ-הוָה אֱ-לֹהֶיךָ נָתַן לְךָ:
יְקַר יְת אָבוּךָ וְיְת אִמְךָ כְּמָא דְפִקְדָּךְ יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּדִיל
דִּיִּרְכוּן יוֹמָךְ וּבְדִיל דִּיִּטַב לְךָ עַל אֶרֶץ דִּי אֱלֹהֶיךָ
יְהִיב לְךָ:

כַּאֲשֶׁר צִוָּה – אֵף עַל כְּבוֹד אָב וְאִם נִצְטוּוּ בְּמֶרְה, שְׁנֹאמֵר: "שֵׁם שָׁם לֹא חֵק וּמִשְׁפָּט".

לֹא תִרְצַח וְלֹא תִנְאַף וְלֹא תִגְזֹב וְלֹא-תַעֲנֶה בְרַעְיָךְ
עַד שָׂוֵא:
לֹא תִרְצַח וְלֹא תִנְאַף וְלֹא תִגְזֹב וְלֹא תַעֲנֶה בְרַעְיָךְ

וְלֹא תִנְאַף – אֵין לִשׁוֹן נֹאֹף אֵלָא בְּאִשְׁתֵּי אִישׁ.

וְלֹא תִחַמֵּד אִשְׁתֵּי רַעְיָךְ וְלֹא תִתְנַאֲף בֵּית רַעְיָךְ
שִׁזְזֵהוּ וְעַבְדּוֹ וְנֹאמְתּוֹ שׁוֹרוֹ וְחִמְרּוֹ וְכָל אֲשֶׁר לְרַעְיָךְ:
וְלֹא תִחַמֵּד אִתְּךָ אִתְּךָ חִמְדָּךְ וְלֹא תִרְוֹג בֵּית חִבְרֶךָ חִקְלִיָּה
וְעַבְדִּיָּה וְנֹאמְתִיָּה תוֹרִיָּה וְחִמְרִיָּה וְכָל דְּלַחֲבָרְךָ:

לֹא תִתְנַאֲף – "לֹא תִרְוֹג", אֵף הוּא לִשׁוֹן חִמְדָּה, כְּמוֹ "נְחַמֵּד לְמַרְאָה" דְּמַתְרַגְּמִין "דְּמַרְגַּג לְמַחְזוּי".

ית פתגמיא האלין מליל יי עם פל קהלכון בטורא מגו אישתא עננא נאמשתא קל רב ולא פסיק וכתבנון על תרין לוחי אבניא ויהבנון לי:

אתה דברים האלה דבר? הנה אל-פל-קהלכם בהר מתוך האש הענו והערפל קול גדול ולא יסף ויכתבם על-שני לוח אבנים ויתנם אלי:

ולא יסף – מתרגמין "ולא פסק", כי קולו תזק וקיים לעולם. דבר אחר: ולא יסף, לא הוסיף להראות באותו פמבי.

והנה פמשמעכון ית קלא מגו חשוכא וטורא בער באישתא וקריבתון לותי פל רישי שבטיכון וסביכון:

ויהי פשמעכם את-הקול מתוך החשך וההר בער באש ותקרבוני אלי פל-ראשי שבטיכם וזקניכם:

נאמרתון הא אחזננא יי אלהנא ית יקריה וית רבותיה וית קל מימריה שמענא מגו אישתא יומא הדין חזינא ארי ממליל יי עם אנשא ומתקיים:

ותאמרו הן הראנו י-הנה א-להינו את-פבדו ואת-גדלו ואת-קלו שמענו מתוך האש היום הזה ראינו פי-ידבר א-להים את-האדם וחי:

וכען למא נמות ארי תיכלננא אישתא רבתא הדא אם מוספין אנתנא למשמע ית קל מימרא דיי אלהנא עוד מייתון אנתנא:

ועתה למה נמות פי תאכלנו האש הגדלה הזאת אם-יספים | אנחנו לשמע את-קול י-הנה א-להינו עוד ומתנו:

ארי מן פל בשרא דשמע קל מימרא דיי קיימא ממליל מגו אישתא פנתנא ואתקיים:

פי מי כל-בשר אשר שמע קול א-להים חיים מדבר מתוך-האש פמנו ויחי:

קרב את ושמע ית פל דיימר יי אלהנא ואת תמליל עמנא ית פל דימליל יי אלהנא עמך ונקביל ונעביד:

קרב אתה ושמע את פל-אשר יאמר י-הנה א-להינו ואת | תדבר אלינו את פל-אשר ידבר י-הנה א-להינו אליך ושמענו ונשינו:

ואת תדבר אלינו – התשתם את פחי פנקבה, שנצטערת עליכם, ורפיתם את די, כי ראיתי שאינכם חרדים להתקרב אליו מאהבה. וכי לא הנה יפה לכם ללמד מפי הגבורה, ולא ללמד ממני?

ושמיע קדם יי ית קל פתגמיכון במללותכון עמי ואמר יי לי שמיע קדמי ית קל פתגמי עמא הדין דמלילו עמך אתקיננו פל דמלילו:

וישמע י-הנה את-קול דבריכם בדברכם אלי ולאמר י-הנה אלי שמעתי את-קול דברי העם הזה אשר דברו אליך היטיבו פל-אשר דברו:

לוי דיהי לבא הדין להון למדחל קדמי ולמטר ית פל פקודי פל יומיא בדיל דייטב להון ולבניהון לעלם:

מי-יתן והיה לבכם זה להם ליראה אתי ולשמר את-פל-מצותי פל-הימים למען ייטב להם ולבניהם לעלם:

איזיל אימר להון תובו לכון למשפניכון:

לך אמר להם שובו לכם לאהליכם:

ואת הכא קום קדמי ואמליל עמך ית פל תפקידתא וקימניא ודינניא דתליפנון ונעבדון בארעא דאנא נהיב להון למירתה:

ואתה פה עמד עמדי ואדברה אליך את פל-המצנה והחקים והמשפטים אשר תלמדם ועשו בארץ אשר אנכי נתן להם לרשתה:

ותטרון למעבד פמא דפקיד יי אלהכון יתכון לא תסטון לימינא ולשמאלא:

ושמרתם לעשות פאשר צנה י-הנה א-להיכם אתכם לא תסרו ימין ושמאל:

בכל אורחא דפקיד יי אלהכון יתכון תהכון בדיל דתיחון וייטב לכון ותירכון יומין בארעא דתירתון:

בכל-הדרך אשר צנה י-הנה א-להיכם אתכם תלכו למען תחיון וטוב לכם והארכתם ימים בארץ אשר תירשון:

וְזֹאת הַמִּצְוָה הַחֲקִימָה וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר צִוְּהָ יְ-הוָה
אֶ-לֹהֵיכֶם לְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם
עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

וְזֹאת הַמִּצְוָה הַחֲקִימָה וְהַמְשַׁפְּטִים אֲשֶׁר צִוְּהָ יְ-הוָה
אֶ-לֹהֵיכֶם לְלַמֵּד אֶתְכֶם לַעֲשׂוֹת בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר אַתֶּם
עֹבְרִים שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:

בְּדִיל דְתַדְחַל קְדָם יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְמַטַּר יֵת כָּל קִנְמוּזְהִי
וּפְקוּדוֹתֶיהִ דְאֵנָּה מִפְקִיד לָךְ אֶת וּבְרָךְ וּבֵר בְּרָךְ כָּל יוֹמֵי
חַיֶּיךָ וּבְדִיל דְיִירְכּוּן יוֹמֶיךָ:

לְמַעַן תִּירָא אֶת-יְ-הוָה אֶ-לֹהֶיךָ לְשֹׁמֵר אֶת-כָּל-
חֻקֹּתָיו וּמִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶיךָ אֶתָּה וּבִנְךָ וּבִנְךָ
בְנֶיךָ כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ וּלְמַעַן יֵאָרְכוּ יְמֵיךָ:

וּתְקַבֵּיל יִשְׂרָאֵל וְתִטַּר לְמַעַבְד דְיִיטַב לָךְ וּדְתַסְגִּין
לְחַדָּא כְּמָא דְמַלִּיל יְיָ אֱלֹהֵי דְאֶבְהַתְךָ לָךְ אֶרֶע עֲבָדָא
חֶלֶב וּדְבַשׁ:

וּשְׁמַעְתָּ יִשְׂרָאֵל וּשְׁמַרְתָּ לַעֲשׂוֹת אֲשֶׁר יִיטַב לָךְ
וְאֲשֶׁר תִּרְבוּן מְאֹד כַּאֲשֶׁר דָּבַר יְ-הוָה אֶ-לֹהֵי
אֲבֹתֶיךָ לָךְ אֶרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבַשׁ:

פְּרִשְׁת שְׁמַע

שִׁישִׁי

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְיָ אֱלֹהֵנָּה יְיָ חַד:

שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְ-הוָה אֶ-לֹהֵינוּ יְ-הוָה אֶחָד:

ה' אֶ-לֹהֵינוּ ה' אֶחָד – ה' שְׁהוּא אֶ-לֹהֵינוּ עִתָּה וְלֹא אֶ-לֹהֵי הָאֻמוֹת, הוּא עִתִּיד לְהִיוֹת ה' אֶחָד, שְׁנֵאָמַר: "כִּי אִזְ אֶהְפֹּךְ אֶל עַמִּים שְׁפָה בְרוּרָה לְקַרְא כְּלָם בְּשֵׁם ה'", וְנֵאָמַר: "בַּיּוֹם הַהוּא יִהְיֶה ה' אֶחָד וְשֵׁמוֹ אֶחָד".

וְתִרְחַם יֵת יְיָ אֱלֹהֶיךָ בְּכָל לַבָּךְ וּבְכָל נַפְשֶׁךָ וּבְכָל נַכְסֶיךָ:

**וְאֶהְבֶּתָּ אֶת יְ-הוָה אֶ-לֹהֶיךָ בְּכָל-לִבְבְּךָ וּבְכָל-נַפְשֶׁךָ
וּבְכָל-מְאֻדְךָ:**

וְאֶהְבֶּתָּ – עֲשֵׂה דְבָרֶיךָ מֵאֵהְבָה. אֵינוֹ דוֹמָה עוֹשֶׂה מֵאֵהְבָה לְעוֹשֶׂה מִירְאָה; הַעוֹשֶׂה אֵצֶל רַבּוֹ מִירְאָה, כְּשֶׁהוּא מְטַרְחֵם עָלָיו – מִנִּיחוֹ וְהוֹלֵךְ לוֹ. **בְּכָל לִבְבְּךָ** – בְּשֵׁנֵי יִצְרִיךָ. דְבַר אַחַר: **בְּכָל לִבְבְּךָ**, שְׁלֹא יִהְיֶה לְבָבְךָ חֲלוּק עַל הַמְּקוֹם. **וּבְכָל נַפְשֶׁךָ** – אֶפְלוֹ הוּא נוֹטֵל אֶת נַפְשֶׁךָ. **וּבְכָל מְאֻדְךָ** – בְּכָל מְמוֹנָה, יֵשׁ לָךְ אֲדָם שְׁמֻמוֹנוֹ חֲתִיב עָלָיו מְגוּפוֹ, לְכַף נֵאָמַר "בְּכָל מְאֻדְךָ". דְבַר אַחַר: **וּבְכָל מְאֻדְךָ** – בְּכָל מַדָּה וּמַדָּה שְׁמוּדָד לָךְ, בֵּין בְּמַדָּה טוֹבָה בֵּין בְּמַדָּת פְּרַעֲנוּת. וְכֵן בְּדוֹד אֹמֵר: "כּוֹס יְשׁוּעוֹת אֲשָׂא" וְגוֹמַר "צָרָה וְגוֹן אֲמַצָּא".

**וַיְהִי וְהָיָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶיךָ הַיּוֹם עַל-
לְבָבְךָ:**

**וַיְהִי וְהָיָה הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶיךָ הַיּוֹם עַל-
לְבָבְךָ:**

וְהָיָה הַדְּבָרִים – מֵהוּ הָאֵהְבָה? וְהָיָה הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, שְׁמַתוּךָ כִּף אַתָּה מְכִיר בְּהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וּמִתְדַבֵּק בְּדַרְכָּיו. אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶיךָ הַיּוֹם – לֹא יִהְיֶה בְּעֵינֶיךָ כְּדִיוֹטְגָמָא וְשִׁנָּה שְׁאִין אֲדָם סוֹפְנָה, אֲלֵא כַחַדְשָׁה שְׁהַל רְצִין לְקַרְאָתָהּ. "דִּיוֹטְגָמָא" – מַצּוֹת הַמִּלֶּךָ הַבְּאָה בְּמַכְתָּב.

**וּשְׁנַנְתָּם לְבַנְיָה וְדַבְרַת בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ
בְּדַרְךָ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ:**

**וּשְׁנַנְתָּם לְבַנְיָה וְדַבְרַת בָּם בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ
בְּדַרְךָ וּבְשִׁכְבְּךָ וּבְקוּמְךָ:**

וּשְׁנַנְתָּם – לְשׁוֹן חֲדוּד הוּא, שְׁיִהְיוּ מְחַדְדִים בְּפִיךָ; שְׂאֵם יִשְׁאַלְךָ אֲדָם דְבַר – לֹא תִהְיֶה צְרִיךְ לְגַמְגֵם בוֹ, אֲלֵא אֲמַר לוֹ מִיָּד. **לְבַנְיָה** – אֵלֹהֵי הַתְּלִמִּידִים. מִצְוֵנוֹ בְּכָל מְקוֹם שֶׁהַתְּלִמִּידִים קְרוּיִים בְּנִים, שְׁנֵאָמַר: "בְּנִים אַתֶּם לֵה' אֶ-לֹהֵיכֶם", וְאוֹמֵר: "בְּנֵי הַנְּבִיאִים אֲשֶׁר בֵּית אֵל"; וְכֵן בְּחֻזְקָהוּ שְׁלֵמַד תּוֹרָה לְכָל יִשְׂרָאֵל, וְקִרְאָם בְּנִים, שְׁנֵאָמַר: "בְּנֵי עִתָּה אֵל תִּשְׁלוּ". וְכַשֵּׁם שֶׁהַתְּלִמִּידִים קְרוּיִים בְּנִים, כִּף הִרְבּוּ קְרוּיִים אֵב, שְׁנֵאָמַר: "אֲבִי אֲבִי רַכֵּב יִשְׂרָאֵל" וְגוֹמַר. **וְדַבְרַת בָּם** – שְׁלֹא יִהְיֶה עֶקֶר דְּבוּרְךָ אֲלֵא בָם; עֲשֵׂם עֶקֶר, וְאֵל תַּעֲשֵׂם טָפֵל. **וּבְשִׁכְבְּךָ** – יְכוֹל אֶפְלוֹ שְׁכַב בְּחֻצֵי הַיּוֹם? תְּלַמּוּד לּוֹמַר וּבְקוּמְךָ, יְכוֹל אֶפְלוֹ עֲמַד בְּחֻצֵי הַלַּיְלָה? תְּלַמּוּד לּוֹמַר **בְּשִׁבְתְּךָ בְּבֵיתְךָ וּבְלִכְתְּךָ בְּדַרְךָ**; דְּרָךְ אֶרֶץ דְּבַרְהָ תּוֹרָה, זְמַן שְׁכִיבָה וְזְמַן קוּמָה.

וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל-יְדֶיךָ וְהָיוּ לְטַטְפַּת בֵּין עֵינֶיךָ:

וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל-יְדֶיךָ וְהָיוּ לְטַטְפַּת בֵּין עֵינֶיךָ:

וּקְשַׁרְתָּם לְאוֹת עַל יְדֶיךָ – אֵלֹהֵי תְּפִלִּין שְׁבַרְרוּעַ. וְהָיוּ לְטַטְפַּת בֵּין עֵינֶיךָ – אֵלֹהֵי תְּפִלִּין שְׁבַרְרוּעַ. וְעַל שֵׁם מְנַן פְּרִשְׁוִיתִיהֶם נִקְרְאוּ טַטְפֹּת; "טט" בְּכַתְפֵי – שְׁתִּים, "פּת" בְּאִפְרִיקֵי – שְׁתִּים.

וּכְתַבְתָּם עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

וּכְתַבְתָּם עַל-מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ וּבִשְׁעָרֶיךָ:

מְזוֹזוֹת בֵּיתְךָ – 'מְזוֹזוֹת' כְּתִיב, שְׁאִין צְרִיךְ אֲלֵא אַחַת. **וּבִשְׁעָרֶיךָ** – לְרַבּוֹת שְׁעָרֵי חֲצָרוֹת וְשְׁעָרֵי מְדִינוֹת וְשְׁעָרֵי עִירוֹת.

וַיְהִי כִּי יִבְיָאָךְ יְ-הוָה אֶ-לֹהֶיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לְאֲבֹתֶיךָ לְאֲבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְךָ
עָרִים גְּדוֹלוֹת וְטַבַּת אֲשֶׁר לֹא-בְנֵיתָ:

וַיְהִי כִּי יִבְיָאָךְ יְ-הוָה אֶ-לֹהֶיךָ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר
נִשְׁבַּע לְאֲבֹתֶיךָ לְאֲבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לֵאמֹר לְךָ
עָרִים גְּדוֹלוֹת וְטַבַּת אֲשֶׁר לֹא-בְנֵיתָ:

וַיְהִי אַרְיִי יַעֲלִלְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְאֶרֶעָא דְקַיִים לְאֲבֹתְךָ
לְאֲבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְמַתּוֹ לָךְ קְרוּיִו רַבְרָבּוֹ וְטָבוֹ
דְּלֵא בְנֵיתָ:

וַיְהִי אַרְיִי יַעֲלִלְךָ יְיָ אֱלֹהֶיךָ לְאֶרֶעָא דְקַיִים לְאֲבֹתְךָ
לְאֲבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לְמַתּוֹ לָךְ קְרוּיִו רַבְרָבּוֹ וְטָבוֹ
דְּלֵא בְנֵיתָ:

ובתים מלאים פל-טוב אשר לא-מלאת וברת
חצובים אשר לא-חצבת כרמים וזיתים אשר לא-
נטעת ואכלת ושבעת:

ובתים מלאים פל-טוב אשר לא-מלאת וברת
חצובים אשר לא-חצבת כרמים וזיתים אשר לא-
נטעת ואכלת ושבעת:

חצובים – לפי שהוא מקום טרשין וסלעים, נופל בו לשון חציבה.

אסתמר לה דלמא תתנשי ית דחלתא זיי דאפקד
מארעא דמצרים מבית עבדים:

השמר לה פון-תשבח אתי-הנה אשר הוציאנו
מארץ מצרים מבית עבדים:

מבית עבדים – כתרגומו, "מבית עבדותא", ממקום שהייתם שם עבדים.

ית יי אלהך תדחל וקדמוהי תפלת ובשמיה תקיים:

אתי-הנה א-להיך תירא ואתו תעבד ובשמו
תשבע:

ובשמו תשבע – אם יש כהן כל המדות הללו, שאמה ירא את שמו
בשבועת; ואם לאו, לא תשבע.

לא תהכון בטר טעות עממיא מטעות עממיא
דבסחרניכון:

לא תלכון אחרי א-להים אחרים מא-להי העמים
אשר סביבותיכם:

שאמה רוצה את סביבותיה תועים אחריהם, הצרף להנהיר עליהם ביותר.

מא-להי העמים אשר סביבותיכם – הוא הדין לרחוקים; אלא לפי

ארי אל קנא יי אלהך שכינתיה בינך דלמא יתקף
רוגזא זיי אלהך בך וישיצינך מעל אפי ארעא:

כי אל קנא י-הנה א-להיך בקרבך פון-יחרה אף-
י-הנה א-להיך בך והשמידך מעל פני האדמה:

לא תנסו אתי-הנה א-להיכם פאשר נסיתם במסה:

לא תנסו אתי-הנה א-להיכם פאשר נסיתם במסה:

במסה – כשיצאו ממצרים, שנסוהו במים, שנאמר: "היש ה' בקרבנו".

מטר תטרון ית פקודיא זיי אלהכון וסהדותיה
וקמוהי דפקדו:

שמור תשמרון את-מצות י-הנה א-להיכם ועדתי
ותקרו אשר צוה:

ותעביד דכשר ודתקין קדם יי בדיל דייטב לה ותיעול
ותירת ית ארעא טבתא דקיים יי לאבהתך:

ועשית הישר והטוב בעיני י-הנה למען ייטב לה
ובאת וירשת את-הארץ הטבה אשר-נשבע י-הנה
לאבתיה:

הישר והטוב – זו פשרה, לפנים משורת הדין.

למתבר ית כל בעלי דבבך מן קדמך פמא דמליל יי:

להזף את-פל-איביך מפניך פאשר דבר י-הנה:

כאשר דבר – והיכן דבר? "והמת ית כל העם" וגומר.

ארי ישאלנך בך מחר למימר מא סהדותא וקיממיא
ודינאי דפקיד יי אלהנא יתכון:

פיי-ישאלנך בך מחר לאמר מה העדת והחקים
והמשפטים אשר צוה י-הנה א-להינו אתכם:

כי ישאלך בך מחר – יש מחר שהוא אחר זמן.

ותימר לברך עבדיו הוינא לפרעה במצרים ואפקנא יי
ממצרים ביד תקיפא:

ואמרת לבנך עבדים היינו לפרעה במצרים
ולציאנו י-הנה ממצרים ביד חזקה:

ויהב יי אתין ומופתין רברבין ובישין במצרים בפרעה
ובכל אנש ביתיה לעיננא:

ויתן י-הנה אותות ומפתים גדלים ורעים במצרים
בפרעה ובכל-ביתו לעינינו:

ותנא אפיק מתמן בדיל לאעלא יתנא למתן לנא ית
ארעא דקיים לאבהתנא:

ואותנו הוציא משם למען הביא אתנו לתת לנו
את-הארץ אשר נשבע לאבתינו:

וּפְקֻדָּא יִי לְמַעַבְדַּד יְתָ פֻל קִימְיָא הָאֵלִיּוֹן לְמִדְחַל קָדָם יִי
אַלְהֵנָא דְיִיטֵב לְנָא פֻל יוֹמְיָא לְקִימּוּתָנָא פְיוֹמָא הַדִּין:
פְּרִשְׁתָּהּ הַזֶּה:

וּבְצֻנּוּ יִ-הִזְהָר לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-הַחֻקִּים הָאֵלֶּה לִירְאָה
אֶת-יְ-הוָה אֶ-לֵהֵינוּ לְטוֹב לָנוּ כָּל-הַיָּמִים לְחַיֵּינוּ
כְּהַיּוֹם הַזֶּה:

וְזָכוּתָא תְּהִי לְנָא אַרְי נָטֵר לְמַעַבְדַּד יְתָ פֻל תְּפַקִּידָתָא
הַדָּא קָדָם יִי אַלְהֵנָא כְּמָא דְפְקֻדָּא:

וּבְדַקָּה תְּהִי-לָנוּ פִי-נִשְׁמֵר לַעֲשׂוֹת אֶת-כָּל-
הַמִּצְוָה הַזֹּאת לִפְנֵי יְ-הוָה אֶ-לֵהֵינוּ כְּאֲשֶׁר צֻוּנוּ:

שְׁבִיעִי פְרִשְׁתָּהּ הַזֶּה שְׁבַע הַעֲמִים

אַרְי יַעֲלִינָךְ יִי אַלְהֵךְ לְאַרְעָא דְאֵת עָלִיל לְתַמְן לְמִירְתָּהּ
וַיִּתְרִיךְ עִמָּיִן סְגִיִּי מִן קְדָמָךְ חַתָּאֵי וְגַרְגִּישָׁאֵי
וְאִמּוֹרָאֵי וְכִנְעֻנָאֵי וּפְרָזָאֵי וְחַנָּאֵי וַיְבוֹסָאֵי שְׁבַע
עִמָּיִן סְגִיִּי וְתִקִּיפִין מִנָּךְ:

כִּי יָבִיֵאֵךְ יְ-הוָה אֶ-לֵהֵיךְ אֶל-הָאָרֶץ אֲשֶׁר-אֲתָהּ
בְּא-שְׁמָה לְרִשְׁתָּהּ וְנִשְׁלַח גְּזִיִּים-רַבִּים מִפְּנֵיךְ הַחֲתִילִי
וְהַגְרָגִשִׁי וְהָאִמּוֹרִי וְהַכְּנַעֲנִי וְהַפְּרָזִי וְהַחִוִּי וְהַיְבוּסִי
שְׁבַעַה גְזִיִּים רַבִּים וְעֲצוּמִים מִמֶּךָ:

וְנִשְׁלַח – לְשׁוֹן הַשְּׁלֹכָה וְהַתְּזוּה; וְכֹן: "וְנִשְׁלַח הַבְּרִזֵּל".

וַיִּמְסְרִינוּ יִי אַלְהֵךְ קְדָמָךְ וְתִמְחִינּוּן גְּמָרָא תַגְמֵר וְתִהְיוּן
לָא תַגְזֵר לְהוֹן קָיָם וְלֹא תִרְחִים עָלֵיהוֹן:

וּבְנִתְנָם יְ-הוָה אֶ-לֵהֵיךְ לְפָנֶיךָ וְהַפִּיתָם הַתָּרִם תִּתְרִים
אֲתָם לֹא-תִתְכַרֵּת לָהֶם בְּרִית וְלֹא תִתְנָם:

וְלֹא תִתְנָם – לֹא תִתֵּן לָהֶם סֵן. אֲסוּר לֹא לְאָדָם לֹאמֹר: כְּמָה נֹאֵה גִזִּי זֶה. דְּכֵר אַחֵר: לֹא תִתֵּן לָהֶם סְנִיָּה בְּאָרֶץ.

וְלֹא תִתְחַמֵּן בְּהוֹן בְּרַתְךָ לָא תִתֵּן לְבְרִיָּהּ וּבְרִיתָהּ לָא
תִּסַּב לְבְרַתְךָ:

וְלֹא תִתְחַמֵּן בָּם בְּרַתְךָ לֹא-תִתֵּן לְבָנָו וּבְתוֹ לֹא-תִתְקַח
לְבָנָו:

אַרְי יִשְׁעִין יְתָ בְרַתְךָ מִבְּתֵר פּוֹלְחֵנִי וַיִּפְלְחוּן לְשַׁעֲוֹת
עִמָּיָא וַיִּתְקַף רוּגְזָא דְיִי בְכוּן וַיִּשְׁיַצִּינָךְ בְּפְרִיעַ:

כִּי-יִסִּיר אֶת-בְּנֵיךְ מֵאֲחֵרֵי וְעַבְדוּ אֶ-לֵהִים אֲחֵרִים
וְתָרָה אַחֵי-הוֹל בְּכֶם וְהַשְׁמִידֶךָ מִהָר:

כִּי יִסִּיר אֶת בְּנֵי מֵאֲחֵרֵי – בְּנֵי שָׁל כְּנַעֲנִי, כְּשִׁישָׂא אֶת בְּתוּךְ, יִסִּיר אֶת בְּנֵיךְ אֲשֶׁר תִּלְד לֹו בְּתוּךְ מֵאֲחֵרֵי; לְמַדְנֵוּ שְׁבוּן בְּתוּךְ הַבָּא מִן הַכְּנַעֲנִי קְרוֹי
בְּנֵי-בְנֵי. אֲבָל בֶּן בְּנֵי הַבָּא מִן הַכְּנַעֲנִית אֵינוֹ קְרוֹי בְּנֵי, אֲלֵא בְנֵי, שְׁהֵרִי לֹא נִצְמַר עַל בְּתוּ "לֹא תִסַּח" "כִּי תִסִּיר אֶת בְּנֵי מֵאֲחֵרֵי", אֲלֵא כִּי יִסִּיר
אֶת בְּנֵי וְגוֹמֵר.

אַרְי אִם פְּדִין תַּעֲבֹדוּן לְהוֹן אִיגוֹרִיָּהוֹן תְּתַרְעוּן
וְקָמְתֵהוֹן תְּתַבְּרוּן וְאֲשִׁירִיָּהוֹן תְּקַצְצוּן וְצִלְמִיָּהוֹן
תִּיקְדוּן בְּנוֹרָא:

כִּי-אִם-כֹּה תַעֲשׂוּ לָהֶם מִזְבַּחַתֵּיהֶם תִּתְּצוּ וּמִצְבֹּתָם
תִּשְׁבְּרוּ וְאֲשִׁירֵיהֶם תַּגְדֵּעוּן וּפְסִילֵיהֶם תִּשְׂרֹפוּן
בְּאֵשׁ:

מִזְבַּחַתֵּיהֶם – שָׁל בְּנִין. וּמִצְבֹּתָם – אֲבָן אַחַת. וְאֲשִׁירֵיהֶם – אֵילָנוֹת שְׁעוֹבְדִין אוֹתָן. וּפְסִילֵיהֶם – צִלְמִים.

אַרְי עִם קְדִישׁ אֶת קָדָם יִי אַלְהֵךְ בָּךְ אֲתֵרְעִי יִי אַלְהֵךְ
לְמַהְוִי לִיָּה לְעַם חַבִּיב מִכָּל עִמָּיָא דְעַל אִפִּי אַרְעָא:

כִּי עִם קְדוֹשׁ אֲתָה לִי-הוָה אֶ-לֵהֵיךְ בָּךְ בְּתֵר | יְ-הוָה
אֶ-לֵהֵיךְ לְהַזִּיחַ לֹו לְעַם סְגֻלָּה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר
עַל-פְּנֵי הָאָדָמָה:

לֹא מִדְּסִגִּיִּי אֲתוֹן מִכָּל עִמָּיָא צְבִי יִי בְכוּן וְאֲתֵרְעִי
בְּכוּן אַרְי אֲתוֹן זְעִירִין מִכָּל עִמָּיָא:

לֹא מִרְבְּכֶם מִכָּל-הָעַמִּים תִּשְׁקַח יְ-הוָה בְּכֶם וַיִּבְחַר
בְּכֶם כִּי-אֲתָם הַמְּעֻט מִכָּל-הָעַמִּים:

לֹא מִרְבְּכֶם – כְּפִשׁוּטוֹ. וּמִדְּרָשׁוֹ: לְפִי שְׁאִין אֲתָם מִגְדִּילִים עִצְמָכֶם כְּשִׁאֲנִי מִשְׁפִּיעַ לְכֶם טוֹבָה, לְפִיכֵךְ תִּשְׁקַח ה' בְּכֶם. כִּי אֲתָם הַמְּעֻט – הַמְּמַעֲטִין
עִצְמָכֶם, כְּגוֹן אֲבָרְהָם, שְׁאֵמֵר: "וְאֹנְכִי עֶפְרָא וְאֶפְרָי", וְכִגוֹן מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן, שְׁאֵמְרוּ: "וְנִחַנּוּ מֵה"; לֹא כְּנִבּוּכַדְנֶאצַּר, שְׁאֵמֵר: "אֲדַמָּה לְעֵלְיוֹן",
וְסִנְחַרִּיב, שְׁאֵמֵר: "מִי בָכָל אֶ-לֹהֵי הָאָרְצוֹת", וְחִירָם, שְׁאֵמֵר: " מוֹשֵׁב אֶ-לֹהִים שְׁבַתִּי". כִּי אֲתָם הַמְּעֻט – הָרִי כִּי מִשְׁמַשׁ בְּלִשׁוֹן "דְּהָא".

אַרְי מִדְּרָחִים יִי יִתְכוּן וּמִדְּנָטֵר יְתָ קִימְיָא דְקִיָּים
לְאַבְהָתְכוּן אִפִּיק יִי יִתְכוּן בִּיזָד תְּקִיפָא וּפְרָקָךְ מִבִּית
עַבְדוּתָא מִיָּדָא דְפְרַעָה מְלָפָא דְמַצְרַיִם:

כִּי מֵאֲהַבְתָּ יְ-הוָה אֲתָכֶם וּמִשְׁמְרוּ אֶת-הַשְּׁבַעַה
אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְתֵּיכֶם הוֹצִיא יְ-הוָה אֲתָכֶם בְּיַד
חֲזָקָה וַיִּפְדֶּךָ מִבֵּית עַבְדִּים מִיַּד פְּרַעָה מְלֹךְ-
מִצְרַיִם:

כי מאהבת ה' – הרי פי משמש בלשון "אלא": "לא מרבכם חשק ה' בכם אלא מאהבת ה' אתכם". ומשמרו את השבועה – מחמת שמרו את השבועה.

ונדעת פיי-הנה א-להיך הוא הא-להים האל
ותדע ארי יי אלהיך הוא א-להים אלהימנא נטר
הנאמן שמר הבית והחסד לאהביו ולשמרי
מצותו לאלה דור:

לאלה דור – ולהלן הוא אומר "לאלפים" ? כן, שהוא סמוך אצל לשמרי מצותיו, הוא אומר לאלה; ולהלן, שהוא סמוך אצל לאהבי, הוא אומר "לאלפים". לאהביו – אלו שעושין מאהבה. ולשמרי מצותיו – אלו העושין מיראה.

ומשלם לשנאיו אל-פניו להאבידו לא יאחר
לשנאו אל-פניו ישלם-לו:
ומשלים לשנאוהי טבון דאנון עבדיו קדמוהי בתייהון
לאובודיהון לא מאחר עובד טב לשנאוהי טבון דאנון
עבדיו קדמוהי בתייהון משלים להון:

ומשלם לשנאיו אל פניו – בתינו משלם לו גמולו הטוב, כדי להאבידו מן העולם הבא.

ושמרת את-המצוה ואת-החקים ואת-המשפטים
אשר אנכי מצוה היום לעשותם:
ותטר ית תפקידתא וית קימיא וית דינא דאנא מפקיד
לך יומא דין למעבדהון:

היום לעשותם – ולמחר, לעולם הבא, לטל שקרם.

יח וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר: **ז** מִה-לְכֶם אַתֶּם מְשָׁלִים אֶת-הַמֶּשֶׁל הַזֶּה עַל-אַדְמַת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אָבוֹת יָאֲכְלוּ בֶסֶר וְשָׁנֵי הַבָּנִים תִּקְהֶינָה: **ח** חִי-אֲנִי נְאֻם אֲ-דְגַי יְ-הוָה אִם-יִהְיֶה לְכֶם עוֹד מֶשֶׁל הַמֶּשֶׁל הַזֶּה בְּיִשְׂרָאֵל: **ט** הֵן כָּל-הַנֶּפְשׁוֹת לִי הֵנָּה כְּנֹפֶשׁ הָאֵב וְכְנֹפֶשׁ הַבֶּן לִי-הֵנָּה הַנֶּפֶשׁ הַחַטָּאת הִיא תָמוּת: **י** וְאִישׁ פִּי-יִהְיֶה צַדִּיק וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה: **יא** אֲלֵ-הַהָרִים לֹא אֲכַל וְעֵינָיו לֹא נִשְׂא אֶל-גְּלוּלֵי בַיִת יִשְׂרָאֵל וְאֶת-אִשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא טָמְא וְאֲלֵ-אִשָּׁה נָדָה לֹא יִקְרַב: **יב** וְאִישׁ לֹא יוֹנֵה חֲבֻלָתוֹ חוֹב יָשִׁיב גְּזֵלָה לֹא יִגְזֹל לַחֲמוֹ לְרַעֲב יָתֹן וְעִירָם יִכְסֶה-בַּגָּד: **יג** בְּנִשְׁדָּךְ לֹא-יָתֹן וְתַרְבִּית לֹא יִקַּח מֵעוֹל יָשִׁיב יָדוֹ מִשְׁפָּט אֲמַת יַעֲשֶׂה בֵּין אִישׁ לְאִישׁ: **יד** בַּחֲקוֹתַי יִהְלֹךְ וּמִשְׁפָּטֵי שֹׁמֵר לַעֲשׂוֹת אֲמַת צַדִּיק הוּא חַיָּה יַחֲזֶה נְאֻם אֲ-דְגַי יְ-הוָה: **טו** וְהוֹלִיד בֶּן-פְּרִיץ שִׁפְדָּךְ דָּם וְעָשָׂה אֶחָ מֵאֲחָד מֵאֵלֶּה: **טז** וְהוּא אֶת-כָּל-אֵלֶּה לֹא עָשָׂה פִּי גַם אֲלֵ-הַהָרִים אֲכַל וְאֶת-אִשֶׁת רֵעֵהוּ טָמְא: **יז** עֲגִי וְאֲבִיוֹן הַזֶּה גְּזֻלוֹת גְּזֹל חֲבֹל לֹא יָשִׁיב וְאֲלֵ-הַגְּלוּלִים נִשְׂא עֵינָיו תוֹעֵבָה עָשָׂה: **יח** בְּנִשְׁדָּךְ נָתַן וְתַרְבִּית לָקַח וְחִי לֹא יַחֲזֶה אֶת כָּל-הַתּוֹעֵבוֹת הָאֵלֶּה עָשָׂה מוֹת יוֹמָת דָּמָיו כּוֹ יִהְיֶה: **יט** וְהֵנָּה הוֹלִיד בֶּן וַיֵּרָא אֶת-כָּל-חַטָּאת אָבִיו אֲשֶׁר עָשָׂה וַיֵּרָא וְלֹא יַעֲשֶׂה כִּהְיוֹ: **כ** עַל-הַהָרִים לֹא אֲכַל וְעֵינָיו לֹא נִשְׂא אֶל-גְּלוּלֵי בַיִת יִשְׂרָאֵל אֶת-אִשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא טָמְא: **כא** וְאִישׁ לֹא הוֹנֵה חֲבֹל לֹא חֲבֹל וְגְזֵלָה לֹא גְזֹל לַחֲמוֹ לְרַעֲב נָתַן וְעִירָם כֶּסֶה-בַּגָּד: **כב** מֵעַיִי הַשִּׁיב יָדוֹ גִּשְׁדָּךְ וְתַרְבִּית לֹא לָקַח מִשְׁפָּטֵי עָשָׂה בַּחֲקוֹתַי הִלֵּךְ הוּא לֹא יָמוּת בַּעֲוֹן אָבִיו חַיָּה יַחֲזֶה: **כג** אָבִיו פִּי-עָשַׂק עָשַׂק גְּזֹל גְּזֹל אֶחָ וְאֲשֶׁר לֹא-טוֹב עָשָׂה בְּתוֹךְ עַמּוֹ וְהֵנָּה-מֵת בַּעֲוֹנוֹ: **כד** וְאֲמַרְתֶּם מַדּוּעַ לֹא-נִשְׂא הַבֶּן בַּעֲוֹן הָאֵב וְהַבֶּן מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה עָשָׂה אֶת כָּל-חֲקוֹתַי שֹׁמֵר וַיַּעֲשֶׂה אַתֶּם חַיָּה יַחֲזֶה: **כה** הַנֶּפֶשׁ הַחַטָּאת הִיא תָמוּת בֶּן לֹא-יִשְׂא | בַּעֲוֹן הָאֵב וְאֵב לֹא יִשְׂא בַּעֲוֹן הַבֶּן צַדִּיקָת הַצַּדִּיק עָלָיו תִּהְיֶה וְרַשְׁעַת הַרְשָׁע עָלָיו תִּהְיֶה: **כו** וְהַרְשָׁע פִּי יָשׁוּב מִכָּל-חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וְשֹׁמֵר אֶת-כָּל-חֲקוֹתַי וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה חַיָּה יַחֲזֶה לֹא יָמוּת: **כז** כָּל-פֶּשַׁע עוֹ

אֲשֶׁר עָשָׂה לֹא יִזְכְּרוּ לוֹ בְּצַדִּיקָתוֹ אֲשֶׁר-עָשָׂה יַחֲזֶה: **כח** הַחֲפִץ אַחֲפִץ מוֹת רָשָׁע נְאֻם אֲ-דְגַי יְ-הוָה הֲלוֹא בְּשׁוּבוֹ מִדְּרָכָיו וַחֲזֶה: **כט** וּבְשׁוּב צַדִּיק מִצַּדִּיקָתוֹ וְעָשָׂה עוֹל כָּל הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר-עָשָׂה הַרְשָׁע יַעֲשֶׂה וְחִי כָּל-צַדִּיקָתוֹ אֲשֶׁר-עָשָׂה לֹא תִזְכְּרֶנָּה בְּמַעֲלוֹ אֲשֶׁר-מָעַל וּבַחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר-חַטָּא בָּם יָמוּת: **ל** וְאֲמַרְתֶּם לֹא יִתְכַן דָּרָךְ אֲ-דְגַי שְׁמַעוּ-נָא בַיִת יִשְׂרָאֵל הַדְּרָכִי לֹא יִתְכַן הֲלֹא דַרְכֵיכֶם לֹא יִתְכַנוּ: **לא** בְּשׁוּב-צַדִּיק מִצַּדִּיקָתוֹ וְעָשָׂה עוֹל וּמַת עֲלֵיהֶם בַּעֲוֹלוֹ אֲשֶׁר-עָשָׂה יָמוּת: **לב** וּבְשׁוּב רָשָׁע מִרַשְׁעָתוֹ אֲשֶׁר עָשָׂה וַיַּעַשׂ מִשְׁפָּט וְצַדִּיקָה הוּא אֶת-נִפְשׁוֹ יַחֲזֶה: **לג** וַיֵּרָא וַיָּשָׁב מִכָּל-פֶּשַׁעָיו אֲשֶׁר עָשָׂה חַיָּה יַחֲזֶה לֹא יָמוּת: **לד** וְאֲמַרוּ בַיִת יִשְׂרָאֵל לֹא יִתְכַן דָּרָךְ אֲ-דְגַי הַדְּרָכִי לֹא יִתְכַנוּ בַיִת יִשְׂרָאֵל הֲלֹא דַרְכֵיכֶם לֹא יִתְכַנוּ: **לה** לִכֹּן אִישׁ כְּדַרְכָּיו אֲשַׁפֵּט אֶתְכֶם בַּיִת יִשְׂרָאֵל נְאֻם אֲ-דְגַי יְ-הוָה שׁוּבוּ וְהַשִּׁיבוּ מִכָּל-פֶּשַׁעֵיכֶם וְלֹא-יִהְיֶה לְכֶם לְמַכְשׁוֹל עוֹן: **לו** הַשְּׁלִיכוּ מֵעֲלֵיכֶם אֶת-כָּל-פֶּשַׁעֵיכֶם אֲשֶׁר פָּשַׁעְתֶּם בָּם וַעֲשׂוּ לְכֶם לֵב חֲדָשׁ וְרוּחַ חֲדָשָׁה וְלָמָּה תִמָּתוּ בַיִת יִשְׂרָאֵל: **לז** פִּי לֹא אַחֲפִץ בַּמּוֹת הַמָּת נְאֻם אֲ-דְגַי יְ-הוָה וְהַשִּׁיבוּ וַחֲזֶה:

יט וְאֲמַתָּה שִׂיא קִינָה אֶל-נְשִׂיאֵי יִשְׂרָאֵל: **י** וְאֲמַרְתָּ מַה אֲמַרְךָ לְבִיָּא בֵּין אֲרִיזוֹת רַבְּצָה בְּתוֹךְ כְּפָרִים רַבְּתָה גּוֹרִיָּה: **יא** וְתַעַל אֲחַד מֵאֲרִיָּה כְּפִיר הִנֵּה וַיִּלְמַד לְטָרְף-טָרְף אָדָם אֲכַל: **יב** וַיִּשְׁמְעוּ אֵלָיו גּוֹיִם בְּשַׁחְתָּם נִתְפָּשׂ וַיִּבְאֵהוּ בַחֲחִים אֶל-אֲרֶץ מִצְרַיִם: **יג** וַתֵּרָא פִי גּוֹחֲלָה אֲבָדָה תִּקְוָתָה וַתִּקַּח אֲחַד מֵאֲרִיָּה כְּפִיר שָׁמְתָהּ: **יד** וַיִּתְהַלֵּךְ בְּתוֹךְ-אֲרִיזוֹת כְּפִיר הִנֵּה וַיִּלְמַד לְטָרְף-טָרְף אָדָם אֲכַל: **טו** וַיִּלְדַּע אֶלְמָנוּתָיו וְעָרִיקָם הִחְרִיב וַתִּשָּׂם אֲרֶץ וּמְלֹאָהּ מִקּוֹל שִׁאֲגוֹתוֹ: **טז** וַיִּתְּנוּ עָלָיו גּוֹיִם סָבִיב מִמְּדִינּוֹת וַיִּפְרָשׁוּ עָלָיו רַשְׁתָּם בְּשַׁחְתָּם נִתְפָּשׂ: **יז** וַיִּתְּנֵהוּ בַסּוּגָר בַּחֲחִים וַיִּבְאֵהוּ אֶל-מֶלֶךְ בְּבַל יִבְאֵהוּ בַמִּצְדּוֹת לְמַעַן לֹא-יִשְׁמַע קוֹלוֹ עוֹד אֶל-הָרִי יִשְׂרָאֵל: **יח** אֲמַרְךָ כַּגֶּפֶן בְּדַמְךָ עַל-מִים שְׁתוּלָה פָרִיָּה וְעַנְפָּה הִיתָה מִמִּים רַבִּים: **יט** וַיִּהְיוּ-לָּהּ מַטּוֹת עֹז אֶל-שִׁבְטֵי מִשְׁלֵיִם וַתִּגְבֶּה קוֹמָתוֹ עַל-בֵּין עֲבֹתִים וַיֵּרָא בְּגָבָהוּ בָרַב דְּלִיתָיו: **כ** וַתִּתֵּשׂ בַּחֲמָה לְאֲרֶץ הַשְּׁלֹכָה

ורוח הקדשים הוביש פריה התפרקו ויבשו מטה
עזה אש אכלתהו: **2** ועתה שתולה במדבר בארץ
ציה וצמא: **3** ותצא אש ממטה בדיה פריה אכלה
ולא-היה בה מטה-עו שבט למשול קינה היא
ותתי לקינה:

כ ויהי | בשנה השביעית בחמשי בעשור לחדש
באו אנשים מזקני ישראל לדרש את-י-הוה
וישבו לפני: **1** ויהי דבר-י-הוה אלי לאמר: **2** בן-
אדם דבר את-זקני ישראל ואמרת אליהם פה
אמר א-דגני י-הוה הלדרש אתי אתם באים חי-
אני אם-אדרש לכם נאם א-דגני י-הוה: **3** התשפט
אתם התשפוט בן-אדם את-תועבת אבותם
הודיעם: **4** ואמרת אליהם פה-אמר א-דגני י-הוה
ביום בתרי בישראל ואשא ידי לזרע בית יעקב
ואנדע להם בארץ מצרים ואשא ידי להם לאמר
אני י-הוה א-להיכם: **5** ביום ההוא נשאתי ידי
להם להוציאם מארץ מצרים אל-ארץ אשר-
תירתי להם זבת חלב ודבש צבי היא לכל-
הארצות: **6** ואמר אליהם איש שקוצי עיניו
השליכו ובגלולי מצרים אל-תטמאו אני י-הוה
א-להיכם: **7** וימרו-בי ולא אבו לשמע אלי איש
את-שקוצי עיניהם לא השליכו ואת-גלולי
מצרים לא עזבו ואמר לשפך חמתי עליהם
לכלות אפלי בהם בתוך ארץ מצרים: **8** ואעש למען
שמי לבלתי החל לעיני הגוים אשר-המה בתוכם
אשר נודעתי אליהם לעיניהם להוציאם מארץ
מצרים: **9** ואוציאם מארץ מצרים ואבאם אל-
המדבר: **10** ואתן להם את-חקותי ואת-משפטי
הודעתי אותם אשר יעשה אותם האדם וחי
בהם: **11** וגם את-שבתותי נתתי להם להיות לאות
ביני וביניהם לדעת כי אני י-הוה מקדשם:
12 וימרו-בי בית-ישראל במדבר בחקותי לא-הלכו
ואת-משפטי מאסו אשר יעשה אתם האדם וחי
בהם ואת-שבתתי חללו מאד ואמר לשפך חמתי
עליהם במדבר לכלותם: **13** ואעשה למען שמי
לבלתי החל לעיני הגוים אשר הוצאתים
לעיניהם: **14** וגם-אני נשאתי ידי להם במדבר
לבלתי הביא אותם אליה-ארץ אשר-נתתי זבת

חלב ודבש צבי היא לכל-הארצות: **15** לען
במשפטי מאסו ואת-חקותי לא-הלכו בהם ואת-
שבתותי חללו כי אחרי גלוליהם לבם הלך:
16 ותחס עיני עליהם משחתם ולא-עשיתי אותם
פלה במדבר: **17** ואמר אל-בניהם במדבר בחוקי
אבותיכם אל-תלכו ואת-משפטיהם אל-תשמרו
ובגלוליהם אל-תטמאו: **18** אני י-הוה א-להיכם
בחקותי לכו ואת-משפטי שמרו ועשו אותם:
19 ואת-שבתותי קדשו והיו לאות ביני וביניכם
לדעת כי אני י-הוה א-להיכם: **20** וימרו-בי הבנים
בחקותי לא-הלכו ואת-משפטי לא-שמרו
לעשות אותם אשר יעשה אותם האדם וחי בהם
את-שבתותי חללו ואמר לשפך חמתי עליהם
לכלות אפלי גם במדבר: **21** והשבתתי את-ידי ואעש
למען שמי לבלתי החל לעיני הגוים אשר-
הוצאתי אותם לעיניהם: **22** גם-אני נשאתי את-
ידי להם במדבר להפיץ אתם בגוים ולזרות אותם
בארצות: **23** לען משפטי לא-עשו וחקותי מאסו
ואת-שבתותי חללו ואחרי גלולי אבותם היו
עיניהם: **24** וגם-אני נתתי להם חקים לא טובים
ומשפטים לא יחיו בהם: **25** ואטמא אותם
במתנותם בהעביר כל-פטר רחם למען אשמים
למען אשר ידעו אשר אני י-הוה: **26** לכן דבר אל-
בית ישראל בן-אדם ואמרת אליהם פה אמר
א-דגני י-הוה עוד זאת גדפו אותי אבותיכם
במעלם בי מעל: **27** ואביאם אל-הארץ אשר
נשאתי את-ידי לתת אותה להם ויראו כל-גבועה
רמה וכל-עץ עבת ויזבחו-שם את-זבחייהם
ויתנו-שם כעס קרבנם וישימו שם ריח
ניחוחיהם ויסיכו שם את-נספיהם: **28** ואמר אליהם
מה הבמה אשר-אתם הבאים שם ויקרא שמה
במה עד היום הנה: **29** לכן אמר | אל-בית ישראל
פה אמר א-דגני י-הוה הבדרך אבותיכם אתם
נטמאים ואחרי שקוציהם אתם זנים: **30** ובשאת
מתנתיכם בהעביר בניכם באש אתם נטמאים
לכל-גלוליהם עד-היום ואני אדרש לכם בית
ישראל חי-אני נאם א-דגני י-הוה אם-אדרש
לכם: **31** והעלה על-רוחכם היו לא תהיה אשר |

אתם אמרים גְּהִיָּה כְּגוֹיִם כְּמִשְׁפְּחוֹת הָאָרְצוֹת
לְשֵׁרֵת עֵץ וְאָבֹן: **א** מִי־אֲנִי גַּם אֶ־דָּגִי יְיָ־הוֹה אִם־
לֹא בָּלַד חֲזָקָה וּבִזְרוּעַ נְטוּיָה וּבַחֲמָה שְׁפוּכָה
אֶמְלֹךְ עֲלֵיכֶם: **ב** וְהוֹצֵאתִי אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים
וּקְבַצְתִּי אֶתְכֶם מִן־הָאָרְצוֹת אֲשֶׁר נְפֻצְתֶּם בָּם
בְּיַד חֲזָקָה וּבִזְרוּעַ נְטוּיָה וּבַחֲמָה שְׁפוּכָה:
ג וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל־מִדְבַר הָעַמִּים וְנִשְׁפָּטְתִּי
אֶתְכֶם שָׁם פָּנִים אֶל־פָּנִים: **ד** כֹּאֲשֶׁר נִשְׁפָּטְתִּי אֶת־
אֲבוֹתֵיכֶם בְּמִדְבַר אֶרֶץ מִצְרַיִם כִּן אֲשַׁפֵּט אֶתְכֶם
גַּם אֶ־דָּגִי יְיָ־הוֹה: **ה** וְהִעֲבַרְתִּי אֶתְכֶם תַּחַת הַשָּׁבֶט
וְהִבֵּאתִי אֶתְכֶם בְּמִסְרַת הַבְּרִית: **ו** וּבְרוּתִי מִפֶּה
הַמְּרַדִּים וְהַפּוֹשְׁעִים בִּי מֵאֶרֶץ מִגּוּרֵיהֶם אוֹצִיא
אוֹתָם וְאֶל־אֲדָמַת יִשְׂרָאֵל לֹא יָבֹא וִידַעְתֶּם כִּי־
אֲנִי יְיָ־הוֹה: **ז** וְאַתֶּם בֵּית־יִשְׂרָאֵל כֹּה־אָמַר ו אֶ־דָּגִי
יְיָ־הוֹה אִישׁ גְּלוּלָיו לְכוּ עִבְדוּ וְאַחַר אִם־אֵינְכֶם
שׁוֹמְעִים אֵלַי וְאַת־שָׁם קִדְשִׁי לֹא תִחַלְלוּ־עוֹד
בְּמִתְנוּתֵיכֶם וּבְגִלוּלֵיכֶם: **ח** כִּי בְהִרְקִדְשִׁי בְּהָרוּ
מִרוֹם יִשְׂרָאֵל גַּם אֶ־דָּגִי יְיָ־הוֹה שָׁם יַעֲבֹדֵנִי כָּל־
בֵּית יִשְׂרָאֵל כֹּל־הָאָרֶץ שָׁם אֶרְצֶם וְשָׁם אֶדְרוֹשׁ
אֶת־תְּרוֹמַתֵיכֶם וְאֶת־רֵאשִׁית מִשְׂאוֹתֵיכֶם בְּכָל־
קִדְשֵׁיכֶם: **ט** בְּרִית נִיחַח אֶרְצָה אֶתְכֶם בְּהוֹצִיאִי
אֶתְכֶם מִן־הָעַמִּים וּקְבַצְתִּי אֶתְכֶם מִן־הָאָרְצוֹת
אֲשֶׁר נְפֻצְתֶּם בָּם וּנְקַדְשֵׁתִי בְּכֶם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם:
י וִידַעְתֶּם כִּי־אֲנִי יְיָ־הוֹה בְּהִבֵּאתִי אֶתְכֶם אֶל־אֲדָמַת
יִשְׂרָאֵל אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֶת־יָדִי לְתַת
אוֹתָהּ לְאֲבוֹתֵיכֶם: **יא** וְזָכַרְתֶּם־שָׁם אֶת־דְּרָכֵיכֶם
וְאֵת כָּל־עֲלִילוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר נִשְׁמַאתֶם בָּם וְנִקְטַתֶּם
בְּפְנֵיכֶם בְּכָל־רְעוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר עֲשִׂיתֶם: **יב** וִידַעְתֶּם
כִּי־אֲנִי יְיָ־הוֹה בַּעֲשׂוֹתִי אֶתְכֶם לְמַעַן שְׁמִי לֹא
כִּדְרָכֵיכֶם הָרְעִים וּכְעֲלִילוֹתֵיכֶם הַנִּשְׁחָתוֹת בֵּית
יִשְׂרָאֵל גַּם אֶ־דָּגִי יְיָ־הוֹה:

כא וַיְהִי דְבַר־יְיָ הוֹה אֵלַי לֵאמֹר: **ב** בּוֹן־אָדָם שִׁים
פְּנֵיךְ יָרֹךְ תִּימְנָה וְהִטָּף אֶל־דְּרוֹם וְהִנָּבֵא אֶל־יַעַר
הַשָּׂדֶה גִּבְבֵּי: **ג** וְאַמְרַתְּ לַיַּעַר הַנִּגְבַּב שְׁמַע דְּבַר־יְיָ־הוֹה
כֹּה־אָמַר אֶ־דָּגִי יְיָ־הוֹה הִנְנִי מַצִּית־בְּךָ אֵשׁ וְאַכְלָה
בְּךָ כָּל־עֵץ־לֶחַ וְכָל־עֵץ יָבֵשׁ לֹא־תִכְבֶּה לְהִבַּת
שְׁלֵהֶבֶת וְנִצְרְבוּ־בָה כָּל־פָּנִים מִגִּבְבֵּי צְפוֹנָה: **ד** וְרָאוּ
כָּל־בְּשָׂר כִּי אֲנִי יְיָ־הוֹה בְּעֲרַתִּיהָ לֹא תִכְבֶּה: **ה** וְאַמְרַ

אָהָה אֶ־דָּגִי יְיָ־הוֹה הִמָּה אֲמַרְיִם לִי הֲלֹא מִמִּשְׁלַל
מִשְׁלִים הוּא: **ו** וַיְהִי דְבַר־יְיָ־הוֹה אֵלַי לֵאמֹר: **ז** בּוֹן־
אָדָם שִׁים פְּנֵיךְ אֶל־יְרוּשָׁלַם וְהִטָּף אֶל־מִקְדָּשֵׁים
וְהִנָּבֵא אֶל־אֲדָמַת יִשְׂרָאֵל: **ח** וְאַמְרַתְּ לְאֲדָמַת
יִשְׂרָאֵל כֹּה אָמַר יְיָ־הוֹה הִנְנִי אֵלֶיךָ וְהוֹצֵאתִי מִרְבִּי
מִתְעַרְרָה וְהִכְרַתִּי מִמֶּךָ צִדִּיק וְרָשָׁע: **ט** יַעַן אֲשֶׁר־
הִכְרַתִּי מִמֶּךָ צִדִּיק וְרָשָׁע לְכֹן תֵּצֵא מִרְבִּי מִתְעַרְרָה
אֶל־כָּל־בְּשָׂר מִגִּבְבֵּי צְפוֹן: **י** וַיִּדְעוּ כָּל־בְּשָׂר כִּי אֲנִי
יְיָ־הוֹה הוֹצֵאתִי מִרְבִּי מִתְעַרְרָה לֹא תָשׁוּב עוֹד:
יא וְאַתָּה בּוֹן־אָדָם הֲאֵנֶח בְּשִׁבְרוֹן מְתַנְיִם וּבְמַרְרִירוֹת
תִּתְאַנַּח לְעֵינֵיהֶם: **יב** וְהִיָּה כִּי־יֵאמְרוּ אֵלֶיךָ עַל־מָה
אַתָּה נֹאנַח וְאַמְרַתְּ אֶל־שְׁמוּעָה כִּי־בָאָה וְנָמַס כָּל־
לֵב וְרָפוּ כָּל־יָדַיִם וְכַהֲתָה כָּל־רוּחַ וְכָל־בֶּרֶפְלִים
תִּלְכְּנָה מַיִם הַגָּה בָּאָה וְגִהְלִתָּה גַּם אֶ־דָּגִי יְיָ־הוֹה:
יג וַיְהִי דְבַר־יְיָ־הוֹה אֵלַי לֵאמֹר: **יד** בּוֹן־אָדָם הִנָּבֵא
וְאַמְרַתְּ כֹה אָמַר אֶ־דָּגִי אָמַר תָּרַב תָּרַב הוֹתַדָּה
וְגַם־מְרוּטָה: **טו** לְמַעַן טֹבַח טֹבַח הוֹתַדָּה לְמַעַן־
הִיָּה־לָהּ בָּרֶק מִרְטָה אוֹ נְשִׁישׁ שְׁבֹט בְּנֵי מֵאֶסֶת
כָּל־עֵץ: **טז** וַיִּתֵּן אֶתָּה לְמִרְטָה לְתַפְּשׁ בַּכָּף הִיא־
הוֹתַדָּה תָּרַב וְהִיא מִרְטָה לְתַת אוֹתָהּ בְּיַד־הוֹרָג:
יז זַעַק וְהִלֵּל בּוֹן־אָדָם כִּי־הִיא הִיָּתָה בְּעַמִּי הִיא
בְּכָל־נְשִׂאֵי יִשְׂרָאֵל מִגּוּרֵי אֶל־תָּרַב הִנּוּ אֶת־עַמִּי
לְכוּ סִפְק אֶל־יָרֹךְ: **יח** כִּי בָחוּן וַיְמָה אִם־גַּם־שְׁבֹט
מֵאֶסֶת לֹא יִהְיֶה גַּם אֶ־דָּגִי יְיָ־הוֹה: **יט** וְאַתָּה בּוֹן־
אָדָם הִנָּבֵא וְהָךְ כָּף אֶל־כָּף וְתַפְּסֵל תָּרַב שְׁלִישִׁתָּהּ
תָּרַב חֲלָלִים הִיא תָּרַב חֲלָל הַגְּדוֹל הַחֲדָרַת לָהֶם:
כ לְמַעַן ו לְמוֹג לֵב וְהִרְבֵּה הַמְּכַשְׁלִים עַל כָּל־
שְׁעָרֵיהֶם נִתְּתִי אֲבַחַת־תָּרַב אַח עֲשׂוּיָה לְבָרֶק
מְעַטָּה לְטֹבַח: **כא** הַתְּאַחֲדִי הִימְנִי הַשִּׁמִּי הַשְׁמִילִי
אַנָּה פְּנִיךָ מֵעֲדוֹת: **כב** וְגַם־אֲנִי אֲכָה כָּפַל אֶל־כְּפִי
וְהִנִּיחֵתִי חֲמַתִּי אֲנִי יְיָ־הוֹה דְּבַרְתִּי: **כג** וַיְהִי דְבַר־
יְיָ־הוֹה אֵלַי לֵאמֹר: **כד** וְאַתָּה בּוֹן־אָדָם שִׁים־לְךָ ו
שְׁנַיִם דְּרָכִים לְבּוֹא תָּרַב מִלְּד־בְּכָל מֵאֶרֶץ אַחַד
יֵצְאוּ שְׁנֵיהֶם וַיָּד בְּרָא בְּרָאשׁ דְּרוֹד־עִיר בְּרָא:
כה דְּרוֹד תְּלִישִׁים לְבּוֹא תָּרַב אֶת רַבַּת בְּגִי־עַמּוֹן וְאַת־
יְהוּדָה בִּירוּשָׁלַם בְּצוּרָה: **כו** כִּי־עָמַד מִלְּד־בְּכָל אֶל־
אִם הַדְּרוֹד בְּרָאשׁ שְׁנֵי הַדְּרָכִים לְקַסֵּם־קַסָּם קַלְקַל
בְּחַצִּים שְׂאֵל בְּתַרְפִּים רָאָה בְּכַבֵּד: **כז** בִּימִינֹו הִיָּה ו

הקסם ירושלם לשום פרים לפתח פה ברצח להרים קול בתרועה לשום פרים על-שערים לשפוך סללה לבנות דניק: **יב** והלה להם פקסם-שוא בעיניהם שבעי שבעות להם והוא-מזפיר עון להתפש: **יג** לכן פה-אמר א-דני י-הוה יען הזפרכם עונכם בהגלות פשעיכם להראות חטאותיכם בכל עלילותיכם יען הזכרכם בפה התפשט: **יד** ואתה חלל רשע נשיא ישראל אשר- בא יומו בעת עון קיץ: **טו** פה אמר א-דני י-הוה הסיר המצנפת והרים העטרה זאת לא-זאת השפלה הגבה והגבה השפיל: **טז** ענה ענה ענה אשימנה גם-זאת לא הלה עד-פא אשר-לו המשפט ונתתיו: **יז** ואתה בן-אדם הנבא ואמרת פה אמר א-דני י-הוה אל-בני עמון ואל-חרפתם ואמרת חרב חרב פתוחה לטבח מרוטה להכיל למען ברק: **יח** בתזות לך שוא בקסם-לך פזב לתת אותך אל-צוארלי חללי רשעים אשר-בא יומם בעת עון קיץ: **יט** השב אל-תערה במקום אשר- נבראת בארץ מכרותיך אנשפט אתך: **כ** ושפכתי עליך זעמי באש עברתי אפיט עליך ונתתיך ביד אנשים בערים חרשי משחית: **כא** לאש תהיה לאכלה דמד יהיה בתוך הארץ לא תזכרי פי אני י-הוה דברתי:

כב ויהי דברי-הוה אלי לאמר: **כג** ואתה בן-אדם התשפט התשפט את-עיר הדמים והודעתה את פל-תועבותיה: **כד** ואמרת פה אמר א-דני י-הוה עיר שפכת דם בתוכה לבוא עתה ועשתה גלולים עליה לטמאה: **כה** בדמד אשר-שפכת אשמת ובגלוליה אשר-עשית טמאת ותקריבי ימיה ותבוא עד-שנותיך על-כן נתתיך חרפה לגולים וקלסה לכל-הארצות: **כו** הקרבות והרחקות ממך יתקלסו-בך טמאת השם רבת המהומה: **כז** והנה נשיאי ישראל איש לזרעו היו בך למען שפך- דם: **כח** ואם תקלו בך לגר עשו בעשק בתוכך יתום ואלמנה הונו בך: **כט** קדשי בגית ואת-שבתתי חללת: **ל** אנשי רכיל היו בך למען שפך-דם ואל-הקרים אכלו בך זמה עשו בתוכך: **לא** ערות-אב גלה-בך טמאת הנדה ענו-בך: **לב** ואיש | את-אשת

רעהו עשה תועבה ואיש את-פלתו טמא בזמה ואיש את-אחתו בת-אביו ענה-בך: **לג** שחד לקחו- בך למען שפך-דם גשך ומרבית לקחת ותבצע רעיהו בעשק ואתי שפכת נאם א-דני י-הוה: **לד** והנה הפיתי כפי אל-בצעך אשר עשית ועל- דמד אשר היו בתוכך: **לה** היעמד לך אם-תחזקנה ידך לימים אשר אני עשה אותך אני י-הוה דברתי ועשיתי: **לו** והפיצתי אותך בגולם וזריתיך בארצות ונתמתי טמאתך ממך: **לז** ונתלת בך לעיני גוים וידעת פי-אני י-הוה: **לח** ויהי דבר-י-הוה אלי לאמר: **לט** בן-אדם היו-לי בית-ישראל לסוג לסיג כלם נחשת ובדיל וברזל ועופרת בתוך פור סגים פסך היו: **מ** לכן פה אמר א-דני י-הוה יען היות כלכם לסגים לכן הנני קבץ אתכם אל- תוך ירושלם: **מא** קבצת פסך ונחשת וברזל ועופרת ובדיל אל-תוך פור לפחת-עליו אש להנתיך בן אקבץ באפי ובחמתי והנחתי והתכתי אתכם: **מב** וכנסתי אתכם ונפחתי עליכם באש עברתי ונתכתם בתוכה: **מג** כהתוך פסך בתוך פור בן תתכו בתוכה וידעתם פי-אני י-הוה שפכתי חמתי עליכם: **מד** ויהי דברי-הוה אלי לאמר: **מה** בן-אדם אמר-לה את ארץ לא מטהרה היא לא גשמה ביום זעם: **מז** קשר נביאיה בתוכה פארי שואג טרף טרף גפש אכלו חסן ויקר יקחו אלמנותיה הרבו בתוכה: **מח** כהנייה חמסו תורתו ויחללו קדשי ביו-קדש לחל לא הבדילו ובין-הטמא לטהור לא הודיעו ומשבתותי העלימו עיניהם ואתל בתוכם: **מט** שריה בקרבה פזאבים טרפי טרף לשפך-דם לאבד נפשות למען בצע בצע: **נ** ונביאיה טחו להם תפל חזים שוא וקסמים להם פזב אמרים פה אמר א-דני י-הוה וי-הוה לא דבר: **נא** עם הארץ עשקו ועזלו גזל ועני ואביון הונו ואת-הגר עשקו בלא משפט: **נב** ואבקש מהם איש גדר-גדר ועמד בפרץ לפני בעד הארץ לבלתי שחתה ולא מצאתי: **נג** ואשפך עליהם זעמי באש עברתי פליתים דרכם בראשם נתתי נאם א-דני י-הוה:

נג ויהי דברי-הוה אלי לאמר: **נד** בן-אדם שמים

נָשִׁים בָּנוֹת אִם-אֶתְּ הָיוּ: 1 וּתְזַנְיָנָהּ בַּמִּצְרַיִם
בְּנְעוּרֵיהֶן זָנוּ שָׁמָּה מֵעַכְשָׁיו וְשָׁם עָשׂוּ דְדֵי
בְּתוּלֵיהֶן: 2 וּשְׁמוֹתָן אֶהְלֶה הַגְּדוּלָּה וְאֶהְלִיבָה
אֲחוֹתָהּ וּתְהַיִּינָה לִי וּתְלַדְנָה בָּנִים וּבָנוֹת וּשְׁמוֹתָן
שְׁמֵרוֹן אֶהְלֶה וִירוּשָׁלַם אֶהְלִיבָה: 3 וּתְזַן אֶהְלֶה
תַּחְתִּי וּתַעֲגֹב עַל-מֵאֵהֶבֶיָה אֶל-אֲשׁוּר קְרוּבִים:
4 לְבָשִׂי תְכַלֵּת פַּחֲוֹת וּסְגָנִים בַּחֲוָרֵי חֲמֹד כָּלֵם
פְּרָשִׁים רַכְבֵי סוּסִים: 5 וּתְתֵן תְּזַנְוִתֶיךָ עֲלֵיהֶם
מִבְּחַר בְּנֵי-אֲשׁוּר כָּלֵם וּבְכָל אֲשֶׁר-עֲגָבָה בְּכָל־
גְּלוּלֵיהֶם נִטְמָאָה: 6 וְאֶת-תְּזַנְוִתֶיךָ מִמִּצְרַיִם לֹא
עֲזָבָה כִּי אוֹתָהּ שָׁכְבוּ בְּנְעוּרֵיהָ וְהָמָּה עָשׂוּ דְדֵי
בְּתוּלֵיהָ וַיִּשְׁפְּכוּ תְזַנְוֹתָם עָלֶיהָ: 7 לָכֵן גַּתְמִיָה בִּיד־
מֵאֵהֶבֶיָה בִּיד בְּנֵי אֲשׁוּר אֲשֶׁר עֲגָבָה עֲלֵיהֶם:
8 הֵמָּה גָלוּ עָרוֹתָהּ בְּגִיָה וּבְנוֹתֶיהָ לָקְחוּ וְאוֹתָהּ
בַּחֲרָב הִרְגוּ וְהִי-שָׁם לְנָשִׁים וּשְׁפוּטִים עָשׂוּ בָּהּ:
9 וּתִרְאֵ אֲחוֹתָהּ אֶהְלִיבָה וּתַשְׁתַּח עֲגָבְתָהּ מִמַּגְנָה
וְאֶת-תְּזַנְוִתֶיךָ מִזְנוּנֵי אֲחוֹתָהּ: 10 אֶל-בְּנֵי אֲשׁוּר
עֲגָבָה פַחֲוֹת וּסְגָנִים קְרוּבִים לְבָשִׂי מְכַלּוֹל פְּרָשִׁים
רַכְבֵי סוּסִים בַּחֲוָרֵי חֲמֹד כָּלֵם: 11 וְאִרְאֵ כִּי נִטְמָאָה
דָּרָךְ אֶתְּד לְשִׁתִּיהֶן: 12 וּתוֹסֹף אֶל-תְּזַנְוִתֶיךָ וּתִרְאֵ
אֲנֹשִׁי מִתְקָה עַל-הַקִּיר צִלְמֵי כַשְׂדִּים תַּקְקִים
בְּשִׁשֶׁר: 13 תַּגּוּרֵי אֲזוּר בְּמִתְנִיָהֶם סְרוּחֵי טְבוּלִים
בְּרֹאשֵׁיהֶם מֵרֹאֶה שְׁלֹשִׁים כָּלֵם דָּמוֹת בְּנֵי-בָבֶל
כַּשְׂדִּים אֶרֶץ מוֹלְדָתָם: 14 וּתַעֲגָבָה עֲלֵיהֶם לְמֵרֹאֶה
עֵינֶיהָ וּתַשְׁלַח מִלְּאֲכָיִם אֲלֵיהֶם כַּשְׂ-דִּימָה: 15 וַיָּבֵאוּ
אֲלֶיהָ בְּנֵי-בָבֶל לְמִשְׁכַּב דָּדִים וַיִּטְמְאוּ אוֹתָהּ
בְּתַזְנוּוֹתָם וּתַטְמְאוּ-בָּם וּתַקַּע נִפְשָׁה מֵהֶם: 16 וּתַגְּלוּ
תְזַנְוִתֶיךָ וּתַגְּלוּ אֶת-עָרוֹתָהּ וּתַקַּע נִפְשִׁי מֵעֲלִיָה
כַּאֲשֶׁר נִקְעָה נִפְשִׁי מֵעַל אֲחוֹתָהּ: 17 וּתַרְבָּה אֶת־
תְזַנְוִתֶיךָ לְזַכֵּר אֶת-יָמֵי נְעוּרֵיהָ אֲשֶׁר זָנְתָה בְּאֶרֶץ
מִצְרַיִם: 18 וּתַעֲגָבָה עַל פְּלִגְשֵׁיהֶם אֲשֶׁר בְּשֶׁר־
חֲמוּרִים בְּשָׂרָם וְזַרְמַת סוּסִים זַרְמָתָם: 19 וּתַפְקֹדֵי
אֶת זַמַּת נְעוּרֵיהָ בַּעֲשׂוֹת מִמִּצְרַיִם דְּדִיךָ לְמַעַן
שָׂדֵי נְעוּרֵיהָ: 20 לָכֵן אֶהְלִיבָה כַּה-אָמַר אֶ-דָּגִי
יִ-הוּהָ הַגְּנִי מֵעִיר אֶת-מֵאֵהֶבֶיךָ עֲלֶיךָ אֶת אֲשֶׁר־
נִקְעָה נִפְשָׁךְ מֵהֶם וְהִבְאֵתִים עֲלֶיךָ מִסְבִּיב: 21 בְּנֵי
בָבֶל וְכָל-כַּשְׂ-דִּים פְּקוּד וְשׁוֹעַ וְקוֹעַ כָּל-בְּנֵי אֲשׁוּר
אוֹתָם בַּחֲוָרֵי חֲמֹד פַּחֲוֹת וּסְגָנִים כָּלֵם שְׁלֹשִׁים

וּקְרוּאִים רַכְבֵי סוּסִים כָּלֵם: 22 וַיָּבֵאוּ עֲלֶיךָ הָעָן רַכְבֵּי
וּגְלָגַל וּבִקְהֵל עַמִּים צָנָה וּמִגֵּן וְקוֹבֵעַ יִשְׁיִמוּ עֲלֶיךָ
סָבִיב וְנִתְתִי לְפָנֶיהֶם מִשְׁפָּט וּשְׁפָטוּךָ
בְּמִשְׁפָּטֵיהֶם: 23 וְנִתְתִי קִנְאֹתִי בָּךְ וְעָשׂוּ אוֹתָךְ
בַּחֲמָה אַפָּךְ וְאֶזְנִיךָ יִסִּירוּ וְאַחֲרִיתָךְ בַּחֲרָב תַּפּוֹל
הָמָּה בְּגִיד וּבְנוֹתֶיךָ יִקְחוּ וְאַחֲרִיתָךְ תֹּאכַל בְּאֵשׁ:
24 וְהַפְּשִׁטוּךָ אֶת-בְּגָדֶיךָ וְלָקְחוּ כָלֵי תַפְאָרְתָךְ:
25 וְהַשְׁבִּתִי זַמַּתְךָ מִמֶּךָ וְאֶת-זְנוּתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
וְלֹא-תִשְׂאֵי עֵינֶיךָ אֲלֵיהֶם וּמִצְרַיִם לֹא תִזְכְּרֵי־
עוֹד: 26 כִּי כֹה אָמַר אֶ-דָּגִי יִ-הוּהָ הַגְּנִי נִתְנָךְ בְּיַד
אֲשֶׁר שָׁנְאָת בְּיַד אֲשֶׁר-נִקְעָה נִפְשָׁךְ מֵהֶם: 27 וְעָשׂוּ
אוֹתָךְ בְּשִׁנְאָה וְלָקְחוּ כָל-יְגִיעֶךָ וְעֲזוּבוּךָ עֵירֹם
וְעָרִיָה וְנִגְלָה עָרוֹת זְנוּנֵיךָ וְזַמַּתְךָ וּתְזַנְוִתֶיךָ:
28 עֲשֵׂה אֵלֶּה לָּךְ בְּזַנְוֹתְךָ אַחֲרֵי גוֹלִים עַל אֲשֶׁר־
נִטְמָאָת בְּגְלוּלֵיהֶם: 29 בְּדָרָךְ אֲחוֹתְךָ הִלַּכְתְּ וְנִתְתִי
כּוֹסָה בְּיַדְךָ: 30 כֹּה אָמַר אֶ-דָּגִי יִ-הוּהָ כּוֹס אֲחוֹתְךָ
תִּשְׂתִּי הַעֲמָקָה וְהִרְחַבָּה תִּהְיֶה לְצַחֵק וּלְלַעַג
מֵרַבָּה לְהַכִּיל: 31 שִׁפְרוֹן וַיְגוֹן תַּמְלֵאֵי כּוֹס שָׁמָּה
וּשְׁמָמָה כּוֹס אֲחוֹתְךָ שְׁמָרוֹן: 32 וּשְׁתִּית אוֹתָהּ
וּמִצִּית וְאֶת-חֲרָשֵׁיהָ תַּגְרָמִי וְשֶׁ-דִיךָ תַּנְתְּקִי כִּי
אֲנִי דִבַּרְתִּי נֹאֵם אֶ-דָּגִי יִ-הוּהָ: 33 לָכֵן כֹּה אָמַר
אֶ-דָּגִי יִ-הוּהָ יַעַן שָׁכַמְתְּ אוֹתִי וּתַשְׁלִיכִי אוֹתִי
אַחֲרַי גֹּן וְגַם-אֶת שְׂאֵי זַמַּתְךָ וְאֶת-תְּזַנְוִתֶיךָ:
34 וַיִּיאַמֵּר יִ-הוּהָ אֲלֵי בְּנֵי-אֲדָם הַתַּשְׁפּוּט אֶת-אֶהְלֶה
וְאֶת-אֶהְלִיבָה וְהַגִּד לָהֶן אֶת תּוֹעֲבוֹתֶיהֶן: 35 כִּי
נֹאֲפוּ וְדָם בִּידֵיהֶן וְאֶת-גְּלוּלֵיהֶן נֹאֲפוּ וְגַם אֶת־
בְּנֵיהֶן אֲשֶׁר יִלְדוּ-לִי הַעֲבִירוּ לָהֶם לְאֶכְלָה: 36 עוֹד
זֹאת עָשׂוּ לִי טְמְאוּ אֶת-מִקְדָּשִׁי בַּיּוֹם הַהוּא וְאֶת־
שַׁבְּתוֹתַי חָלְלוּ: 37 וּבְשַׁחַטְטֶם אֶת-בְּנֵיהֶם לְגְלוּלֵיהֶם
וַיָּבֵאוּ אֶל-מִקְדָּשִׁי בַּיּוֹם הַהוּא לְחַלְלוֹ וְהִנֵּה-כֹה
עָשׂוּ בְּתוֹךְ בֵּיתִי: 38 וְאֵף כִּי תַשְׁלַחְנָה לְאֲנָשִׁים
בָּאִים מִמֶּרְחֵק אֲשֶׁר מִלְּאָד שְׁלוּת אֲלֵיהֶם וְהִנֵּה־
בָּאוּ לְאֲשֶׁר רַחַצְתָּ פְתַלְתָּ עֵינֶיךָ וְעַדִּית עֵדֵי:
39 וַיִּשְׁבַּתְּ עַל-מַטֵּה כְבוֹדָהּ וּשְׁלַתָּן עָרוּךְ לְפָנֶיהָ
וּקְטַרְתִּי וּשְׁמָנִי שָׁמַת עָלֶיהָ: 40 וְקוֹל הַמּוֹן שָׁלוּ בָּהּ
וְאֶל-אֲנָשִׁים מְרַב אֲדָם מוּבָאִים סְבָאִים מִמִּדְבָּר
וַיִּתְּנוּ צְמִידִים אֶל-יְדֵיהֶן וְעִטְרַת תַּפְאָרַת עַל־
רֹאשֵׁיהֶן: 41 וְאָמַר לְבָלָה גְּאוּפִים עָתָה יִזְנוּ תְזַנְוִתְךָ

וְהָיָא: **17** וַיָּבֹא אֵלָיָה כְּבֹא אֶל־אִשָּׁה זֹנֶה כֶּן בָּאוּ
אֶל־אֶהְלֶה וְאֶל־אֶהְלִיכָה אִשֶּׁת הַזֹּמָה: **18** וְאֲנָשִׁים
צַדִּיקִים הִמָּה יִשְׁפֹּטוּ אוֹתָהֶם מִשְׁפָּט גְּאֻפּוֹת
וּמִשְׁפָּט שִׁפְכוֹת דָּם כִּי גְאֻפֹת הִנֵּה וְדָם בִּידֵיהֶן:
19 כִּי כֹה אָמַר אֶ־דְּגִי יְיָ־הוֹה הַעֲלֵה עֲלֵיהֶם קֹהֶל וְנִתַּן
אֹתָהֶן לְזַעֲנָה וּלְבוֹ: **20** וּרְגָמוּ עֲלֵיהֶן אֲבָן קֹהֶל וּבְרָא
אוֹתָהֶן בְּחַרְבוֹתֶם בְּנִיָּהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם יִהְרָגוּ וּבְתִיָּהֶן
בְּאֵשׁ יִשְׂרָפוּ: **21** וְהַשְׁבַּתִּי זִמָּה מִן־הָאָרֶץ וְנוֹסְרוּ
כָּל־הַנָּשִׁים וְלֹא תַעֲשִׂינָה כְּזַמְתְּכֶנָּה: **22** וְנִתְּנוּ
זַמְתְּכֶנָּה עֲלֵיכֶן וַחֲטָאֵי גְלוּלֵיכֶן תִּשְׁאִינָה וַיִּדְעַתֶּם
כִּי אֲנִי אֶ־דְּגִי יְיָ־הוֹה:

כז **1** וַיְהִי דְבַר־יְיָ הוֹה אֵלַי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית בְּחֻדְשׁ
הָעֲשִׂירִי בַעֲשׂוֹר לְחֻדְשׁ לֵאמֹר: **2** בְּן־אָדָם כְּתֹב־לְךָ
אֶת־שֵׁם הַיּוֹם אֶת־עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה סִמּוֹ מֶלֶךְ־בָּבֶל
אֶל־יְרוּשָׁלַם בַּעֲצָם הַיּוֹם הַזֶּה: **3** וּמִשָּׁל אֶל־בֵּית־
הַמֶּלֶךְ מִשָּׁל וְאָמַרְתָּ אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֶ־דְּגִי יְיָ־הוֹה
שָׁפַת הַסִּיר שָׁפַת וְגַם־יִצְקוּ בּוֹ מִיָּם: **4** אִסְּף נְתֻחֵיהֶ
אֵלָיָה כָּל־גִּתְחָ טוֹב יָרֹךְ וְכַתֵּף מִבְּתֵר עֲצָמִים מִלֵּא:
5 מִבְּתֵר הַצֵּאֵן לְקוֹחַ וְגַם דוֹר הָעֲצָמִים תַּחְתִּיָּה רַתַּח
רַתְחִיָּה גַם־בְּשָׁלוֹ עֲצָמֵיהָ בְּתוֹכָהּ: **6** לָכֵן כֹּה־אָמַר
אֶ־דְּגִי יְיָ־הוֹה אוֹיֵ עִיר הַדְּמִים סִיר אֲשֶׁר חִלַּאתָהּ
בָּהּ וְחִלַּאתָהּ לֹא יִצָּאָה מִמֶּנָּה לְנִתְחִיָּה לְנִתְחִיָּה
הוֹצִיאָה לֹא־נִפְלַע עֲלֵיהָ גּוֹרֵל: **7** כִּי דָמָה בְּתוֹכָהּ הִיָּה
עַל־צַחִיחַ סִלַּע שֹׁמֵתָהוּ לֹא שִׁפְכְתָהוּ עַל־הָאָרֶץ
לְכַסּוֹת עֲלָיו עֶפְרַיִם: **8** לְהַעֲלוֹת חֲמָה לְנִקְּם נִקְּם נִתְתִּי
אֶת־דָּמָה עַל־צַחִיחַ סִלַּע לְבִלְתִּי הַכְּסוֹת: **9** לָכֵן כֹּה
אָמַר אֶ־דְּגִי יְיָ־הוֹה אוֹיֵ עִיר הַדְּמִים גַּם־אֲנִי אֲגַדִּיל
הַמְדוֹרָה: **10** הַרְבֵּה הָעֲצִים הַדְּלֵק הָאֵשׁ הַתָּם הַבָּשָׂר
וְהַרְקַח הַמְּרַקְחָה וְהָעֲצָמוֹת יִחָרוּ: **11** וְהָעֲמִידָה עַל־
גְּחֻלֵּיהָ רָקָה לְמַעַן תַּחֵם וְחָרָה גַחְשָׁתָהּ וְנִתְכָּה
בְּתוֹכָהּ טְמֵאָתָה תַּחֵם חִלַּאתָהּ: **12** תֵּאֲנִים הַלֵּאָת
וְלֹא־תִצָּא מִמֶּנָּה רַבַּת חִלַּאתָהּ בְּאֵשׁ חִלַּאתָהּ:
13 בְּטְמֵאָתָהּ זִמָּה יַעַן טְהַרְתִּיךָ וְלֹא טְהַרְתָּ מִטְּמֵאָתָהּ
לֹא תִטְהַר־יַעֲוֹד עַד־הַנִּיחִי אֶת־חֲמָתִי בָּךְ: **14** אֲנִי
יְיָ־הוֹה דְּבַרְתִּי בָּאָה וְעֲשִׂיתִי לֹא־אֶפְרַע וְלֹא־אֶחּוֹס
וְלֹא אֶנְחָם כְּדַרְכֶּיךָ וְכַעֲלִילוֹתֶיךָ שִׁפְטוּךָ גִּאֵם
אֶ־דְּגִי יְיָ־הוֹה: **15** וַיְהִי דְבַר־יְיָ הוֹה אֵלַי לֵאמֹר: **16** בְּן־
אָדָם הַנְּנִי לְקַח מִמֶּךָ אֶת־מַחְמַד עֵינֶיךָ בְּמַגֶּפֶה וְלֹא

תִּסְפַּד וְלֹא תִבְכֶּה וְלֹא תִבּוֹא דְמַעַתָּה: **17** הַאֲנִקָּה לְדָם
מֵתִים אֲבָל לֹא־תַעֲשֶׂה פֶּאֶרְךָ חֲבוּשׁ עֲלֶיךָ וּנְעֻלֶיךָ
תָּשִׂים בְּרַגְלֶיךָ וְלֹא תַעֲטֶה עַל־שִׁפְּם וְלֶחֶם אֲנָשִׁים
לֹא תֹאכַל: **18** וְאִדְבַּר אֶל־הָעָם בְּבִקְרָ וַתִּמַּת אִשְׁתִּי
בְּעָרֵב וְאָעַשׂ בְּבִקְרָ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי: **19** וַיֹּאמְרוּ אֵלַי
הָעָם הַלֹּא־תִגִּיד לָנוּ מַה־אָלָה לָנוּ כִּי אַתָּה עֲשִׂה:
20 וַאֲמַר אֲלֵיהֶם דְּבַר־יְיָ־הוֹה הִנֵּה אֵלַי לֵאמֹר:
21 אָמַר וּ לְבֵית יִשְׂרָאֵל כֹּה־אָמַר אֶ־דְּגִי יְיָ־הוֹה הַנְּנִי
מִחֲלָל אֶת־מִקְדָּשִׁי גְאוֹן עֲזָכֶם מִחְמַד עֵינֵיכֶם
וּמִחְמַל נַפְשֵׁכֶם וּבְנֵיכֶם וּבְנוֹתֵיכֶם אֲשֶׁר עֲזַבְתֶּם
בְּחָרֵב יִפְלוּ: **22** וְעֲשִׂיתֶם כַּאֲשֶׁר עֲשִׂיתִי עַל־שִׁפְּם
לֹא תַעֲטוּ וְלֶחֶם אֲנָשִׁים לֹא תֹאכְלוּ: **23** וּפֶאֶרְכֶם עַל־
רֵאשֵׁיכֶם וּנְעֻלֵיכֶם בְּרַגְלֵיכֶם לֹא תִסְפְּדוּ וְלֹא תִבְכוּ
וּנְמַקְתֶּם בַּעֲוֹנֹתֵיכֶם וּנְהַמְתֶּם אִישׁ אֶל־אֶחָיו:
24 וְהִיָּה יְחֻזְקָאֵל לָכֶם לְמוֹפֵת כָּכֵל אֲשֶׁר־עֲשִׂה
תַעֲשׂוּ בְבוֹאָה וַיִּדְעַתֶּם כִּי אֲנִי אֶ־דְּגִי יְיָ־הוֹה:
25 וְאַתָּה בְּן־אָדָם הֲלוֹא בְּיוֹם קָחְתִּי מֵהֶם אֶת־
מַעֲוֹנֵם מִשׁוֹשׁ תִּפְאַרְתֶּם אֶת־מַחְמַד עֵינֵיהֶם וְאֶת־
מִשָּׂא נַפְשָׁם בְּנִיָּהֶם וּבְנוֹתֵיהֶם: **26** בְּיוֹם הַהוּא יָבֹא
הַפְּלִיט אֵלָיָה לְהַשְׁמָעוֹת אֲזַנֵּי: **27** בְּיוֹם הַהוּא
יִפְתַּח פִּיךָ אֶת־הַפְּלִיט וְתִדְבֹר וְלֹא תֵאֲלָם עוֹד
וְהִיָּיתָ לָהֶם לְמוֹפֵת וַיִּדְעוּ כִּי־אֲנִי יְיָ־הוֹה:

כח **1** וַיְהִי דְבַר־יְיָ הוֹה אֵלַי לֵאמֹר: **2** בְּן־אָדָם שִׁים
פְּנֶיךָ אֶל־בְּנֵי עַמּוֹן וְהַנְּבֵא עֲלֵיהֶם: **3** וְאָמַרְתָּ לְבְנֵי
עַמּוֹן שְׁמַעוּ דְבַר־אֶ־דְּגִי יְיָ־הוֹה כֹּה־אָמַר אֶ־דְּגִי
יְיָ־הוֹה יַעַן אָמַרְךָ הָאֵח אֶל־מִקְדָּשִׁי כִּי־נָחַל וְאֶל־
אֲדָמַת יִשְׂרָאֵל כִּי נִשְׁמָה וְאֶל־בֵּית יְהוּדָה כִּי הִלְכוּ
בַּגּוּלָה: **4** לָכֵן הַנְּנִי נִתְּנָךְ לְבְנֵי־קָדָם לְמוֹרָשָׁה
וַיִּשְׁבוּ טִירוֹתֵיהֶם בָּךְ וְנִתְּנוּ בָּךְ מִשְׁפָּנֵיהֶם הִמָּה
יֹאכְלוּ פְרִיָךְ וְהִמָּה יִשְׁתּוּ חֶלְבֶּךָ: **5** וְנִתְתִּי אֶת־רַבָּה
לְנֹה גְמֻלִים וְאֶת־בְּנֵי עַמּוֹן לְמַרְבֵּץ־צֹאֵן וַיִּדְעַתֶּם
כִּי־אֲנִי יְיָ־הוֹה: **6** כִּי כֹה אָמַר אֶ־דְּגִי יְיָ־הוֹה יַעַן
מִחְמַדְךָ יָד וּרְקַעְךָ בְּרַגְלָ וְתַשְׁמַח בְּכָל־שִׂאטָךָ בְּנִפְּשׁ
אֶל־אֲדָמַת יִשְׂרָאֵל: **7** לָכֵן הַנְּנִי נְטִיתִי אֶת־יָדַי עֲלֶיךָ
וְנִתְתִּיךָ לְבַג לְבוֹ לְגוֹלִים וְהַכְרַתִּיךָ מִן־הָעַמִּים
וְהֵאבַדְתִּיךָ מִן־הָאָרְצוֹת אֲשֶׁמִּידְךָ וַיִּדְעַת כִּי־אֲנִי
יְיָ־הוֹה: **8** כֹּה אָמַר אֶ־דְּגִי יְיָ־הוֹה יַעַן אָמַר מוֹאָב
וְשַׁעִיר הִנֵּה כָכֵל־הַגּוֹיִם בֵּית יְהוּדָה: **9** לָכֵן הַנְּנִי

פָּתַח אֶת־פֶּתֶף מוֹאֵב מִהָעָרִים מֵעָרָיו מִקְצָהוּ צָבִי
אֶרֶץ בֵּית הַיְשִׁימֹת בַּעַל מְעוֹן וְקָרִיתִימָה: **ל**בְּנֵי־
קָדָם עַל־בְּנֵי עַמּוֹן וּנְתִיבָהּ לְמוֹרָשָׁה לְמַעַן לֹא־
תִזְכַּר בְּנֵי־עַמּוֹן בַּגּוֹיִם: **א**וּבְמוֹאֵב אֲעַשֶׂה שְׁפָטִים
וַיִּדְעוּ כִּי־אֲנִי יְיָ הוֹיָה: **ב**כֹּה אָמַר אֱ־דֹגִי יְיָ־הוֹיָה יַעַן
עֲשׂוֹת אֲדוֹם בְּנִקְמָה בְּנִקְמָה לְבֵית יְהוּדָה וַיֵּאשְׁמוּ
אֲשׁוּם וּנְקָמוּ בָהֶם: **ג**לָכֵן כֹּה אָמַר אֱ־דֹגִי יְיָ־הוֹיָה
וּנְטַתִּי יָדִי עַל־אֲדוֹם וְהִכַּרְתִּי מִמֶּנּוּ אֲדָם וּבְהִקְמָה
וּנְתִיבָהּ חֲרָבָה מִתִּימֹן וַיִּדְגְּנָה בְּחָרָב יַפְלוּ: **ד**וּנְתִיבָהּ
אֶת־נִקְמָתִי בְּאֲדוֹם בְּיַד עַמִּי יִשְׂרָאֵל וְעָשׂוּ בְּאֲדוֹם
כַּאֲפִי וְכַחֲמָתִי וַיִּדְעוּ אֶת־נִקְמָתִי נְאֻם אֱ־דֹגִי
יְיָ־הוֹיָה: **ה**כֹּה אָמַר אֱ־דֹגִי יְיָ־הוֹיָה יַעַן עֲשׂוֹת
פְּלִשְׁתִּים בְּנִקְמָה וַיִּנְקְמוּ נִקְמָה בְּשֹׂאֵט בְּנִפְשׁ
לְמִשְׁחִית אֵיבַת עוֹלָם: **ו**לָכֵן כֹּה אָמַר אֱ־דֹגִי יְיָ־הוֹיָה
הַגְּנִי נוֹטָה יָדִי עַל־פְּלִשְׁתִּים וְהִכַּרְתִּי אֶת־כְּרָתִים
וְהִאֲבֹדְתִי אֶת־שְׂאֲרֵית חוֹף הַיָּם: **ז**וְעָשִׂיתִי בָם
נִקְמוֹת גְּדֹלוֹת בְּתוֹכָחֹת חַמָּה וַיִּדְעוּ כִּי־אֲנִי יְיָ־הוֹיָה
בְּתַתִּי אֶת־נִקְמָתִי בָם:

כז וַיְהִי בַעֲשֻׂתֵי־עֲשׂוֹרָה שָׁנָה בְּאַחַד לַחֲדָשׁ הַיְהִי
דְּבַר־יְיָ הוֹיָה אֵלַי לֵאמֹר: **א**בּוֹ־אֲדָם יַעַן אֲשֶׁר־
אָמַרְהָ צָר עַל־יְרוּשָׁלַם הָאֵחַ גִּשְׁפָּרָה דַלְתוֹת
הָעַמִּים נִסְבָּה אֵלַי אִמְלָאָה הַחֲרָבָה: **ב**לָכֵן כֹּה אָמַר
אֱ־דֹגִי יְיָ־הוֹיָה הַגְּנִי עָלֶיךָ צָר וְהִעֲלִיתִי עָלֶיךָ גּוֹיִם
רַבִּים כֹּה־עֲלֹת הַיָּם לְגַלְיוֹ: **ג**וְשַׁחֲתוּ חַמּוֹת צָר
וְהָרְסוּ מִגְדָּלֶיהָ וְסַחֲתִי עֲפָרָה מִמֶּנּוּ וּנְתִיבָהּ אוֹתָהּ
לְצַחֲתִי סֹלַע: **ד**מִשְׁטַח חֲרָמִים תִּהְיֶה בְּתוֹךְ הַיָּם כִּי
אֲנִי דִבַּרְתִּי נְאֻם אֱ־דֹגִי יְיָ־הוֹיָה וְהִיתָה לְבֹז לַגּוֹיִם:
הוּבְנוֹתֶיהָ אֲשֶׁר בְּשָׂדֶה בְּחָרָב תִּתְרַגְּנָה וַיִּדְעוּ כִּי־
אֲנִי יְיָ־הוֹיָה: **ו**כִּי כֹה אָמַר אֱ־דֹגִי יְיָ־הוֹיָה הַגְּנִי מִבֵּיא
אֶל־צָר נְבוּכַדְרֶאֶצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל מִצָּפוֹן מֶלֶךְ מְלָכִים
בָּסוּס וּבַרְכָב וּבַפָּרָשִׁים וְקָהַל וְעַם־רַב: **ז**בְּנוֹתֶיךָ
בְּשָׂדֶה בְּחָרָב יִתְרַגְּוּ וּנְתָן עָלֶיךָ דִּילֵךְ וְשַׁפָּךְ עָלֶיךָ
סִלְלָה וְהַקִּים עָלֶיךָ צָנָה: **ח**וּמַחֲתִי קָבְלוּ יַתָּן
בְּחַמוֹתֶיךָ וּמִגְדָּלְתֶיךָ יַתָּן בְּחַרְבוֹתָיו: **ט**מִשְׁפַּעַת
סוּסָיו יִכְסֹךְ אֲבָקָם מִקּוֹל פָּרָשׁ וּגְלָגַל וּרְכָב
תִּרְעַשְׁנָה חוֹמוֹתֶיךָ בְּבֹאוֹ בְּשַׁעְרֶיךָ כַּמְּבֹאֵי עִיר
מִבְּקָעָה: **י**בְּפָרְסוֹת סוּסָיו יִרְמָס אֶת־כַּחֲצוֹתֶיךָ
עַמְךָ בְּחָרָב יִתְרַגְּוּ וּמַצְבּוֹת עֲנֹךְ לְאֶרֶץ תִּרְד:

זוּשְׁלָלוּ חֵילֶךְ וּבְצֹזוּ רַכְלֹתֶךָ וְהָרְסוּ חוֹמוֹתֶיךָ וּבְתִי
חִמְדַּתֶּךָ יִתְצוּ וְאֲבַנֶיךָ וְעַצְיֶךָ וְעַפְרֶךָ בְּתוֹךְ מַיִם
יִשְׁיִמוּ: **ח**וְהַשְׁבַּתִּי הַמּוֹן שִׁירֶיךָ וְקוֹל כְּנֹרֶיךָ לֹא
יִשְׁמַע עוֹד: **ט**וּנְתִיבָהּ לְצַחֲתִי סֹלַע מִשְׁטַח חֲרָמִים
תִּהְיֶה לֹא תִבְנֶה עוֹד כִּי אֲנִי יְיָ־הוֹיָה דִבַּרְתִּי נְאֻם
אֱ־דֹגִי יְיָ־הוֹיָה: **י**כֹּה אָמַר אֱ־דֹגִי יְיָ־הוֹיָה לְצוֹר הֲלֹא ו
מִקּוֹל מִפְּלֹתֶךָ בְּאֵנֶךָ חָלַל בְּהַרְג הָרַג בְּתוֹכֶךָ יִרְעָשׂוּ
הָאֵיִים: **יא**וַיִּרְדּוּ מֵעַל פְּסָאוֹתָם כָּל גְּשִׁיֵּאֵי הַיָּם
וְהִסִּירוּ אֶת־מַעֲיִלֵיהֶם וְאֶת־בִּגְדֵי רַקְמָתָם יַפְשְׁטוּ
חֲרָדוֹת יִלְבָּשׁוּ עַל־הָאֶרֶץ יֵשְׁבוּ וְחָרְדוּ לְרַגְעִים
וְשֹׁמְרוֹ עָלֶיךָ: **יב**וּנְשָׂאוֹ עָלֶיךָ קִינָה וְאָמְרוּ לֵךְ אֵיךְ
אֲבָדְתָּ נוֹשֶׁבֶת מִיַּמִּים הָעִיר הַהִלְלָה אֲשֶׁר הִיתָה
חֲזָקָה בַיָּם הִיא וַיִּשְׁבִּיָהּ אֲשֶׁר־נָתַנוּ חַתִּיתָם לְכָל־
יּוֹשְׁבֵיהָ: **יג**עַתָּה יִחָרְדוּ הָאֵלִין יוֹם מִפְּלֹתֶךָ וּנְבַהְלוּ
הָאֵיִים אֲשֶׁר־בַּיָּם מִצָּאֲתֶךָ: **יד**כִּי כֹה אָמַר אֱ־דֹגִי
יְיָ־הוֹיָה בְּתַתִּי אֶתְךָ עִיר נְחֹרְבַת כְּפַעֲרִים אֲשֶׁר לֹא־
נוֹשְׁבוּ בְּהַעֲלֹת עָלֶיךָ אֶת־תְּהוֹם וְכִסּוֹף הַמַּיִם
הָרַבִּים: **טו**וְהוֹרְדְתֶיךָ אֶת־יּוֹרְדֵי בּוֹר אֶל־עַם עוֹלָם
וְהוֹשְׁבֵיךָ בְּאֶרֶץ תַּחֲתִיּוֹת כְּחָרְבוֹת מֵעוֹלָם אֶת־
יּוֹרְדֵי בּוֹר לְמַעַן לֹא תִשְׁבִּי וּנְתִיבָהּ צָבִי בְּאֶרֶץ
חַיִּים: **טז**בְּלִקְוֹת אֲתַנְּךָ וְאִינְךָ וְתִבְקָשִׁי וְלֹא־
תִמְצָאֵי עוֹד לְעוֹלָם נְאֻם אֱ־דֹגִי יְיָ־הוֹיָה:

כז וַיְהִי דְבַר־יְיָ הוֹיָה אֵלַי לֵאמֹר: **א**וְאַתָּה בּוֹ־אֲדָם
שָׂא עַל־צָר קִינָה: **ב**וְאַמְרָתְ לְצוֹר הִישַׁבְתָּ עַל־
מְבוֹאֵת יָם רַכְלֹת הָעַמִּים אֶל־אֵיִים רַבִּים כֹּה אָמַר
אֱ־דֹגִי יְיָ־הוֹיָה צוֹר אֶתְ אֲמַרְתָּ אֲנִי כָלִילַת יָפִי: **ג**בְּלֹב
יַמִּים גְּבוּלֶיךָ בְּנִיךָ כָּלְלוּ יַפְנֶיךָ: **ד**בְּרוּשִׁים מִשְׁנִיר
בָּנוּ לֵךְ אֶת כָּל־לַחֲתִים אֶרֶז מִלְּבָנוֹן לְקַחוּ לַעֲשׂוֹת
תֵּרוֹן עָלֶיךָ: **ה**אֲלוֹנִים מִבְּשׁוֹן עָשׂוּ מִשׁוּטֶיךָ קַרְשֶׁךָ
עָשׂוּ־שׁוֹן בְּת־אֲשֵׁרִים מֵאֵי פִתִּים: **ו**שִׁש־בְּרַקְמָה
מִמְּצָרִים הִיָּה מִפְּרָשֶׁךָ לְהִיּוֹת לֵךְ לִגְס תִּכְלַת
וְאַרְגָּמָן מֵאֵי אֲלִישָׁה הִיָּה מְכַסֶּךָ: **ז**יִשְׁבִּי צִידוֹן
וְאַרְוֹד הֵיוּ שְׁטִים לֵךְ תִּכְמֶיךָ צוֹר הֵיוּ בְךָ הַמָּה
חֲבָלֶיךָ: **ח**זְקַנִּי גָבַל וְחִכְמִיָּהּ הֵיוּ בְךָ מַחֲזִיקֵי בַדְקָךָ
כָּל־אֲנִיּוֹת הַיָּם וּמִלְחִיָּהֶם הֵיוּ בְךָ לְעָרָב מֵעַרְבֶךָ:
טפָּרַס וְלוּד וּפּוּטַל הֵיוּ בְּחֵילֶךָ אֲנָשִׁי מִלְחָמָתֶךָ מִגּוֹן
וְכוּבַע תְּלוּ־בְךָ הַמָּה נָתַנוּ הַדְרָךְ: **י**בְּנֵי אֲרֹוֹד
וְחֵילֶךָ עַל־חוֹמוֹתֶיךָ סָבִיב וְגַמְלִים בְּמִגְדָּלוֹתֶיךָ

הָיוּ שְׁלֹטֵיהֶם תָּלוּ עַל-חַוְמוֹתֶיהָ סָבִיב הָמָּה כָּלְלוּ
יָפְיָהּ: **xxv** תְּרַשִׁישׁ סַחְרָתָהּ מְרַב כָּל-הַיּוֹן בַּכֶּסֶף בְּרִזְלָה
בְּדִיל וְעוֹפֹרֶת נָתַנוּ עֲזוּבוֹנֶיהָ: **xxvi** יָנוּ תָּבַל וּמָשָׁךְ
הָמָּה רִכְלֶיהָ בְּגֹפֶשׁ אָדָם וְכָלִי נִחְשֶׁת נָתַנוּ מֵעֲרָבָה:
xxvii מִבֵּית תּוֹצְרָמָה סוּסִים וּפָרָשִׁים וּפְרָזִים נָתַנוּ
עֲזוּבוֹנֶיהָ: **xxviii** בְּגִי דָדוֹן רִכְלֶיהָ אֵימִים רַבִּים סַחְרָתָהּ יָדָה
קַרְנוֹת שֵׁן וְהַבְּנִים הִשִּׁיבוּ אֶשְׁכְּרָהּ: **xxix** אַרְגָּם סַחְרָתָהּ
מְרַב מֵעֲשִׂיָהּ בְּנֹפֶף אַרְגָּמוֹן וְרִקְמָה וּבוּיָן וְרֵאמֶת
וְכַדְפָּד נָתַנוּ בְּעֲזוּבוֹנֶיהָ: **xxx** יְהוּדָה וְאַרְצָן יִשְׂרָאֵל
הָמָּה רִכְלֶיהָ בְּחֹטְי מִנִּית וּפְנֹג וְדָבָשׁ וְשֶׁמֶן וְצָרִי
נָתַנוּ מֵעֲרָבָה: **xxxi** דְּמָשֶׁק סַחְרָתָהּ בְּרַב מֵעֲשִׂיָהּ מְרַב
כָּל-הַיּוֹן בְּיָנוּן חֶלְבוֹן וְאָמָר צָמֵר: **xxxii** וַיָּזוּ וַיָּזוּ מֵאוֹזֶל
בְּעֲזוּבוֹנֶיהָ נָתַנוּ בְּרִזְלָה עֲשׂוֹת קֶדֶה וְקִנְיָה בְּמֵעֲרָבָה
הָיָה: **xxxiii** דָּדוֹן רִכְלָתָהּ בְּבַגְדֵי-חֹפֶשׁ לְרַכְבָּה: **xxxiv** עֲרַב
וְכָל-נִשְׂיָאֵי קֶדֶר הָמָּה סַחְרֵי יָדָה בְּכָרִים וְאֵילִם
וְעִתוּדִים בָּם סַחְרֵיהָ: **xxxv** רִכְלֵי שָׂבָא וְרַעְמָה הָמָּה
רִכְלֶיהָ בְּרֵאשׁ כָּל-בָּשָׂם וּבְכָל-אָבֹן יִקְרָה וְזָהָב
נָתַנוּ עֲזוּבוֹנֶיהָ: **xxxvi** תָּרֹן וְכִנְיָה וְעֵדֹן רִכְלֵי שָׂבָא אֲשׁוּר
כָּלמֵד רִכְלָתָהּ: **xxxvii** הָמָּה רִכְלֶיהָ בְּמַכְלָלִים בְּגִלּוּמֵי
תְּכֵלֶת וְרִקְמָה וּבְגָנִזִי בְּרַמִּים בְּחַבְלִים חֲבָשִׁים
וְאַרְזִים בְּמַרְכְּלָתָהּ: **xxxviii** אֲנִיּוֹת תְּרַשִׁישׁ שָׂרוֹתֶיהָ
מֵעֲרָבָה וּתְמָלָאֵי וּתְכַבְּדֵי מֵאֵד בָּלָב יָמִים: **xxxix** בְּמִים
רַבִּים הַבְּאוּרָה הַשְּׁטִיִּם אֲתָהּ רוּחַ הַקָּדִים שָׁבָהּ
בָּלָב יָמִים: **xl** הַוּנֹהָ וְעֲזוּבוֹנֶיהָ מֵעֲרָבָה מִלְחֶמָה
וְחַבְלֶיהָ מִחֲזִיקֵי בַדְקָה וְעַרְבֵי מֵעֲרָבָה וְכָל-אֲנִשְׁי
מִלְחָמָתָהּ אֲשֶׁר-בָּהּ וּבְכָל-קְהָלָהּ אֲשֶׁר בְּתוֹכָהּ יִפְלוּ
בָּלָב יָמִים בְּיוֹם מִפְּלָתָהּ: **xli** לְקוֹל זַעֲקַת חַבְלֶיהָ
יִרְעָשׁוּ מִגְּרָשׁוֹת: **xlii** וַיִּרְדּוּ מֵאֲנִיּוֹתֵיהֶם כָּל תְּכַשִּׁי
מִשׁוֹט מִלְחָמָה כָּל חַבְלֵי הַיָּם אֶל-הָאָרֶץ יַעֲמָדוּ:
xliiii וְהַשְּׂמִיעוּ עֲלֶיהָ בְּקוֹלָם וַיִּזְעַקוּ מֵרָה וַיַּעֲלוּ עֶפְרָיִם
עַל-רֵאשֵׁיהֶם בְּאֶפְרַיִם יִתְפַּלְשׁוּ: **xliiii** וְהַקְרִיחוּ אֶלֶיהָ
קַרְתָּהּ וְחָגְרוּ שִׁקִּים וּבְכוּ אֶלֶיהָ בְּמַרְגָּפֶשׁ מִסְפַּד
מָר: **xliiii** וַנִּשְׂאוּ אֶלֶיהָ בְּנִיָּהֶם קִינְיָה וְקוֹנָנוּ עֲלֶיהָ מִי
כְּצוֹר כְּדָמָה בְּתוֹךְ הַיָּם: **xliiii** בְּצֵאת עֲזוּבוֹנֶיהָ מִיָּמִים
הַשְּׂבַעַת עַמִּים רַבִּים בָּרַב הַוּנֹהָ וּמֵעֲרָבָה
הַעֲשָׂרָה מִלְכֵי-אָרֶץ: **xliiii** עֵת נִשְׁבַּרְת מִיָּמִים
בְּמֵעַמְקֵי-מִים מֵעֲרָבָה וְכָל-קְהָלָהּ בְּתוֹכָהּ נִפְלוּ:
xliiii כָּל יֹשְׁבֵי הָאֲרָץ שָׂמְמוּ עֲלֶיהָ וּמִלְכֵיהֶם שָׁעֲרוּ

שָׁעֲרוּ רַעְמוּ פָּנִים: **xliv** סַחְרִים בְּעַמִּים שָׂרְקוּ עֲלֶיהָ
בְּלִהוֹת הָלִית וְאִינֹה עַד-עוֹלָם:
כח וַיְהִי דְבַר-יְ-הוָה אֵלַי לֵאמֹר: **xxv** בְּיוֹ-אֲדָם אָמַר
לְנִגִיד צָר כֹּה-אָמַר | א-דְגִי י-הוָה יַעֲזֹב גְּבָה לְבָהּ
וּתְאָמַר אֵל אֲנִי מוֹשֵׁב א-לֵהִים יִשְׁבַּתִּי בָּלָב יָמִים
וְאַתָּה אָדָם וְלֹא-אֵל וּתְתַן לְבָהּ כָּלָב א-לֵהִים: **xxvi** הִנֵּה
חֲכָם אַתָּה מִדְּנִיָּאל כָּל-סִתּוּם לֹא עֲמָמוּךָ:
xxvii בְּחֲכָמְתָהּ וּבִתְבוּנָתָהּ עָשִׂיתָ לָּהּ חָיִל וּתַעֲשֵׂה זָהָב
וְכֶסֶף בְּאוֹצְרוֹתֶיהָ: **xxviii** בְּרַב חֲכָמְתָהּ בְּרִכְלָתָהּ הִרְבִּיתָ
חִילָהּ וַיִּגְבַּה לְבָבָהּ בְּחִילָהּ: **xxix** לָכֵן כֹּה אָמַר א-דְגִי
י-הוָה יַעֲזֹב תְּתַן אֶת-לְבָבָהּ כָּלָב א-לֵהִים: **xxx** לָכֵן הִנֵּנִי
מֵבִיא עֲלֶיהָ זָרִים עָרִיצִי גוֹיִם וְהִרְיָקוּ חֲרָבוֹתָם
עַל-יָפִי חֲכָמְתָהּ וְחִלְלוּ יִפְעֻתָהּ: **xxxi** לִשְׁחַת יוֹרְדוּךָ
וּמָתָה מִמוֹתֵי חָלָל בָּלָב יָמִים: **xxxii** הֵאָמַר תְּאָמַר
א-לֵהִים אֲנִי לִפְנֵי הַרְגָּה וְאַתָּה אָדָם וְלֹא-אֵל בִּינְד
מִחֲלָלֶיהָ: **xxxiii** מוֹתֵי עֲרָלִים תָּמוֹת בִּינְד-זָרִים כִּי אֲנִי
דִּבַּרְתִּי נְאֻם א-דְגִי י-הוָה: **xxxiv** וַיְהִי דְבַר-יְ-הוָה אֵלַי
לֵאמֹר: **xxv** בְּיוֹ-אֲדָם שָׂא קִינְיָה עַל-מְלָךְ צוֹר וְאַמְרַתְּ
לֹו כֹה אָמַר א-דְגִי י-הוָה אַתָּה חוֹתֶם תְּכַנִּית מְלֹא
חֲכָמָה וְכָלִיל יָפִי: **xxvi** בְּעֵדֹן גּוֹ-א-לֵהִים הָלִיתָ כָּל-
אָבֹן יִקְרָה מִסַּכְתָּהּ אָדָם פִּטְטָה וַיְהִלֵּם תְּרַשִׁישׁ
שֵׁהֶם וַיִּשְׁפֹּה סִפִּיר נֹפֶף וּבְרַקַת וְזָהָב מְלֹאכֶת תְּפִיָּה
וַיִּקְבְּרֶיהָ בְּיָד בְּיוֹם הַבְּרָאָה כּוֹנְנֹו: **xxvii** אֶת-כָּרוֹב מִמִּשְׁחַת
הַסּוֹכָה וַנִּתְתִּיךָ בְּהַר קֹדֶשׁ א-לֵהִים הָלִיתָ בְּתוֹךְ
אֲבִנֵי-אֵשׁ הַתְּהַלְכָתָ: **xxviii** תָּמִים אַתָּה בְּדַרְכֶיךָ מִיּוֹם
הַבְּרָאָה עַד-נִמְצָא עוֹלָתָה בָּהּ: **xxix** בְּרַב רִכְלָתָהּ מָלוּ
תוֹכָהּ תָּמִם וּתְחַטָּא וְאַחֲלָלָהּ מֵהַר א-לֵהִים וְאַבְדָּהּ
כָּרוֹב הַסּוֹכָה מִתּוֹךְ אֲבִנֵי-אֵשׁ: **xxx** גְּבָה לְבָהּ בְּיָפְלָהּ
שַׁחַת חֲכָמְתָהּ עַל-יִפְעֻתָהּ עַל-אָרֶץ הַשְּׁלֹכְתִיךָ
לִפְנֵי מְלָכִים נִתְתִיךָ לְרֵאוֹת בָּהּ: **xxxi** מְרַב עוֹנִיָה בְּעוֹל
רִכְלָתָהּ חֲלָלָתָהּ מִקְדָּשֶׁיךָ וְאוֹצֵא-אֵשׁ מִתּוֹכָהּ הִיא
אֲכָלְתָהּ וְאַתָּנָה לְאֶפְרַיִם עַל-הָאָרֶץ לְעֵינַי כָּל-רֵאִיךָ:
xxxii כָּל-יּוֹדְעֶיךָ בְּעַמִּים שָׂמְמוּ עֲלֶיךָ בְּלִהוֹת הָלִית
וְאִינֹה עַד-עוֹלָם: **xxxiii** וַיְהִי דְבַר-יְ-הוָה אֵלַי לֵאמֹר:
xxv בְּיוֹ-אֲדָם שִׁים פְּגִיָה אֶל-צִידוֹן וְהִנְבֵּא עֲלֶיךָ:
xxvi וְאַמְרַתְּ כֹה אָמַר א-דְגִי י-הוָה הִנֵּנִי עֲלֶיךָ צִידוֹן
וְנִכְבַּדְתִּי בְּתוֹכָהּ וַיִּדְעוּ כִּי-אֲנִי י-הוָה בַּעֲשׂוֹתֵי בָהּ
שְׁפָטִים וְנִקְדַּשְׁתִּי בָהּ: **xxvii** וְשַׁלַּחְתִּי-בָּהּ דָּבָר וְדָם

בְּחֻצוֹתֶיהָ וּנְפֹלָל חָלָל בְּתוֹכָהּ בְּתָרַב עָלֶיהָ מִסָּבִיב
וַיִּדְעוּ כִּי־אֲנִי יְיָ־הוֹהֵ: **כ** וְלֹא־יִהְיֶה עוֹד לְבֵית
יִשְׂרָאֵל סֶלֶוֶן מִמַּאִיר וְקוֹץ מִכָּאֵב מִכָּל סָבִיבָתֶם
הַשְּׂאִטִּים אוֹתָם וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי א־דֹגְנִי יְיָ־הוֹהֵ: **כא** פֹּה־
אָמַר א־דֹגְנִי יְיָ־הוֹהֵ בְּקִבְצִי | אֶת־בֵּית יִשְׂרָאֵל מִן־
הָעַמִּים אֲשֶׁר נִפְצוּ בָּם וְנִקְדַּשְׁתִּי בָּם לְעֵינֵי הַגּוֹיִם
וַיָּשָׁבוּ עַל־אֲדָמָתָם אֲשֶׁר נָתַתִּי לְעַבְדֵי לְיַעֲקֹב:
כב וַיָּשָׁבוּ עָלֶיהָ לְבֹטַח וּבָגוּ בַתִּים וְנִטְעוּ כְרָמִים
וַיָּשָׁבוּ לְבֹטַח בַּעֲשׂוֹתֵי שְׂפָטִים בְּכָל הַשְּׂאִטִּים
אֹתָם מִסָּבִיבוֹתָם וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי יְיָ־הוֹהֵ אֶ־לִהְיֵהֶם:

כג בַּשָּׁנָה הָעֲשָׂרִית בַּעֲשָׂרֵי בַשָּׁנִים עָשָׂר לַחֲדָשׁ
הָיָה דְבַר־יְיָ־הוֹהֵ אֵלַי לֵאמֹר: **כד** בְּיָוֶן־אֲדָם שִׁים פְּנוּדָה
עַל־פְּרֻעַה מִלֶּדֶּ מִצְרַיִם וְהִנְבֵּא עָלָיו וְעַל־מִצְרַיִם
כָּלֶה: **כה** דַּבֵּר וְאָמַרְתָּ פֹה־אָמַר | א־דֹגְנִי יְיָ־הוֹהֵ הַנְּגִי
עָלֶיךָ פְּרֻעַה מִלֶּדֶּ־מִצְרַיִם הַתַּנִּים הַגְּדוֹל הַרְבִּץ
בְּתוֹדָה יֶאֱרִיו אֲשֶׁר אָמַר לִי יֶאֱרִי וְאֲנִי עֲשִׂיתִנִּי:
כו וְנָתַתִּי חַחִים בְּלִחְיֶיךָ וְהִדְבַקְתִּי דַגְת־יֶאֱרִיךָ
בְּקַשְׁקֻשְׁתֶּיךָ וְהַעֲלִיתִיךָ מִתּוֹדָה יֶאֱרִיךָ וְאֵת כָּל־דַּגְת־
יֶאֱרִיךָ בְּקַשְׁקֻשְׁתֶּיךָ תִּדְבַק: **כז** וְנִטְשְׁתִּיךָ הַמַּדְבָּרָה
אוֹתָךְ וְאֵת כָּל־דַּגְת־יֶאֱרִיךָ עַל־פְּנֵי הַשָּׂדֶה תִּפּוֹל
לֹא תֵאֱסָף וְלֹא תִקְבֹּץ לַחֲיַת הָאָרֶץ וּלְעוֹף הַשָּׁמַיִם
נִתְתִּיךָ לְאֹכְלָהּ: **כח** וַיִּדְעוּ כִּי־יָשָׁבוּ מִצְרַיִם כִּי אֲנִי
יְיָ־הוֹהֵ יַעַן הָיוּתֶם מִשְׁעַנֹּת קִנְיָה לְבֵית יִשְׂרָאֵל:
כט בְּתַפְשָׁם בָּהּ בַּפֶּה תִרְוֹץ וּבִקְעֶת לָהֶם כָּל־כֶּתֶף
וּבִהֲשַׁעְנָם עָלֶיךָ תִשָּׁבֵר וְהַעֲמַדְתָּ לָהֶם כָּל־מִתְנַגֵּם:
ל לָכֵן פֹּה אָמַר א־דֹגְנִי יְיָ־הוֹהֵ הַנְּגִי מִבֵּיא עָלֶיךָ חָרָב
וְהִכְרַתִּי מִמֶּדֶּ אֲדָם וּבִהֲמָה: **לא** וְהִיתָה אֶרֶץ־מִצְרַיִם
לְשִׁמְמָה וְחִרְבָּה וַיִּדְעוּ כִּי־אֲנִי יְיָ־הוֹהֵ יַעַן אָמַר
יֶאֱרִי לִי וְאֲנִי עֲשִׂיתִי: **לב** לָכֵן הַנְּגִי אֵלֶיךָ וְאֶל־יֶאֱרִיךָ
וְנָתַתִּי אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם לְחִרְבוֹת חָרָב שְׁמָמָה
מִמַּגְדָּל סוּנָה וְעַד־גְּבוּל כּוּשׁ: **לג** לֹא תַעֲבֹר־בָּהּ רֶגֶל
אֲדָם וְרֶגֶל בִּהֲמָה לֹא תַעֲבֹר־בָּהּ וְלֹא תִשָּׁב
אַרְבָּעִים שָׁנָה: **לד** וְנָתַתִּי אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם שְׁמָמָה
בְּתוֹדָה | אֶרְצוֹת נִשְׁמוֹת וְעָרֶיהָ בְּתוֹדָה עָרִים
מִחִרְבוֹת תִּהְיִינָן שְׁמָמָה אַרְבָּעִים שָׁנָה וְהַפְצַתִּי
אֶת־מִצְרַיִם בַּגּוֹלִים וְזִרְיָתִים בְּאַרְצוֹת: **לה** כִּי פֹה אָמַר
א־דֹגְנִי יְיָ־הוֹהֵ מִלֶּץ אַרְבָּעִים שָׁנָה אֶקְבֹּץ אֶת־
מִצְרַיִם מִן־הָעַמִּים אֲשֶׁר־נִפְצוּ שְׁמָה: **לו** וְשַׁבְתִּי

אֶת־שָׁבוֹת מִצְרַיִם וְהַשְׁבַּתִּי אֹתָם אֶרֶץ פְּתוּרָס עַל־
אֶרֶץ מִכּוּרְתָם וְהָיוּ שֵׁם מַמְלָכָה שְׁפֹלָה: **לז** מִן־
הַמַּמְלָכוֹת תִּהְיֶה שְׁפֹלָה וְלֹא־תִתְנַשֵּׂא עוֹד עַל־
הַגּוֹיִם וְהַמְעַטְטִים לְבַלְתִּי רָדוֹת בַּגּוֹיִם: **לח** וְלֹא
יִהְיֶה־עוֹד לְבֵית יִשְׂרָאֵל לְמַבְטַח מִזְפִּיר עוֹן
בַּפְּנוֹתָם אַחֲרֵיהֶם וַיִּדְעוּ כִּי אֲנִי א־דֹגְנִי יְיָ־הוֹהֵ:
לח וַיְהִי בַעֲשָׂרִים וּשְׁבַע־שָׁנָה בְּרֵאשִׁוֹן בְּאַחַד לַחֲדָשׁ
הָיָה דְבַר־יְיָ־הוֹהֵ אֵלַי לֵאמֹר: **ל** בְּיָוֶן־אֲדָם
נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל הָעֶבֶיד אֶת־חִילוֹ עֲבָדָה
גְּדוֹלָה אֶל־צֹר כָּל־רֹאשׁ מִקְרָח וְכָל־כֶּתֶף מְרוּטָה
וְשָׁכַר לֹא־הָיָה לוֹ וְלִחִילוֹ מִצֹּר עַל־הָעֶבֶדָה אֲשֶׁר־
עָבַד עָלֶיהָ: **לא** לָכֵן פֹּה אָמַר א־דֹגְנִי יְיָ־הוֹהֵ הַנְּגִי נָתַן
לְנְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם וְנִשְׂא
הַמִּנָּה וְשָׁלַל שָׁלָלָה וּבָזָז בָּזָה וְהִיתָה שָׁכַר לְחִילוֹ:
לב פִּשְׁעֹתָו אֲשֶׁר־עָבַד בָּהּ נָתַתִּי לוֹ אֶת־אֶרֶץ מִצְרַיִם
אֲשֶׁר עָשׂוּ לִי נֶאֱמַם א־דֹגְנִי יְיָ־הוֹהֵ: **לג** בַּיּוֹם הַהוּא
אֲצַמִּיחַ קֶרֶן לְבֵית יִשְׂרָאֵל וְלִךְ אֲתָן פֶּתַח־חוּר־פֶּה
בְּתוֹכָם וַיִּדְעוּ כִּי־אֲנִי יְיָ־הוֹהֵ:

לד וַיְהִי דְבַר־יְיָ־הוֹהֵ אֵלַי לֵאמֹר: **לד** בְּיָוֶן־אֲדָם הַנְּבֵא
וְאָמַרְתָּ פֹה אָמַר א־דֹגְנִי יְיָ־הוֹהֵ הִילִילוּ הָהָ לַיּוֹם:
לה כִּי־קָרוֹב יוֹם וְקָרוֹב יוֹם לִי־הוֹהֵ יוֹם עֲנֹן עֵת גּוֹיִם
יִהְיֶה: **לו** וּבֹאָה חָרָב בְּמִצְרַיִם וְהִיתָה חִלְחָלָה בְּכוּשׁ
בְּנֹפֶל חָלָל בְּמִצְרַיִם וְלִקְחוּ הַמּוֹנֶה וְנִהְרָסוּ
יְסוֹדוֹתֶיהָ: **לז** כּוּשׁ וּפּוּט וְלוּד וְכָל־הָעָרָב וְכוּב וּבְנֵי
אֶרֶץ הַבְּרִית אֹתָם בְּתָרַב יִפְלוּ: **לח** פֹּה אָמַר יְיָ־הוֹהֵ
וְנִפְלוּ סַמְכֵי מִצְרַיִם וַיִּרַד גִּאֲוֹן עֲזָה מִמַּגְדָּל סוּנָה
בְּתָרַב יִפְלוּ־בָהּ נֶאֱמַם א־דֹגְנִי יְיָ־הוֹהֵ: **לח** וְנִשְׁמּוּ בְּתוֹדָה
אַרְצוֹת נִשְׁמוֹת וְעָרָיו בְּתוֹדָה־עָרִים נִחְרְבוֹת
תִּהְיִינָה: **לח** וַיִּדְעוּ כִּי־אֲנִי יְיָ־הוֹהֵ בְּתַת־יֶאֱרִי
בְּמִצְרַיִם וְנִשְׁבְּרוּ כָּל־עֲזָרֶיהָ: **לח** בַּיּוֹם הַהוּא יִצְאוּ
מִלְּאֲכִים מִלְּפָנָי בָּצִיִם לְהַחְרִיד אֶת־כּוּשׁ בְּטַח
וְהִיתָה חִלְחָלָה בָּהֶם בַּיּוֹם מִצְרַיִם כִּי הִנָּה בֹאָה:
לח פֹּה אָמַר א־דֹגְנִי יְיָ־הוֹהֵ וְהַשְׁבַּתִּי אֶת־הַמּוֹן מִצְרַיִם
בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל: **לח** הוּא וְעַמּוֹ אֲתָו
עָרִיצֵי גּוֹלִים מוּבָאִים לְשַׁחַת הָאָרֶץ וְהִרְיָקוּ
חִרְבוֹתָם עַל־מִצְרַיִם וּמִלְּאוּ אֶת־הָאָרֶץ חָלָל:
לח וְנָתַתִּי יֶאֱרִים חָרְבָה וּמִכְרַתִּי אֶת־הָאָרֶץ בְּיַד־
רָעִים וְהַשְׁמַתִּי אֶרֶץ וּמִלְּאָהּ בְּיַד־זָרִים אֲנִי יְיָ־הוֹהֵ

דברתי: **כֹּה-אָמַר אֲ-דֹנֵי יְיָ** הִזָּה וְהֵאבֹדְתִי גְלוּלִים
וְהִשְׁבַּתִּי אֱלִילִים מִזֶּנֶף וְנָשִׂיא מֵאֶרֶץ-מִצְרַיִם לֹא
יִהְיֶה-עוֹד וְנִתְתִּי יִרְאָה בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: **וְהִשְׁמַתִּי**
אֶת-פְּתוּחַ סוּר וְנִתְתִּי אֵשׁ בְּצִעַן וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים
בְּנֹא: **וְשִׁפְכְתִי חֲמָתִי עַל-סִין מְעוֹז מִצְרַיִם**
וְהִכְרַתִּי אֶת-הַמּוֹן גֹּא: **וְנִתְתִּי אֵשׁ בְּמִצְרַיִם חוּל**
תְּחוּל סִין וְנֹא תִהְיֶה לְהִבְקַע וְנָף צָרִי יוּמָם:
בְּחֹרֵי אֲוֹן וּפְיִ-בֶסֶת בְּחֶרֶב יִפְלוּ וְהִנֵּה בְּשָׂבִי
תִּלְכְּנָה: **וּבַת-חַפְנָחַס חֲשָׁף הַיּוֹם בְּשִׁבְרֵי-שֵׁם אֶת-**
מִטּוֹת מִצְרַיִם וְנִשְׁבַּת-בָּהּ גְּאוֹן עַגְוֶה הִיא עַנּוּן
יִכְסֶּנָּה וּבְנוֹתֶיהָ בְּשָׂבִי תִלְכְּנָה: **וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים**
בְּמִצְרַיִם וַיִּדְעוּ כִּי-אֲנִי יְיָ הָהוּא: **וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה**
שָׁנָה בְּרֵאשׁוֹן בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הִנֵּה דְבַר-יְיָ הָהוּא
אֵלַי לֵאמֹר: **כֹּה-אָדָם אֶת-זְרוּעַ פְּרַעַה מְלֹךְ-**
מִצְרַיִם שְׁבַרְתִּי וְהִנֵּה לֹא-תִבְשָׂה לְתֵת רַפְאוֹת
לְשׁוֹם חֲתוּל לְתִבְשָׂה לְחִזְקָה לְתַפֵּשׁ בְּחֶרֶב: **כֹּה**
כֹּה-אָמַר אֲ-דֹנֵי יְיָ הִזָּה הַנְּבִל אֶל-פְּרַעַה מְלֹךְ-
מִצְרַיִם וְשִׁבַרְתִּי אֶת-זְרַעְתִּיו אֶת-הַחִזְקָה וְאֶת-
הַנְּשִׁבָרַת וְהַפְּלַתִּי אֶת-הַחֶרֶב מִיָּדוֹ: **וְהַפְּצוֹתִי**
אֶת-מִצְרַיִם בְּגוֹיִם וְזָרִיתָם בְּאֶרְצוֹת: **וְחִזְקוֹתִי**
אֶת-זְרַעוֹת מְלֹךְ בְּכָל וְנִתְתִּי אֶת-חַרְבִּי בְּיָדוֹ
וְשִׁבַרְתִּי אֶת-זְרַעוֹת פְּרַעַה וְנָאֵק נֶאֱקוֹת תִּלְל
לְפָנָיו: **וְהַחִזְקוֹתִי אֶת-זְרַעוֹת מְלֹךְ בְּכָל וְזְרַעוֹת**
פְּרַעַה תִּפְלְנָה וַיִּדְעוּ כִּי-אֲנִי יְיָ הִזָּה בְּתִתִּי חַרְבִּי
בְּיָד מְלֹךְ-בְּכָל וְנָטָה אוֹתָהּ אֶל-אֶרֶץ מִצְרַיִם:
וְהַפְּצוֹתִי אֶת-מִצְרַיִם בְּגוֹיִם וְזָרִיתִי אוֹתָם
בְּאֶרְצוֹת וַיִּדְעוּ כִּי-אֲנִי יְיָ הָהוּא:

לא וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה בְּשִׁלְיֹשִׁי בְּאַחַד
לַחֹדֶשׁ הִנֵּה דְבַר-יְיָ הָהוּא אֵלַי לֵאמֹר: **כֹּה-אָדָם אָמַר**
אֶל-פְּרַעַה מְלֹךְ-מִצְרַיִם וְאֶל-הַמוֹנִי אֶל-מִי דָמִית
בְּגִדְלֶךָ: **הִנֵּה אֲשׁוּר אָרִז בְּלִבְנוֹן יָפָה עַנְנָה וְחַרַשׁ**
מִצָּל וּגְבָה קוֹמָה וּבֵין עֲבֹתִים הִנֵּה צִמְרָתוֹ: **יָמִים**
גִּדְלוּהוּ תִהְיוּ רִמְמָתוֹ אֶת-נִהְרֹתֶיהָ הַלֵּךְ סִבִּיבוֹת
מִטְעָה וְאֶת-תְּעֻלְתֶּיהָ שִׁלְחָה אֵל כָּל-עַצְמֵי הַשָּׂדֶה:
עַל-כֵּן גְּבָהָ קָמְתוּ מִכָּל עַצְמֵי הַשָּׂדֶה וְחַרְבִּינָה
סָרַעְפְּתִיו וְתִאֲרַכְנָה פֹאֲרָתוֹ מִמִּים רַבִּים בְּשִׁלְחוֹ:
וּבִסְעַפְתִּיו קָנְנוּ כָּל-עוֹף הַשָּׁמַיִם וְתַחַת פֹּאֲרָתִיו
יִלְדוּ כָּל חַיֵּת הַשָּׂדֶה וּבְצִלוֹ יִשְׁבּוּ כָּל גּוֹיִם רַבִּים:

וַיִּנְיָף בְּגִדְלוֹ בְּאֶרֶץ דְּלִיּוֹתָיו כִּי-הִנֵּה שָׁרְשׁוֹ אֶל-
מִים רַבִּים: **הָאֲרָזִים לֹא-עֲמַמְּהוּ בְּגוֹא-לֵהִים**
בְּרוֹשִׁים לֹא דָמוּ אֶל-סְעַפְתִּיו וְעֲרַמְנִים לֹא-הָיוּ
כְּפֹרְאָתִיו כָּל-עֵץ בְּגוֹא-לֵהִים לֹא-דָמָה אֵלָיו
בְּיָפוֹ: **יָפָה עָשִׂיתִיו בְּרַב דְּלִיּוֹתָיו וַיִּקְנֶאֱהוּ כָּל-**
עַצְמֵי-עֵדוֹן אֲשֶׁר בְּגוֹ הָאֲ-לֵהִים: **לָכֵן כֹּה אָמַר**
אֲ-דֹנֵי יְיָ הִזָּה לְעַן אֲשֶׁר גְּבַהְתָּ בְּקוֹמָה וַיִּתֵּן צִמְרָתוֹ
אֶל-בֵּין עֲבוֹתִים וְרַם לִבְבוֹ בְּגִבְהָהוּ: **כֹּה**
אֵיל גּוֹיִם עָשׂוּ יַעֲשֶׂה לּוֹ כְּרַשְׁעוֹ גְּרַשְׁתָּהוּ:
וַיִּכְרַתְתָּהוּ זָרִים עָרִיצֵי גּוֹיִם וַיִּשְׁאָהוּ אֶל-הַהָרִים
וּבְכָל-גְּאוֹת נָפְלוּ דְלִיּוֹתָיו וְתִשְׁבְּרָנָה כְּרֹאֲתִיו
בְּכָל אֲפִיקֵי הָאֶרֶץ וַיִּרְדּוּ מִצִּלוֹ כָּל-עַמֵּי הָאֶרֶץ
וַיִּשְׁאָהוּ: **עַל-מַפְלָתוֹ יִשְׁכְּנוּ כָּל-עוֹף הַשָּׁמַיִם**
וְאֶל-פֹּרְאָתִיו הָיוּ כָּל חַיֵּת הַשָּׂדֶה: **לְמַעַן אֲשֶׁר**
לֹא-יִגְבְּהוּ בְּקוֹמָתָם כָּל-עַצְמֵי-מִים וְלֹא-יִתְּנוּ אֶת-
צִמְרָתָם אֶל-בֵּין עֲבֹתִים וְלֹא-יַעֲמְדוּ אֵלֵיהֶם
בְּגִבְהָהֶם כָּל-נְשֹׂתֵי מַיִם כִּי-כֹלֶם נִתְּנוּ לְמוֹת אֶל-אֶרֶץ
תַּחְתִּית בְּתוֹךְ בְּנֵי אָדָם אֶל-יִוְרָדִי בּוֹר: **כֹּה-אָמַר**
אֲ-דֹנֵי יְיָ הִזָּה בְּיוֹם רִדְתּוֹ שְׂאוּלָה הָאֲבֹלְתִי כִסְתִי
עָלָיו אֶת-תְּהוֹם וְאֲמַנֵּעַ נִהְרוֹתֶיהָ וַיִּפְלְאוּ מִים
רַבִּים וְאֶקְדַּר עָלָיו לְבָנוֹן וְכָל-עַצְמֵי הַשָּׂדֶה עָלָיו
עֲלֶפָה: **מִמְקוֹל מַפְלָתוֹ הִרְעִשְׁתִּי גּוֹיִם בְּהוֹרְדֵי אֲתוֹ**
שְׂאוּלָה אֶת-יִוְרָדִי בּוֹר וַיִּנְחַמוּ בְּאֶרֶץ תַּחְתִּית כָּל-
עַצְמֵי-עֵדוֹן מִבְּחַר וְטוֹב-לְבָנוֹן כָּל-שְׁתֵּי מַיִם: **יָגַם-**
הֵם אֲתוֹ יִרְדּוּ שְׂאוּלָה אֶל-תְּלִי-חֶרֶב וְזָרְעוּ יִשְׁבּוּ
בְּצִלוֹ בְּתוֹךְ גּוֹיִם: **אֶל-מִי דָמִית כָּכָה בְּכָבוֹד**
וּבְגִדְלֵי בְּעַצְמֵי-עֵדוֹן וְהוֹרְדְתָּ אֶת-עַצְמֵי-עֵדוֹן אֶל-אֶרֶץ
תַּחְתִּית בְּתוֹךְ עַרְלִים תִּשְׁכַּב אֶת-תְּלִי-חֶרֶב הוּא
פְּרַעַה וְכָל-הַמוֹנָה נֹאֵם אֲ-דֹנֵי יְיָ הָהוּא:

הלכות מעשה הקרבנות פרק ג

ג,א שנים שרצו להביא שלמים או עולה, בשתפות-מביאין, בין בנדר בין בנדבה; ואפלו עוף, יבוא בשתפות. ואחד אנשים, ואחד נשים או עבדים-מביאין כל הקרבנות; אבל הגויים-אין מקבלין מהן אלא עולות בלבד, שנאמר "ומיד בן-נכר, לא תקריבו את-לחם אלהיכם"; אפלו עולת העוף-מקבלין מן הגוי, אף על פי שהוא עובר עבודה זרה. ג,ב אבל אין מקבלין מהן שלמים, ולא מנחות, ולא חטאות ואשמות; וכן עולות שאינן באות בנדר ונדבה-אין מקבלין אותן מן הגויים, כגון עולת יולדת וכיוצא בה, מעולות שאינן באות משום נדר, ולא משום נדבה. ג,ג גוי שהביא שלמים, מקריבין אותן עולות-שהגוי, לבו לשמים. נדר שלמים, ונתנו לישראל על מנת שיתפטר בהן לישראל-אוכלין אותן הישראלים בשלמי ישראל; וכן אם נתנו לפוחו, פוחו אוכלין. ג,ד ישראל שהוא משמר לעבודה זרה, או מחלל שבת בפרהסייה-אין מקבלין ממנו קרבן כלל. אפלו העולה שמקבלין אותה מן הגוי-אין מקבלין אותה מן המשמר הזה, שנאמר "אדם פי-יקריב מפם": מפני השמועה למדו-"מפם" ולא בלכם, להוציא את המשמר. אבל אם היה משמר לשאר עברות-מקבלין ממנו כל הקרבנות, כדי שיחזר בתשובה. ג,ה היה משמר לעברה, והוא מפרסם וידוע לעשותה, והרגל בה, בין להכעיס בין לתאבון-אין מקבלין ממנו קרבן לאותה עברה. פינוד: כגון שהיה רגיל לאכל חלב, בין להכעיס בין לתאבון, ושגג ואכל חלב, והביא חטאת-אין מקבלין אותה ממנו. ג,ו עולות הגויים-אין מביאין עמהן נסכים, שנאמר "כל-האזרח יעשה-פכה"; אבל נסביהם קריבין משלצבור, שנאמר "פכה תעשו

לאחד, כמספרם". ואינן טעונות סמיכה-שאינן סמיכה אלא בישראל, באנשים לא בנשים. ג,ז כל קרבנות בהמה שיקריב היחיד, בין חובה בין נדבה-סומך עליהן פשהן חיים, חוץ מן הכבוד והמעשר והפסח: שנאמר "וסמך ידו, על-ראש קרבנו"-מפני השמועה למדו שכל קרבן במשמע, חוץ מפסח וכבוד ומעשר. ג,ח העוף אינו טעון סמיכה. וכן כל המעות שדינן שיפלו לתבות שלנדבה, שכבר בארנו בהלכות שקלים שכלן יביאו עולות-אין בעל אותן המעות סומך על אותה העולה, ואינו מביא עליה נסכים אלא נסביה משלצבור; ואם היה פוחו, עבודתה ועזרה שלאנשי משמר. ג,ט הכל סומכין-חוץ מחרש שוטה וקטן, ועבד, ואשה, וסומה, ונכרי. ואין השליח סומך-שאינן סמיכה אלא בפעלים, שנאמר "וסמך ידו": לא יד אשתו, ולא יד עבדו, ולא יד שלוחו. המשה שהביאו זבח אחד, כלן סומכין עליו זה אחר זה-לא שישמכו כלן בבת אחת. מי שמת והניח קרבנו, עולה או שלמים-חרי יורשו מביאו, וסומך עליו ומביא נסכיו. ג,י אין סמיכה בקרבנות הצבור, חוץ משתי סמיכות-על שעיר המשתלח, ועל פר העלם שלושה מן הסנהדרין סומכין עליו; ודבר זה הלכה מפני משה רבנו-שאינן בצבור אלא שתי סמיכות. ג,יא אין סומכין אלא בעזרה; סמך חוץ לעזרה, חוזר וסומך בפנים. ואם היה בעל הקרבן עומד בחוץ, והכניס ידו לפנים וסמך-סמיכתו פשרה; והוא, שישמך בכל פוחו. ואין סומך אלא טהור; ואם סמך הטמא, סמך. ובמקום שסומכין, שוחטין; ותכף לסמיכה, שחיטה. ואם שחט במקום אחר, או ששחה-שחיטתו פשרה. והסמיכה, שירי מצוה היא; לפיכך אם לא סמך-בפטר, ואינה מעפפת; ואף על פי כן,

מעלין עליו כאלו לא כפר.

ג'יב וצריד הסומד לסמך בכל פוחו בשתי ידיו, על ראש הבחמה: שנאמר "על ראש העלה" - לא על הצואר, ולא על הצדדין. ולא יהא דבר חוצץ בין ידיו, ובין הבחמה.

ג'יג וביצד סומך: אם היה הקרבן קדשי קדשים - מעמידו בצפון ופניו למערב, והסומך עומד במזרח ופניו למערב, ומניח שתי ידיו בין שתי קרניו, ומתודה על הטאת עוון

הלכות מעשה הקרבנות פרק ד

ד,א כל הקרבנות, אין מקריבין אותן אלא ביום - שנאמר "ביום צותו את - בני ישראל, להקריב את - קרבניהם", "ביום" ולא בלילה. לפיכך אין שוחטין זבחים, ואין זורקין דמים אלא ביום השחיטה - שנאמר "ביום הקריבו את - זבחו", ביום הזביחה תהיה ההקרבה; וביום ששקעה החמה, נפסל הדם.

ד,ב כל שנקרבו מתיריו ביום, מעלין אותו על המזבח כל הלילה. ביצד: זבחים שנזרק דמם ביום - מקטירין אמוריהן בלילה, עד שיעלה עמוד השחר; וכן אברי העולות - מקטירין אותן בלילה, עד שיעלה עמוד השחר. וכדי להרחיק מן הפשיעה, אמרו חכמים, שאין מקטירין האמורין ואברי העולה, אלא עד חצות הלילה.

ד,ג אף על פי שמתר להקטיר אמורין ואברים בלילה, אין מאחרין אותן לדעת, אלא משתדלין להקטיר הכל ביום; חביבה מצוה בשעתה: שהרי הקטר אמורין ואברים - אף על פי ששירים בלילה - דוחין את השבת בזמנה, ואין מאחרין אותן למוצאי שבת.

ד,ד כל דבר שאינו קרב אלא ביום - כגון הקמין, והלבונה, והקטרת, ומנחות הנשרפות - מתר להקריבן עם מבוא השמש; והם מתאכלין והולכין כל הלילה, כאברי העולה.

ד,ה הנסכים הבאים עם הזבח, אינן קרבין אלא

הטאת, ועל אשם עוון אשם, ועל העולה מתודה עוון עשה, ועוון לא תעשה שנתק לעשה.

ג'יד ביצד מתודה - אומר הטאתי עויתי פשעתי, ועשיתי כך וכך, וחזרתי בתשובה לפניך, וזו כפירתי. היה הקרבן שלמים - סומך בכל מקום שירצה מן העזרה, במקום שחיטה. ויראה לי שאינו מתודה על השלמים, אבל אומר דברי שבת.

ביום: שנאמר "ולנספיהם, ולשלמיכם", מקיש נסכים לשלמים - מה שלמים ביום, אף נסכים ביום. אבל הנסכים הבאים בפני עצמן - מתקדשין בלילה, וקרבין בלילה. לפיכך אם נזדמנו לו נסכים הבאים בפני עצמן, מקדישן ומקריבין בלילה; ועלות השחר פוסלת בהן, כאברי העולה.

ד,ו כל היום פשר לסמיכה, ולשחיטה, ולמליקה, ולהקטרה, להגשה, ולהזיה, ולתנופה, ולקמיצה, ולקרבן המוספין; וכל הלילה פשר להקטיר אמורין ואברים. זה הכלל - דבר שמצותו ביום, פשר כל היום; ודבר שמצותו בלילה, פשר כל הלילה. ואף על פי כן, זריזין מקדימין למצוות. ד,ז כל הזבחים - אין שוחטין אותן לכתחלה, אלא בספין מפלי שרת; ואם שחט בכל דבר ששוחטין בו החלין, אפלו בקרומית שלקנה - פשרים. וכל הזבחים שקבל מדמם פחות מפדי הזיה, לא נתקדש הדם; וצריד להתבונן לקבל כל הדם.

ד,ח ביצד הוא עושה: אחזו הסימנין בידו, ומוציא הסימנין והזרידין לתוך המזרק, ושוחט שנים או רב שנים, פדי שיתקבל הדם פלו בפלי. ומגביה הספין למעלה, פדי שלא ירד הדם מעליה אלא מן הצואר; ודם שפספין, מקנהו בשפת המזרק.

ד,ט אור הפלי, חרי הוא בפלי. היה מקבל

הדם, ונפחתו שולי המזרק קדם שיגיע הדם לאויר המזרק, ואחר כך הגיע הדם לאויר המזרק הנפחת-לא נתקדש הדם: שהאויר שאין סופו לנזח, אינו כמנה.

די כל הזבחים, צריך העובר שתהיה מחשבתו לשם הזבח ולשם בעליו-בשעת זביחה, ובשעת קבלת הדם, ובשעת הולכת הדם, ובשעת זריקתו על המזבח: שנאמר "ובשר זבח תודת שלמיו" - שתהיה זביחה עם שאר העבודות הארבע, לשם שלמיו; וכן שאר הקרבנות. ואם שחט ועבד שאר עבודות סתם,

הלכות מעשה הקרבנות פרק ה

ולא חשב כלל בעולה ובשלמים-הרי הן פשרים ועלו לבעלים.

דיא וצריך שתהיה מחשבתו בשעת שחיטת העולה, לשם שישה דברים-לשם הזבח, ולשם הזבחה, ושהזבח לה' ברוך הוא, ושיקטירו לאשים, ושהקטרתו לריח בלבד, ושריח זה נחת רוח לפני הקדוש ברוך הוא; ואם שחט סתם-פשר, כמו שפארנו. והשוחט חטאת ואשם, צריך שתהיה מחשבתו לשם אותו החטא שפאו עליו.

"ושחטו, פתח אהל מועד" - להכשיר כל הרוחנות, שהרי לא יחד להם רוח. והוא הדין, לשאר קדשים קלים. ואם שחטן בחיכל, פשרים; אבל אם שחטן בגגו שלחיכל, פסולין- שאין הנגזות ראויות לשחיטה כלל, אלא בקרקע העזרה.

היה שלמים ששחטן קדם שיפתחו דלתות החיכל, פסולין- שנאמר "פתח אהל מועד", בזמן שפתוח. אפלו היו דלתותיו מוגפות, הרי זה פגוע; אבל הפרכת שעליו, אינה פוסלת.

היו העולה והאשם והשלמים, בין שליחיד בין שלצבור-זריקת דם שלשתן על גבי המזבח, שזוה לעולם. וכיצד הוא עושה: פשלוקח הכוהן הדם במזרק, זורק ממנו במזרק שתי זריקות על שתי זוויות המזבח באלכסון-מחצי המזבח ולמטה, על קרן מזרחית צפונית ועל קרן מערבית דרומית. ומתכוון פשיזרק הדם על הקרן, שיהיה הדם מקוה על הזוויות כמין גם, כדי שימצא הדם שלשתי מתנות, על ארבע פותלי המזבח-לפי שנאמר בעולה ובשלמים "סביב"; והוא הדין לאשם. ושירי הדם, נשפכין על גג היסוד הדרומי.

הז החטאות הנאכלות-דמן טעון ארבע מתנות על ארבע קרנות המזבח החיצון מחצי

הא בכר פארנו ששחיטת הקדשים בשרה בזרים, ומקבלת הדם ואלה מצות פהנה; וכל הזבחים, קבול דמן בכלי שרת ביד כוהן. אבל מקום שחיטתו, ומקום קבול דמן-אינו שזוה בכלן.

הב כיצד: קדשי קדשים-אין שוחטין אותן, ואין מקבלין את דמן, אלא בצפון המזבח, בכל המקום שפארנו גבולותיו בתחלת ספר זה; וקדשים קלים-שחיטתן וקבול דמן, בכל מקום מן העזרה.

הג ומנין שאין שוחטין קדשי קדשים אלא בצפון: שהרי נאמר בעולה "ושחט אתו על ירך המזבח, צפנה", ובחטאת הוא אומר "במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת"; וכשם שהחטאת נקראת קדש קדשים, כך העולה קדש קדשים. ובאשם הוא אומר "במקום, אשר ישחטו את-העלה, ישחטו את-האשם". ושלמי צבור הקשו לחטאת, שנאמר "ועשיתם שעיר-עזים אחד, לחטאת; ושני כבשים בני שנה, לזבח שלמים"; ולפיכך הן קדשי קדשים כחטאת, ונשחטין במקום שחיטתה. ומקום שחיטה, הוא מקום הקבלה.

הד ומנין ששוחטין קדשים קלים בכל העזרה, אפלו אחורי החיכל: שהרי נאמר בשלמים

המזבח ולמעלה, לפי שנאמר בה "על-קרנת המזבח". וכיצד הוא עושה: בשלוקה הכוהן הדם במזרק, מוליכו אצל המזבח; וטובל אצבעו הימנית הסמוכה לגדל בדם, וסומך באצבעו הגדולה מבאן ובגדל מבאן, ומחטא ויורד פנגד חדה שלקרן, עד שיכלה כל הדם שבאצבעו.

הח וכן הוא עושה בכל קרן וקרן. ואם נתן סמוך לקרן, באמה אחת מבאן או מבאן-בפר. וצריך לטבל אצבעו, על כל קרן וקרן; וכשגומר הנתינה על הקרן, מקנח אצבעו בשפת המזרק, ואחר כך טובל, פעם שניה-ששירי הדם שבאצבעו, פסולין לתן מהו על קרן אחרת.

הט אין בכל הקרבנות קרבן שטעוין הזית הדם באצבע אלא החטאת בלבד, שנאמר בה "וטבל הכהן את-אצבעו, בדם"; וצריך שיהיה שם דם כדי טבילה, לא שישפג אצבעו בדם.

הי ומנין הוא מתחיל: עולה בפכש ופונה לימינו, ומחלה על הסובב, ונותן בקרן דרומית מזרחית תחלה; ואחר כך בקרן השנייה הסמוכה לה, שהיא מזרחית צפונית; ואחר כך בקרן שלישית הסמוכה לה, שהיא צפונית מערבית; ואחר כך בקרן רביעית הסמוכה לה, שהיא מערבית דרומית. ועל יסוד אותה הקרן שהשלים בה המתנות, הוא שופך שירי הדם-שנאמר "ואת כל-הדם, ישפך אל-יסוד מזבח העלה", זה יסוד דרומי.

היא כל החטאות הנשרפות-דמם נכנס לפנים לחיבל, ומזין ממנו שם כאשר מפרש בתורה; ושירי הדם, שופך אותן על יסוד מערבי שלמזבח החיצון, שהוא פוגע בו תחלה, כשיצא מן החיבל.

היב וחיכו מזין מדמן, וכמה מזה מהן: פר ושעיר שלזום הפפורים-דם כל אחד מהן טעוין שמונה הזיות על בין הפדים, ושמונה על הפרכת; ומערב דם הפר והשעיר, ומזה

משניהם ארבע הזיות על ארבע קרנות מזבח הזהב שבהיכל, ושבע הזיות על אמצעו שלמזבח זה, כמו שיתבאר בהלכות עבודת יום הפפורים. ואם לא כון בהזיות שבפנים, בשרות.

היג פרים הנשרפין ושעירים הנשרפין-זורק מדם כל אחד מהם שבע הזיות, על הפרכת המבדלת בין הקדש ובין קדש הקדשים, וארבע הזיות, על ארבע קרנות מזבח הזהב. וכל הדמים הנתנין על מזבח הזהב-כשהוא נכנס, עומד בין המזבח למנורה והמזבח לפניו, ונותן על קרנות המזבח, מבחוץ: מתחיל מקרן מזרחית צפונית, לצפונית מערבית, למערבית דרומית, לדרומית מזרחית.

היד פר כוהן משיח הפא על כל המצוות-הכוהן המשיח עצמו מקבל דמו, ומזה ממנו בפנים; ואם קבל והזה כוהן הדיוט, פשר.

הטו שעירי עבודה זרה, והן שעירי הנשרפין-לא נתפרש בהן בתורה כיצד נותנין דמן, ולא היכן הוא נותן; אלא לפי שהן חטאת הקהל, דינן כדיון פר העלם שהוא חטאת הקהל, לכל האמור בו, למתן דמים ולשרפה ולטמא את השורף.

הטז הפכור והמעשר והפסח-דם כל אחד מהן טעוין מתנה אחת בשפיכה, פנגד היסוד באיזו רוח שירצה משלוש זויות המזבח: שחרי קרן מזרחית דרומית-לא היה לה יסוד, כמו שבארנו.

היז ומנין שאינן טעוין אלא מתנה אחת: שחרי נאמר בפכור "ואת-דמם תזרק על-המזבח"-מפי השמועה למדו שהוא חדין במעשר ובפסח, שנתן דמם מתנה אחת בפכור.

היח כל הזבחים-מקטורין אמוריהן על גבי המזבח, אחר שזרקין הדם תחלה. וכל הזבחים-מפשיטין אותן, ואחר כך מוציאין את אמוריהן, ואין מפשיטין אותן, עד שזרק

הדם: הוין מחטאות הנשרפות- שאין מפשיטין אותן כלל, שנאמר "את-ערם ואת-בשרם". נמצאת אומר זורק תחלה, ואחר כך מפשיט; וקורע ומוציא האמורין, ומקטירן. היט כל עורות קדשי הקדשים לפוהנים, בין בקרבנות צבור בין בקרבנות יחיד- שנאמר "עור העלה אשר הקריב..."; אבל עורות קדשים קלים, לפעלים. וכל עולה שלא זכה המזבח בבשרה, לא זכו הפוהנים בעורה- שנאמר "עלת איש", עולה שעלת לאיש. הכ כל קדשי קדשים שארע בהן פסול-קדם

הלכות מעשה הקרבנות פרק ו

הפשיטן, אין עורתיהן לפוהנים; לאחר הפשיטן, עורתיהן לפוהנים. וכל העורות- מחלקין אותן אנשי משמר ביניהן, מערב שבת לערב שבת. הבא המתפס עולתו לבדק הבית, וכן המקדיש נכסיו והיו בהן זכרים שדינן שיקרבו עולות- אין עורתיהן לפוהנים: שנאמר "עלת איש", פרט לעולת הקדש. אלא ימכרו העורות, ויפלו לבדק הבית. אחד עולת איש, או אשה, או גוי, או עבד- עורתיהן לפוהנים: לא נאמר "איש", אלא להוציא ההקדש.

כך כל הבשר בזריקה. ואחר שזרקו, חוזר ועורר אותן על האש- שנאמר "וערר הבחן אתם". ואברים שאצלין, ואחר כך העלן למזבח- אין בהם משום ריח ניחוח.

וה פיצד מנתחין את העולה: לא היה שובר את הרגל, אלא נוקבו, ותולה בו, ומפשיט; ואם היה שור, מפשיטו בלא תליה. ומפשיט, עד שהוא מגיע לחזה; חתך את הראש, ונתנו לכוהן; וחתך את הפרעים, ונתנו לאהרן; והשלים את ההפשיט. וקרע את הלב, והוציא את דמו; וחתך את הידים, ונתנו לאהרן. עלה לרגל הימנית; חתכה ונתנה לאהרן, ושתי ביצים עמה.

וה ואחר כך קורע את הפהמה, עד שיגלו המעים; ונטל את הפדר ונתנו על הראש מלמעלן, על בית השחיטה; ונטל את הקרבנים, ונתנו לאהרן. הולך ומדיחן בפנים, שנאמר "והקרב והפרעים, ורחץ בפנים" - לא פיין, ולא פמוג, ולא בשאר משקין; וכל המימות פשרין. וה פמה מדיחין: הפרס, מדיחין אותה בבית המדיחין כל צרפה. הקרבנים, אין פחות משלושה פעמים. ומדיחין אותן על שלחנות שלשים שבין העמודים.

וה נטל את הסכין, והפריש את הריאה מן

וא מצות עשה לעשות העולה, כמשפטה הכתוב בתורה. וכיצד מעשה העולה: שוחט וזורק הדם כמו שבארנו, ומפשיט, ומנתח; ומקטיר כל הנתחים על גבי המזבח, שנאמר "והקטיר הבחן את-הכל המזבחה".

וב צמר שפראשי פבשים, ושער שבוזן התישים, והעצמות, והגידים, והקרניים, והטלפים- בזמן שהן מחברין- מקטירין הכל, שנאמר "את-הכל"; ואם פרשו- לא יעלו, שנאמר "ועשית עלתיה הבשר והדם". וכלן שפקעו מעל המזבח, לא יחזיר; וכן גחלת שפקעה מעל המזבח, לא יחזיר.

וה אברים שפקעו מעל המזבח- אם יש בהן ממש- אפלו פקעו אחר הצות הלילה, יחזיר; שנאמר "על מוקדה על-המזבח כל-הלילה". ואם אין בהן ממש- אפלו פקעו קדם הצות, לא יחזיר. נתחרה הבשר, ויבש עליהן פעין, ופקעו קדם הצות- יחזיר; אחר הצות, לא יחזיר.

וה כשפנתח אברי העולה, מוליכין את כל הנתחים לפבש, ומולחין אותן שם. ואחר כך מעלין כל האברים לראש המזבח, ומסיר גיד הנשה בראש המזבח, ומשליכו על גבי הדשן שבאמצע המזבח; וזורק כל האברים על האש, שנאמר "הבשר והדם" - בשם שהדם בזריקה,

הַכֶּבֶד, וְאַצְבַּע הַכֶּבֶד מִן הַכֶּבֶד; וְלֹא מִזִּיז אֶת
הַכֶּבֶד מִמְקוֹמָהּ. וְנוֹקֵב אֶת הַחֹזֶה, וְנוֹתְנוּ
לְאַחֵר. וְעָלָה לְדַפֵּן הַיְמָנִית; וְחֹתֶךָ וַיּוֹרֵד עִם
הַשְּׂזָרָה, וְלֹא יָגַע בַּשְּׂזָרָה, עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְשֵׁתִי
צִלְעוֹת רַבּוֹת; חֲתָכָה וְנִתְּנָה לְאַחֵר, וְהַכֶּבֶד
תְּלוּיָה בָּהּ.

ו, ט בָּא לוֹ לְגַרְה; הִנִּיחַ בָּהּ שְׁתֵּי צִלְעוֹת מִפְּאֵן
וּשְׁתֵּי צִלְעוֹת מִפְּאֵן, חֲתָכָה, וְנִתְּנָה לְאַחֵר,
וְהִקְנָה וְחָלַב וְהִרְאָה תְּלוּיִין בָּהּ. בָּא לוֹ לְדַפֵּן
הַשְּׂמְאֵלִית, וְהִנִּיחַ בָּהּ שְׁתֵּי צִלְעוֹת רַבּוֹת
מִלְּמַעְלָן וּשְׁתֵּי צִלְעוֹת רַבּוֹת מִלְּמַטָּן; וְכֹף הָיָה
מִנִּיחַ בַּחֲבֵרְתָּהּ. נִמְצָא מִנִּיחַ בְּשֵׁתִי הַדְּפִנּוֹת
אַרְבַּע צִלְעוֹת בָּזוּ, וְאַרְבַּע בָּזוּ. חֲתָכָה, וְנִתְּנָה
לְאַחֵר, וְהַשְּׂזָרָה עִמָּה, וְהַטְּחוּל תְּלוּיָה בָּהּ.

ו, י בָּא לוֹ לְעֶקֶן; חֲתָכוּ, וְנִתְּנוּ לְאַחֵר, וְהִאֲלִיָּה,
וְאַצְבַּע הַכֶּבֶד וּשְׁתֵּי כַלְיוֹת עִמָּה. נָטַל אֶת הַרְגֵל
הַשְּׂמְאֵלִית, וְנִתְּנָה לְאַחֵר. וְכַפָּרָה הָיָה מִכְּשִׁיטִין
וּמִנִּתְחִין כָּל עוֹלָת בַּהֲמָה, וְאֵלּוּ הֵן הַנִּתְחִין
הָאֲמוּרִין בַּתּוֹרָה "וְנִתַּח אֶתְּהָ, לְנִתְחִיָּה".

ו, יא בְּכַמָּה מוֹלִיכִין אֶת הָאֲבָרִים לְכַבֵּשׁ-אֵם
מִן הַצֶּאֱן הַיָּא הַעוֹלָה, מוֹלִיכִין אֶתְּהָ שֵׁשֶׁת.
הָרֵאשׁוֹן בְּרֵאשׁ וּבְרֵגֵל-הָרֵאשׁ בִּימִינוֹ, וְחֻטְמוֹ
כַּלְפֵּי זְרוּעוֹ, וּקְרָנָיו בֵּין אֲצַבְעוֹתָיו, וּבֵית
שְׁחִיטָה לְמַעְלָה וְהַפָּדֵר עָלֶיהָ; וְהַרְגֵל שְׁלֹמִיִן
בְּשֻׂמְאָלוֹ, וּבֵית עוֹרָה לְחוּץ.

ו, יב הַשְּׂנִי בְּשֵׁתֵי הַיָּדִים-שְׁלֹמִיִן בִּימִינוֹ,
וְשְׁלֻשְׁמָאֵל בְּשֻׂמְאָלוֹ; וּבֵית עוֹרָן לְחוּץ. הַשְּׁלִישִׁי
בְּעֶקֶן וּבְרֵגֵל-הָעֶקֶן בִּימִינוֹ, וְהִאֲלִיָּה מִדְּלִדְלַת
בֵּין אֲצַבְעוֹתָיו, וְאַצְבַּע הַכֶּבֶד וּשְׁתֵּי חַבְלֵיֹת,
עִמּוֹ; וְהַרְגֵל שְׁלֻשְׁמָאֵל בְּשֻׂמְאָלוֹ, וּבֵית עוֹרָן
לְחוּץ.

ו, יג הַרְבִּיעִי בַּחֹזֶה וּבַגֶּרֶחַ-חֲחֹזֶה בִּימִינוֹ, וְהַגֶּרֶחַ
בְּשֻׂמְאָלוֹ וְצִלְעוֹתֶיהָ בֵּין אֲצַבְעוֹתָיו. הַחֲמִישִׁי
בְּשֵׁתֵי דְפִנּוֹת-שְׁלֹמִיִן בִּימִינוֹ, וְשְׁלֻשְׁמָאֵל
בְּשֻׂמְאָלוֹ; וּבֵית עוֹרָן לְחוּץ.

ו, יד הַשְּׁשִׁי בַּקְּרָבִים נִתְּוִיִן בְּכֹזֶה, וּכְרַעִים עַל
גְּבִיחָן מִלְּמַעְלָה-אֵם הָיְתָה הָעוֹלָה כְּבֶשׂ אוֹ עִז;

אֲבָל אֵם הָיְתָה אֵיל, מוֹלִיכִין הַקְּרָבִים שְׁנַיִם.
וְכֵן הַסֵּלֶת שְׁלֹשְׁמָכִיָּה בִּיד אַחֵר, וְהַיִּין בִּיד אַחֵר;
וְאֵם הָיָה אֵיל, הַסֵּלֶת בְּשְׁנַיִם וְהַיִּין בְּשְׁנַיִם.
נִמְצָאֶת לְמַד שֶׁהַכֶּבֶשׂ אוֹ הָעִז, מוֹלִיכִין אֶתְּוֹ
שְׂמוֹנָה לְמִזְבֵּחַ; וְהָאֵיל, מוֹלִיכִין אֶתְּוֹ אַחֵר
עֶשֶׂר.

ו, טו הַשְּׂזָרָה, מוֹלִיכִין אֶתְּוֹ עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה-
הָרֵאשׁוֹן מוֹלִיךְ אֶת הָרֵאשׁ, וְהַשְּׂנִי וְהַשְּׁלִישִׁי
מוֹלִיכִין הַרְגֵל שְׁלֹמִיִן, וְהַרְבִּיעִי וְהַחֲמִישִׁי
מוֹלִיכִין אֶת הָעֶקֶן, וְהַשְּׁשִׁי וְהַשְּׁבִיעִי מוֹלִיכִין
אֶת הַרְגֵל שְׁלֻשְׁמָאֵל, וְהַשְּׂמִינִי מוֹלִיךְ אֶת הַחֹזֶה;
וְהַגֶּרֶחַ מוֹלִיכִין אֶתְּהָ שְׁלֹשָׁה, תְּשִׁיעִי וְעֶשְׂרִי
וְאַחֵר עֶשֶׂר; שְׁתֵּי הַיָּדִים בְּשְׁנַיִם, וּשְׁתֵּי הַדְּפִנּוֹת
בְּשְׁנַיִם, וְהַקְּרָבִים וְהַסֵּלֶת וְהַיִּין בְּשְׁלֹשָׁה
שְׁלֹשָׁה: הָרִי עֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה.

ו, טז וְלִמָּחָה לֹא יִחַלְקוּ הָאֲבָרִים הַגְּדוּל שֶׁלְשׁוֹר
לְחֻלְקִים-שְׁהָרִי נֹאמֵר "לְנִתְחִיָּה", וְלֹא נִתְחִיָּה
לְנִתְחִים. בְּמָחָה דְבָרִים אֲמוּרִים, בְּעוֹלָת הַצֶּבִי; וְ
אֲבָל עוֹלָת הַיָּחִיד-אֵם רְצוּ לְהוֹלִיךְ נִתְחִיָּה
בְּפָחוֹת מֵאֵלּוֹ אוֹ בִּיּוֹתָר, מוֹלִיכִין.

ו, יז עוֹלָת הָעוֹף, בִּיצֵד הָיְתָה נַעֲשִׂית: עוֹלָה
לְכַבֵּשׁ וּפְנִיָּה לְפִוְכָב, וְכֹא לוֹ לְקַרֵן דְּרוֹמִית
מִזְרָחִית, וְהָיָה מוֹלֵק שָׁם אֶת רֵאשָׁה מִמּוֹל
עֲרֵפָה, וּמִבְּדִיל; וְאֵם לֹא הַבְּדִיל, פְּסוּלָה. וּמִמְצָח
דָּם הָרֵאשׁ וְדָם הַגּוֹף עַל קִיר הַמִּזְבֵּחַ, לְמַעְלָה מִן
הַחוּט שֶׁבְּאַמְצַע הַמִּזְבֵּחַ; וְאֵם מִצָּח דָּם הָרֵאשׁ,
וְלֹא מִצָּח דָּם הַגּוֹף-פְּסוּלָה; מִצָּח דָּם הַגּוֹף, וְלֹא
מִצָּח דָּם הָרֵאשׁ-בְּשֵׂרָה.

ו, יח וְנוֹטַל אֶת הָרֵאשׁ, וּמִקּוֹף בֵּית מוֹלִיקְתּוֹ
לְמִזְבֵּחַ; וְסוֹפְגוֹ בַּמֶּלַח, וְזוֹרְקוֹ עַל גְּבִי הָאֲשִׁים.
וְכֹא לוֹ לְגוֹף, וְהַסִּיר אֶת הַמִּרְאָה וְהַעוֹר שֶׁעָלֶיהָ
בִּידוֹ, עִם הַנוֹצָה, וְאֵת בְּנֵי מַעֲיִם הַיּוֹצֵאִין עִמָּה;
וְהַשְּׁלִיכִין לְבֵית הַדִּשָּׁן. "וְשִׁפַּע אֶתְּוֹ בְּכַנְפָיו",
בִּידוֹ בְּלֹא סָפִין. וְאֵינוֹ צָרִיךְ לְהַבְּדִיל, שֶׁנֹּאמֵר
"לֹא יִבְדִּיל"; וְאֵם הַבְּדִיל, כָּשֶׁר. וְסוֹפְגוֹ בַּמֶּלַח,
וְזוֹרְקוֹ עַל גְּבִי הָאֲשִׁים.

ו, יט לֹא הַסִּיר אֶת הַמִּרְאָה, וְלֹא אֶת הַנוֹצָה, וְלֹא

את בני מעיכם, ולא ספגה במלח-כל ששנה בה מאחר תמצית הדם, פשרה.

ובפיצד מולקין: קוצץ ויורד בצפרן ממול ערף-אם רצה להוליך ולהביא, מוליך ומביא; ואם רצה להיות דורס ויורד בצפרן, דורס. ואם נעקרו הסימנין, אינו חושש. וחותך שדרה

הלכות מעשה הקרבנות פרק ז

ומפרקת בלא רב פשר-שאם חתך רב פשר, חרי זו כמתה קדם שנייע לסימנין; וצריך לחתך שני הסימנין בעולה, פשהוא יורד. והמולק בספין, או מן הצדדין-אינה מליקה, אלא כמי שחנק או נחר. וכל הערף פשר למליקה.

ז,א מצות עשה לעשות החטאות, כמצותן האמורה בתורה. וכיצד מעשה חטאת הנאכלת: שוחט ונותן הדם, כמו שבארנו.

ומפשיטה, ומפריש האמורין, ומולחן, וזורקן על גבי האשים; ואם רצה לתן את האמורין בכלי פשמוליכן למזבח, נותן. ושאר פשרה, נאכל לזכרי כהנה. ז,ב וכיצד מעשה חטאות הנשרפות: שוחט וזורק הדם שלהם, כמו שבארנו; ואחר כך קורען, ומוציא האמורין, ונותן אותן בכלי, ומולחן, וזורקן על גבי האשים. ומוציא שאריתן חוץ לעיר, ומנתחין אותן שם בנתחי העולה בעורן; ושורפין אותן שם, בבית הדשן.

ז,ג שלוש מקומות לשרפה-אחד, בתוך העזרה; וכו' שורפין פסולי המקדשין, ואמורי קדשים קלים שנפסלו, ופרים ושעירים שחטאות הנשרפות אם ארע בהם פסול, בין לפני זריקה בין לאחר זריקה-בגזן שננטמאו, או שיצאו חוץ לעזרה עד שלא הגיע זמן לצאת, או שלן הפשר, או לנו האמורין שלחן. ז,ד והמקום השני-בהר הבית, ושמו בירה; וכו' שורפין חטאות הנשרפות אם ארע בהן פסול, אחר שיצאו מן העזרה.

ז,ה והמקום השלישי-חוץ לירושלים, והוא הנקרא בית הדשן; ושם שורפין חטאות הנשרפות, בזמן שהן נשרפות כמצותן. ושרפת כל הנשרפין-פשרה בזר, ובלילה. וכל הנשרפין חוץ לעזרה-כל העצים פשרין לשריפתן, אפלו בקש ובגבבה: שנאמר "על-עצים, באש", אש מכל מקום; ולמה נאמר עצים, להוציא את הסיד ואת הרמין. ז,ו חטאת העוף פיצד היתה נעשית: מולק אותה בקרן דרומית מערבית, כמו שבארנו; ויורד בצפרנו עד שיחתך הסימנין, או רבו שלאחד מהן. ואינו מבדיל הראש מן הגוף; ואם הבדיל-פסל ולקה, שנאמר "ומלק את-ראשו ממול ערפו, ולא יבדיל". ז,ז ומנה מדמה על קיר המזבח, למטה מאמצעו; ושירי הדם-מתמצים על היסוד, שנאמר "והנשאר בדם, ימצה אל-יסוד המזבח": מפלל שהנתינה על קיר, שהשורין שלו מתמצין אל היסוד; וזה הוא קיר התחתון. ומצוי דם חטאת העוף, מעפב. ואין למזבח בה, אלא דמה; והשאר-נאכל לזכרי כהנה, בפשר חטאת הבהמה.

ז,ח פיצד אחז חטאת העוף בשעת מליקה: אחז שתי רגליה בין שתי אצבעותיו, ושני גפיה בין שתי אצבעותיו; ומותח צוארה אל רחב שתי אצבעותיו, ומולק. וזו מעבודות קשות שבמקדש. ואם שנה, ואחז מכל מקום-פשרה. וכל מקום מן המזבח, פשר למליקתה-ובלבד שיזה דמה, למטה מאמצע המזבח; ואם הזה בכל מקום, פשרה-והוא שיתן למטה, מעט מדם הנפש. ז,ט שלוש דברים היתה קרן דרומית מערבית משמשת למעלה, ושלוש למטה: מלמטה-חטאת העוף, והגשת המנחות, ושירי הדם שלעולות וחטאות הנאכלות ואשמות ושלמים

ששופכין עליה.

זי והשלושה שלממעה-נפוך המים שמנסכין בחג, ונפוך חיון שלנסכים, ועולת העוף: בזמן שהיא רבה ואין קרן דרומית מזרחית מכילה אותה-נפנין לקרן דרומית מערבית, ועושין אותה שם.

זיא כל העולין למזבה-עולין דרך ימין, ומקיפין, ויורדין דרך שמאל: חוץ מן העולה לאחד משלושה דברים אלו שלממעה בקרן זו, שהן עולין ונפנין על השמאל לקרן, ועושין מלאכתן, וחוזרין לעקב.

זיב ומפני מה נפנין לשמאל: כדי שיפגעו

בקרן מערבית דרומית תחלה; שאם נפנין על ימין, ומקיפין את כל המזבה עד שיגיעו לקרן דרומית מערבית-שמאל יתעשן המים וחיון, או שמאל ימות העוף בעשן המזבה.

זיג לפיכך המנסף מים או יין-כשהוא מקיף את המזבה, לא יהיה בידו פלום; ומתחיל ומקיף מקרן דרומית מזרחית למזרחית צפונית, לצפונית מערבית, למערבית דרומית, ולא יהיה בידו פלום. וכשמגיע למערבית דרומית, נותנין לו המים או חיון בידו, ומנסף שם; ואם לא הקיף-עולה ופונה על שמאלו, ועושה מלאכתו ויורד.

הלכות מעשה הקרבנות פרק ח

הה אבל אם נתז על עור בהמה-עד שלא הפשט, אינו טעון כבוס; אחר שהפשט, טעון כבוס-שאף על פי שאינו עתה מקבל טמאה, הרי הוא ראוי לקבל טמאה לאחר שיתעבר.

הו נתז מן הצואר על הפגד, או מעל קרן המזבה, או שנשפך הדם על הרצפה, ואספו ונתז מפניו על הפגד-אינו טעון כבוס, שנאמר "ואשר יזה מדמה": לא אמרתי אלא בדם שנתקבל בכלי שרת, וראוי להזיה, ויש בו כדי הזיה.

הז נתן ארבע המתנות, ואחר כך נתז מן הכוס על הפגד משורי הדם-אינו טעון כבוס, ואף על פי שעדין לא זרק השירים על היסוד; וכן בחטאות הנשרפות. נתז מאצבעו אחר שיצאת הזיה מידו-אינו טעון כבוס, משורי הדם שבאצבע פסולין להזיה.

הח נתז מן הפגד לפגד שני, אין הפגד השני טעון כבוס; נתז על פגד טמא, אינו טעון כבוס. נתז דם החטאת על הפגד, ונתז על דם החטאת דם חליו-טעון כבוס; אבל אם נתז דם החליו תחלה, ונתז עליו דם החטאת-אינו טעון כבוס, שהרי לא נבלע בו.

הט כשמכבסין את מקום הדם, מכבסין אותו

הא חמר בחטאת הבהמה, משאר קדשי קדשים: שדם חטאת הבהמה שנתז מן הכלי שקבל בו הדם קדם הזיה, על הפגד-טעון כבוס במים בעזרה, שנאמר "ואשר יזה מדמה, על-הפגד-אשר יזה עליה, תכבס במקום קדש".

הב אחד הפגד, ואחד השק, ואחד העור הרה-טעונין כבוס; אבל העור הקשה-הרי הוא בעין, וגורד הדם מעליו. ואחד דם חטאת הנאכלת, או דם חטאת הנשרפת; אבל לא דם חטאת העוף, שנאמר "תשחט החטאת"-בנשחטת הכתוב מדבר, לא בנמלקת.

הג חטאת שנכסלה, אין דמה טעון כבוס, בין שהיתה לה שעת הכשר, בין שלא היתה לה שעת הכשר. איזו היא שהיתה לה שעת הכשר-שלה, ושנטמאת, ושיצאת חוץ לעזרה; ואיזו היא שלא היתה לה שעת הכשר-שנכסלה בשחיטה, או בזריקת דמה.

הד אין טעון כבוס, אלא מקום הדם בלבד; והוא-שיהיה על פלי שראוי לקבל טמאה, וראוי לכבוס. אבל אם נתז על פלי עין, או פלי מתכות-אינו טעון כבוס, לפי שאינן ראויין לכבוס; אלא גורדן בלבד. נתז על עור הדג-אינו טעון כבוס, לפי שאינו ראוי לקבל טמאה.

במים יפה יפה, עד שלא ישאר לו רשם; וכל שבעת הסמנין שמעבירין על הכתם, מעבירין על דם חטאת-חויץ ממי רגלים, שאין מכניסין מי רגלים למקדש.

הי כלי חרס שנתבשלה בו החטאת הנאכלת, טעון שבירה בעזרה, וכלי מתכות שנתבשלה בו, טעון מריקה ושטיפה במים בעזרה-שנאמר "וכלי-חרש אשר תבשל-בו, ישבר". ואף על פי שלא נאמר כאן במקום קדוש, הרי דינן כדין הכבוס: מה כבוס הבגד, בקדש-אף שבירת כלי חרס ושטיפת כלי מתכות ומריקתו, בקדש. ואחד כלי שבשלה בו, או כלי שערה לתוכו רותח.

היא מריקה בחמין, ושטיפה בצונן; במים-לא ביין, ולא בפזוג, ולא בשאר משקין. והמריקה והשטיפה, במריקת הכוס ושטיפתו. והשפוד והאספלה-מוגעילין במים חמין על גבי האש, ואחר כך מדיחין.

היב במה דברים אמורים, שבשלה בהן אחר שנזרק דמה בהלפתו; אבל אם בשלה קדם זריקה, או שבשלה בשר חטאת הנשרפת-אינו טעון מריקה ושטיפה. בשלה במקצת הכלי, כלו טעון מריקה ושטיפה. צלה הבשר בתנור שלחרס-יש בדבר ספק אם ישבר, הואיל ונתבשלה בו, או לא ישבר, הואיל ולא נגעו בו.

היג ולא בחטאת בלבד-אלא כל הכלים שמושפתמשין בהן בקדשים על ידי חמין, בין קדשי קדשים בין קדשים קלים, טעונין מריקה ושטיפה, עקב אכילה. וכן השפוד והאספלה-מוגעילין, עקב אכילה. ואינו מניחן עד זמן אכילה שניה; אלא פשישלים לאכל, יגעיל השפוד והאספלה, וימרק וישטף הכלי-בין כלי מתכות, בין כלי חרס: חויץ מן החטאת, שהוא שובר בה כלי חרס.

היד ומבשלה, ושונה, ומשילש מיד-בין בכלי מתכות בין בכלי חרס, וממרק ושוטף עד סוף

אכילה. כלי גללים, כלי אבנים, וכלי אדמה-אינן טעונין מריקה ושטיפה, אפלו בחטאת, אלא הדרה בלבד.

הטו נאמר בחטאת "כל אשר-יגע בבשרה, יקדש", להיות כמותה: אם פסולה היא, הנוגע בה פסול; ואם בשרה היא, הנוגע בה יאכל כמותה ובקדשותה. במה דברים אמורים, בשנבלעה בו; אבל נגיעה בלא הבלעה, אינה מקדשת. ואחד חטאת, ואחד שאר קדשים-בין קלים בין חמורים, שנאמר "זאת התורה, לעלה למנחה...". נגע בשרה ברקיק, ונבלע במקצתו-לא נתקדש כלו, אלא חותך מקום הבלע.

הטז כלי שבשלה בו קדשים וחליו, או קדשי קדשים וקדשים קלים-אם יש בהן בנותן טעם-הרי הכל נאכל כחמור שבהן, וטעון הכלי מריקה ושטיפה; והכל כחמור שבהן לכל דבר. ואם לא נתן טעם זה בזה-אין הקלים נאכלין כחמורים, ואינן כמותן לכל דבר, אלא הכלי טעון מריקה ושטיפה.

היז בגד שנתז עליו דם החטאת, ויצא חויץ לעזרה-מחזירו לעזרה, ומכבסו שם. נטמא חויץ לעזרה, ביצד יעשה: קורעו כדי שיטחר, ומכניסו ומכבסו בפנים; וצריך להניח בו שלם כדי מעפרת-לפי שנאמר "בגד", צריך לכבס בגד. ואף על פי שהוא טמא מדבריהם, מפני כדי המעפרת שנשארה בו-בין שנקרע רבו, טהר מן התורה ומתיר להכניסו למקדש לכבס הדם.

היח מעיל שנתז עליו דם חטאת, ויצא ונטמא בחוץ, ביצד הוא עושה, וחרי הקורע אותו לוקח כמו שבארנו: מכניסו פחות משלוש אצבעות, ומכבסו בפנים; ואחר שיתכבס כל הדם מעט מעט, מטבילין אותו בחוץ.

היט כלי חרס שבשלה בו החטאת, ויצא-מכניסו, ושוברו בפנים. נטמא בחוץ-נוקבו בכדי שרש קטן, כדי שיטחר, ומכניסו,

וְשׁוֹבְרוֹ בַּפְּנִים; וְאִם נִקְבּוּ נִקְבּוּ גְדוֹל מִזֶּה, אֵינּוּ שׁוֹבְרוֹ בַּפְּנִים—שְׁהָרִי אֵינּוּ כְּלִי, וְאֵין שׁוֹבְרִין בַּפְּנִים אֵלֶּא כְּלִים. ח.כ וְכֵן כְּלֵי מִתְכַּוֵּת שֶׁבְּשִׁלְהָ בּוֹ, וְיִצְא חוּץ לְעִזְרָה—מִכְּנִיסוֹ, וּמִזְרָקוֹ וְשׁוֹטְפוֹ בַּפְּנִים; נִטְמָא

הַלְבוֹת מַעֲשֵׂה הַקְּרָבָנוֹת פֶּרֶק ט

עַל יְדֵי הַבְּעָלִים, וְכוּחֵן מְנִיחַ יָדוֹ תַּחַת יְדֵי הַבְּעָלִים, וּמְנִיחַ הַכֹּל לְפָנָיו ה' בַּמִּזְרָח. וְכֵן כָּל הַטְּעוֹן תְּנוּפָה, בַּמִּזְרָח מְנִיפִין אוֹתוֹ. וְכִיִּצַּד הוּא מְנִיחַ—מוֹלֵיךְ וּמְבִיא, מַעֲלָה וּמִזְרִיד.

טו, וְאִם הָיָה הַקְּרָבָן תּוֹדָה—לֹאֲכַח מִן הַלֶּחֶם הַבָּא עִמָּה אֶחָד מַעֲשֵׂרָה, וּמְנִיחוֹ עִם הַחֹזֶה וְהַשּׁוֹק וְהַאֲמֹרִין, וּמְנִיחַ הַכֹּל עַל יְדֵי הַבְּעָלִים כְּמוֹ שְׁבַאֲרָנוּ.

טז, וְכִיִּצַּד מְנִיחִין עַל יְדֵי הַבְּעָלִים: נוֹתֵן אֶת הַחֲלָבִים עַל יְדֵי הַבְּעָלִים, וְחֹזֶה וְשׁוֹק לְמַעֲלָה, וְשִׁתֵּי הַכְּלִיֹּת וְיוֹתֶרֶת הַכֶּבֶד לְמַעֲלָה מֵהֶם; וְאִם יֵשׁ שָׁם לֶחֶם, מְנִיחַ הַלֶּחֶם לְמַעֲלָה. וּמְנִיחַ הַכֹּל.

טז, ח הָיָה הַקְּרָבָן אֵיל גְּזִיר—מוֹצִיא הַאֲמֹרִין, וּמְפָרִישׁ חֹזֶה וְשׁוֹק, וּמְבַשֵּׁל שְׂאֵר הָאֵיל בַּעֲזֵרֶת הַנְּשִׁים. וְלֹאֲכַח הַכּוּחֵן הַזֵּרוּעַ בְּשִׁלְהָ מִן הָאֵיל, עִם אֶחָד מַעֲשֵׂרָה מִן הַלֶּחֶם הַבָּא עִמּוֹ, עִם הַחֹזֶה וְהַשּׁוֹק וְהַאֲמֹרִין, וּמְנִיחַ הַכֹּל עַל יְדֵי הַנְּזִיר; וְהַכּוּחֵן מְנִיחַ יָדָיו תַּחַת יְדֵי הַבְּעָלִים, וּמְנִיחַ הַכֹּל כְּמוֹ שְׁבַאֲרָנוּ.

טז, ט אֵיזָה הוּא חֹזֶה—כָּל הַרֹאֶה אֶת הַקְּרָקַע לְמַעֲלָה עַד הַצְּוֹאֵר, לְמִטָּה עַד הַפָּרֶס; וְחֹתֶף עִמָּה שְׁתֵּי צְלָעוֹת, אֶלֶף וְאַלְפָה. וְאֵיזָה הוּא זְרוּעַ—מִן הַפֶּרֶק שְׁלֹאֲרַכְבָּה עַד הַכַּף שְׁלֵיִד, שָׁהֶם שְׁנֵי אֲבָרִים מְעוֹרִין זֶה בְּזֶה. הַזֵּרוּעַ הַאֲמֹרָה, הוּא זְרוּעַ שְׁלֵימִין; וּכְנַגְדָּהּ בְּרָגֵל, הוּא הַשּׁוֹק הַאֲמֹרָה בְּכָל מְקוֹם.

טז, טי וְאַחַר שְׁמִנִּיפִין, מוֹלֵחַ הַאֲמֹרִין, וּמְקַטִּירֵן עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ; אֲכָל הַחֹזֶה וְהַשּׁוֹק נֶאֱכָל לְכֹהֲנִים, שְׁנַאֲמָר "כִּי אֶת—חֹזֶה הַתְּנוּפָה וְאֶת שּׁוֹק הַתְּרוּמָה..."; וְשְׂאֵר הַשְּׁלָמִים, נֶאֱכָל

ט, א מִצֹּת עֲשֵׂה לְעִשׂוֹת כָּל הָאֲשָׁמוֹת, כְּמִצֹּתֵן הָאֲמֹרָה בַּתּוֹרָה. וְכִיִּצַּד מַעֲשֵׂה הָאֲשָׁמוֹת: כִּין אֲשָׁם וְדָאִי בֵּין אֲשָׁם תְּלוּי, שׁוֹחֵט וְזוֹרֵק תְּדָם כְּמוֹ שְׁבַאֲרָנוּ. וּמְפָשִׁיט, וּמוֹצִיא הַאֲמֹרִין, וּמוֹלֵחַן, וְזוֹרֵקֵן עַל גְּבִי הָאֲשִׁיב; וְאִם רָצָה לְהוֹלִיכֵן בְּכֵלִי, מוֹלֵיךְ. וְשְׂאֵר בְּשָׂרָם—נֶאֱכָל לְזִכְרֵי כַּהֲנָה בַּעֲזָרָה, כַּחֲטָאֹת.

ט, ב אֲשָׁם מִצְרַע־יֵשׁ בְּקַבְּלַת דְּמוֹ שְׁנִוּי, כְּמוֹ שְׁתֵּי בָּאֵר בְּהַלְבוֹת מִחֲסָרֵי כַּפָּרָה; וְאִם עַל פִּי כֵן שְׂאֵר מַעֲשִׂיו וְזִרְיָקַת דְּמוֹ עַל הַמִּזְבֵּחַ וְאֲכִילָתוֹ, כְּשֶׂאֵר הָאֲשָׁמוֹת לְכָל דְּבָר.

ט, ג עֲשִׂית כָּל הַשְּׁלָמִים כְּמִצֹּתֵן, מִצֹּת עֲשֵׂה; וְחֵן אֲרַבְעָה מִיָּנִין—הָאֶחָד שְׁלֹצְפוֹר, וְהַשְּׁלֹשָׁה שְׁלָמִי יָחִיד. וְכִיִּצַּד מַעֲשֵׂה שְׁלָמִי צְפוֹר: שׁוֹחֵט וְזוֹרֵק תְּדָם כְּמוֹ שְׁבַאֲרָנוּ; וּמְפָשִׁיט, וּמוֹצִיא הַאֲמֹרִין, וּמוֹלֵחַן, וּמְקַטִּירֵן. וְהַשְּׂאֵר—נֶאֱכָל לְזִכְרֵי כַּהֲנָה בַּעֲזָרָה כַּחֲטָאֹת וּכְבָאֲשָׁם, מִפְּנֵי שֶׁחֵן קָדְשֵׁי קָדְשִׁים כְּמוֹ שְׁבַאֲרָנוּ.

ט, ד שְׁלָמִי יָחִיד, שְׁלֹשָׁה מִיָּנִין: הָאֶחָד—הוּא הַבָּא שְׁלָמִים בְּלֹא לֶחֶם, כְּגוֹן שְׁלָמִי חֲגִיגָה וְשִׁמְחָה; וְזֶה הוּא הַנִּקְרָא שְׁלָמִים. וְהַשְּׁנַי—שְׁלָמִים הַבָּאִים עִם הַלֶּחֶם, בְּגִדֵּר אוֹ נְדָבָה; וְזֶה הוּא הַנִּקְרָא תּוֹדָה, וְאוֹתוֹ הַלֶּחֶם נִקְרָא לֶחֶם תּוֹדָה. וְהַמִּין הַשְּׁלִישִׁי—שְׁלָמִים שְׁמִקְרִיב הַנְּזִיר בַּיּוֹם מְלֵאֵת, וְהֵם בָּאִים עִם לֶחֶם; וְזֶה הוּא הַנִּקְרָא אֵיל גְּזִיר.

ט, ה וְכִיִּצַּד מַעֲשֵׂה שְׁלֹשֶׁתֵן: שׁוֹחֵט וְזוֹרֵק תְּדָם כְּמוֹ שְׁבַאֲרָנוּ; וּמְפָשִׁיט, וּמוֹצִיא הַאֲמֹרִין, וְאַחַר כֵּן מְנַתַּח אֶת הַבָּשָׂר. וּמְפָרִישׁ חֹזֶה וְשׁוֹק חֲמִימִין, וְנוֹתֵן הַאֲמֹרִין עִם הַחֹזֶה וְהַשּׁוֹק

לִבְעָלִים. וְאִין הַפּוֹחֲנִים זֹכִין בַּחֲזָה וְשׂוֹק, אֲלֵא
לְאַחַר הַקָּטָר הָאֲמוּרִין.

ט, יא וְכֵן הִלָּחַם שְׂמִינִף בַּתּוֹדָה וּבְאֵיל נְזִיר,
וְהִזְרֹעַ הַבְּשִׁלָּה—נֶאֱכָלִין לַפּוֹחֲנִים; וְשָׂאֵר הִלָּחַם
עִם שְׂאֵר הַבֶּשֶׂר, נֶאֱכָל לִבְעָלִים. וְהִלָּחַם שְׂמִינִף
עִם הַחֲזָה וְהַשּׂוֹק, הֵם הַנִּקְרָאִין מוֹרֵם מִתּוֹדָה;
וְהִזְרֹעַ בְּשִׁלָּה עִם הַחֲזָה וְהַשּׂוֹק עִם הִלָּחַם
שְׂמִינִף, הֵם הַנִּקְרָאִין מוֹרֵם מֵאֵיל נְזִיר.

ט, יב הִלָּחַם הַמוֹרֵם מִן הַתּוֹדָה, סִפְקַ תְּרוּמָה
הוּא; לְפִיכָּךְ אֵין חִיבִין עָלָיו מִיתָה וְחִמּוּשׁ
בַּתְּרוּמָה, וְאֵינוּ מְדַמְעֵי בַּתְּרוּמָה. הִיָּה בְּעַל
הַתּוֹדָה פּוֹחֵן—הָרִי שְׂאֵר הִלָּחַם נֶאֱכָל לִבְעָלִים,
בַּתּוֹדָת יִשְׂרָאֵל, שְׂאִין הִלָּחַם הַבָּא עִם הַתּוֹדָה
אוֹ עִם אֵיל נְזִיר, קָרוֹי מִנְחָה.

ט, יג שְׁנַיִם שֶׁהֵבִיאוּ שְׁלָמִים בְּשֶׁתִּפּוֹת, הָאֶחָד
מִנִּיף בְּרֵשׁוֹת חֲבֵרוֹ; אֶפְלוּ הֵם מֵאֵה, אֶחָד מִנִּיף
עַל יְדֵי כֹלֵן: מֵה שְׂאִין כֵּן בְּסַמִּיכָה. הִיָּתָה אִשָּׁה
בְּעֻלַת הַקָּרְבָן—אֵינָה מִנִּיפָה, אֲבָל הַפּוֹחֵן מִנִּיף,
שְׁקָרְבָנָה טָעוֹן תְּנוּפָה, וְהִיא פְּסוּלָה לְתִנּוּפָה.
וְלְעוֹלָם אֵין אִשָּׁה מִנִּיפָה אֲלֵא הַפּוֹטָה וְהַנְזִירָה
בְּלֶבֶד, כִּמוֹ שֶׁבְּאַרְנֹנִי וְתִנּוּפָה קוֹדֶמֶת לְהַגְשָׁתָה,
בְּכָל מְקוֹם.

ט, יד פִּיֶּצֶד הוּא הִלָּחַם שְׂמִינִף עִם הַתּוֹדָה: לֹקַח
עֲשָׂרִים עֲשָׂרוֹן סֵלֶת, וְעוֹשֶׂה מֵהֶם עֲשָׂרָה
עֲשָׂרוֹנִים חֲמִין וְעֲשָׂרָה מִצָּה; הַעֲשָׂרָה שְׁלֹחֲמִין,
עוֹשֶׂה אוֹתָם עֲשָׂר חֲלוֹת. וְכִיֶּצֶד מִחֲמִצָּן: מֵבִיא
שָׂאֹר בְּדֵי חֲמוּצָן, וְנוֹתְנוֹ לְתוֹךְ הַמִּדָּה, וּמְמַלֵּא
אֶת הַמִּדָּה. אֵף עַל פִּי שְׂסוּפָה לְהִיּוֹת חֲסֵרָה אוֹ
יִתְרָה, מִפְּנֵי הַשָּׂאֹר, שֶׁפְּעָמִים יִהְיֶה עָבָה וְקִשָּׁה,
וּפְעָמִים רָךְ—אֵין מְשַׁנְיָחִין אֲלֵא עַל מִדְּתָה עֵתָה,
וְחָרִי הוּא מוֹרֵד עֲשָׂרוֹן עֲשָׂרוֹן שְׁלָמִים.

ט, טו וְהַעֲשָׂרָה עֲשָׂרוֹנִים שְׁלֹמִצָּה—עוֹשֶׂה מֵהֶן
שְׁלֹשִׁים חֲלוֹת שׂוֹזֵת, עֲשָׂר חֲלוֹת מִכָּל מִין:
עֲשָׂר חֲלוֹת מֵאֵפֶה תְּנֹרָה, וְעֲשָׂר חֲלוֹת רִקִּיקִין,
וְעֲשָׂר חֲלוֹת מֵרֶבֶכֶת. וְכִיֶּצֶד הִיא הַמֵּרְבֶּכֶת—
חוֹלֵט אוֹתָהּ בְּרוֹתֲחִין, וְאוֹפֶה אוֹתָהּ מֵעֵט,
וְאַחַר כֵּן קוֹלָה אוֹתָהּ בְּשֶׁמֶן עַל הַלֶּפֶס וְכִיּוֹצֵא

בו, כִּדְרָךְ שְׁקוּלִין הַסְּפָגְנִין; וּמֵרִבִּין בְּשִׁמְנָה.
זֶה הוּא הַרְבּוּף הָאֲמוּר בְּכָל מְקוֹם.

ט, טז וּבְכַמָּה שְׁמֵן הוּא עוֹשֶׂה הַשְּׁלֹשִׁים חֲלוֹת,
בְּחֲצֵי לֹג שְׁמֵן; וְשַׁעֲוֵר זֶה, הִלָּכָה לְמוֹשֶׁה מִסִּינַי.
רְבִיעִית מִמֶּנּוּ לְרַבּוּכָה, וְשְׁמִינִית לְחֲלוֹת,
וְשְׁמִינִית לְרִקִּיקִין. חֲחֲלוֹת, לוֹתֵת הַסֵּלֶת שְׁלֵחֵן
בְּשְׁמִינִית שְׁלֹשְׁמֵן; וְאַחַר כֵּן לֶשׁ, וְאוֹפֶה אוֹתָן.
וְהַרְקִיקִין, מוֹשְׁחֵן בְּשְׁמִינִית שְׁלֵחֵן אַחַר אֶפְיָתָן.
ט, יז וְהַפּוֹחֵן לֹקַח מִן הַכֹּל אַרְבַּע חֲלוֹת—אַחַת
מִכָּל מִין, שְׁנַאֲמַר "אֶחָד מִכָּל—קָרְבָן". וְלַחֲמוּ
תּוֹדָה שְׂאֵפָה אוֹתָן אַרְבַּע חֲלוֹת, יֵצֵא—לֹא נֶאֱמַר
אַרְבָּעִים אֲלֵא לְמִצָּה. וְהוּא שִׁיפְרִישׁ הַחֲלָה
שְׁלֵחֵן, אַחַת מִכָּל קָרְבָן בְּשֵׁחֵן כֶּצֶק—שְׂאִין
מִפְּרִישֵׁין פְּרוּסָה: שְׁנַאֲמַר "אֶחָד מִכָּל—קָרְבָן",
שְׁלֵא יִטַּל פָּרֶס.

ט, יח וְכִיֶּצֶד הוּא הִלָּחַם הַבָּא עִם אֵיל נְזִיר: לֹקַח
שְׂשָׁה עֲשָׂרוֹנוֹת וּשְׁנַיִ שְׁלִישֵׁי עֲשָׂרוֹן, וְעוֹשֶׂה
מֵהֶן עֲשָׂרִים חֲלוֹת שׂוֹזֵת; וְכֹלֵן מִצָּה—עֲשָׂרָה
רִקִּיקִין מְשׁוּחִין בְּשֶׁמֶן, וְעֲשָׂר חֲלוֹת לוֹתֵת
הַסֵּלֶת שְׁלֵחֵן בְּשֶׁמֶן. וְהַכֹּל מֵאֵפֶה תְּנֹרָה. וְשֶׁמֶן
שְׁלֵחֵן רְבִיעִית; וְשַׁעֲוֵר זֶה, הִלָּכָה לְמוֹשֶׁה מִסִּינַי.
וְהַפּוֹחֵן לֹקַח מֵהֶן שְׁתֵּי חֲלוֹת, אַחַת מִכָּל מִין.

ט, יט שְׁנַיִ מִינֵי לֶחֶם שְׁפָנִזִיר, וְאַרְבַּעָה מִינֵי
לֶחֶם שֶׁבַתּוֹדָה—מֵעַכְבִּין זֶה אֶת זֶה. וּמֵעֲשֶׂה
הִלָּחַם שְׁלֹשְׁנִיחֵן, חוּץ לְעִזְרָה.

ט, כ פִּיֶּצֶד מֵעֲשֶׂה הַכֹּבֵד וְהַמְעַשֵּׂר וְהַפֶּסֶח: אַחַר
שְׂזוּרֵק דָּמֹן כִּמוֹ שֶׁבְּאַרְנֹנִי, מִפְּשִׁיט, וּמוֹצִיא
הָאֲמוּרִין, וּמוֹלֵחֵן, וּמִקְטִירֵן. וְשָׂאֵר בֶּשֶׂר
הַכֹּבֵד, נֶאֱכָל לַפּוֹחֲנִים; וְשָׂאֵר הַמְעַשֵּׂר,
נֶאֱכָל לִבְעָלָיו. וְהַפֶּסֶח—נֶאֱכָל לְמִנְיָיו
בְּהַלְבוֹתָיו, כִּמוֹ שִׁיתְּבָאֵר בְּהַלְבוֹת הַפֶּסֶח.

ווען מען זאגט מגילת איכה דארף מען אויסטייטשן די פסוקים אויף זיך אליין. אזוי ווי דער רבי זאגט (ליקוטי מוה"ר חלק ב' סימן ק"א) אז ווען מען זאגט תהלים, תחינות, אדער תיקון חצות זאל מען אויסטייטשן אלע פסוקים אויף זיך אליין, די אלע מלחמות וואס שטייט אין תהלים, די אלע שונאים וואס דוד המלך רעדט זיך אפ וועגן זיי אין תהלים, דאס גייט ארויף אויף די אייגענע מלחמות וואס יעדער מענטש האט מיט זיין יצר הרע, וואס ער איז דער גרעסטער פיינט פון א מענטש, ער וויל נאר הרגענען דעם מענטש ברוחניות ובגשמיות, און אויף דעם בעט מען אין תהלים אז דער אייבערשטער זאל אונז ראטעווען פונעם יצר הרע און אלע שלעכטע זאכן.

די ועלפע איז מיט מגילת איכה. מען דארף בעיקר טרויערן אויף די אייגענע חורבן אז מען האט נאכנישט זוכה געווען צו זיין אן ערליכער איד, וואס דורך דעם האלט מען צוריק דעם בית המקדש פון ווערן אויפגעבויעט, יעדער איד דארף בעטן דעם אייבערשטן אז פון זיין זייט זאל ער נישט שמערן דאס אויפבויע פונעם בית המקדש, אז זיינע מעשים זאלן נישט צוריק האלטן די גאולה און דעם בגון בית המקדש במהרה.

מוצאי תשעה באב פירט מען זיך אז מען איז מקדש די לבנה. דער אר"י הקדוש שרייבט אויף דעם (פרי עץ חיים, אחר סוד פגנת ת"ב) אז דאס איז זייער א גרויסע זאך צו מקדש זיין די לבנה מוצאי תשעה באב.

דער ענין דערפון איז, אזוי ווי מען זעט ביי די לבנה אז דוקא ווען זי ווערט שוין זייער קליין ביז מען זעט עס שוין אינגאנצן נישט, דוקא דעמאלט טוט זי זיך באנייען, און הייבט אן צו ווערן צוריק גרעסער. די ועלפע איז אויך יעצט, דוקא נאך תשעה באב ווען מען האט אזוי שטארק געטרויערט אויפן חורבן, דעמאלט איז די צייט זיך צוריק אויפצוהייבן און אנהייבן פון פריש צו דינען דעם אייבערשטן און זיין וואויל און ערליך. און דערפאר איז מוצאי תשעה באב די פאסינסטע צייט צו מתדש זיין די לבנה.

<p>11</p> <p>ראשון</p>	<p>ז</p> <p>7</p>	<p>6:02 _____ נץ החמה</p> <p>9:22 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:29 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>7:45 _____ צה"כ</p> <p>בבלי: ב"ב מז • ירושלמי: ביצה יז • תוספתא: כלים קמא א נ"ך: יחזקאל יח-יט • רמב"ם: מעשה הקרבנות ג</p>	<p>עלות השחר _____ 4:49</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:46</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05</p> <p>שקיעה _____ 7:26</p> <p>בבלי: ב"ב מז • ירושלמי: ביצה יז • תוספתא: כלים קמא א נ"ך: יחזקאל יח-יט • רמב"ם: מעשה הקרבנות ג</p>
<p>12</p> <p>שני</p>	<p>ח</p> <p>8</p>	<p>6:03 _____ נץ החמה</p> <p>9:23 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:30 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>7:44 _____ צה"כ</p> <p>בבלי: ב"ב מח • ירושלמי: ביצה טו • תוספתא: כלים קמא ב נ"ך: יחזקאל כ-כא • רמב"ם: מעשה הקרבנות ד</p>	<p>ערב תשעה באב</p> <p>עלות השחר _____ 4:50</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:47</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06</p> <p>שקיעה _____ 7:25</p> <p>בבלי: ב"ב מח • ירושלמי: ביצה טו • תוספתא: כלים קמא ב נ"ך: יחזקאל כ-כא • רמב"ם: מעשה הקרבנות ד</p>
<p>13</p> <p>שלישי</p>	<p>ט</p> <p>9</p>	<p>6:04 _____ נץ החמה</p> <p>9:23 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:30 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>7:43 _____ צה"כ</p> <p>בבלי: ב"ב מט • ירושלמי: ביצה טז • תוספתא: כלים קמא ג נ"ך: יחזקאל כב-כג • רמב"ם: מעשה הקרבנות ה</p>	<p>תענית תשעה באב</p> <p>עלות השחר _____ 4:51</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:47</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06</p> <p>שקיעה _____ 7:24</p> <p>בבלי: ב"ב מט • ירושלמי: ביצה טז • תוספתא: כלים קמא ג נ"ך: יחזקאל כב-כג • רמב"ם: מעשה הקרבנות ה</p>
<p>14</p> <p>רביעי</p>	<p>י</p> <p>10</p>	<p>6:04 _____ נץ החמה</p> <p>9:23 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:30 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>7:42 _____ צה"כ</p> <p>בבלי: ב"ב נז • ירושלמי: ביצה טז • תוספתא: כלים קמא ד נ"ך: יחזקאל כד-כה • רמב"ם: מעשה הקרבנות ו</p>	<p>עלות השחר _____ 4:51</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:47</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06</p> <p>שקיעה _____ 7:23</p> <p>בבלי: ב"ב נז • ירושלמי: ביצה טז • תוספתא: כלים קמא ד נ"ך: יחזקאל כד-כה • רמב"ם: מעשה הקרבנות ו</p>
<p>15</p> <p>חמישי</p>	<p>יא</p> <p>11</p>	<p>6:05 _____ נץ החמה</p> <p>9:23 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:30 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>7:41 _____ צה"כ</p> <p>בבלי: ב"ב נח • ירושלמי: ביצה יז • תוספתא: כלים קמא ה נ"ך: יחזקאל כז-כז • רמב"ם: מעשה הקרבנות ז</p>	<p>עלות השחר _____ 4:52</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:47</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06</p> <p>שקיעה _____ 7:22</p> <p>בבלי: ב"ב נח • ירושלמי: ביצה יז • תוספתא: כלים קמא ה נ"ך: יחזקאל כז-כז • רמב"ם: מעשה הקרבנות ז</p>
<p>16</p> <p>ששי</p>	<p>יב</p> <p>12</p>	<p>6:05 _____ נץ החמה</p> <p>9:24 _____ סו"ז קר"ש - גר"א</p> <p>10:30 _____ סו"ז תפלה - גר"א</p> <p>7:40 _____ צה"כ</p> <p>בבלי: ב"ב נט • ירושלמי: ביצה יח • תוספתא: כלים קמא ו נ"ך: יחזקאל כח-כט • רמב"ם: מעשה הקרבנות ח</p>	<p>עלות השחר _____ 4:52</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:48</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06</p> <p>שקיעה _____ 7:21</p> <p>בבלי: ב"ב נט • ירושלמי: ביצה יח • תוספתא: כלים קמא ו נ"ך: יחזקאל כח-כט • רמב"ם: מעשה הקרבנות ח</p>
<p>17</p> <p>שבת</p>	<p>יג</p> <p>13</p>	<p>הפטורה: נחמו נחמו עמי</p> <p>חלוקת הנרות: ירושלים 6:41, ת"א 7:02, חיפה 6:53, כנאל 6:41</p> <p>מוצ"ש 7:59, ר"ת 8:33, ירושלים 7:59, ת"א 8:01, חיפה 8:02, כנאל 7:59, ירושלים 8:33, ת"א 8:35, חיפה 8:33, כנאל 8:33</p>	<p>ואתחנן, נחמו, פרק ד</p> <p>עלות השחר _____ 4:53</p> <p>סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:48</p> <p>סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:06</p> <p>שקיעה _____ 7:20</p> <p>בבלי: ב"ב נט • ירושלמי: ביצה יט • תוספתא: כלים קמא ז נ"ך: יחזקאל ל-לא • רמב"ם: מעשה הקרבנות ט</p>

הקדוש ברוך הוא מוחל עוונות ישראל בשביל הצדיקים.

(ספר המדות אות צדיק סימן קל"א)